

СЕРГЕЙ ПАВЛОВ

ЛУННА ДЪГА

Превод: Анастасия Цонева

chitanka.info

Сергей Павлов е виден представител на сибирската вълна в съветската фантастика. Автор е на шест научнофантастични творби, член на Съюза на съветските писатели, по професия инженер-геофизик.

„Лунна дъга“ е оригинална трактовка на една предпочитана в съвременната фантастика тема — за странната логика на Извънземното, на Космоса в нейното драматично несъответствие с еднолинейната земна логика.

Вторият роман от дилогията е включен в библиотека „Галактика“ — 86.

АГОП МЕЛКОНЯН

АПОЛОГИЯ НА НОМО COSMICUS

Научно фантастичната литература винаги носи ембриона на мечтата и най-често — на космическата мечта. Неуморимият порив към звездите е онова, което най-рязко я отличава от останалите литературни типове. И макар равенството „Научна фантастика — художествена литература за космическия човек“ да не е правомерно, до известна степен е основателно, защото човекът свързва своето бъдеще с необятния Космос, с овладяването на Галактиката, с дългоочакваната среща с другопланетни братя по разум.

Космическото пътешествие винаги е било и ще остане територия на фантастиката. И все пак малко са книгите, в които Космосът е не само фон или декор, върху който се проектират сегашни човешки отношения, а естествена среда за изява на волята и разумната мощ на човека от следващите векове. До такава „висша мирогледна точка“ (К. Циолковски) успяват да достигнат само най-талантливите писатели-фантасти — Иван Ефремов, братя Стругацки, Станислав Лем, Артър Кларк, Айзък Азимов. В техните книги Космосът е не само удобен прием да се впръска в повествованието аромат на бъдеще; дълбоко осъзнали, че сме деца на Вселената, те търсят очертанията на малкия разумен земен човек върху великата загадка, наречена Космос. Защото отмина времето, когато небето беше само поетичен копнеж. Човекът е продукт на космическите сили; Земята ни скри от тях, за да ни запази и доразвие. И сега ние — много по-могъщи и по-дръзки — ще се върнем при своето начало, за да се слеем с него. Животът на Вселената ще стане наш живот, нейното бъдеще — наша съдба.

Космизираното обществено съзнание търси храна за въображението си в научната фантастика. Когато полетът до далечните светове е невъзможен, а поривът — жив, мисълта се извисява на крилете на мечтата; фантазията сътворява правдоподобни светове, населява я с правдоподобни човеци и им вдъхва живот, за да заживеят досущ като реални. И така се появяват нови реалности —

несъществуващи и несъществуващи, но живи и логични, привлекателни и завършени. Такъв е и светът, сътворен от Сергей Павлов в „Лунна дъга“ — измислен от началото до края, игра на щедро въображение, свят-мечта.

Колкото и дълбоко да проникне в бъдещите столетия, писателят на фантастични произведения винаги размотава подире си спасителната нишка на Ариадна, по която може да се върне в настоящето, във века с пореден номер 20; макар невидима, нишката е здрава и гарантира връзката със съвременното ни. Сергей Павлов не иска да се съобразява с тази мярка за сигурност — в бъдещето той се чувства удобно. Той почти не се извърща назад, не тъгува за миналото (сиреч за своето време); той живее Там и Тогава — в света на космическото бъдеще и с хората на това бъдеще. Бих нарекъл този роман „репортаж от бъдещето“ — толкова зрим, пълнокръвен и емоционален може да бъде преживеният блян.

Павлов е от новото поколение съветски фантасти и може би най-изявеният от „сибирската вълна“. Всъщност „сибирска вълна“ е по-скоро географско, отколкото литературно понятие; става дума за солидна група млади автори, свързани с Далечния Север, за хора с богати биографии — лекари, инженери, учени, строители, които почти масово навлязоха в научната фантастика. Всеки от тях има своя творческа физиономия, но като цяло те определят до голяма степен физиономията на цялата съветска фантастика през последното десетилетие.

По професия Сергей Павлов е инженер-геофизик. Работил е в различни райони на СССР, последните му години са свързани със Сибир. Може би оттук идва нескритият му афинитет към пътешествията и приключенията. Дебютира с романа „Океанавти“ и бързо става популярен. Завършва Висшите литературни курсове. Автор е на няколко книги, но безспорно най-добра сред тях е „Лунна дъга“ — един амбициозен космически епос.

Да, амбициозен. Заедно с излязлата наскоро втора част (която веднага бе включена в плановете на библиотека „Галактика“) романът „Лунна дъга“ очевидно има претенциите да стане едно от най-мащабните произведения в съветската фантастика. И космически епос — защото наистина носи всички белези на епоса.

Трудно е да се обхване целият букет от идеи и хрумвания на автора. Макар да използва сравнително малко на брой герои, Сергей Павлов дотолкова е наситил тяхното битие със събития, че читателят буквално е принуден да съпреживява едно безначално и безкрайно приключение; събития, които са напълно допустими, и приключение което е напълно възможно.

Това, разбира се, е на повърхността. Под нея лежи възгледът на автора за отговорността на човека на бъдещето пред себеподобните и пред Космоса. Както в повечето произведения с космическа проблематика, Сергей Павлов се опитва да изкове един нов „космически морал“ — цялостна концепция за правата и задълженията на богоравния човек, за отговорността на разума пред космическите тайни и стихии.

Тази концепция заслужава да бъде коментирана. Нека обаче не забравяме, че томчето, което държите в ръцете си, е само първата част. Затова ще оставим коментарите за по-нататък.

КНИГА ПЪРВА

ПО ЧЕРНАТА СЛЕДА

— Къде сме? — попита човекът.

— На звездния път — отговори Звездният елен. Рогата му блеснаха, той изви грациозно глава и погледна напред. — Ще тръгваме ли?

— Разбира се. Друг път за нас няма.

И те тръгнаха един до друг.

ЧАСТ I

1. ПО ВЪПРОСА ЗА АЛИГАТОРИТЕ

Спасявайки се от пяната, Франк запълзя на четири крака и се шмугна в кръглия люк на някакъв колектор. Тръбата на колектора не можеше да няма изход: на другия ѝ край, макар и слабо, светеше отвор и това му вдъхваше надежда. Пяната прииждаше буквално по петите му и Франк се придвижваше напред с възможно най-голямата за неговото положение скорост.

Тръбата излизаше в малка полутъмна, овална зала и неочаквано завършваше с голямо разширение — доста високо над пода. Франк се подаде навън до кръста. Направи опит да се хване за горния край на разширението. Не можа. Не искаше да скача надолу с главата, но нямаше друг избор. Изтри потта от лицето си с изцапания от ръждата ръкав, издигна се на ръце, рязко приклепна и отскочи във въздуха.

Приземи се сравнително меко — като котка. Скочи на крака, огледа се внимателно, доколкото това позволяваше мъждивата светлина. Беше горещо и влажно, някъде шумеше вода. Едва сега му мина през ума, че тукашните лабиринти приличат много на подземията на старата венерианска база „Мамут“.

Болеше го бедрото — резултат от принудителното бързо спускане по спиралния жлеб, когато избухна пожарът в пръстеновидната галерия. Впрочем леко се отърва. Кой знае как би свършило всичко, ако не беше забелязал спасителния жлеб още преди да задействуват пожарогасителите. Франк се изплю с погнуса (създателите на пяната ни най-малко не бяха се погрижили за вкусовите ѝ качества), оправи под мишницата си кобура с бластера и тръгна покрай стената на залата.

Освен масивната решетка на една ниска полуовална амбразура с неясно предназначение в залата нямаше нищо друго. Франк извади ножа си, запали монтираното в дръжката му фенерче и го насочи отвъд решетката. Лъчът падна върху лъскава водна повърхност. Изглежда, това беше басейн, и то много голям, защото светлината от фенерчето не стигаше до противоположната му стена. Над водата се стелеше

мъгла. Франк дръпна на няколко пъти безрезултатно решетката. Това май не беше никаква зала, а просто голяма цистерна...

Франк огледа гладките стени и забеляза, че те не се съединяват горе с тавана. Капакът на тази гигантска чаша сигурно беше повдигнат малко — под него проникваше светлината от външните лампи. Надолу по стената се спускаше тясна тръба, краят ѝ не беше много високо и ако подскочеше... Франк хвана бластера и рязко се обърна — стори му се, че нещо горе откъм тила му се раздвижи.

Минута-две той се вираше в горния ръб на стената — оръжието му бе готово за стрелба, но наоколо беше спокойно. Подозрението му, че от тавана наднича съгледвач, постепенно се изпаряваше. Значи беше му се сторило...

Франк прибра оръжието си, отпусна се за малко преди скока и тръгна към тясната тръба. Металът издрънча, той загуби опора под краката си и падайки в тъмнината, се сви инстинктивно, за да предпази с ръце главата си от удара. Последва шумен плясък на вода...

Франк изплува, пое си дъх и погледна разярен нагоре. Видя светъл кръг, приличащ на голяма бледа луна. Заплес! Наивно пале! Как можа да улучи люка!... После реши, че „заплес“ е май твърде силно казано. Още повече че това не беше обикновен люк (обикновения люк той, разбира се, щеше да забележи), а някакво подобие на водоотливна шахта, покрита с многопластова диафрагма. Познати номера. Отворена ли е диафрагмата, по нея и най-хитрата лисица не може да мине.

Той пошари с ръка в тъмнината и напипа само грапава стена. Нямаше за какво да се хване. Отнякъде струеше вода, най-малкият ѝ плясък пораждаше звучно ехо. Водата имаше неприятен вкус на метал. На фона на слабо осветения кръг на люка се появи някакъв заоблен силует — сякаш отгоре надничаше нечия глава... Франк понечи да извади бластера. Силуетът изчезна моментално. „Де да имах такива очи!“ — помисли си Франк завистливо.

Той запали фенерчето, пошари с тънкия му лъч. Да, това беше шахта... По-точно, резервоар, който се стесняваше твърде забележимо в горния си край. Голите стени бяха кафяви от ръждата. Някъде на половината от височината му се тъмнееха отвори, от които сълзеше вода. Франк много разчиташе на скобите за изкачване, но скоби в шахтата нямаше. Истински капан...

Първо помисли за бластера. Разбира се, можеше да направи с него в стената вдлъбнатини — един вид стъпала до горе. Но... как щеше да се предпази от пръските на разтопения метал? Освен това стената имаше обратен наклон, макар и не много остър, но достатъчен, за да лиши тази му идея от всякакъв смисъл. Да, бластерът отпаднаше...

Придържайки се над водата, той упорито осветяваше тягостно голите влажни стени. „С две «котки» щях да се измъкна оттук за нула време!“ — помисли си ядосан. Изведнъж забеляза нещо, на което трябваше да обърне внимание още в самото начало: стените бяха влажни до половината. Малко над водоотливните отвори се виждаше отчетлива граница, от която нагоре стените бяха сухи. Водата е била много повече, но бе изтекла някъде. И то съвсем наскоро — стените не бяха още съвсем изсъхнали... Франк се преобърна като делфин надолу с главата и се гмурна надълбоко.

Светеше си с фенерчето, но почти нищо не виждаше в мътната вода. Късият лъч светлина сякаш осветяваше само себе си, крайт му се губеше в мъглявината и затова Франк бе приятно изненадан, когато неочаквано бързо се натъкна на вход в някакъв подводен тунел. Веднага разбра, че това е тунел, макар отворът му да бе преграден с еластична и хлъзгава на пипане ситна мрежа. „Филтър!“ — определи бързо Франк, като разрязваше преградата с ножа си. Водата в тунела беше по-чиста и той можа да различи в края му жълтото петно на втори филтър. „Но дали това е краят?“ — запита се Франк и заплува по подводния коридор. Мисълта за риска на подводното разузнаване не го тревожеше — той се доверяваше на интуицията си, знаейки от опита на тренировките до каква степен безпогрешно може да преценява съотношението на кислорода в кръвта си с изминатото разстояние. Главното в „мъртвата зона“ бе провереният път за отстъпление, всичко останало Франк изцяло предостави на интуицията си, и повече не мислеше за нищо — за размисли му бе нужно време, а време нямаше. Ако почнеше много да мисли, щеше да загине.

Не му се наложи да отстъпва. Като премина през втората преграда, Франк със сигурност определи, че се намира в нова шахта-резервоар, и преди да изплува на повърхността, насочи фенерчето нагоре — най-много от всичко се страхуваше от подводни решетки. Горещо блесна огледалото на водната повърхност — нямаше решетка.

Франк изплува над водата, огледа се и разбра, че ненапразно бе преминал „мъртвата зона“. Шахтата бе по-голяма от първата, но нищо нямаше да му струва да се измъкне от нея. Освен това тук беше много по-светло: през люка се виждаше крайчето на някаква лампа. Право пред очите му се тъмнееше отворът на друг тунел, наполовина пълен с вода; в мрачните му глъбини нещо бълбукаше дрезгаво и изнемощяло, но той не прояви любопитство. От тавана на тунела към люка водеше вертикална редица вездани в стената къси оси с черни накрайници. Предназначението на осите бе загадка за Франк, обаче те водеха нагоре и това беше добре дошло за него.

Той влезе плувайки в тунела и усети, че коленете му опряха в дъното.

Тук можеше да стои почти изправен. Водата стигаше до бедрата му. От глъбините на тунела продължаваше да се носи дрезгаво бълбукане, сякаш някакво огромно същество правеше усърдно гаргара на пресипналото си гърло и през цялото време пробваше какви са резултатите. Резултатите бяха слаби. Франк искаше да се облегне с гръб на удобно вдлъбнатата стена (да си даде минута отдых), но не успя: върху водата падна нечия сянка. Бавно, много бавно той извади бластера и се изтегли в самия край на тунела. Можеше да изненада съгледвача само с внезапен изстрел иззад някакво укритие...

Пламъкът от изстрела озари шахтата и веднага след това стана тъмно. Отгоре по стените със звън се посипаха стъкла. Франк се отдръпна и погледна отново едва когато те престанаха да падат. Отворът на люка фосфоресцираше в тъмнината като синкаво петно... Франк прибра машинално оръжието си. Нямаше представа дали бе улучил съгледвача, но че бе пръснал лампата — това беше съвсем ясно. Великолепно попадение. Точно и глупаво...

Опипа осите — не бяха от метал. Приличаха на детски гири, вездани здраво в стената и покрити със слой еластична пластмаса. Разстоянието помежду им беше около метър — нямаше да бъде трудно да се изкачи по тях. Отначало Франк се катереше нагоре само с ръце. После започна и с крака и работата тръгна по-бързо. Пета ос, шеста (професионален навик да брой изминатите стъпала)... осма, девета... Стоп! Дявол да го вземе!... Десетата ос изскочи от гнездото си и след секунда-две долу се чу плясъкът на водата. Франк запали фенерчето и освети пространството над главата си. Така, оста я нямаше, но затова

пък имаше дупка. Над нея беше последната ос и люкът... Блазнеше го да пъхне пръста си в дупката и като запази така равновесие, да се изкачи с едно стъпало по-нагоре. Едно стъпало бе достатъчно да се добере до крайната ос...

Франк преодоля съблазънта и мушна в дупката ножа си — раздаде се трясък, полетяха електрически искри, замириса на изгоряла пластмаса и озон. Да, не бива да пъха пръстите си, осите не току-тъй бяха покрити с изолационен материал. Но какво да прави? Няма да виси на тази стена безкрайно, я!...

Със сложни акробатични движения Франк съблече мократа си куртка и свали портупея. Куртката изхвърли през люка, а портупея нави на ръката си така, че ремъкът провисна от юмрука му като достатъчно дълга за целта примка. Замахна и примката се закачи за горната ос още от първия опит. Оста издържа няколко пробни придърпвания. Останалото беше въпрос на мускулна сила и гимнастическа техника.

Като излезе горе, Франк погледна часовника си. Струваше му се, че се бе мотал в шахтите четвърт час, а бяха изминали само пет минути и половина.

Електродът на пръснатата лампа пулсираше със синьото си пламъче и бръмчеше като бръмбар. Под краката му хрускаха счупените стъкла. За всеки случай Франк опипа с фенерчето обкръжаващия го мрак. Съблече се бързо. Докато изцеждаше дрехите си, гледаше бластерът да му бъде подръка.

Мястото, където се намираще, приличаше на стесняваща се нагоре клисура, образувана от три ката бетонни склонове. „Клисурата“ имаше два изхода: един абсолютно тъмен кръгъл тунел и един правоъгълен коридор, в чийто край се виждаше слабо осветена площадка. Франк избра коридора и тръгна предпазливо и безшумно покрай стената му.

Когато стигна почти до средата, чу странен мляскащ звук и се спря. Светна с фенерчето, но не забеляза нищо подозрително. Продължи по-нататък и чак при самия изход видя голям кръгъл люк.

Люкът беше отворен. В него, зад невисок бордюр, се люшкеше и издуваше някаква грапава белезникава маса. Франк отстъпи назад. Можеше да опита да се промъкне бързешком между стената и бордюра, но не знаеше какво представлява тази грапава гнусотия и не

искаше да рискува. Измери на око ширината на препятствието, направи няколко крачки назад, засили се и скочи.

Подът при изхода, кой знае защо, беше хлъзгав и Франк за малко не падна, но без да се спира, скочи на площадката — ако можеше да се нарече площадка тясното пространство, оградено от три страни със стени. Едната от тях, външната, не беше боядисана и металът ѝ блестеше. Нямаше таван, лампите бяха някъде много нависоко и Франк, вдигнал нагоре глава, видя, че светлината преминава на снопове през многоредни ажурни метални конструкции; wśród решетестите ферми, греди, тръби, въжени мостове, които засенчваха и без това слабото осветление, висяха закрепени за опорни стълбове тъпоноси варели. На около пет-шест крачки от него подът свършваше в тъмнината. Този път Франк мина дори без фенерчето — по шума на водата се досети, че изходът водеше в някакъв басейн.

На половината разстояние до водата металната стена завиваше рязко надясно, Франк счете, че в неговото положение ще е по-добре да върви по сухото, и свърна зад ъгъла. Ослепи го ярък прожекторен лъч. Той отскочи назад. Блесна светкавица, нещо яростно засъска и върху осветената от прожектора бетонна стена се изду малиновочервен мехур. Пламъкът опари лицето му. Франк зажумя инстинктивно. Ето каква била работата! Някой се целеше в него. И то с оръжие, три класи по-високо от неговия нещастен бластер...

Нещо меко обви обувките му, стигна чак до коленете му — Франк замря. Извади бавно бластера от кобура. След малиновата мълния пред очите му все още плаваха разноцветни петна и първите секунди той се взираше, без да разбира какво гъмжи и пъпли в краката му.

Белезникави лепкави стъбла със змиеобразни движения се мъчеха упорито да се обвият над коленете му. Франк се дръпна назад и почувствува меко, но силно съпротивление. Неочаквано лепкавите стъбла се опънаха, сякаш бяха от еластична гума, и той едва не се строполи на пода. Залепи се с гръб към стената и се обърна — за малко не изпусна бластера. Съвсем близко, на една ръка разстояние от него, мърдаше хълм от пихтиесто вещество. На площадката се бе вече натрупало предостатъчно от това вещество, но от коридора напиреха нови маси слуз и се спускаха по пихтиестия хълм на широки мазни гънки. Франк прибра бластера и извади ножа си. Той позна бледата

елва — бича на венерианските рудници, бързорастящата слуз, но за пръв път я виждаше в такова огромно количество. В лепкавото, конвулсивно-бавно придвижване на нейните израстъци и гънки имаше нещо безпомощно-жалко и отвратително в същото време. Освобождавайки се, Франк с няколко замахвания на ножа отсече треперещите лепкави израстъци.

Бе спечелил десетина секунди и трябваше да се възползува от това. Свали бързо куртката си, замахна и я хвърли зад ъгъла, нагоре към светлината на прожектора. Блесна мълния. Франк пресече със скок осветения участък, изви се като смок и се просна в сянката на някакво прикритие. До него догаряха парцалите на разстреляната му куртка и от тях се носеше задушлив пушек.

Прикритието изглеждаше сигурно: един вертикален сноп дебели тръби, закрепени към опорен стълб. Високо над главата му снопът се разклоняваше на отделни тръбопроводи, които се пръскаха в различни посоки като ветрило и пресичаха решетестите ферми. Пътят нагоре беше примамлив, но Франк разбираше, че на стрелеца (дори той да е само един) нищо няма да му струва да го „свали“ през това металическо решето още с първия изстрел.

Франк се вслуша в шума на водата. Май щеше да се наложи пак да се изкъпе — друг изход нямаше. Изкатери се бързо по рамката на опорния стълб на достатъчна според замисъла му височина и стреля почти наслуки с бластера по посока на прожектора. Докато се спускаше все така бързо, видя припламването на отсрещния изстрел. Нещо с трясък се спуска над главата му; от продупчената тръба заби с тътен струя нажежена пара, всичко наоколо потъна в мътна пелена. Франк се учуди на благоприятния резултат от безобидния на пръв поглед дуел и без да губи много време, се гмурна във водата.

За малко не се задави, изплува на повърхността и зашеметен започна да гълта наситения с пара въздух. Водата в басейна беше непоносимо гореща!

В нажежения сумрак нищо не се виждаше. Франк напипа с ръка стената на басейна и заплува покрай нея, като си правеше сметка да заобиколи стрелеца откъм левия фланг.

Скоро бе принуден да си признае, че сметките му излязоха криви. Стената беше висока и гладка — без нито една издатина. Тя

служеше само като добро прикритие, но беше невъзможно да се хване за горния ѝ край.

От дрезгавата дълбочина на басейна над тъмната вода се издигаше някакъв стълб. А може би това беше колона или просто голяма тръба. Франк се гмурна безшумно под водата (добре, че тук тя бе значително по-хладка) и все така безшумно изплува близо до колоната. От върха ѝ в басейна се спускаха ръждиви вериги. Франк опипа основата ѝ и намери удобна издатина. Сега можеше да стои над водата и да изучава от прикритието си позицията на стрелеца.

Пространството покрай басейна се виждаше като на длан. Горещото откъдето идваше светлината на прожектора, сега стърчаха изкривените от взрива скелети на разрушените ферми, пречупен на две опорен стълб, един смачкан варел. Над взривения участък се сребрееше паяжината на провисналите въжета. Пробитата от изстрела тръба продължаваше да клоkochи като гейзер, лъчът на прожектора шареше в облака пара. Край прожектора пъплеше някаква продълговата сянка, осветена от две бледо фосфоресциращи кълба. Франк се вираше до болка в очите. Беше му ясно само едно: това в никакъв случай не беше съгледвач...

Той се ориентира постепенно в главните външни белези на противника си. По форма това беше гъба с конично удебелено в основата си пънче. Накривената широкопола шапка на „гъбата“ периодично изменяше наклона си — по всяка вероятност тя се въртеше. Фосфоресциращите синкавосиви кълба се търкаляха свободно по периферията на шапката, приближаваха се едно до друго, допираха се и се раздалечаваха...

Колоната, студена и грапава от ръждата, беше удобна опора за рамото му. Франк хвана с две ръце бластера. Замря, наблюдавайки над мерника играта на сновящите кълба. Ръцете му стискаха здраво бластера, но чувството за нелепостта на ситуацията много му пречеше.

Натисна спусъка. Едното от кълбата се разсипа на яркозелени искри, „гъбата“ се олюля. Оцелялото кълбо забяга по „шапката“ с удвоена скорост. Окото на прожектора търсеше неспокойно снайпериста — лъчът шареше из басейна като стъклена сонда. Затаил дъх, Франк стреля отново и отстъпи зад колоната. Последва фойерверк от яркозелени искри, метален звън и грохот...

Грохотът стихна. Настъпи минута напрегнато очакване. Чуваше се как капките падат във водата. Лъчът на прожектора се издигна нагоре и строго вертикален сега и неподвижен, като мраморен обелиск, светеше безсмислено в зенита. Франк си свали обувките, изсипа водата от тях, обу се и скочи на близката верига. Изкачването по звената ѝ беше удобно.

На върха на колоната той забеляза масивна конзола, към която беше прикрепен барабан с големи ръждиви зъбци. Тежките вериги се изкачваха към барабана, обикаляха го по жлебовете на зъбчатите блокове и повесени над водата, изчезваха в противоположна от брега посока. Там полумракът се съгъстяваше до пълна непроницаемост и беше невъзможно да се разбере накъде води „пътят на трите вериги“. На Франк това не му харесваше. Но той бе разбрал вече: ожесточеният двубой с гъбовидната кълбоока твар бе верен признак, че няма да бъде допуснат на брега.

Веригите не бяха опънати равномерно. Нямахме нищо по-лесно от това да стъпва по долната верига, а за сигурност да се придържа с ръка за по-горната... Но ходенето по веригите се оказа толкова непривично, че Франк целият се изпоти от напрежение и люлеейки се над водата, сам се чудеше на собствената си самоувереност. Именно поради това, че веригите не бяха опънати равномерно, амплитудите на люлеенето им не съвпадаха и трябваше да прави много усилия, за да не загуби опора под краката си. Някъде към средата на увисналата верига „приятното“ полюляване премина в безпорядъчно клатушкане. Франк погледна надолу. Беше тъмно... Нищо не се виждаше освен една жълтеникавосива ивица, която пресичаше черното кадифено пространство перпендикулярно на „пътя на веригите“. Това беше сигурно задната стена на басейна, която отразяваше бледата светлина на брега. Или пък обща стена на два съседни басейна... Когато минаваше над тази ивица, той беше почти сигурен, че чува тихи плясъци на вода.

Ударът отдолу беше неочаквано силен, като залп на аварийно-спасителен катапулт. Преобръщайки се във въздуха и падайки, Франк успя да се хване за една от веригите. Увисна. И едва сега осъзна какво се беше случило. Веригите се движеха. Движеха се шумно и бързо и го отнасяха в тъмнината.

Дрънченето и скърцането му напомниха, че всичко може да свърши със зъбчатия барабан. Или с нещо по-лошо... Но той нямаше време да помисли какво можеше да бъде по-лошо от ръждивите клинове. Извади с лявата си ръка ножа и насочи фенерчето надолу. Предположението му за двата съседни басейна, слава богу, се потвърди — под него имаше вода!... Не му оставаше нищо друго, освен да хвърли по-надалеч фенерчето-нож, да разтвори пръстите си и...

Франк изплува на повърхността, изплю водата, потърси с очи светлинката на фенерчето: дръжката беше направена от пластмаса и ножът би трябвало да изплава... Би трябвало... Мракът беше като плътна стена, без ни най-малък проблясък. Да се благодари поне, че водата беше хладка, и съдейки по вкуса ѝ, чиста.

Франк поплува малко без посока и спря — почувствува, че в басейна става нещо. Долови неясно, глухо бучене, съскане, познатите му вече плисъци, бълбукане... Скърцането и дрънченето му пречеха да се ориентира в хаоса на странните и не много силни съзвучия. Франк се ядоса на себе си, че така лекомислено се довери на плавателната способност на пластмасовия нож. Тъмнината започваше да действа на нервите му. Той дори се гмурна с отворени очи да провери няма ли някъде на дъното малка светлинка, но тъмнината беше непрогледна...

Когато изплува, той не чу вече дрънченето и скърцането — веригите бяха неподвижни, източникът на бученето, съскането и бълбукането се бе явно приближил, но от това не бе станал по-ясен и по-понятен: странните звуци сега се сливаха в еднообразен, равен шум. Франк се губеше в догадки. Изведнъж усети, че някакво бързо течение го подхвана и понесе нанякъде. Разтревожен и учуден, той не знаеше веднага какво да предприеме. За да спечели време, заплува против течението, но скоростта на водата нарастваше стремително (той чувствуваше това) и му се наложи по неволя да влезе в сериозна схватка с потока. В един момент му се стори, че в тъмнината срещу него се надига пенеста вълна. Франк отскочи инстинктивно, опита се да избегне удара и рязко се обърна. Разбра грешката си и прекрати безсмислената съпротива. Нямаше никаква „пенеста вълна“. Той беше в центъра на водовъртеж... Франк за пръв път попадеше във воден капан, но твърде ясно си представяше физическия механизъм на действието му.

За плувеца, попаднал във водовъртеж, съществува практически само една възможност да се спаси: да се спусне на дъното и да не се омаломощава в неравната борба. На самото дъно площта на кръговото течение на водата намалява, то отслабва и човек с добро самообладание има немалък шанс да напусне бързо опасната зона и да изплува достатъчно надалеч от водовъртежа. Който се гмурва предвидливо на дъното, за да се спаси, обикновено успява. Всичко зависи от гъвкавостта на човешката психика. Но ако водовъртежът е в басейн?... Тогава едва ли не всичко зависи от диаметъра на дължината на водоотливната тръба, при чийто вход се образува мощният водовъртеж.

Кръжащият поток буйствуваше, пръскаше пяна в лицето му, мъчеше се да го залее през глава. Франк чувствуваше близостта на центъра на водовъртежа и се стараше да урегулира дишането си. Той знаеше, че може да издържи без въздух точно три минути, и при каквито и да е обстоятелства нямаше намерение да съкращава дори със секунда този малък запас от жизненоважно време.

Ямата млясна, поглъщайки плячката си. Франк вдигна ръце над главата си и потъна в страшния водовъртеж...

Пътят по водоотливната тръба за щастие беше кратък: минута-две полуделият поток прорязваше шумно тъмнината, след това захвърли жертвата си в някакво изпълнено със синкава светлина пространство и накрая, след като изля отгоре й многотонни маси ревяща вода, се успокои.

Замаян, Франк бавно изплува на повърхността. Примижа, за да свикне с прозрачния ултрамарин. Първото нещо, което видя ясно, беше стълбичката, прикрепена до стената на басейна...

Той се качи по стъпалата, свали портупея с оръжието, отпусна се на парапета. Легна по гръб, отпусна мускулите си, обгърна с поглед ултрамариновия правоъгълник на тавана.

Металната обшивка на парапета охлаждаше приятно тила му, таванът се полюшваше. Франк затвори очи, за да не вижда това полюшване. Колко странно е устроен човекът! Струва му се, че в момента нищо не може да го накара да се помръдне, няколкото минути покой са за него въпрос на живот или смърт, ни повече, ни по-малко. Но ако се наложи, той ще стане, измъчен, мокър, ще се върне в изходната точка и ще премине отново същия път за втори или трети

път. За четвърти, пети, шести... Докато не рухне ултрамариновият таван.

Под клепачите му се полюшваше море от синкава мъгла и Франк си позволи да се отпусне в лека полудрямка.

* * *

Познати меки устни погъделичкаха ръката му.

— Ти ли си? — попита той беззвучно.

— Аз съм — отговори Звездният елен.

По широко разклонените дивни рога блестяха капки от непознати съзвездия. Беше му тъжно, но вече не се тревожеше така, както преди.

— Ти и аз... Разменяме си твърде съдържателна информация. — Беззвучните ленти на фразите се стрелваха като чайки в тъмната възсинкава глъбина.

— Какво ще кажеш, верни приятелю?...

— Спътнико — поправи го Звездният елен и проточи шията си, сякаш гледаше далеч напред в прозрачната нощ. — Спътник от твоето розово детство... Ти възмъжа, поумня. Научи се да си служиш интуитивно с бластера.

— Интуитивно ли?

— Не ти ли харесва тази дума? Вземи друга: безцелно. Пак ли не ти харесва? А искаш ли да знаеш защо?

— Да, интересно ми е.

— Защото постоянно се чувствуваш участник в един от най-глупавите атракциони. И тук, и там, и горе. Обиди ли ми се?

— Не.

— Извинявай, днес съм откровен.

— Благодаря ти, обаче изпускаш едно обстоятелство.

— Какво именно?

— Виждаш ли, най-отвратителното не е, че се налага да действуваме с бластери по тези полигони на невежеството. В края на краищата това е подробност...

— Аз споменах за илюзорността на измислената цел въобще.

— А аз гледам по-широко и говоря за задънените улици на човешките представи. Разбираш ли? Хората добре познават себе си в пределите на Земята и не така добре — в пределите на Системата, но в звездните мащаби... Там цари абсолютната Неизвестност. И срещу нея ние нямаме философски имунитет. Иmunитетът срещу космическите изненади е немислим... Нашият смел устрем към уж романтичните и дивни светове слиза постепенно от сцената. Ние твърде рано си измислихме място в Галактиката. Сега, затънали в изключително трудното усвояване на Слънчевата система, размишляваме мъчително: какво ли място ни е отредила в пределите си самата Галактика... Ние сме в задънена улица. В глухата задънена улица на собствените си представи...

* * *

Клепките му трепнаха — синята тъмнина се озари от продължителна мълния. В залата бяха запалили бялото осветление.

Откъм площадката се чуха стъпки. Някой се приближи и постави нещо твърдо на парапета. Франк чу тихо стържене до краката си. Надигна глава и зажумял от непривично ярката светлина, погледна над върховете на обувките си. Беше Вебер. Седеше на парапета и съсредоточено отваряше кутия бира. Лицето му беше зачервено от слънцето, кожата на носа и бузите му се белеше.

— Измори ли се? — попита той, без да се отвлича от заниманието си.

Франк не отговори. Напипа с тила си прохладно място и огледа тавана. Сега той беше бял и в естествената си неподвижност му изглеждаше добре. Консервената кутия приятно поскърцваше в тишината.

— Нищо... Двайсет минути активна почивка, топъл душ, сухи дрехи — и отново ще бъдеш в отлична форма. — Вебер издърпа шумно капака на кутията. — Пийни.

— Май че ми съчувствуващ, Мартин? — Франк повдигна един след друг краката си, да изтърси водата от обувките си.

— Не, поздравявам те. Как се сети, че най-напред трябва да унищожиш кълбата?

— Това е толкова старо, колкото... Е, сетих се и толкоз. — Франк седна и протегна ръка към кутията. Бирата беше великолепна, с вкус на печени орехи, но доста студена.

— Ако не беше улучил или беше стрелял в корпуса на кибера, щяхме да ти дадем хубав урок — събщи му поверително Вебер.

— Не се съмнявам. Защо да си хабим силите с дреболии като пожари, елва, средновековни вериги на барабани с клинове...

Замълчаха. Франк разклащаше машинално бирата и пиеше на малки глътки. Вебер гледаше ръцете му: беше му се сторило, че треперят.

— Последен ли бях? — полюбопитствува Франк.

— Предпоследен. След теб е Егул. Добре се придвижва — сега е в пръстеновидната галерия, сражава се с пяната. Мур Баркман не можа да мине през елвата, трима се провалиха при престрелката, Хак се измъкна, но си загуби бластера във водата. Благополучно минахте засега само ти и Дъглас. Хареса ли ти водовъртежът?

— Водовъртежът ли? Беше твърде тъмно... Но съм ти благодарен.

По лицето на Вебер премина гримаса на недоволство.

— Поне за това — продължи Франк, — че не си се сетил да пуснеш в басейна живи алигатори. Между другото, загубих си ножа... По-точно, не между другото, а съвсем не навреме.

— Ножът ти е минал през водоотливната тръба. Стига да се цамбурнеш сега във водата и този „средновековен“ инструмент отново ще бъде в ръцете ти.

Франк се надвеси през парапета и погледна надолу. Ножът му плаваше съвсем близо до стената на басейна.

Вебер започна да се съблича. Забеляза, че Франк го гледа внимателно, и каза:

— Искам да се освежа, докато ти се къпеш в банята.

Вебер се качи на парапета, пригответи се за скок, но се забави малко:

— И още нещо... — каза, без да се обръща назад. — По въпроса за алигаторите. Ако чувствуваш необходимост да упражняваш остроумието си, какво общо има с това Вебер? Аз тренирам мускулите и нервите ви. Кой е казал, че в задълженията ми влиза и тренировката на вашия интелект?

Ехото разнесе из залата шумния плясък на водата.

„Наистина — помисли си Франк, — какво общо има с това Вебер, щом като самата система нищо не струва...“

* * *

От нямане какво да прави той изучаваше географията на оплешивяването на петдесетгодишния мъж. Франк не би рискувал да причисли това занимание към категорията на достатъчно развлекателните, но той беше с цяла глава по-висок от Вебер, а кабината на цилиндричния асансьор бе твърде тясна за двамата.

Долу нещо щракна, кабината потрепера и спря. Овалната стена се разтвори — през пролуката на вратата се показва сивозелена мъгла, стана хладно. Вебер излезе и застана пред кабината с ръце в джобовете. Светлината от кабината го осветяваше отзад, на фона на зеленикавия полумрак вратът и лактите му изглеждаха неестествено червени.

— Мога ли да считам кабината свободна? — попита Франк.

— Ние използвахме асансьора докрай. Ще те заведе до ескалатора. Той е съвсем наблизо. И освен това... ти още ми трябваш.

Франк излезе. Погледна назад към шахтата на асансьора. Над сферичния покрив на кабината личаха очертанията на механизмите.

— Плъзгаща се въжена линия — Вебер кимна към тъмните напречни греди на фермите. — Тръбите на асансьорната шахта могат да се преместват от едно място на друго. Пък и не само тръбите... Изобщо стопанството ни е сложно.

Плъзгащата се въжена линия не заинтересува Франк.

Вървяха по бетонирана платформа покрай фосфоресцираща сивозелена стена. На платформата бяха монтирани релси. Беше много влажно, студът ги пронизваше до костите. Франк се мъчеше да заобикаля големите локви, свиваше се от студ и чувствуваше, че скоро ще започне да трепери и зъбите му ще затракат — летният костюм не го предпазваше от вледеняващото течение. Оголените до лактите ръце на Вебер настръхнаха.

— Не може да се каже, че при теб зад кулисите е твърде уютно — измърмори Франк.

— Кулисите са много по-надолу. Тук е кухнята, където приготвяме целия реквизит.

Вебер извади от джоба си в движение един палер, прехвърли в лявата си ръка късата му тъпоноса цев и го подаде на Франк, без да се обръща:

— Дръж.

Франк пое машинално оръжието — малък, но твърде тежък импулсен лъчемет с керамична облицовка. Дръжката легна удобно в ръката му. „Зареден е за трикратно действие“ — помисли си той.

— За всеки случай — поясни Вебер. — Възможно е да ти потрябва при внезапна атака.

Щом като Вебер казваше, че е „възможно“, трябваше да се съобразява. Франк пхна палера в джоба си.

Беше се загледал в сивозелената стена и стъпи в една локва. Изтърси с погнуса обувката си. Отначало му се стори, че стената е покрита със светеща пластмаса, но после забеляза бърза струйка въздушни мехурчета и разбра, че е стъклена и че цялото съоръжение представлява огромен аквариум. Франк изостана малко назад. В мътната глъбина на аквариума съгледа голямо жълто колело със стърчащи от него спици и черни перки...

Някъде рязко издрънча метал. Франк се обърна. Вебер стоеше на края на платформата, потриваше измръзналите си лакти и гледаше надолу. Франк се приближи до него и погледна в същата посока.

На дъното на бетониран строителен изкоп светваха един след друг разноцветни стълбове. Бяха осем и образуваха права редица: първият — млечнобял, а след него останалите — седемте цвята на дъгата. До стълбовете имаше идеално равна площадка, голяма колкото хокейно игрище, а наоколо ѝ бяха струпани огромни купчини пясък. В пясъка пъплеше гъсенична машина с каросерия, методично сновяха малки бръмбари-автомати. Светваше с бяло сияние първият стълб и гъсеничният автотоварач с ръмжене се доближаваше до площадката и я покриваше със слой пясък, като изправяше каросерията си през един съскащ и извиваш се ръкав с решетка на края. Щом изгаснеше белият стълб, светваше червеният и към площадката се отправяха бързо отрядите на „бръмбарите“ и заравняваха пясъка; после светваше оранжевият стълб и други „бръмбари“ с неестествено издути коремчета плъзваха като совалки и заливаха пясъчния правоъгълник с

тъмна и силно миризлива течност. Вълната от неприятната миризма бързо достигна до платформата. Франк отстъпи назад.

— За какво е тази баница?

— За кого — поправи го Вебер. — Всъщност за вас е. По парче за всеки от вас... Ще дойде време, ще разбереш.

Металическото скърцане се повтори. Вебер продължаваше да гледа надолу, но Франк беше сигурен, че този звук не идваше от изкопа. Той послужи като сигнал за цяла лавина от звуци — шепот, стържене, боботене, хрущане... Монолитната бетонна платформа потрепера, мускулите на Франк се напрегнаха рефлексивно — нещо много тежко рухна някъде наблизо и се разчупи на парчета. Грохотът от срутването се понесе като безразборно кълтящо ехо.

— Хладилниците изхвърлят лед в съседния изкоп — каза Вебер. — Следващият ви полигон ще бъде с красиво име: „Ледени мечти“...

Над ръба на стената, която отделяше двата изкопа, израсна облак снежен прах. Франк не каза нищо.

— Да тръгваме — предложи Вебер. — Става студено.

Пресякоха платформата по диагонал, минаха бързо покрай някакви наклонени люкове, чиито заскрежени капаци напомняха за близостта на хладилните камери, и завиха по тесен коридор със стъклен таван — през матовото стъкло свободно проникваше ослепителна живачнобяла светлина. В дъното на коридора ромолеше, поскърцвайки със стъпалата си, кафявата лента на ескалатора. Вебер се дръпна галантно и пусна Франк пред себе си.

Горе беше значително по-топло. Кафявата лента свършваше в просторно помещение. За разлика от неуютните долни помещения, където навсякъде личеше временното присъствие на театралните декорации, тук всичко изглеждаше постоянно и благоустроено. Обаче в шахтите на асансьорите нямаше нито една кабина — стъклените трапецовидни врати светеха с чистия си аквамарин.

— Това е нулевият етаж — поясни Вебер. — Оттук започва полигонът ви. Ела, ще ти го покажа. — Той вдигна ръка. Подчинявайки се на жеста му, част от стената потъна с меко шумолене в образувалия се отвор.

Франк изпита неприятно чувство. Беше изморен и всичко почваше да го дразни. Вебер изчезна в отвора. На Франк не му

оставаше нищо друго, освен да го последва. Влязоха в помещение, което се отличаваше единствено с голите си стени.

— Познато ли ти е мястото? — попита Вебер.

— Не — отвърна Франк, гледайки как отворът се запълва. Предупреждението на Вебер все още беше в сила и трябваше правилно да оцени обстановката.

Премести погледа си към тавана. Разбра, че се намира в коридора, през който сутринта бе минал за полигона. Горесте тъмнееше отворът на асансьорната шахта — единственият вход, известен на участниците в полигона — „реалигентите“. Те се спускаха тук с цилиндричната кабина по един (по-рядко по двама), проверяваха екипировката си и тръгнаха да изпълняват съставените от Вебер задачи. Коридорът ги отвеждаше в неизвестността. Сега той не отвеждаше никъде — беше преграден с глуха стена. Сутринта тази стена я нямаше.

— Впрочем... — започна Вебер. — Отдавна исках да ви попитам за какъв дявол разстрелвате нашите телефотери и телемонитори? Какво ви пречат?

— Съгледвачите ли? — попита с любопитство Франк и си помисли: „Значи съм улучил!“ — Откъде да знаем, че са телефотери? Сам изработи „реакцията ни на опасност“, а сега си недоволен...

— Стига си лъгал — не умееш — промърмори Вебер. — Виждам те целия. Няма защо да ме баламосваш!... — Той се оглеждаше разсеяно настрани, сякаш чакаше нещо.

Франк поглаждаше с длан дръжката на палера в джоба си, също очакваше нещо и си мислеше: „Не се знае кой кого баламосва...“

Всичко стана много бързо. Той се намираше в състояние на готовност, но не беше предвидил такъв удар по нервите си: кой знае откъде изскочи някакво рошаво червено-черно кълбо. Пронизителен писък, грухтене, бесен лай... Кълбото се блъсна в краката им. Вебер отскочи. Франк също отскочи и стреля. Вместо изстрел се чу пневматично изхвърляне. Виещото кълбо се понесе покрай тях, очерта червено-черен зигзаг във въздуха и се скри в отвора на някакъв кладенец. Воят утихна. Във въздуха остана мирисът на озон.

Вебер едва ли не насила измъкна палера от Франк. Отвори тилната страна на цевта, извади пълнителя на фиксатора, присви очи и погледна в прозорчето на призмата.

— Точен изстрел. Поздравявам те.

— Няма за какво — каза тихо Франк. — Чиста случайност. Стрелях наслуки.

— Така трябва да бъде. — Вебер удари с длан пълнителя, вкара го на мястото му и щракна затвора. — Ако си способен да отбиеш точно атаката, преди да си успял да я осмислиш, значи усилията ми не са отишли напразно.

— Не са отишли. Първо стреляме точно, а после гледаме в кого. А по какъв повод — това вече няма значение.

Вебер постоя малко, като почесваше с дръжката на палера брадата си.

— Така трябва да бъде — повтори той. — Можеш да философствуваш колкото си искаш, но стреляш автоматично. И твърде точно. Никой няма да посмее да нарече школата ми... Впрочем теб това малко те засяга, умнико.

Обърна се към стената.

— Джими, направи ни изход!

В стената се образува тъмна пролука. В кадифената тъмнина се виждаше само хоризонталният пунктир на някакви червени светлинки.

Вебер побутна Франк по лакета:

— Влизай. Само ти единствен от вашето племе можеш да се похвалиш, че си бил в моята командна зала. При това по време, когато полигонът работи.

Франк знаеше това.

— Ето какво било — измърмори той. — Благодарение на вашата щедрост, така да се каже.

— Е... както искаш. Като извинение за басейна, където си се опасявал да не срещнеш живи алигатори. Нали те беше страх?

Франк не отговори.

2. КОЛЕГИ

В командната зала беше по-светло, отколкото Франк очакваше — просто стените, подът, таванът на помещението бяха облицовани с черен светопоглъщащ материал. Върху ръчките на апаратурата като малки полумесеци блестяха светли петна от разноцветните екрани и табла и образуваха интересни геометрични фигури като капки роса върху сплитките на невидима паяжина. Точно в центъра на „паяжината“ пред широк екран тип „Стереоспектър“ се мяркаше фигурата на много висок слаб човек. „Върлина на кокили“ — кръсти го наум Франк.

Трима други оператори, наполовина скрити от рамките на апаратите, се суетяха нещо пред малки плоски екрани. Лицата им не се виждаха под ажурените шлемове на мускулопултовете. Франк имаше чувството, че във всяко лице се бе впило металическо насекомо, голямо колкото паяк-птицеловец. Техниката беше изключителна. Мръдваш само веждата си — и някой там на полигона пропада в люк, отваряш слабо устата си — мощен водовъртеж. Намигваш — изстрел, помигаш по-дълго — цяла серия изстрели... Ефектно допълнение към шлемовете на мускулопултовете бяха розовите удължени и изпъкнали капаци на наушниците — от слепоочията чак до брадата. Също като огромен двустранен флюс. Добре чувам, ясно виждам, мога да направя с теб, глупако, каквото си поискам... Не, колкото и да се възмуцава Вебер, да си премериш силите със съгледвача на равни начала е по-почтено.

Вебер бутна госта си в едно кресло, сам се стовари в съседното и попита тихо:

— Искаш ли бира?

Франк не успя да отговори — в ръката си вече държеше висока чаша с бяла пенеста шапчица.

— За твое здраве, Франк. — Вебер наля и на себе си и вдигна чашата.

— За твое здраве, Мартин.

На големия екран се появиха скелетите на решетестите ферми.

— Ало, Джими! — извика Вебер.

Джими се приближи. Краката му почти не се препъваха в коленете — илюзията, че е на кокили, беше неопровержима.

— Главният режисьор на полигона — представи му Вебер помощника си.

— Много ми е приятно — каза Джими. — Отдавна ви познавам. Вие обикновено плътно взимате полигона, с вас се работи леко.

— Какво значи „плътно“? — попита Франк.

— Този не много сполучлив термин включва в себе си перманентно множество понятия... — Джими направи движение с главата си, сякаш яката на белоснежната му риза го стягаше. — Всъщност полигонът може да се разглежда като сложен комплекс от методи за тренировъчно въздействие върху психиката на реалигента. Обаче практическата трансформация на разработените от нас детайли на сценария не винаги... — Джими се запъна. — Разбирате ли ме?

— Да — каза Франк. — На полигона аз действувам твърде еднообразно и това е добре дошло за вас.

— Ще кажем малко по-иначе — намеси се Вебер. — На полигона ти действуваш рационално. — После посочи екрана: — Джими, как така е станало, че Егул е тръгнал по горния път?

— На взривения участък при басейна се бе натрупал много метал и като избирах нова позиция, поставих неудачно кибера-стрелец под пожарогасителя. Реалигентът се възползува от това и унищожи с бластера си подпорите на пожарогасителя.

„Бива си ги нашите!“ — зарадва се Франк.

— Киберът, естествено, е станал на питка, нали? — попита Вебер, отмествайки чашата си.

— Не, не е чак толкова деформиран, но комплексът на функционалните му възможности сега е ограничен. Действията на реалигента бяха неочаквани за операторите, не успяхме да неутрализираме реакциите му.

— Доста добре — каза Вебер. — Егул еднакво умело използва и бластера, и обстоятелствата, но ми се иска да го потопя във водовъртежа. Можем да направим така... — Вебер забоботи нещо за „малък дъжд“, „универсална жаба“, „люлеещ се тандем“. Джими го слушаше внимателно, наведен над креслото. Носът му като наточена

томахавка бе надвиснал застрашително над оплешивяващия Веберов череп.

Джими получи инструкции и си отиде. Разнесоха се отривисти команди, в мълчаливата компания на операторите настъпи забележимо оживление. „Трима срещу един“ — Франк мислено съчувствуваше на Егул.

— Не им обръщай внимание — посъветва го Вебер. — Сега не им е до нас.

Пиеха бавно, с наслада. Франк призна вкусовите достойнства на бирата, но изрази съмнение:

— Казват, че бирата прави корем.

— Глупости — промърмори Вебер. — Всеки ден пия, а къде ми е коремът?

— Да, ти нямаш корем, а коремче. Спортно коремче.

— Е, в сравнение с коремчето на шефа ни... Впрочем напомни при удобен случай на Носорога, че отдавна не съм го виждал на зарядката. Няма да е зле да посмъкне малко корема си.

— Добре — обеща Франк, протягайки се с удоволствие в креслото. — Но едва ли... Скоро няма да има такъв случай. Шефът е затънал до гуша в работа.

— Виждам, че всички там... сте затънали до гуша. Дисциплината ви никаква я няма! Хайнц и Лангер пропуснаха вече два полигона, Кюсак се отметна миналия път и избяга, Хаст и той изчезна нанякъде. Май ще трябва да докладвам за вас на началството, какво ще кажеш?

— Ох, съвсем отмахях — каза Франк с разнежен глас. — Мартин, всичките си претенции предявявай на шефа. Нaley ми още малко... Казваш за дисциплината... — Франк издуха пяната и отпи. — Ние също си имаме своя дисциплина, напразно ръмжиш срещу момчетата... те не са виновни. Имаме работа до над шапките. Хайнц например в момента е преследвач, а Кюсак и Лангер пресушават блатото. Хаст го суши някъде отвъд хоризонта. Изглежда, скоро ще се върне... Оня ден шефът и на мен ми даде виза за блатото.

Вебер попита предпазливо:

— Поне красиво ли е това блато? Впрочем, съдейки по настроението ти...

— Добър психолог си — похвали го Франк. — Нали съм бил на Корк-Айлънд — каква ти красотата!

— Не съм ходил на Корк-Айлънд — каза със съжаление Вебер — Да си призная, не съм бил още в нито една от зоните на СК^[1].

„На нас, бедните реалигенти, страшно ни е провървяло.“ — помисли си Франк. Погледна над чашата събеседника си и каза:

— Хич недей и да си мечтаеш. В зоната на СК няма да те пуснат... А ако те пуснат, то ще е завинаги. Ти не искаш завинаги, нали? — Франк започваше да се забавлява. — За какво ти е притрябвала тази зона?

— Интересно ми е.

— Хм... Ако знаеше само колко е интересно там. В моргата интересно ли ти е? А на Корк-Айлънд е още по-интересно.

— Нима е толкова... хм... неприятно?

— Неприятно не е точната дума, Мартин. Ти... наистина ли не знаеш?

— Откъде да знам? Чувал съм туй-онуй, разбира се. В най-общи линии. Корк-Айлънд, „Енорис“. Зони на „пълното отчуждение“... Кой ще ти разкаже нещо по-подробно! Поскачат при нас, пострелят... и дим да ги няма. Изпускаме новините. Сякаш не работим в една и съща кантора. Ще взема един ден да кажа всичко на шефа.

— Не те съветвам.

— Защо? Да не е някаква голяма тайна?

— Не, но все пак не те съветвам. Това, което не знаеш, няма да ти навреди.

— На тебе навреди ли ти?

— Можеш да не се съмняваш. Воаяжът до Корк-Айлънд поне за цял месец след това ми осигури кошмарни сънища.

— Така ли? Интересно.

— Зависи за кого?... На този свят, ще ти кажа, всичко е относително.

В центъра на големия екран премина блестяща ивица, нещо се сгромоляса и полетяха звънки пръски. На фона на едно светло петно изстиващ метал се появи изкривено от гримаса лице. Франк едва позна Егул и започна да го наблюдава.

Егул дишаше тежко. Оглеждаше се с див поглед и бършеше потта от челото си с ръката, в която стискаше бластера. Току се

обръщаше назад, стреляше и продължаваше да се придвижва бързо. При бластерните припламвания Франк виждаше гърба му. Яката на куртката му беше почти откъсната, на гърба му зееше дупка. Егул се спря, стреля неочаквано нагоре, пъкна оръжието си в кобура и хвана края на простреляното въже. Франк разбра защо бе нужно това — по въжените мостове и напречните греди на фермите плъзнаха зелени огнени езици. Металът гореше. Егул подръпна няколко пъти въжето, засили се и скочи в тъмния отвор между решетките на фермите. Горящото въже плавно очерта огнена дъга, освободи се от товара си и се върна в средата на отвора, люлеейки се във въздуха и ронейки огнени капки. Далече долу едва-едва се виждаше слабо осветената фигура на Егул.

— Отлично! — Вебер удари с юмрук по масата. — Джими — извика той, — прибери „дъждеца“ и се постарай да изтърсиш Егул поблизо до центъра на водовъртежа!

Егул висеше на нещо. Образът му на екрана се увеличи. Беше се хванал за една от трите познати на Франк вериги...

Тук свършваше самостоятелността, постигната трудно от Егул в честния бой. Останалото вече не зависеше от личната му инициатива. Следваха водовъртежът, водоотливната тръба... Егул изплува в залата с ултрамариновия таван, видя удобната стълбичка и бързо се насочи към нея, демонстрирайки неочаквано мощен и спортно-техничен „делфин“. Плуваше, както се казва, на гребена на вълната. Изглежда, се боеше от поредна клопка...

— Добре се справя — одобри Вебер. — Красиво се придвижва. Цар на полигоните!

Егул се изкачи на парапета, сваляйки в движение мократа си куртка и портупея. Царят на полигоните порядъчно се олюляваше...

Екраните изгаснаха, на тавана се появиха червеникави петна мъждива светлина. Джими кимна на Франк за довиждане и отиде да посрещне Егул. Операторите си прибираха багажа, поглеждаха отдалеч Франк и се смееха за нещо си. Вебер им направи знак да излязат. Помещението опустя, издигацият се асансьор прошумоля едва чуто.

— Бързаш ли? — Вебер наля отново чашите.

— Не — Франк погледна часовника си и си позволи да се отпусне с удоволствие в креслото. — Засега не.

— Засега... А доскоро как беше: изкараш си сутрин полигона и върви където си искаш, почивай си.

— Което било, било — отвърна разсеяно Франк. — Имаме основания обаче да мислим, че няма да се повтори.

Вебер го стрелна с поглед:

— И аз виждам: в последно време така са се разбързали...

— Хайде да говорим за нещо друго — помоли Франк. — За какво си приказвахме така интересно допреди малко?

— За Корк-Айлънд.

— Ех и ти с тоя Корк-Айлънд!

— Може би ще ми разкажеш по-подробно?

— Ще ти разкажа. Но с думи не може... Трябва да го видиш със собствените си очи... А по-добре да не го виждаш... Корк-Айлънд е един остров. Хубав остров. Солиден, зелен. Казват, че по-рано там имало военна база за ракетни подводници... Има едно градче на острова. Също на пръв поглед обикновено. Приветливо, пъстро. Плажовете му са разкошни... Общо взето, приятно е да гледаш всичко това отгоре, от въздуха. Но ето че кацнахме. Точно на покрива на лечебно-експерименталния корпус. Пилотът спря двигателите, отвори вратата на кабината и някак странно ме загледа. Включи някакъв музикален запис с пълна сила. „Аз — каза — ще остана тук.“ „Чудак — мисля си, — защо не слезе да си поразтъпче краката преди отлитането!“ Нямах кой знае каква сериозна работа и след час трябваше да бъда на материка...

— Каква работа имаше, ако не е тайна?

— Не е тайна. Застраховах една хипотеза на шефа, изразена с дълбокомислената сентенция: „Липсата на очаквания резултат сама по себе си е резултат.“

— Ясно... — Вебер отпи от чашата и изтри устните си с опакото на ръката си. — Значи напразно си ходил там?

— Не, защо пък да е напразно? По силата на горespoменатата сентенция.

— Добре, разбрах. Съчувствувам ти. Продължавай по-нататък.

— Изскачам от кабината. В ушите ми... сам знаеш... след височината и шума на двигателите — някаква мътна неопределеност. Обаче ясно чувам: бият барабани. Бум-бу-бум, бум-бу-бум, — в такъв ритъм. Оглеждам се наоколо: покривът — просторен, нищо не се

вижда освен върховете на дърветата и синьото небе. „Дявол да го вземе — мисля си, — да не би да имат някакъв празник? Не, не прилича на празник — ритъмът на барабаните е по-друг. Под този ритъм може да се празнува май само Денят на тъгата и скръбта...“ А барабаните бият ли бият. Хвана ме страх, по тялото ми пропъзляха тръпки... „Ех, — мисля си, — май много прибързано изкарах пилота чудак?“ После, когато вече слязох от покрива и видях синините, лекарите ми обясниха за барабаните. „Единственото средство, което помага — казаха. — Сининът се подчинява само на барабания ритъм.“ И затова бият барабаните денонощно, без почивка. Особено през лунните нощи... Бият, разбира се, не истински барабани, а излъчват звукозапис по цялата територия...

— Чакай, чакай! — Вебер се намръщи в недоумение. — Синина... Как да разбирам това?

— Синината ли? Посинял кръвоизлив на човешкото тяло от удар. Искаш ли да си сваля панталоните и да ти покажа прясна днешна синина, голяма колкото чаена чинийка?

— Ами този... как го каза? Дявол да го вземе! Сининът?

— Сининът е друго нещо — Франк загледа втренчено в очите събеседника си. — Сининът е пресен кръвоизлив на тялото на нашата цивилизация. И между впрочем не е единственият.

— Добре, разбрах разликата. Само че това нищо не ми...

— Чувал ли си за огнищата на „синята лудост“ в рудниците на Венера?

— Същото ли е?

— Да.

— И всичките шейсет души ли са там?

— Да. Ако още можем да ги наричаме хора.

— А аз предполагам...

— Не. Всички вече са на Земята. На Корк-Айлънд. В петата зона на СК, с морски отряд за военизирана охрана. На два часа път със самолет от нас. Зона на „пълното отчуждение“... Ние сме хуманисти.

— А какви гаранции ние...

— Гаранции ли? Виждам, че понамаля ентузиазмът ти да бъдеш хуманист. Гаранции! Лекарите твърдят, че не е опасно. Иначе... С една дума, не е вирусно заболяване от рода на марсианския „гумен паралич“. Свързано е по някакъв начин с вегетативната нервна

система, с хормоните. Някои считат, че причината е неизвестен отровен газ, който се отделя от пирокластичните руди в рудниците, други — прахът на някакъв рядък минерал...

— „Венерините сълзи“ ли? Прозрачен, с металически блясък? Минералът, който иззехме спешно от бижутериите миналата година ли?

— Не зная. Венерини ли каза? Май че са нашите сълзи.

Замълчаха. Вебер попита:

— Ами тези синини... съвсем ли са безнадеждни?

Франк не му отговори веднага.

— Засега ги изследват... Според мен са безнадеждни. Да беше ги видял само отблизо.

— И ти... с тях...

— Не съм! — досети се Франк. — Само през бетонна стена. През стъкло и бетон! Аз изповядвам хуманизъм, но... Пък и никой нямаше да ми позволи. Покривът на лечебния корпус и кабинетът на главния лекар — само това е разрешено.

— И все пак как можа?

— Да ги видя ли? Главният лекар, с когото разговарях, освети специално за мен външната стена на кабинета си. Погледнах и изтръпнах. Покрай нас минаха, накуцвайки, неколцина. Голи, сини... Лекуват ги със слънце и въздух. С какво само не ги лекуват! Главите им са без коса, набръчкани с цицини и бучки. Очите им са силно изпъкнали, устата — чак до ушите, сякаш се усмихват със сините си зъби. Движенията им приличат на кокошите — конвулсивно-резки, съставени от отделни фази. Виждал ли си кокошки? Много приличат на тях. Извъръщането на главата им например има три-четири фази... Ходят все поотделно, сами, изгърбени. Кретат без умора, с някаква странна упоритост. И при това ръцете им са малко настрани, с дланите напред, сякаш през цялото време се мъчат да хванат някого със завързани очи!... Изобщо — страшно е да ги гледаш. Разбираш ли... наоколо им има цветя, изящни вили. Небето е синьо, морето е синьо и те... сини като удавници. Под ритъма на барабаните. Освен това, знаеш ли, на площада има люлки и на тях синини... Акуратно подредени. Люлеят се...

Лицето на Вебер някак странно се вкамени и Франк започна да му обяснява:

— Разбира се, това не са обикновени люлки. Другояче ги наричат там — въздушни компенсатори май. Когато настъпва кризата, сининът започва да дращи земята с ръце и тогава го издигат, нещастния, с тези меки каиши. Порита с крака и се успокоява. След половин час го пускат да се разхожда. За тамошната медицина впрочем това е нещо съвсем в реда на нещата. Виж, през светлите нощи, особено при пълнолуние, на лекарите им е много трудно. Тогава синините са опасни. И гледат всичките да ги... на тези... въздушни компенсатори. А понякога и с главата надолу... Интересно ли ти е?

Вебер измуча нещо в отговор.

— Разбираш ли, Мартин... Това е, така да се каже, илюстративната страна на нещата. Синини, барабани, въздушни компенсатори... Същността е много по-сложна. И по-проста... Диалектика, с една дума. Нашата предприемчива цивилизация излезе в просторите на Слънчевата система, без да си представя добре какво ще й струва това?

— Твоя ли е тази диалектика? — любопитствува Вебер, бършейки с кърпа влажното си чело.

Изтегнал се свободно в креслото с ръце под главата, Франк известно време разглеждаше тавана. После каза:

— Не. Това е диалектиката на битието. На нашето с тебе днешно битие.

Искаше да добави: „И на утрешното“, но се въздържа. Помисли си: За какво ли му е? Тоест за какъв дявол му е всичко това на Вебер? Нервите му са наред, има прекрасно храносмилане, отличен сън — ето я неговата диалектика. В края на краищата Корк-Айлънд, „Енорис“ и всички останали зони на СК, взети заедно, не означават нищо за Вебер. И цената, с която човечеството трябва да заплати за нахлуването си в космическото пространство, лично него, Мартин Вебер, малко го интересува. Две зони на „пълно отчуждение“ ли? Ако ще и двайсет и две да са. Само да има гаранция, че не са опасни. Ах, науката днес упорито търси начини да излезе в просторите на големия Космос, при звездите?! И утре, може би... Да, ще се наложи да се удвои, утрои сложността на утрешните полигони. Вместо „малък дъждец“ ще има душ от напалм и веднъж седмично скокове от Ниагарския водопад. Не, никой не спори, разбира се, ще се наложи да се плаща с истинската цена за излизането в звездните простори, но... Какво казахте? Две

хиляди двайсет и две „зони на отчуждение“ ли? Една трета от човечеството в здравия обръч на специалната карантинна забрана?! Да-а, много е... Но нека за това, извинявайте, да имат грижа потомците ни. Потомците ни... хе-хе... сигурно ще станат по-умни и непременно ще измислят нещо. Както в миналото — помните ли? — децата, загрижени за бъдещето, излязоха по-умни от бащите на термоядрената бомба...

— Прав си — наруши мълчанието Вебер. — Усвоили сме само малка част от космическото пространство, практически само в пределите на орбитата на Юпитер, а вече имаме толкова проблеми. Всеки ден ни носи нов сюрприз...

— Усвоили ли сме? — попита Франк.

— Е, във всеки случай процесът на усвояване е в пълен ход.

— Ах, процесът!...

— Че как иначе? По данни на статистическия отдел към нашето управление из космическите обекти работят шестстотин и две хиляди души, без да броим личния състав на Обединения космофлот на Системата. На мен би ми било неудобно да нарека това „бегло запознанство“.

— Да, не може да се нарече бегло, особено ако се има предвид това, за което говорехме. А също и онова, за което не споменахме...

Вебер мълчеше. Не беше трудно да се разбере, че се мъчи отчаяно да вникне в логиката на събеседника си. Франк го погледна и добави:

— Условиата на специалната карантина, Мартин, се променят пред очите ни. И то твърде радикално. Ти допреди две години беше ли чувал нещо за зоните на „пълно отчуждение“? Виждаш ли? Днес Корк-Айлънд и „Енорис“ не ни учудват. Старият ни девиз „Предпазливостта не вреди!“ се е превърнал в отчаян супердевиз „Предпазливост и само предпазливост!“ И днес този супердевиз сме го издигнали в ранг на безусловен принцип в отношението ни към космическото пространство.

— Правилно — отсече Вебер.

— Да, но това е верен признак на объркване и страх. Това е отбрана. Ние започваме да се защитаваме, Мартин. Днес със стъкло и бетон. А утре?

— Стъклото и бетонът ще ни стигнат и за утрешния ден.

— Ах, това е прекрасно!

Франк погледна чашата си. Вече не му се пиеше. Не му се и говореше. Вебер му беше омръзнал. Чувствуваше се достатъчно отпочинал, за да си тръгне, но все още не дотолкова, че да може незабавно да го стори.

Вебер го попита:

— Ходил ли си на „Енорис“?

— Да.

— Как е там?

— Нищо особено. Обикновена космическа оранжерия. Зеленчуци, плодове, цветенца... Доколкото помня, там имаше прекрасен ресторант с красив изглед към съзвездието Лебед.

— Ресторанта и аз го помня. А друго нещо?

— Друго ли? Комфортен космически затвор за хваналите на Марс „гумен паралич“. Затвор, който ние с присъщата ни деликатност наричаме обект СК–4. Или зона на „пълно отчуждение“ номер две, което според мен е по-малко деликатно.

— Питам те: по-късно ходил ли си там?

— Разбира се, че не. И да ти кажа, никак не съжалявам.

— Попитах те, защото исках да разбера дали е вярно, което разправят, че костите на „гумените паралитици“ били еластични като гума?

— Глупости! Костите им са нормални, твърди. Но ставите им, хрущялите, сухожилията — те наистина са... Мускулите им са като парцали. Паралитика можеш да го сгънеш на четири. Коленете му можеш спокойно да ги огънеш назад, лактите — напред, а главата да я извиеш почти на 360 градуса. Това е свръхгъвкавост. Има такива кукли, виждал ли си ги, ръцете и краката им се люлеят на ластиси? Истинско копие на паралитиците. По-точно — модел.

— Ами тук — Вебер почука с пръст по челото си — всичко ли им е наред?

— Абсолютно. Занимават се с научна работа — повечето от тях са свързани с институтите по вечните ледове и глациология. Уравновесени и спокойни са, продължават да се надяват, че скоро ще оздравеят. Дори имат добро чувство за хумор.

— Добре, щом е така... А какво казват лекарите?

— Различни работи... Но също се надяват. Работят много усилено. Едни от тях казват, че вирусът не е тукашен, не е земен, други подозират мутация на грипния вирус. Изобщо на „Енорис“ има цял научноизследователски комплекс. На двеста болни глациолози се падат толкова, ако не и повече лекари. Младите дръзки биолози са готови на всичко, само и само да попаднат на „Енорис“. За щастие прекомерната дързост днес не е на почит.

— Охраната сигурна ли е?

— Бъди спокоен! Най-парадоксалното е, че нашият почтен хуманизъм тук не търпи никаква критика. Та тия затворници не могат физически да живеят на Земята. На тия нещастници им е нужна безтегловност.

— Също както в цирка... — Вебер поклати глава. — Синини, барабани, орбитални парализици... На Земята става твърде весело, нали?

— И май скоро ще стане още по-весело, Мартин.

— Сериозно ли мислиш така?

— Ще приемем, че това е плод на моето остроумие. За всеки случай няма да е зле да попълним запасите си от стъкло и бетон. Колко още такива оранжерийни спътници като „Енорис“ имаме?

— В какво е според теб изходът?

— Значи цениш остроумието ми? Благодаря ти. Но аз лично не виждам изход. И засега не познавам някого, който да вижда.

— Но ако наистина е така... Какво ще стане по-нататък?

— Както в цирка — отвърна разсеяно Франк. — Нали сам каза: усвояването на космическото пространство е в пълен ход. Така е. Човекът крачи по съседните планети или ги сондира от планетарните орбити. Защо тогава се учудваме, че у нас на Земята, кретат сините синини, а в небето се клатушкат гумени парализици? Ние усвояваме космическото пространство — космическото пространство малко по малко усвоява нас... Защо пък не? Това е обратната връзка...

Някакво мелодично писукане наруши тишината в командната зала. Франк се послуша и потърси с очи тонколонката на скипера за вътрешна информация.

— Внимание! — чу се женски глас. Писукането изчезна. Кокетно разтягайки гласните, гласът съобщаваше: — Всички участници в

операцията „Черната следа“ трябва да се съберат в инструкторския хол на втори отдел. Повтарям...

— Това е за мен — каза Франк и стана с въздишка.

— Седни — помоли го Вебер. — Нещо интересно ли е?

— Кое?

— „Черната следа“.

— Не зная.

— Аз подочух нещичко...

— Какво точно и от кого?

— Е... това няма значение.

— Щом като няма значение, не ми казвай нищо. Къде е изходът или асансьорът?

— Седни, ти казвам. Ще пътуваш с всички удобства.

Франк седна. Вебер мрачно го посъветва:

— Повдигни облегалката под ръката си.

Франк я повдигна и видя миниатюрен пулт с бутони.

— На седемнайсетия ли трябва да отидеш?

— Да.

— Какво се бавиш? Търси бутона с цифрата „седемнайсет“. Първо натисни белия клавиш. Момент! Каж ми само едно нещо... Много ли е опасно за момчетата, които са там? — Вебер посочи с пръст над главата си — имаше предвид навярно целия контингент работещи в космическото пространство.

— Казах ти, че не зная — Франк натисна клавиша. Пунктирът на червените светлини се отмести встрани, креслото се устреми към някаква тъмна ниша. — Всичко хубаво, Мартин. Ако срещнеш Егул, не забравяй да го почерпиш с бира!

— Добре, тръгвай.

* * *

На седемнайсетия етаж Франк излезе от асансьора и видя широкия гръб на Барнет Лангер, който се отдалечаваше по коридора, навел напред глава, сякаш имаше намерение да пробие с челото си видима само нему преграда. Този маниер на вървене пораждаше у минаващите покрай него леко объркване.

— Здравей, Барни! — обади му се Франк.

Лангер се обърна енергично и му махна с ръка.

— Охо, ти използваш персоналния асансьор на Вебер! Да не е награда за полигона?

— Не, за награда Вебер ме заведе зад кулисите.

— За пръв път чувам такова от един редови реалигент.

— Защо пък редови, сега аз съм любимец на стареца.

— Виж ти каква била работата!

Изравниха се.

— Да не би да си успял да намериш слабото място на Вебер? — осведоми се Лангер.

— Две слаби места дори. Първото е полигонът, разбира се. Старецът и насън се мъчи да измисли за нас някаква по-сложна и по-хитра мръсотия. На мен ми стъкми тъмен водовъртеж, а аз, без да искам, му подхвърлих идеята да пусне в басейна живи алигатори...

— Моят полигон е вдругиден — съобщи замислено Лангер. — Под кодовото название „Дивеч“. Но ако вместо с бекас трябва да си имам работа с жив алигатор, после ще си разчиствам сметките с теб.

— Моят полигон се наричаше „Шамандура“. Нагмурках се и се наплувах до побъркване. Мисля, че ролята на горски бекас ще изпълняваш самият ти.

— Добре — Лангер хвана Франк под ръка. — Кое е второто слабо място на Вебер?

— Невероятното любопитство.

— Ти ме разсмиваш.

— И все пак така е... Страхувам се, че в това отношение задълго му развалих настроението.

— Така му се пада! Да не си пъха носа по-нагоре от нулевия етаж!

— Но на мен ми е жал за него. Той започва да подозира, че с помощта на средновековни вериги, ръждиви подпори и съвременни пожарогасители не е възможно да се моделират вариантите на „космическите изненади“. И това го измъчва... Наумил си е, че обикновените ни тренировки не са достатъчни. Търси някакъв универсален полигон, с помощта на който се надява да ни създаде имунитет против всякакви — всякакви! — сюрпризи на космическото

пространство. Не ми стигна смелост да му кажа направо, че тази задача по начало е неразрешима...

— Стоп! — каза Лангер и се спря. — В опаковка от Веберови разсъждения ти май ми поднасяш собствената си философия?

За миг гърлото на Франк се сви от ярост. Не срещу Лангер, не. По-скоро срещу омагьосания кръг на мнимите двусмислености, в който все по-често и по-често попадеше, когато в разговори с колегите си волно или неволно засягаше вълнуващите го въпроси. Той се спря също и огледа — от горе на долу — масивната фигура на приятеля си. Гневът му премина.

— Какво има? — вече напълно спокойно попита Франк.

— Нищо — Лангер му намигна заговорнически. — Ти си прекрасно момче, ето какво. Но щом почнеш да философствуваш, мен, кой знае защо, ме засърбява носът и имам чувството, че съм умствено преуморен.

— Да, това не е съвсем нормално за теб... Впрочем нали трябва с нещо да започнеш.

Стояха един до друг и преграждаха пътя, но освен тях в коридора нямаше други хора. Матовобелите светещи ивици от луминесцентна пластмаса покрай стените и корнизите на тавана се губеха в дълбочината на коридорната перспектива. За наличието на врати в стените човек можеше да се досети единствено по монтираните в тях символични фигурки от неръждаема стомана; фигурките повече приличаха на украшения, отколкото на кодови обозначения на отделите, за което бяха предназначени. Само тук, в това крило на Управлението, имаше такъв прав коридор и само тук, на седемнайсетия етаж, крилото се виждаше цялото. — Зная какво си мислиш — Лангер удари съчувствено другаря си с юмрук по рамото. — Космосът според теб е щедър на сюрпризи, а да се ориентираме в тях с помощта на лъчемети не е хубаво, не е етично...

— Преди всичко не е практично — озъби му се вяло Франк.

— Когато хванахме бандата на Меир Шлокер, беше практично — напомни му Лангер и посочи розовия белег от изгаряне на шията си. — Беше практично, защото никой от бандитския екипаж на „Черния бисер“ не умееше да стреля в условията на претоварването така, както ние умеем. Дори самият Шлокер. Аз извадих бластера си с четвърт секунда по-бързо от него. — Лангер се усмихна широко.

— Между впрочем — забеляза Франк — нашата кантора се нарича „Западен филиал на Международното управление за космическа безопасност и охрана на правовия ред“.

— Това е толкова вярно, както и фактът, че се казвам Барнет Лангер, а ти — Франк Полинг. А нашият шеф...

— Управление за космическа безопасност, Барни! Безопасност по отношение на изненадите на Космоса! Не съм запознат добре с „делото Шлокер“, но съм абсолютно убеден, че ликвидирането на бандата от „Черния бисер“ е чиста акция по охрана на правовия ред.

Лангер се намръщи.

— Недей да крещиш, имам прекрасен слух. Ние с теб различно разбираме термина „космическа изненада“, там е цялата причина.

— Наистина — Франк се застави да се успокои... — Юридическото ми образование не ми позволява да слагам в един кюп гангстерите на Шлокер и загадката например на „гумения паралич“, поразил една трета от глациолозите на Марс.

— Знаеш ли, работата, изглежда, не е в термините! И аз тук май съм съгласен с Вебер. Нашата главна грижа е да защитим човека от всякакви — всякакви! — изненади на Космическото пространство, навреме да застанем между човека и преследващите го различни опасности. Известни и неизвестни.

— Това е ваша грижа, господа свръхчовеци — възрази Франк — Ако ти, разбира се, се смяташ за свръхчовек.

— Аз се смятам за сътрудник на оперативно-следствения отдел.

— О, излиза, че сме колеги.

— Да, ако имаш предвид щатната таблица.

— Положението не е така безнадеждно, Барни. Гаранция е нивелиращата дейност на Вебер...

— Да вървим, колега — предложи миролюбиво Лангер. — Нямам търпение да се видя с Хаст. — Обърна се и почти тичешком се втурна по коридора.

Франк го догони с два скока.

— Защо не ми каза веднага, че Хаст се е върнал?

— Ти не знаеше ли?

— Чух, че ни канят да отидем в инструкторския хол, но откъде да зная по какъв повод. Та освен няколкото думи, които ти вчера ми...

— Между другото — Лангер се усмихна загадъчно — Хаст не е пристигнал сам.

— С онзи... от „дивите котки“ ли е? С Кизимов ли?

Емблемата на втори отдел беше стоманен хромиран тризъбец. Лангер пипна средния зъб и прекрачи през отворилия се проход.

— Не — каза, влизайки след него, Франк. — Бас държа, че това не е Кизимов. По-скоро е някой от Източния филиал.

— По-точно — шефът на оперативно-следствения отдел на Източния филиал Сергей Николски.

Франк тихичко подсвирна.

Влязоха в хол с масивна мебел канцеларски тип и голям, заел цялата стена прозорец, залян от слънцето. Правите му лъчи се раздробяваха в светлоразпръскващите щори в горната половина на стъклото, но на пода близо до прозореца имаше горещ слънчев правоъгълник. В него стояха четирима мъже: носестият Вуд, русият Алвен, Кюсак и Хайнц. Компанията примижаваше с очи и отпиваше съсредоточено през сламките съдържанието на кръглите като топки за новогодишна елха чаши. Хайнц беше с огромни слънчеви очила и въпреки малкия си ръст изглеждаше твърде войнствено — тъмната грива на косата му стърчеше живописно и диво на тила му.

— Сърдечен поздрав за всички дегустатори! — каза Лангер.

Никой не му отвърна. Лангер разбра, че не си струва да продължава в същия дух. Отиде до бара, вдигна капака, надвеси се до кръста, дълго бърника вътре и дрънча с чашите.

Франк се приближи до мълчаливата четворка. Забеляза под окото на Кюсак жълта следа от неотдавна премахната синина.

— Ако съдим по физиономията ти, задава се буря с облаци прах.

— Фантазията ти нещо се е размърдала — възрази му меко Кюсак.

— Това понякога се случва след вонящите подземия на Вебер — добави Хайнц.

А Вуд започна да го души с нос.

— Мирише на бира! — обяви той. — Ние тук се побъркахме от водопроводната вода, а Полинг благоухае като баварска пивоварна! И има още смелостта да ни нарича дегустатори!

— Дегустатори ни нарече Лангер — застъпи се за Франк Алвен, който при всички обстоятелства държеше на справедливостта.

— Вуд, ще трябва да помиришеш и Барни — каза Хайнц.

— Не го съветвам — прокълтя гласът на Лангер от бара. — Мога, без да искам, да засегна обонятелния му орган и ще трябва да отложи днешната си среща с Кет.

— Да — съгласи се Вуд. — Не си струва да рискувам. Нека Носорога да го помирише.

Отново настъпи мълчание. „Сигурно не знаят...“ — помисли Франк, бръкна в джоба си и напипа жетона с издълбания надпис „07. Черната следа“. Поиска да го извади и покаже, но размисли.

— Някой от вас ще ми каже ли най-сетне какво се е случило? — не издържа той. — Стига комедии, можете да бъдете откровени. Още повече че от вчера съм член на вашата група.

— Успокой се — помоли го Алвен. — Нищо особено не е станало.

— Нищо особено — добави Хайнц, — ако изключим...

Кюсак настъпи деликатно Хайнц по крака и довърши:

— Ако изключим, че мисията на Кюсак се е провалила.

— Точно така — отбеляза Франк. — Като че ли вие всички сериозно се надявахте на нейния успех.

— Още по-голяма отговорност сега пада върху твоите тренирани от Вебер рамене — каза Кюсак.

И четиримата погледнаха Франк в очите.

— Какво сте ме зяпнали? — попита той.

В хола влязоха Холбрайт, Хаст и двама непознати. Единият от тях, на около петдесет години, беше възсук и строен, с бърз поглед, но сдържан в движенията си. „Николски“ — досети се Франк. Вторият, с хилаво телосложение и абсолютно плешив, в разгара на знойния летен ден беше облечен в строг официален черен костюм. Дългото му, старчески подпухнало лице изглеждаше уморено. „Грохнал кон — помисли си Франк. — Но кой ще е този мумифициран праядо?...“ Хаст се мъкнеше последен, притиснал до гърдите си голяма синя папка.

— Добър ден, момчета! — каза Холбрайт и махна нервно над главата си с пълната си ръка, което трябваше да означава топло-фамилиарен поздрав. — Моля, всички на кръглата маса. — Зеленикавите му очи обляха Франк с вълна студено и откровено

внимание. Това трая един миг, но Франк улови този миг и го почувствува изцяло.

На полираната овална маса седнаха Холбрайт и гостите. Останалите се приближиха само и застанаха в полукръг зад гърба на шефа си. Николски се настани до Холбрайт, плешивият старец зае скромно място в противоположния край на масата. От бара изскочи Лангер и протегнал в ръцете си две чаши с разхладителни напитки, огледа присъстващите.

— Много добре — Холбрайт посочи с очи и Лангер подаде чашите на гостите. — И така, всички ли са налице?

Бяха в пълен състав, но се въздържаха от рапорт, тъй като никой не знаеше как трябва да се преценява обстановката.

— Най-напред — каза Холбрайт — искам да ви представя двамата участници в съвещанието, които, без да са членове на нашата оперативно-следствена група, имат съвсем пряко отношение към операцията „Черната следа“. Това е нашият колега, представителят на Източния филиал на Международното управление за космическа безопасност и охрана на правовия ред, мистър Николски. Неговият ранг съвсем точно съответствува на моя. Вторият участник — Холбрайт посочи с очи стареца, — ще го нарека временно мистър Хикс, е научен консултант. Той ще разясни сам ролята си в края на съвещанието.

Мистър Хикс сложи в ухото си розовото топче на слуховия си апарат и замря. Наведен напред, изгърбен, той гледаше неподвижно и безучастно блестящата повърхност на масата; очите му, полускрити от бледите клепачи, изразяваха умора и равнодушие.

Франк също почувствува умора. В този смисъл днешният полигон не беше минал без последствия за него.

[1] СК — специална карантина. ↑

3. ЧЕРНАТА СЛЕДА

Стараяйки се да не привлича вниманието, Франк мина зад широкия гръб на Лангер и седна в едно кресло. Фразата на Кюсак за „отговорността“, и „тренираните му от Вебер рамене“ не излизаше от главата му. Впрочем какво искаше да каже той?

— Първите сведения за „черни следи“ получихме преди една седмица — започна Холбrait, показвайки на Николски копия от документи. — Отделът за наблюдение на нашия филиал ни предостави ето това...

Николски прочете бързо предложения му картон.

— Съседът на Едуард Йонге лично ли е видял „черната следа“? — Николски имаше висок, но приятен глас, който по нещо приличаше на гласа на Лангер.

— Да, ето неговите показания. Обърнете внимание на датата, когато той за пръв път е забелязал „черната следа“.

— Хм... доста отдавна. Преди година и половина.

— Било на следващия ден, след като Йонге се заселил в околностите на Сан Франциско.

— Сиреч влиянието на местните условия е почти изключено. Едно немаловажно обстоятелство...

— Което ни позволява веднага да отсечем земния клон на подозренията. По-нататък... — Холбrait подаде на Николски поредния картон.

Съвещанието се превръщаше в делова беседа на двама специалисти. Франк погледна мистър Хикс и не забеляза никакви промени нито в позата, нито в израза на лицето му. Останалите също наблюдаваха крадешком консултанта. Франк видя как Лангер се наведе към Хаст и с усмивка му прошепна нещо навярно смешно. Но Хаст нямаше настроение да се шегува — той явно се намираше под тежестта на впечатленията от източното си пътуване — и Лангер се отказа от намеренията си, започна да шепне нещо на ухото на Хайнц. Хайнц погледна стареца, трепна и вдигна очи към тавана — дори по гърба му се виждаше какво му костваше да не се разсмее.

Пред Николски и Холбрайт израсна купчина пластмасови листи (по традиция ги наричаха „картони“). Шефът се ориентираше прекрасно в тази купчина, разговорът продължаваше без прекъсвания. Франк се стараяше да слуша внимателно. Разбираше нещичко оттук-оттам. Нещичко... Шефът им имаше ужасния навик да въвлича сътрудниците си в задачите направо, без предварителна подготовка! Вчера, вече в края на работния ден, при него дотича Лангер, дъвчейки сандвич, хвърли му отдалеч един жетон и измуча: „Прехвърляй се, малкия, в нашата група! Шефът те изпраща по «черната следа». Разбра ли?“ — „Не. Каква е пък тази «черна следа»? Обясни свястно.“ — „М-м... дявол знае каква е! Явление, което... Попитай ме нещо по-леко.“ — „Добре... Кой е оставил тази следа?“ Кимване нагоре, в пространството над главите. Розов белег от изгаряне на шията, усмивка. Преглъщане и отговор: „Наши подшефни, ясно ли е. Двама. От бившите... «дивни котки». Някой си Йонге — и то под носа ни. Един такъв чевръст! Успял да насини окоето на Кюсак, преди онзи да разбере с кого има работа, и не влязъл в контакт... Казвах му аз на Носорога: «Трябва мен да изпратите!»“ — „Къде е вторият?“ — „На изток. Някой си Кизимов“. — „Също ли не е влязъл в контакт?“ — „М-м... което не зная, колега, не зная. И шефът не знае. Само Хаст знае, но той още не се е върнал. Така, предадох ти жетона, със заповедта на отдела ще се запознаеш един етаж по-надолу. Хайде, аз тръгвам!“

На долния етаж автоматът-деловодител, ръмжейки и въздишайки, изпусна тясна лента: „ЗАПАДНИЯТ ФИЛИАЛ НА МУКБОП + ОПЕРАТИВНО-СЛЕДСТВЕНИЯ ОТДЕЛ + ХОЛБРАЙТ ++ ФР. ПОЛИНГ ДА СЕ СЧИТА СЪТРУДНИК НА ОП. СЛЕДСТВЕНАТА ГРУПА 07 + ИНСТРУКТАЖЪТ ПО УСТАНОВЕНИЯ РЕД III“ И толкова. След пет минути лентата изчезна във въздуха. Остана само недоумението му.

Първият етап от разговора завърши и Франк реши да се премести до масата. Примера му последваха всички освен Лангер, който доброволно поема функциите на барман.

— Материалът е солиден — похвали Николски шефа. — Бих искал още веднъж да видя служебното досие на Йонге.

Холбрайт му подаде един картон. Николски прочете внимателно документа и каза:

— Сигурни ли сте, че по отношение на „черните следи“ Кизимов е аналог на Йонге?

— С други думи, имаме ли доказателства? Имаме. И... къде, мислите, открихме тези доказателства? Под носа си, в хотел „Есплънейд“. Един от служителите в хотела познал Кизимов на снимката и си спомнил, че видял в неговата стая явлението, което ние наричаме „черна следа“.

— Кога е било това? Имам предвид „черната следа“ в „Есплънейд“.

— Преди една година. Не знаете ли, че Кизимов се е срещал с Йонге? Вижте снимката.

— За мен това е нещо ново — Николски започна да разглежда предложението му картон. — Странна снимка. Имам чувството, че Кизимов и Йонге са били фотографирани въпреки желанието им.

— Точно така. Фотографирани са в полицейския участък на морската зона за почивка на калифорнийското крайбрежие. Нищо особено: преобърнали един катер. Тази снимка украсила таблото за обществено порицание на един от най-модерните плажове. Това е нишката, която ни помогна да открием Кизимов и неговото участие към „черната следа“. А най-важното — даде ни да разберем, че „черната следа“ не е монопол само на Едуард Йонге — Холбрайт потърка замислено слепоочията си. — Освен това вчера получихме нови сведения.

— Трето звено във веригата ли? — попита Николски, присвил очи.

— Кюсак, бъдете така добър!... — Шефът щракна с пръсти и Кюсак му подаде един дълъг черен калъф.

Капакът се отвори плавно. Франк, изгарящ от любопитство, се наведе напред. В калъфа имаше саморъчно направено бастунче, дълго половин метър. Обикновена пръчка от леска с изрязана по изсъхналата кора някаква проста шарка...

— Разочарован ли сте? — попита шефът Николски.

— Не, очаквах да видя нещо подобно. Кизимов също обичаше да развлича децата с пеещи пръчки. Докато разбра, че неговите играчки отвеждат възрастните чичковци от Управлението за космическа безопасност в задънена улица. Извинете, аз май ви прекъснах.

Холбрайт погледна часовника си.

— Имаме още три минути — каза той с вид на човек, комуто са попречили да направи сензация, но който стои над дребнавите подбуди. — Исках да ви демонстрирам работата на тази... този... Езикът ми не се обръща да нарека тази пръчка уред. Обаче не мога и иначе да я нарека, тъй като тя приема телевизионните стерео-предавания на детската програма, макар че техническата експертиза не откри в нея абсолютно нищо, което да напомня микросхема на телевизор. Биологическата експертиза потвърди, че е най-обикновено дърво, канадска леска, без каквито и да било изменения на микроструктурата на кората и влакната на дървесината. Но обикновеното дърво с обикновени влакна, без ни най-малко да се съобразява с авторитетното мнение на експертите, продължава да работи като телевизор. И след три, впрочем след две минути желаещите ще могат да се убедят в това с очите си.

— Кой е авторът... ъ-ъ... на тази дървена конструкция? — попита Николски.

— Един твърде известен в миналото космодесантчик. Служебното му досие не се различава много от досиетата на Кизимов и Йонге — Холбрайт потърси с очи Франк и добави: — Освен това той е роднина на един от сътрудниците на нашия отдел.

Франк изтръпна.

— Да, Полинг, аз говоря за Нортън. За Дейвид Майкъл Нортън — мъжа на вашата сестра Силвия Нортън, по баща Полинг. Така ли е?

Франк асимилираше бавно зашеметяващата новина.

— Дейвид Нортън!... — с някакво странно задоволство каза Николски. Погледите на присъстващите оставиха Франк и се отправиха към него.

— Виждам, че това име прави впечатление не само на Полинг — отбеляза Холбрайт.

— Искрено казано, да. — Николски беше доволен и не се опитваше да го скрие. — Да си призная, очаквах да чуя друго име...

— Интересно. — Гъстите вежди на Холбрайт се сключиха над носа му. — Ще бъда откровен: засега не разполагаме с други сведения. Йонге, Кизимов и Нортън — само за тях можем да говорим повече или по-малко убедително във връзка със загадъчната „черна следа“. Материалите, които придават убедителност на разговора ни, са пред вас. Това е всичко, което мога да ви кажа в отговор на вашето очакване.

— Не е толкова малко, Холбрайт. А дали ще бъде достатъчно, ще покаже сравнителният анализ, на който разчитам много.

— Аз също. Особено ако колегите от Източния филиал имат някакво съществено допълнение към сведенията, с които вие, Николски, се запознахте и оценихте достатъчно високо.

— Допълнения ще има. Ето как стоят нещата. Третото лице за вас се е реализирало в лицето на Нортън, а за нас — в лицето на Лоре. Лоре е космодесантчик в оставка... Впрочем, като сте преглеждал списъците на бившите космодесантчици, сигурно сте срещнали това име. Нали няма да започнете да ме уверявате, че сте открили Нортън случайно?... Но независимо от всичко, идеята за съвместното обсъждане на операцията „Черната следа“ обещава да даде добра реколта.

В хола настъпи мълчание. Всички очакваха какво ще каже шефът. Франк улови погледа на мистър Хикс. Старецът го разглеждаше внимателно и Франк се почувствува много неловко. Като забеляза това, старецът премести погледа си върху черния калъф. „Добър ден, деца!“ — тихо, но весело поздрави черният калъф и над масата се замяркаха прозрачни образи, бледи и неясни като улични отражения в стъклата на витрините. Дървеният телевизор бе започнал да демонстрира изобразителните си възможности.

— Та-ака... — каза шефът. — Наистина имаме реколта.

— Казвам се Р-руби — прозвуча жизнерадостно от калъфа. — Вижте какви красиви пер-р-рца имам! Моят бр-рат...

Холбрайт хлопна капака на калъфа и събра документите.

— Йонге, Кизимов, Лонге, Лоре... — произнесе той, нареждайки документите в акуратна купчинка. — Кои са те? Другари по нещастие ли? Пострадали от Космоса хора? Или нехора? Безопасни ли са за нашата планета, или са потенциално опасни?... От решението на тези въпроси може би зависи съдбата на човечеството. Изрекох гръмка фраза, но докато не бъде доказана напълно нейната излишна високопарност, тя си остава в сила. И в четирите случая е налице непонятно за нас изменение на природните свойства на човека...

Франк плъзна погледа си по лицата на присъстващите. Те бяха сурови — всеки чувствуваше отговорността си за съдбата на човечеството. Освен може би Николски и плешивият старец. Той

дремеше или се преструваше, че дреме, а Николски разбъркваше разсеяно със сламка леда в чашата си.

Франк разбираше, че в скоро време му предстои среща с Дейвид. Това беше ясно като бял ден. И че срещата няма да бъде приятна — това също му беше абсолютно ясно. След съобщението на Холбрайт той се чувствуваше най-малкото в глупаво положение. Франк ходеше често в семейството на по-голямата си сестра, но не можеше да каже, че срещите с Дейвид Нортън му доставяха някакво удоволствие. Обаче... той ходеше заради Силвия. Сега беше длъжен да направи това заради човечеството. Ни повече, ни по-малко. Неприятна история... Дейв никога не му беше изглеждал опасен. Дори потенциално. Още повече за човечеството. Да, наистина, той е малко рязък, често е мрачен, неразговорлив. Но да е опасен?... Обича природата, децата. Не обича съседите си и приятелите на жена си. Към своите приятели и бивши колеги от Космоса, които от време на време посещаваха вилата му в Копсфорт, се отнасяше много радушно. Наистина след подобни посещения Дейв ставаше по-мрачен. Космическият леопард в оставка не можеше да свикне с рутината на равномерния живот в „тази овча кошара“, както той наричаше вилата си в минути на душевна депресия. Но, от друга страна, „черната следа“, дървените „телевизори“... Отделът за наблюдение едва ли грешеше. И ако Дейв наистина е в една компания с онези, за които така тревожно говори шефът... Бедната Силвия! Какво ли прави тя там с него... сама? Холбрайт побутна купчинката документи към Николски и каза:

— Изцяло са на разположение на Източния филиал. Кога ще можем да получим от вас пълни писмени сведения за Лоре?

— Зависи от експедитивността на вашия сътрудник — пошегува се Николски. Хаст се надигна зад гърба му, разтвори синята папка и подаде на шефа връзка пластмасови правоъгълници.

— Първите двайсет листа са за Кизимов — поясни Николски. — Следващите девет — за Лоре. Йонге е само на два картона, но ние решихме да ви дадем копия на всичките материали по „Черната следа“, макар че половината от тях вече не ви е нужна. Предавайки ни вашата покана, мистър Хаст забрави май да ни посвети в подробностите на предстоящия разговор.

— Той изпълняваше моите инструкции — каза Холбрайт, преглеждайки жадно документите. — Впрочем, Хаст, аз още не зная

подробностите по провала на мисията ви в Памир...

— Достатъчно е да си припомните подробностите по провала на мисията в Калифорния и няма да има нужда да ви обяснявам — реагира смело и бързо Хаст. Отговорът му явно беше подготвен предварително.

— И все пак интересува ме как завърши беседата ви с Кизимов.

Хаст попипа върха на луничавия си нос, както правеше обикновено в затруднителни за него положения.

— Почти така, както завърши беседата на Кюсак с Едуард Йонге. Посдърпахме се малко...

— Така ли? — Холбрайт бавно обърна прочетения лист. Франк и останалите гледаха Хаст със съчувствие. Шефът почти никога не мъмреше подчинените си, но рядко изпускаше възможността да разиграе публичен спектакъл. — И какво ви каза Кизимов на сбогуване?

— Нищо не ми каза — предаде се Хаст накрая. — Веднага щом го запознах с показанията на служителя от „Есплънейд“, той, без да каже нито дума, ме изтъркаля надолу по стълбите.

— А защо не стана обратното? Ако Вебер подуши, следващият ви полигон ще бъде изключително от стълбища.

— Най-малко следващите два полигона — промърмори Хаст. — Но какво е полигонът в сравнение с този... с тази...

— В случая си е казала думата неочакваността — застъпи се Николски за Хаст. — Мистър Хаст е имал непредпазливостта да разчита на етикета на светската беседа и се е убедил, че космодесантчиците ненапрасно носят емблемата „Уайлдкет“.

— Пръв се убеди Кюсак — съобщи разсеяно Холбрайт. — Йонге го понатупа малко. Сега и на Хаст се падна случай да се убеди в това. Полинг ли е следващият? Кажете, Николски, защо във вашите материали не мога да намеря преки данни за съпричастието на Кизимов към „черните следи“?

— Много просто. Ние нямаме преки данни. Но вие имате. Заинтересувахме се от Кизимов след визитата на Лоре. Както при случая в „Есплънейд“ Лоре имал непредпазливостта да остави „черна следа“ в хотел „Памир“ и с това ни даде повод да започнем разследване. Без да подозира нещо, Лоре погостувал известно време на Кизимов и поел спокойно към дома си на брега на Адриатика. Разбира

се, под негласната опека на нашите сътрудници от отдела за наблюдение. И Кизимов, естествено, също се оказва в нашето ползрение. Наблюдавайки другарите му, ние неочаквано открихме нещо странно, което нарекохме „ефект на метеостанцията“...

— Извинете — прекъсна го Холбрайт. — Аз прочетох тук вече за него, но моля ви, изложете на останалите същността на „ефекта“.

Николски помълча малко, да се съсредоточи.

— В северозападния район на Памир действа високопланинска метеорологична станция „Орлов връх“. Дежурен в станцията е някой си инженер-метеоролог Тимков, с когото Кизимов поддържа приятелски отношения. Трябва да кажа, че в метеостанциите от този тип са монтирани изключително надеждни автомати и там няма почти никой, освен дежурните. Приятелят на Кизимов ни заинтересува най-вече, защото преди е бил свързан с Космоса. Участвувал в изследването на атмосферата на Юпитер, случила се някаква авария, всичко завършило сравнително благополучно, но пътят към Космоса за Тимков бил вече затворен и той се задоволил със скромната длъжност „инженер на времето“. Преди месец, поемайки поредното дежурство, той поканил Кизимов да посети високопланинската му резиденция. Кизимов пристигнал на „Орлов връх“ с едноместен спортен аерокар от типа „Фазан“. Тимков посрещнал радушно госта си, запознал го с апаратурата на твърде сложното си метеорологично стопанство и цял ден от малката площадка, на която се намира станцията, приятелите се любували на суровия ландшафт на Памир.

Вечерта Кизимов си заминал, а Тимков, който бил в отлично настроение, включил видеотектора и предал вечерния рапорт. За негово учудване вместо обичайната фраза: „Рапортът е приет, лека нощ, край на връзката, край“ дежурният свързочник го помолил да стои до апарата, тъй като старши инженерът-синоптик на Средноазиатския метеорологичен център искал срочна връзка с „Орлов връх“. В разговора с Тимков старши синоптикът се мъчел твърде темпераментно да изясни по каква причина уредите на метеостанцията са предали през деня в Центъра невероятните резултати от измерванията. Тимков отговорил, че апаратурата на станцията работи нормално, че обвиненията по негов адрес са несъстоятелни и че е абсурдно да поддържа разговор в подобен тон. Старши синоптикът вече малко по-учтиво намекнал, че ако Тимков

намира температурата на въздушната среда равна на температурата на топлина пещ за нормално явление в метеорологията, наистина няма за какво да разговарят. Смаяният Тимков напразно цяла нощ проверявал уредите. Апаратурата била изправна...

Загадката щяла да си остане загадка, ако седмица след това Кизимов не бил посетил за втори път „Орлов връх“. Когато се появили първите звезди, Кизимов си заминал с аерокара, Тимков му помахал на изпроводяк и с някакво лошо предчувствие тръгнал да предаде вечерния радиорапорт. Предчувствието му не го излъгало. Центърът съобщил, че резултатите от дневните измервания са изцяло бракувани.

Заварихме Тимков в момент, когато даваше твърде неприятни за него обяснения пред комисията на Центъра. Обърканите членове на комисията се мъчеха да намерят поне някаква убедителна обосновка на своя протокол, но Тимков, объркан повече от тях, с нищо не можеше да им помогне. Той разбираше, че подозрението му спрямо Кизимов така надхвърля рамките на „убедителните обосновки“, че е по-добре да мълчи. Като схванахме смисъла на обвиненията, отправени към дежурния инженер на „Орлов връх“, ние помолихме уважаемите членове на комисията да ни предоставят поле за действие и те твърде охотно се съгласиха.

Бяхме се приготвили за труден разговор, но щом само споменахме за Кизимов, Тимков веднага ни изложи своите подозрения... Впрочем не подозренията, а твърдата си увереност, че било достатъчно само Кизимов да се появи близо до измерителния комплекс на метеорологичната апаратура, и уредите започвали да дават неверни данни. Помолихме Тимков да си направи труда да проведе още един експеримент, но получихме отказ. „Нямам намерение да експериментирам с приятеля си — заяви той. — Освен това аз съм убеден, че и третият експеримент в условията на «Орлов връх» няма да даде нищо ново.“ Оставаше ни да признаем правотата му и да впишем в картотеката си странния „ефект на метеостанцията“. Решихме да отложим за известно време експериментите — допълнителен материал би могло да ни даде и най-обикновеното наблюдение върху Кизимов...

Николски млъкна и погледна въпросително Холбрайт.

— Моля, продължавайте — кимна му Холбрайт.

— Всъщност аз ви разказах почти всичко. Наблюдението върху Кизимов наистина даде резултат. Отделът за наблюдение ни направи

сюрприз — подари ни пеещи пръчки, подобни на тази — Николски почука по капака на калъфа. — И ние решихме, че разполагаме с достатъчно материал за непосредствен разговор с производителя на малките чудеса. Един от сътрудниците ни посети Кизимов във вилата му и се опита да установи контакт с него. Опитът се провали. Кизимов изпроводил посетителя си не по-вежливо, отколкото сторил това с мистър Хаст. Тогава предложихме на опърничавия ни събеседник да ни върне визитата. Ако се интересувате от подробностите на състоялия се разговор, ние сме подготвили звукозапис на картон номер дванадесет.

Холбрайт намери съответния картон и го подаде на Франк. Вдигна ръка, молейки за тишина, макар безмълвието в хола да се нарушаваше само от нетърпеливото сумтене на Хаст. Франк напипа в плота на масата процепа на лингверсора и мушна в него пластмасовия правоъгълник.

— Записът е съкратен малко — успя да предупреди Николски. — Изрязани са детайлите, които нямат отношение към въпроса.

В звуковите колони на тавана рязко запищя настройката на лингверсора.

Първата фраза не можеше да се разбере. Автоматът-преводач сменяше бързо вариантите на фонемите, търсейки най-близката до звуковия оригинал тоналност. Втората фраза звучеше сравнително чисто:

— Моля ви, кажете... фами... името си, професията.

— Извинете, как да ви наричам?

— Можете да ме наричате „инспекторе“.

— Инспекторе, моля ви да не ме мъчите с формалности. Кажете ми направо какво искате от мен и аз ще се постарая или да ви отговоря направо...

— Или?

— Или да не ви отговоря.

Последва дълга пауза.

— Кажете, Кизимов, защо избягвате да разговаряте откровено с представителите на Управлението за космическа безопасност?

— Въпросът ви не е зададен точно. Избягвам да говоря на теми, които според мен не подлежат на обсъждане.

— Разрешете да ви попитам защо?

— По твърде лични причини.
— Не можете ли да разкажете по-подробно за причините?
— Не, не мога.
— Обвързани ли сте с някакви определени обещания?
— Не разбирам въпроса ви.
— Давали ли сте на някого обещание да не засягате интересувашите ни теми?
— А, ето какво било... Не, не съм давал.
— С кого поддържате приятелски отношения?
— Това е моя лична работа.
— Смятате ли Жан Лоре за свой приятел?
— Да, смятам го.
— Разбирате ли, че вашите необикновени свойства, които, изглежда, сте придобили извън пределите на нашата планета, не могат да не ни заинтересуват?
— Това си е ваш личен въпрос.
— Това е обществен въпрос, Кизимов!
— Но аз не съм казал, че е и мой личен.
— Вие се противопоставяте на обществото?
— Нищо подобно, инспекторе. Ще ми разрешите ли един въпрос?
— Да, разбира се.
— Аз според вас опасен ли съм за обществото?
— Трябва да разберете, че ние нямаме право да не вземем под внимание и подобна вероятност. А вие самият как бихте отговорили на подобен въпрос?
— Отрицателно. За обществото аз съм опасен не повече, отколкото всеки друг „обикновен“ жител на планетата Земя.
— Значи вие осъзнавате своята необикновеност?
Последва кратка пауза.
— Разбира се, осъзнавам я... Но кому пречи тя, освен на мен самия?
— Извинете, не ви разбрах.
— Инспекторе, повярвайте ми: моята необикновеност за мен е също такава загадка, както и за вас.
— Може би това е болест?

— Трябва да ви упрекна: вие не сте прегледали достатъчно внимателно картоната ми за служебната спец-карантина. Заключение на медицинската експертиза гласи: „Здрав. Отчислен от спецкарантинния сектор. Получил безсрочен пропуск за планетата Земя.“

— Добре, не е болест. Да го наречем някак си по иначе.

— Да, вие сте прав. Работата, разбира се, не е в термините... Това са неизвестно къде и неизвестно как придобити свойства, необикновени за „нормалния“ човек. Изпреварвам възможния ви въпрос: аз наистина не зная къде и как.

— А не бихте ли искали да се избавите от тази „придобивка“?

— Виждате ли... За мен това вече няма значение.

— Как да разбирам отговора ви?

— Както намерите за добре.

— А за другите?

— Какво за другите?

— Има ли значение?

— Извинете, за какво ме питате?

— Не сте ли имали случай да говорите на тази тема с други притежатели на подобни свойства... да кажем, с Лоре?

— С Лоре ли? Не, не съм имал такъв случай.

— Учуди ли ви моят въпрос?

— Да. Какво общо има с това Лоре?... А, разбирам?...

— Вие с Лоре нищо ли не знаехте за способностите си да оставяте „черни следи“?

— Вероятно говорите за... Не, у Лоре май не съм забелязал подобна способност. Предполагах, че освен мен и Йонге...

— ...няма други феномени от този род ли?

— Да. Е... толкова по-зле за Лоре.

— Какво имате предвид?

— Преди всичко вашата натрапчивост. Винаги съм се страхувал да не би да ви дам повод за нея. По отношение на „черните следи“, както вие ги наричате, аз бях особено предпазлив. Това са минали работи, инспекторе, но все пак кажете ми къде сте могли да забележите оставена от мен „черна следа“?

— Вие сте постигнали съвършенство в уменията си да скривате „черните следи“, Кизимов. Нито веднъж не сме ги забелязвали.

Разполагаме с косвени данни. Но откровеност за откровеност. Кажете ми как се отнася Йонге към положението си на феномен?

— Мисля, че не е във възторг от него.

— Защо говорите така, сякаш не сте сигурен?

— Сигурен съм, инспекторе. По аналогия с усещанията на собствената ми персона.

— И това достатъчно ли е?

— О, разбира се!... Дори повече, отколкото може да бъде.

— Йонге знае ли, че вие сте негов аналог по усещания от този род?

— Мисля, че не.

— Откъде знаете, че Йонге е ваш събрат по тези феноменални свойства?

— Веднъж случайно видях оставена от него „черна следа“.

— Как ви обясни той това явление?

— Престори се, че нищо особено не е станало.

— А вашата реакция?

— Аз също се престорих, че не съм забелязал нищо особено.

— В разговорите си с него никога ли не сте засягали тази тема?

— Не. Това не е темата, която би могла да ни достави удоволствие.

— Неприязънта към тази тема свързана ли е с вашата работа в Космоса?

— Едно малко уточнение, инспекторе: аз вече не работя в Космоса. Преди година и половина излязох в оставка. Сега работя в училищата от първи цикъл като инструктор по спортни игри на ученици от средна възрастова група и моля да ме възприемате именно като такъв.

— Искате да кажете, че не сте разбрали въпроса ми ли?

— Искам да кажа, че няма да отговарям на въпросите ви, свързани с работата ми в Космоса.

— Но това е главното, което ни интересува, Кизимов!

— Ще смятаме, че не съм задоволил вашето любопитство.

— Странен каприз...

— По-скоро принудителна самоотбрана.

— А как според вас биха се държали Лоре и Йонге в подобна ситуация?

— Това си е тяхна лична работа.

— Още един въпрос, Кизимов. На път за кабинета ми вие минахте през един коридор със стени във вид на пластмасови щори...

— Помня, инспекторе.

— Зад щорите беше скрит цял комплекс апаратура, аналогичен на този, с който е снабдена метеостанцията „Орлов връх“.

— Минал съм покрай него и не е отбелязано никакво нарушение в работата на уредите, нали?

— Точно така. Как ще ни обясните, защо експериментът се оказва без резултат?

— Не е без резултат, инспекторе. Най-малкото сте могли да установите, че моето присъствие не действа върху електронните нерви на уредите.

— Как можахте да подействувате два пъти върху „електронните нерви“ на апаратурния комплекс в метеостанцията „Орлов връх“?

— Уверявам ви, че не е било умишлено. Очевидно зависи от характера на емоциите ми.

— Тоест?

— На „Орлов връх“ бях в приповдигнато настроение, да не кажа — възторжено. Изключително чист въздух, освежаващ студ, синкави ледници... и все от този род.

— Тоест вие сте в състояние да въздействувате върху електронната апаратура, само когато изпитвате силни положителни емоции?

— Изглежда. Но не съм убеден, че винаги става така. Иначе в метеорологичната станция бих бил по-внимателен.

— А какво ще кажете за силните отрицателни емоции?

— Днес вече бях в експерименталния коридор. Направете си сами изводите.

— Значи способността ви да действувате върху уредите се поддава на контрол?

— Да, ако не забравям да следя за настроението си.

— „Черната следа“ също ли се поддава на контрол?

— За съжаление, не. Най-малкото невнимание и... Но аз се старая да внимавам.

— Това явление опасно ли е за вас в някои отношения?

— Само в това, че поражда общо любопитство. В други отношения то не е по-опасно от сянката на опашатата врана, която си почива на стобора.

— Не бихте ли могли да покажете самата „черна следа“ и нейното възникване?

— Бих могъл. Но не и преди да получа от вас твърда гаранция, че това ще изчерпи всичките ни недоразумения.

— Уви, Кизимов, ние не можем да ви дадем такава гаранция.

— Тогава и аз от своя страна, инспекторе, не мога да ви покажа „черни следи“.

— За пръв път се срещнахте с това явление в Космоса, нали?

— Изморих се, разрешете ми да си вървя. Не ми давайте повод да се съмнявам в действието на световния закон за личната свобода на жителите на планетата.

— Довиждане, Кизимов. Благодаря ви за изключително интересния разговор. Надявам се, че ще имаме повод да се видим отново.

— Едва ли, инспекторе. Но вие сте ми симпатичен с нещо. Искате ли един добър съвет?

— Слушам внимателно.

— Оставете ни на мира, инспекторе: Лоре, Йонге и мен... Тази „следа“ не води за никъде. Искам да кажа, че това не е криминален случай. Не ровете в душите ни, не бива. Макар и само за това, че е и безсмислено, и жестоко. Останете си със здраве, инспекторе!

Записът свърши, лингверсорът млъкна. Николски и Холбрайт си размениха многозначителни погледи. Останалите като че ли очакваха още нещо. Дори неуморният Лангер седеше неподвижно, подпрял буза с ръка и очите му бяха дълбоко замислени.

Холбрайт порови в купчината пръснати по масата документи, отдели половината и направи знак на Кюсак да се приближи до него. Кюсак взе отделените документи, шефът му каза нещо тихо и го изпрати някъде. Франк се сети, че документите отиват за обработка в аналитичния цех.

След като Кюсак излезе, Холбрайт обяви почивка.

— Момчета — каза той, — свободни сте до шестнайсет нула-нула.

Франк стана заедно с другите.

— Всички освен Полинг — допълни шефът. — В уречения час — сбор в този хол.

Колегите му тръгнаха към изхода. Франк стоеше до масата и гледаше подире им. Лангер се обърна и му намигна ободряващо. Франк седна. На масата вече нямаше никого. Николски се разтъркваше край прозореца. Холбрайт и плешивият старец разговаряха за нещо тихо до бара. По-точно, говореше шефът. Консултантът го слушаше разсеяно, като държеше неудобно в протегнатата си ръка чаша млечен коктейл. Явно беше, че я държи просто от деликатност, да не обиди онзи, който му я беше натрапил. Франк подпря главата си с юмруци и впери поглед в калъфа с лесковата пръчка. Искаше да пипне с ръка загадъчното произведение на Нортън, но, кой знае защо, не се решаваше да отвори калъфа.

* * *

Николски отиде до самия прозорец. Отгоре, от седемнайсетия етаж, се виждаха разноцветни автостради, малко езерце с бетонни брегове, наполовина скрито от короните на стари платани, огромен стар парк, пресечен от блестящата ивица на прав, също бетонизиран канал. В далечината, зад хълмовете с петнисти жълто-зелени гърбици беше морският бряг, но не се виждаше оттук и Николски си помисли за него с малко завист. Приблужи се Холбрайт, погледна хълмовете и каза полугласно:

— Изглежда, Полинг нервничи.

— Как няма да нервничи — отговори Николски, без да се обърне. — Не е трудно да го разбере човек.

— Него — да. Обаче дали той самият ще разбере изключителната важност на своята мисия?...

— Прав сте. Ситуацията, хм, е деликатна.

— Без неговата помощ рискуваме да проточим много това дело.

— Да ви призная, Холбрайт — каза меко Николски, — надеждата, която възлагаме на мисията на Полинг, ми се струва илюзорна.

— На мен също. И ако не беше тъй крайно необходимо, бих пощадил роднинските чувства на своя подчинен. Но може пък да

излезе нещо...

Слънцето се отразяваше в огледалото на езерото и заслепяваше очите им. Николски си сложи очила със светофилтри.

Холбрайт го попита:

— Кога ви дойде идеята да се свържете с нас, след разговора с Кизимов ли?

— Да, в момента, когато Кизимов, сам без да забележи, се изпусна за Йонге. Освен това появяването на Хаст в Памир ни убеди, че „черната следа“ е попаднала в полезрението на Западния филиал. Решихме да не пречим на опитите ви да установите самостоятелно контакт с Кизимов. Мислехме, че неуспехът ще накара Хаст да се обърне към нас с някакво предложение за съгласуваност на действията.

— Правилно сте мислили — одобри Холбрайт и след кратко мълчание добави: — Сега и вие, и ние мислим, че от мисията на Полинг не може да се очаква много. А ако така продължи и по-нататък, рискуваме да се окажем в глупаво западно-северно-юго-източно положение.

— Не е изключено — каза Николски. — И за това мислим също не по-малко.

Холбрайт си свери часовника с Николски.

— Изпратих в аналитичния цех едно от най-бързите си момчета — каза той, сякаш се оправдаваше.

— Ще го почакаме. Изглежда, задръжката при аналитиците е свързана с нашия материал.

— Имали сте голям късмет с метеорологичната станция, Николски. Получили сте великолепен предлог за разговор с Кизимов.

— Впрочем, за нашия късмет, Холбрайт. Не ви ли се струва... ако не странно, то поне интересно, че в показанията на първите очевидци фигурира само „черната следа“? Изключително „черната следа“...

— И нито дума за нещо от рода на „ефекта на метеостанцията“ или на пеещите пръчки?...

Холбрайт се замисли. Николски гледаше през прозореца и мълчеше.

— Да... в това май има нещо — проговори Холбрайт. — Или тези, които са виждали „черната следа“, не са забелязвали всичко останало, или...

Николски мълчеше.

— Или това „всичко останало“ по-рано просто не го е имало?

— Склонен съм да приема последното — отговори Николски. —
Иначе е трудно да си обясним как притежателите на подобни свойства са успели да минат през преградите на специалната карантина.

— А после след половин година да преминат задължителния преглед за бившите работници от Космическото пространство —
добави Холбрайт.

— Да. Освен това разговорът с Кизимов... Разбира се, той е доста дискретен, настроен е ако не враждебно, то във всеки случай не и дружелюбно. Обаче не лъже, не се опитва да заблуди следствието. И когато ни дава да разберем, че произшествието в метеорологичната станция е било неочаквано за самия него, нямаме основания да не му вярваме. Ние стигнахме до твърде тревожен извод: интересуваният ни феномен по-рано е бил в спящо състояние, а сега по неизвестни причини е станал чувствително по-активен. В последно време буквално...

— Демонът, вселил се в нашите подопечни, започва да си показва зъбите, така ли?

— Това е само една хипотеза — избегна прекия отговор Николски.

— И то твърде зловеща — Холбрайт хапеше устните си, размишлявайки. — Да, трябва да се съобразяваме с нея... Нямате ли освен това и хипотеза за причините за активността на феномена?

— Уви, не...

— Жалко. Ако пружината се е задвижила някъде вътре в самия носител на „черната следа“, то това е половин беда. Но ако тласъкът идва някъде отвън... — По бузата на Холбрайт премина нервен тик.

Николски погледна лицето му, което беше почти без загар, и каза съчувствено:

— Впрочем утре е събота.

Холбрайт го изгълкува по своему:

— Утре е много удобен за нас ден. По-точно за естествената окраска на визитата на Полинг в Копсфорт.

— Шурейт ще бъде безумно щастлив да го види.

— Н-но... предложете ми тогава по-оперативен начин на разузнаване. — Една минута Холбрайт изучаваше пространството отвъд прозореца. — В края на краищата ние даваме на Полинг пълното

право да се върне, ако там замирише на изгоряло. Тревожи ме нещо друго...

— Неопитността на Полинг ли?

— Не. Той е съобразителен и умен. Безпокои ме въпросът разполагаме ли с достатъчен брой сведения за носителите на „черната следа“. Няма да е лесно с Нортън. Можем да го заставим да участва в смислен разговор само ако го притиснем с факти.

— Да, само така... Но да видим с какво ще ни зарадват аналитиците.

* * *

Настроението на Франк, който прекара това време в компанията на черния калъф и немия старец, се развали и той с несвойствено за него злорадство отбеляза наум, че с тъмните очила дългият Николски изглежда просто нелепо (те наистина не му приличаха), а охраненият му шеф губи значително от солидността си, както се върти в креслото, току поглежда нервно часовника си, сумти тежко и се оглежда на всички страни, забравил сякаш по какъв повод се е озовал на това място. Момчетата очарователно точно му бяха лепнали прякора Носорог... Умният Носорог, страшният Носорог, праведният Носорог. Трудлюбивият и проникателният Носорог. Всички малко се страхуваха от Носорога, но го уважаваха. Интересно какъв беше прякорът на Николски? Сигурно си имаше някакъв източен прякор. Да кажем, Лоса или Зубъра. Или нещо съвсем екзотично — Копитото...

Ядът му премина и Франк постепенно се изпълни със съчувствие към тези двама корифеи на оперативното разузнаване, които носеха на отдавна нетренираните си рамене бремето на мъчноразрешимите разследвания и на постоянните тревоги за съдбата (като си помисли само човек!), на цялото човечество. Разбира се, на него му беше ясно, че освен от съчувствието му корифеите имаха нужда и от помощта му, и беше готов да преобърне Земята за тях от усърдие, но едновременно с това съзнаваше, съвсем определено, че само усърдието му нищо не струва в двубоя с такъв човек като Дейв.

— Не помня случай на аналитичния цех да му е стигал полагаемият се четвърт час — изръмжа Холбрайт.

— Дали пък да не рискуваме да предвидим в общи линии резултатите от анализа? — предложи невъзмутимо Николски.

Холбрайт го погледна:

— Добре... Да хвърлим ретроспективен поглед на общоизвестните, но подозрителни в светлината на подбраните от нас факти, събития. Да вземем например незавършеното дело с тригодишна давност — аварията на Люляковото плато...

— На Меркурий ли?

— Да. Ще си позволя да напомня обстоятелствата по това дело. Орбиталната станция „Хелиос — 2“ излиза по неизвестни причини от орбитата си и се забива в енергийния комплекс „Солар“...

— Спомням си. И какво?

— Интересен е списъкът на участниците в спасителната експедиция, изпратена на развалините на „Солар“. По-точно, списъкът на участниците в нейния десантен авангард.

— Гледал съм списъка. В него са Кизимов, Нортън и Йонге. Но го няма Лоре — Николски свали очилата си. — Чуйте, Холбрайт, космодесантчикът Лоре е излязъл в оставка преди осем години. Оттогава живее постоянно на Земята и няма нищо общо с Космическото пространство. От друга страна, ние категорично предполагахме, че „черната следа“ е феномен с извънземен произход.

— Значи вие твърдите, че Йонге, Кизимов, Нортън и Лоре са станали едновременно носители на „черни следи“?

— Аз не твърдя нищо. Просто е по-лесно да се предположи, че тази... хм... — Николски повъртя в ръцете си очилата, търсейки нужната дума — феноменизация, да я наречем, е обхванала и четиримата едновременно, при едни и същи условия. Хайде да се разберем да не засягаме засега събитията, отбелязани с по-късна от оставката на Лоре дата.

— Добре. В основата на бъдещата версия поставяме принципа на едновременността. — Холбрайт гледаше някъде встрани от Николски.

Франк, който внимателно следеше разговора, имаше впечатлението, че това беше не толкова размяна на информация, колкото разсъждения на глас. Предпазливи разсъждения, като оглеждане на намерена бомба със сложно устройство на взривателя.

— Принципът на едновременността — каза Николски — ни дава реален шанс веднага да хванем бика за рогата.

— Или поне да пипнем опашката му — добави Холбрайт. — Добре, ще считаме този шанс за основен довод в полза на нашия договор.

— И за единственото, което е в нормално съответствие с условието на нашия договор... във всеки случай, на мен така ми се струва.

— Да — каза Холбрайт. — „Лунна дъга“.

Николски сгъна рязко, с изскърцване очилата си.

Франк разбра: в прицела на корифеите беше разузнавателно-десантният рейдер „Лунна дъга“. Поточно, втората катастрофа на Оберон...

Моментът наистина беше твърде интересен: версията започваше да се изгражда въз основа на събития с десетгодишна давност. Нортън беше един от тези, на които се бе удало да останат живи по време на тези събития... Франк погледна стареца. Мистър Хикс спокойно разглеждаше черния калъф с лесковата пръчка и интересният момент на зараждането на версията, изглежда, ни най-малко не го интересуваше.

— „Лунна дъга“ — повтори Холбрайт, като барабанеше с пръсти по масата. — С екипаж от тридесет и двама души. Капитан на кораба — Игор Молчанов, щурм-навигатор — Гюнтер Дитрих, първи пилот — Мъф Аган...

— Началник на рейда към Оберон — Николай Асеев — подхвана Николски. — И командир на групата на десантниците — Юс Елдер. Изглежда, всичко, което се отнася до „Лунна дъга“, го знаем едва ли не наизуст. Това е симптоматично, Холбрайт. Много симптоматично... — Николски също започна да барабани с пръсти.

— Е, щом пълният букет от имената на феноменалната четворка може да се срещне само в списъка на десантната група на Елдер... Кажете, Николски, не ви ли смуцава фактът, че събитията на Оберон имат почти десетгодишна давност?

— Смуцава ме. В този смисъл, че ние очевидно работим лошо. Не зная дали за това трябва да упрекваме само отдела за наблюдение, но ситуацията е съвсем скандална: занимаваме се днес с това, с което сме били длъжни да се занимаваме поне преди осем години...

— А в идеалния случай веднага след злополучния рейд на „Лунна дъга“ — продължи Холбрайт.

„Пароксизъм на самобичуване — помисли си Франк. — Всеки път една и съща песен: лошо работим, не сме доогледали, не сме взели под внимание... Нима никога няма да разберат, че «космическата предпазливост» е чисто и просто сапунен мехур с ненормално голям размер?!“

— Извинете — не издържа той, — може ли един въпрос?

— Може — разреши му шефът и погледна свирепо часовника си. — Но имайте предвид, Полинг, времето ви е малко — с половин секунда повече, отколкото ще продължи безобразното мълчание на аналитиците.

— Благодаря, ще имам предвид. — Франк се обърна към Николски: — Мистър Николски... вие казвате: лошо работим. Вярно е. Но защо според вас?

Лицето на Николски имаше странен израз. Той произнесе с безцветен глас:

— Предполагам, че това не се отнася за предмета на нашето следствие.

— Прав сте. Отнася се за нашата стратегия като цяло.

— Ах, за стратегията!... — повтори Николски и странныят израз на лицето му пролича още по-ясно.

— Искам да ви успокоя предварително: нямам намерение да ви задавам празни въпроси — продължаваше Франк. — Аз съм твърде рационален, за да не се занимавам с подобни неща. И така, осмелих се да засегна тема, която не е, меко казано, популярна в нашата служебна среда. По волята на съдбата, или по-скоро да кажем, по силата на обстоятелствата бе създадено Управлението, бяха определени задачите му, бе комплектуван щатът — два чудовищно разраснали се филиала. Солидни средства се хвърлят, персоналът е грамотен, техниката — най-нова, а работим невъзможно лошо... Отвратително работим, общо казано. Споменахте отделите за наблюдение... А ако отидем по-далеч? Та нали не е тайна, че работните ни методи на всяка крачка се провалят. А може би въпросът изобщо не е в това и нито нашите методи, нито ние имаме някаква вина? Може би причината е в природната ограниченост на функционалните възможности на нашия мозък?

— М-м... в какъв смисъл „природна ограниченост“? — осведоми се Николски.

— В пряк. Или, ако искате, в буквален. Виждате ли, природата е конструирала мозъка на човека на Земята и за земните условия. За космическите условия тя по силата на известни причини просто не е мислила. Ние мислим сега вместо нея. И както показва практиката, лошо се справяме с това, защото ни се налага да мислим с чисто земен мозък, който едва се е ориентирал криво-ляво във вътрешните, семейните проблеми на своята планета. Впрочем...

— Но нали това, за което вие говорите, също влиза в сферата на „семејните проблеми“?

— Да, но с космическа специфичност. Има разлика — Франк вече съжеляваше, че започна тази дискусия: шефът му се въртеше тежко в креслото си и буквално излъчваше недоволство.

— Има известен смисъл в това, разбира се — съгласи се Николски, но очите му изразиха нещо такова, което засегна Франк: нещо като търпимостта на щрауса към експанзивното поведение на млад нагъл врабец. — Да се мисли със земен ум за загадките на Космоса наистина... м-м... не е удобно. Ако съм ви разбрал правилно, на вас никак не ви харесва слабата приспособеност на нашия мозък за оперативни оценки на космическите изненади. Впрочем и на мен също. Можете ли да предложите нещо... хм... позитивно?

— Позитивно, негативно... — Франк въздъхна. — Не предлагам нищо такова. Не съм имал намерение да предлагам нещо изобщо. Аз говоря за това, че докато човек не се замисли за стратегическия смисъл на нашите усилия, работи приятно увлекателно. Но щом започне да мисли... Разбирате ли?

— Разбирам. Отскоро ли работите в системата на нашето Управление?

— Да, но както виждате, вече съм успял да се замисля.

— Това ще мине — обеща му Николски. — Имам предвид вашата склонност да се отчайвате. Непременно ще мине, щом само ви се удаде случай да проявите деловите си качества.

— Може ли да полюбопитствувам от какъв източник успявате да черпите този субстракт от оптимизъм?

— От опита.

— А опитът не ви ли диктува, че при всяка дори най-малка заплаха от там... — Франк посочи с пръст над главата си, като имитираше жеста на Вебер — ние всъщност сме безсилни? А и

наистина с какво сме въоръжени? С нищо особено... пардон! — като изключим деловите качества. Впрочем точно през тази седмица двама наши сътрудници — не броя тези от вашия филиал — успяха да демонстрират деловите си качества. И сега, както остроумно предлага нашият проникателен шеф, е мой ред.

Франк погледна шефа си. Холбрайт мълчеше. Лицето му беше на петна, в очите му напираше ярост, но той умееше да се владее. Лицето на Николски, обратно, стана по-меко и по-добро. За причините за тази метаморфоза можеше само да се гадае. Старецът-консултант седеше все така неподвижно и неизвестно защо гледаше към Холбрайт. „Консултант по въпросите на морала на мълчанието“ — мина през ума на Франк, но реши, че все пак трябва да си държи езика зад зъбите. „Иначе като се отприщя — мислеше си, — после за мен няма да е добре. Шефът явно се готви да ми погоди нещо...“

— Слушам ви, продължавайте — обърна се Николски към Франк.

— Благодаря — каза искрено Франк. — Ще се възползувам. Казвам неприятни неща, но ми е нужно най-после някой да ме изслуша...

— Говорехте за слабото въоръжение — напомни му Николски.

— Да. Та какво имаме ние в арсенала на „противокосмическите“ средства? За деловите качества вече казах... По-нататък — антисептика със съмнителна надеждност, малко по-надеждни от нея лъчемети. И още — зони за специална карантина. Това е, струва ми се, всичко. Не съм ли изпуснал нещо?

— Нещо съвсем незначително — целия арсенал на съвременната наука.

— Така ли? А какво се е произнесла науката поне по въпроса за „ефекта на метеостанцията“? Или за тези пръчки? — Франк посочи с пръст черния калъф.

— Засега — нищо, но, разбира се, ще се произнесе.

— И какво казва науката за взрива на Тунгуския метеорит? А за огнищата от „синя лудост“ на Венера? Доколкото знам, „засега, също нищо“. Мнозина се успокояват с това, че Тунгуският взрив е бил отдавна, и то в тайгата. Ами ако „тунгуското чудо“ си позволи да се повтори? И този път не в тайгата?... Думата „засега“ е много удобен, но много слаб аргумент.

— Между впрочем и единствен — добави Николски. — По същите причини, за които говорите. Но пред този аргумент е бъдещето, няма друга алтернатива. И... опитът и интуицията да са ни на помощ!

— За интуицията съм съгласен... Не зная каква е вашата интуиция, но моята, ще ви кажа откровено, излиза от рамките на приличието. С всеки изминал ден тя все по-убедително ми подсказва: ние сме победени. Ние, хората на Земята, планетният вид хомо сапиенс... Победени сме, но това е без значение, защото процесът е необратим. Ако с по-нататъшното ни навлизане в Космическото пространство количеството на „сюрпризите“ расте поне със същия темп, ние ще се окажем на ръба на биологическа катастрофа. Повърхността на планетата ще се покрие със „зони на пълното отчуждение“ и в края на краищата ние, истинските хора на Земята... С една дума, едва ли ще успеем да запазим природната си същност. Единствено може би в някакъв специално създаден резерват за „истински хора“.

— Твърде мрачна перспективица — каза Николски с безизразен глас.

— Разбирам го и сам, но бих искал да зная как гледате вие на нея...

— Ясно. Подсъзнателно — или съзнателно? — вие искате някой да ви помогне да откриете пукнатина във вашата монолитна, както вие си мислите, и безупречна логическа постройка. Разбира се, аз няма да отбегна отговора, но се страхувам, че моята гледна точка ще ви се стори тривиална. Виждате ли, Полинг, каква е разликата... За вас „космическата изненада“ е бомбата на днешния ден, която като дамоклев меч виси над съвременното човечество...

— А вие иначе ли си я представяте?

— Да. Аз мисля, че с „космическата изненада“ човекът се познава не от днес. Той е роден с нея, отгледан е и е възпитан от нея. Нима Великото заледеяване е било по-малко ефектен сюрприз за троглодита? Прибавете към него и ужаса от земетресенията и наводненията и няма да бъде нужно да обясняваме колко често нашият космат пращяло е виждал пред себе си „края на света“. А какво е имал той в арсенала си от „противостихийни средства“? Тояга със съмнителна надеждност, малко по-надеждна каменна брадва и бързи

крака да офейква по-надалеч от опасните зони на катастрофалните катаклизми...

— Нашето земно кълбо днес е толкова малко, че практически нямаме къде да избягаме — забеляза Франк. — Това първо. Второ, „космическо“ не значи „стихийно“. Това е друго качество. Неземно... Но това са подробности. Разбирам какво искате да кажете.

— Прав сте. Да, опасност от биокатастрофа за планетарния вид разумен човек теоретически днес съществува. Но практически... Практически хората във всички времена са демонстрирали твърде убедително своята изобретателност в борбата за самосъхранение. Защо да лишаваме човечеството от правото му да я демонстрира още веднъж?

— Ясно. Човечеството се надява на далновидността на лидерите, лидерите кимат към човечеството, а опасността от биокатастрофа през това време все повече назрява. Нещо повече, започва вече да дава плод... И няма достатъчно действени средства, да ѝ се попречи.

— Ето тук нашите възгледи се разделят. Има такива средства. И най-ефикасното сред тях е нашата обща работа. Виждате ли, Полинг... Всяко стихийно бедствие — да кажем, голямо наводнение — е било за троглодита „космическа изненада“, но само дотогава, докато той не се научил да строи бентове.

— За да построим днес такъв бент, на нас ни трябва ясно обоснован и строго рационален проект. Иначе лесно ще заприличаме на... не, дори не на троглодити. На мравки, които правят мравуняка си на дъното на бъдещ голям язовир.

— Но нима няма такъв проект? — намеси се Холбrait. — Полинг, прочетете внимателно служебния си устав. Там е казано: „Главна задача, задължение и висша обществена привилегия на щатните сътрудници на управлението е оперативната дейност и безпрекословното изпълняване на мерките за осигуряване безопасността на човечеството при разузнаване и усвояване на космическите обекти.“ Според мен казано е пределно ясно. Ето ви го и проектът, и ръководството за действие, и функционалната програма.

— Моля да ме извините, шефе — осмели се да възрази Франк, — но това засега е само една гола схема, изготвена по подобие на гробищните огради, което ще рече, че ограда има, а гробището продължава да функционира безупречно...

Франк си прехапа езика, но вече беше късно. Лицето на онемелия шеф предложи на присъстващите пълната гама на спектралните цветове тонове — от сочно червения до бледовиолетовия. Шефът на няколко пъти отвори устата си без звук, като риба на сухо.

— Х-хлапе! — изсъска накрая той със свито гърло. — Бой! Бой за такива! Туй му е цялата педагогика! — По бузата му на два пъти премина тик и той се опомни, наложи си да се успокои (виждаше се колко усилия му струваше това). — Служебният устав за него е гробищна ограда! А самият той, виждате ли, рови из буницата на историята на философията, изнамира проядения от молците екзистенциализъм и се мъчи да издигне тези прашни вехтории върху космически пиедестал. И, разбира се, си въобразява, че действа изключително в интерес на цялото човечество. Виждали ли сте такова нещо? — последният му възглас явно бе адресиран към Николски.

Франк мълчеше. Николски го погледна и каза:

— Аверян Копаев... Запомнете това име, Полинг. Ако ви се случи да дойдете в Източния филиал, вие с Аверян май бързо ще намерите общ език. И той като вас е загрижен особено активно за спасението на човечеството.

— О, и вас ли ви смятат за ретроград?! — подхвана мигновено Холбрайт, сякаш самата мисъл, че и Николски е ретроград за своите, му доставяше огромно удоволствие.

— А може ли да бъде иначе? — отговори Николски. — Наистина моето положение е още по-сложно. Аверян Копаев е син на мой загинал другар.

— Копаев ли?... — Холбрайт разтърка с пръсти челото си. — Почакайте!... Не е ли Михаил Копаев, участникът във втора бригада на меркурианското допълнително разследване по делото за „Слънчевите халюцинации“?

— Точно той. Работата на Меркурий ни струваше много скъпо...

— Да, страшни истории имаше там... Само Каньонът на позора колко ни струваше! Ами Долината на литургиите, Лабиринтът на съмненията!... А неутринно-слънчевите синдроми! „Младежкият синдром“, наречен още „Меркуриански синдром на Камасутра“... — Холбрайт въздъхна. — Странно, но точно Меркурий се оказа за нас

най-тежката планета. Пък и не само за нас... Струва ми се, че вие работехте там в групата за техническо наблюдение?

— Не. Запознахме се с вас в лагера на техниците, но аз работех в щаба на бригадата за допълнително разследване.

— Да, да, спомням си!... Дори си спомням, че някой от щаба на бригадата предлагаше да направим техническа блокада в Каньона на позора...

Николски присви очи в усмивка и добави:

— А някой от вашата група отиде по-далеч и предложи да се разправим с напълно невинния Каньон чрез залпове от анихилаторите. За щастие ние вече се бяхме сетили да вдигнем нагоре главите си и да разпитаем с помощта на хелиофизиците истинския виновник за злополучните синдроми.

Холбrait се изкашля смутено и с неузнаваемо мек, кадифен глас каза нещо в смисъл, че на младостта е присъщ радикализмът и че, изглежда, така се проявява динамиката на формирането на личността. Блуждаещият му поглед попадна на Франк. Шефът неочаквано спря зелените си очи върху него, сякаш го виждаше за пръв път.

— Впрочем струва ми се...

Не успя да каже какво му се струва — чу се сигналът за вътрешна връзка.

Шефът погледна бавно часовника си.

— Прекрасно! — каза. После добави с по-висок тон: — Много добре! — И попита някого в пространството: — Е, какво има, момчета?

— Докладва старши операторът на групата за синтез Купър — отвърна говорителят на тавана. — Аналитиците свършиха работата си, шефе, свързаха се с нашата система. Ние сме готови, можем да започваме.

— Превъзходно, Купър, веднага започваме. Ще се срещнем в раутхола. — Обърна се към Николски: — Раутхолът е един етаж под нас, там ще ни бъде по-удобно.

Николски стана. Холбrait го спря с жест и натисна някакво копче под плота на масата.

— Ние с вас нямаме време да ходим пеша. За съжаление.

Масата, креслата и седналите в тях хора се спуснаха бавно един етаж по-надолу.

4. ДЕЛОТО ЗА ПРЕДСРОЧНИТЕ ОСТАВКИ, ДИВЕРСИЯТА В БАЗАТА „СИНЯТА ПАНТЕРА“

Светлият овал над главите им се затвори. Настъпи пълна тъмнина. Някой кихна и Франк, почувствувал лекия поток хладен въздух, помисли с безпокойство за стареца.

— Нещо много се бавите, Купър? — каза Холбрайт в тъмнината.

— За адаптация на зрението, шефе.

— Давайте, ще свикнем постепенно.

Нещо заблещука неуверено. Съдейки по контурите на пода и тавана, холът имаше цилиндрична или бъчвообразна форма. Стените му излъчваха меко сияние, създаваха илюзия за пространствена дълбочина и по нищо (Франк отбеляза това наум) не се различаваха от екранните стени на залите за експрес-информация в другите отдели на Управлението. Но ето че илюзорната дълбочина се оцвети слабо: лявата половина на хола в нежнозелено, дясната — в небесносиньо, и той заприлича на остъклена зала на океанариум с двуцветна вода. На мястото, където се предполагаше сливането на двата цвята, се появи едроформатното изображение на оператора. Той беше сивоок брюнет на около тридесет години, с черно-бяла униформена риза.

— Джон Купър — представи го Холбрайт, — специалист от синтезинформационната група.

Купър се надигна над пулта и кимна. В бавните му, небрежно-ловки движения се чувствуваше увереният в себе си човек.

Холбрайт премина към въпроса:

— В нашето полезрение... или по-точно ще е да кажем, под наше подозрение е рейдерът „Лунна дъга“ — корабът от третата по ред експедиция на Уран. Какви са резултатите от анализа, Купър?

— Същите, шефе. Заподозрени са космодесантчиците от групата на Елдер. Давам ви списъка.

Операторът извърши нужните манипулации на пулта и върху синята стена се появиха две колонки имена и фамилии:

Тимур Кизимов Юс Елдер
Дейвид Нортън Аб Накаяма
Едуард Йонге Мстислав Бакулин
Жан Лоре Леонид Михайлов
Марко Винезе Рамон Джанела
Золтан Симич Николай Асеев
Мъф Аган

— Във втората колонка е списъкът на десантчиците, загинали в момента на така наречения „Оберонски смерч“ — поясни Купър. — Пилотът на „Лунна дъга“ Мъф Аган и началникът на рейда Николай Асеев не са били зачислени официално в десантната група, но са участвували в десанта на Оберон.

— Първата колонка може да оставите — разреши Холбрайт.

Втората колонка изчезна от синьото поле и се появи на зелената екранна стена, вляво от образа на Купър.

— Ако не ми изневерява паметта — каза Холбрайт, — Винезе изчезна преди четири години в недрата на Меркурий по време на разузнаване в пещерите от Лабиринта на съмненията.

— Паметта ви не ви изневерява — потвърди Николски. — Ще трябва да махнем Винезе от списъка на живите.

— Золтан Симич, за съжаление, също — добави Купър.

Николски и Холбрайт се вторачиха в оператора.

— Защо? По каква причина? — попита Холбрайт.

— Съгласно последните данни на отдела за регистрация, шефе.

— Кога?

— Преди четиридесет и един час.

— При какви обстоятелства?

— Участвувал в издирването на дисколета, който претърпял авария в южната зона на Горещите скали на Венера. Загинал по време на пръстеновидно вулканично изригване.

— Къде е тялото на Симич? — попита бързо Николски.

Последваха секунди напрегнато мълчание. Франк погледна мистър Хикс и бе поразен от настъпилата с него промяна: наведен напред, старецът като някаква птица се бе вкопчил с белите си пръсти в ръба на масата, а устата му зееше като тесен и тъмен процеп — цялата му поза изразяваше крайно заинтересуван човек.

— Тялото на Симич ли? — попита на свой ред Купър и обгърна с очи пространството — сигурно оглеждаше там, в операторната зала, невидимите оттук екрани. Този маниер да се оглежда, почти без да обръща главата си, придаваше на оператора делова съсредоточеност. — Нямам сведения за него.

— Направете бързо запитване — посъветва го Холбрайт.

С ловкостта на факир Купър взе отнякъде едно блестящо топче и с професионално-точни движения го сложи в ухото си.

— Свържете ме с отдела за регистрация. Да, сектор „Венера“... Ти ли си, Викинг? Интересуват ни последните новини от зоната на Горещите скали... Така... Ясно... Благодаря ти, Викинг. — Купър изключи телефонното устройство. — Дисколетът е намерен, шефе. Екипажът е оцелял. Под лавата са попаднали само двама: Симич и неговият помощник. На мястото на гибелта им има езеро от високотемпературна лава. Търсенето е прекратено.

— М-да... — промърмори Холбрайт, — многообещаващо начало. Е, остава известната ни четворка плюс Мъф Аган... Купър, моля ви, всички сведения за Аган! Служебно досие, снимка, характер, навици... с една дума, всичко за този човек. Останалото — в архива!

Целият списък на десантчиците бе преместен на зеленото поле. По синьото премина тъмна лента, като оставяше подире си осем колонки четлив текст. Над първата колонка се появи цветен диапозитив: набит, широкоплещест мъж в бял спортен комбинезон притискаше до гърдите си някакъв кръгъл метален предмет и се усмихваше. Той имаше много светла, жълтеникава коса и синьо-зелени очи.

— Обаятелна външност — призна Холбрайт. — Да видим обаче какво има в текста... Роден, учил, мечтал, завършил, летял, участвувал... Така, добре. Спортни увлечения: пневмоски, екранолет, жиромобил... Великолепно. Общителен, търпелив, способен за решителни действия, дружелюбен, разбран... и всичко останало в този

дух. Не човек, а олицетворение на всички достойнства и съвършенства. И, кой знае защо, не е семеен... Летателна специализация на „Албатрос“, длъжност втори пилот на „Скандинавия“, първи пилот на „Лунна дъга“. Преди осем години назначен от администрацията на Управлението на обединения космофлот на Системата (УОКС) за капитан на танкера „Анард“. Премии, награди, поощрения... Купър, кои линии обслужва сега танкерът?

— По решение на администрацията на УОКС танкерът е свален от далечните линии, прехвърлен е в лунната система на Сатурн и е поставен на орбитална котва до Япет. УОКС има намерение да хързулне тази ръждясала бъчва на сатурнолозите от Първа комплексна експедиция за орбитална база.

— Ясно. Ами Аган?

— Сега той е капитан без кораб, министър без портфейл.

— Подал ли си е оставката?

— Не. Дори не е напуснал борда на „Анард“. Формално той има това право, докато бъдат подписани актовете за свалянето и предаването на танкера.

— Странно... петдесет и две години са пределна възраст за един космонавт. На какво ли разчита?

— Трудно е да се каже. В отдела на летателния състав на УОКС също недоумяват, но засега не се решават да припират заслужилия ветеран с излизането му в оставка.

Облегнат в креслото, Холбrait разглеждаше диапозитива.

— Купър, ами какво държи той в ръцете си?

— Наградата, която е получил за първо място в трансатлантическите състезания на спортни екранолети по маршрута Дакар — Флорида.

— Кога е било то?

— Преди десет години.

— Значи преди полета на Оберон... От какви видове спорт се е увличал по-късно?

— Това е било последното му увлечение, шефе.

— С какво запълва свободното си време, когато е в отпуск на Земята?

— Ще ми се наложи да свържа нашата синтез-система с информатиката на отдела за охрана на труда при УОКС.

Докато операторът беше зает, Холбрайт препрочиташе текста.

— Готово, шефе.

— Слушам ви с внимание, Купър.

— Според данните на УОКС през последните десет години Аган е прекарал в отпуск на Земята два пъти по-малко време, отколкото е необходимо по нормите за охрана на труда. Давам ви диаграмата.

Светна ярък кръг с разноцветни сектори. Минута-две Холбрайт разглеждаше диаграмата.

— Имам впечатление — каза той, — сякаш след събитията на Оберон Аган преднамерено избягва да ходи на Земята.

— Да, шефе. Отделът за охрана на труда едва ли не насила заставя Аган да използва правото си на почивка и всеки път Аган напуска Земята много преди да е свършил отпускът му. Нещо повече... За никого не е тайна, че екипажите на корабите на УОКС, извикани на лунните космодруми и бази за преподготовка, формиране на летателния състав или просто в резерва, използват и най-малката възможност да прекарат част от това време на Земята. Преди събитията на Оберон Аган е постъпвал по същия начин. Обаче през последните десет години...

— Достатъчно, Купър. Чакам отговор на предидущия си въпрос.

— Целия си отпуск Аган прекарвал в пътешествия, но много еднообразно.

— Сиреч?

— В една от агенциите на обединението „Глобус“ той си поръчвал безплатна туристическа абонаментна карта за посещаване на няколко града, но винаги едни и същи. Турвоаяжът му винаги започвал и завършвал в Торонто.

— Списъка на всички градове! — поиска Холбрайт.

По синьото поле на екранната стена премина светец зигзаг и до кръга с цветната панорама се появи нова колонка текст:

гр. Торонто — Елдер

гр. Буенос Айрес — Джанела

гр. Киев — Бакулин

гр. Суздал — Асеев
гр. Иркутск — Михайлов
гр. Симода — Накаяма
гр. Торонто — Елдер

— Какво е това?! — Холбрайт чак се надигна от мястото си.

— Включил се е синтез-блокът на съвпаденията... — Купър вдигна рамене. Сега, оглеждайки екраните в операторната, той твърде енергично въртеше главата си. Тишината в раутхола стана почти осезаема. — А, ето каква била работата! Ясно!

— Ние с удоволствие бихме споделили възторга ви — изсъска Холбрайт.

— Аган е посещавал родните места на загиналите десантчици.

Холбрайт и Николски се спогледаха. Холбрайт каза на Купър:

— Списъкът да се предаде незабавно в отдела за наблюдение. — Шефът натисна бутона за вътрешна връзка. — Свържете ме с отдела за наблюдение.

— Дежурният на Отдела за наблюдение Бауер — отговори репродукторът.

— Тук — оперативно-следствен отдел, Холбрайт. Предаден ми е списъкът на шест града и прикрепените към тях фамилии на космодесантчици. Става въпрос за делото „Черната следа“. Вдигнете на крак цялата си агентура в посочените градове. Първа задача: да се проведе операция от типа „Есплънейд“ в местните хотели на обединението „Глобус“. Заподозреният е Мъф Аган, капитан на танкера „Анард“. Втора задача: да се изясни дали Аган се е срещал с роднини или приятели на изброените в списъка загинали космодесантчици. Ако е така, по какви въпроси конкретно. Относно градовете от източното полукълбо трябва веднага да влезете във връзка с отдела за наблюдение към Източния филиал. Ще поискате връзката от името на... — Холбрайт погледна въпросително Николски — той му кимна, — от името на шефа на оперативно-следствения отдел на този филиал Николски. Всички сведения по реда на тяхното постъпване незабавно да ми бъдат предавани. Действайте!

— Дежурният Бауер прие.

— Много разчитам на вашата експедитивност, Бауер. Желая ви успех.

Холбрайт започна да обикаля масата с ръце зад гърба си.

— Какво мислите, Николски?... Дали Аган има нещо общо с „черните следи“?

— Мисля, че сме длъжни да го подозираме.

— Смуцава ме явната разлика в отношението на десантчиците и на Аган към Земята. Първите обичат да посещават Земята, с удоволствие използват отпуска си и всякакви други възможности. А той не обича.

— Обичат, не обича... — промърмори Николски. — Май че това не са точните думи, Холбрайт.

Холбрайт се спря и се обърна бавно към събеседника си.

— Струва ми се, че улавям мисълта ви... Купър, поровете се в информатиката на УОКС: няма ли там документи, които да свидетелствуват за намерението на някой от нашите десантници да излезе предсрочно в оставка?

Купър се наведе над пулта.

Франк въздъхна и погледна към тавана. Идеята на шефа му изглеждаше абсурдна. Той знаеше какво означава предсрочната оставка за смелите мъже с емблемата „Дива котка“ на ръкава... Поне за Нортън той можеше без риск да гарантира с главата си.

Купър се изправи и тихичко подсвирна.

— Кой? — попита шефът.

— Всички. Освен Винезе и, естествено, Мъф Аган. Давам текста.

Появиха се пет колонки текст. Франк намери фамилията на Дейв и отначало не можа да повярва на очите си. Дейвид Нортън, (който за Франк винаги бе загадъчна сплав от мъжество, твърдост и сила) три пъти бе обърквал администрацията на УОКС с молбите си за предсрочна оставка!...

Изуменият Франк провери и другите фамилии. Симич бе молил за оставка два пъти, Кизимов, Йонге и Лоре — по един път. „Палмата на първенството“ принадлежеше на Нортън... Наистина, да гарантира човек с главата си в подобни случаи е най-малкото наивно.

— Колкото повече навлизаме в гората, толкова повече стават дърветата — каза мъгляво Николски.

— Правят ми впечатление слабите мотивировки, съпровождащи молбите — отбеляза Холбрайт. — Изглежда, авторите на молбите са се стараели да скрият истинския мотив. Дали пък не започвам да ставам мнителен?

— Не — каза Купър. — Вашето мнение съвпада с мнението на УОКС. То е признало за достатъчно мотивирана само молбата на Лоре, тъй като тя се обосновавала върху заключението на медицинската експертиза. Нервите на десантника били твърде разстроени.

— И най-интересното е — забеляза Николски, — че основната маса молби са през втората и третата година след събитията на Оберон.

— Да, през последната година има само една молба — последната молба на Нортън — Холбрайт стрелна с поглед вцепенения Франк. — Нортън, изглежда, е рекордьор във всички отношения.

Николски също погледна Франк, но не каза нищо. „Да не би да смятат, че крия нещо от тях?...“ — помисли с недоумение Франк.

Холбрайт седна и се облегна удобно в креслото.

— Вижте какво, Купър... Вземете цялата тази компания от кандидати за предсрочна оставка и се постарайте да ни дадете пълна картина на служебната им дейност след Оберон.

— Според мен — каза Николски — има смисъл да включим в общата схема и Винезе, и Мъф Аган. За контраст.

— Не възразявам. Купър, дайте ги и седмината.

Върху синьото поле на екрана се появи схематично изображение на Слънчевата система. На Франк схемата му заприлича на голяма мишена с оранжево слънчице-ябълка в центъра. Той тръсна глава да се отърве от този образ и изруга наум Вебер.

От центъра на схемата пламнаха едновременно и се пръснаха в различни посоки десет радиуса-лъча и „космическата мишена“ започна да се покрива с пъстра мозайка от разноцветни кръгчета, сякаш беше попаднала под кръстосания огън на припрени и неумели стрелци, които бяха успели „да направят на решето“ орбитите на Юпитер и Сатурн, преди да се научат „точно да стрелят“ в орбитите на вътрешните планети. Появиха се кратки надписи: названия на кораби, кодови имена на рейдове и операции. Възникна цяла система от свързващи линии, непрекъснати и пунктирани. Луни, бази, колонии, станции, дати... Франк имаше намерение да проследи самостоятелно

служебния път на Дейвид, но трябваше да се откаже от това си намерение — очите му се премрежиха от многото данни.

— Задоволява ли ви тази схема? — попита шефът Николски.

— Хм... в известен смисъл — отговори тактично Николски.

— А вас, Купър?

— Мен ли? — На лицето на оператора се изписа известно объркване. — Готов съм да дам каквито искате гаранции, че всичко си е на мястото.

— Приемаме гаранциите ви, но ще трябва да изкоментирате загадъчното си произведение.

Купър помълча, докато съобрази с какво да започне. Холбрайт го изчакваше търпеливо.

— След завръщането на „Лунна дъга“ — започна операторът — за нашите десантчици започва нов етап на работа в Космоса. За да облекча обзора, предлагам да приемем момента на катастрофата на Оберон като условна нула за отчитане на времето. — Купър млъкна в очакване.

— Продължавайте — кимна му Холбрайт. — И впрочем най-същественото.

— Първа година: връщане, отпуск, Земя. Всичко е наред, ако не се вземат предвид последствията от шока, преживян на Оберон. Втора година: базовият град „Гагарин“ на Луната: преподготовка, очакване на нови формирания и накрая служебни визии за излизане в Космическото пространство. Симич, Йонге, Кизимов и Лоре попадат в състава на десантния отряд „Синята пантера“, който е създаден за лунната система на Юпитер. Там започва строителство на крупни стационарни бази и на десантчиците...

— Това можете да го пропуснете — позволи му доброжелателно Холбрайт.

— Аган и Нортън — жълтите и сините елементи на схемата — влизат в състава на четвъртата експедиция за Уран. По-точно, в състава на „експедиционната комисия на Юхансен“ — комисията по разследване на оберонските катастрофи. Корабът на експедицията е познатата ни „Лунна дъга“. Аган както и преди е първи пилот на кораба, а Нортън — командир на десантната група. Благополучен десант на Оберон, благополучно завръщане и... първата молба на Нортън за предсрочна оставка.

— Виж ти! — оживи се Холбрайт. — Първата ластовичка все пак е от системата на Уран!...

— Да, шефе, но... докато УОКС преглъща този хап, от системата на Юпитер една след друга постъпват аналогични молби от Йонге и Симич, а след месец и от Лоре. Трета година...

— Прощавайте — прекъсна го вежливо Николски, — забравихте Винеze.

— Наистина. Извинете. Винеze — червените елементи на схемата — веднага попада на Меркурий в отряда за специално патрулиране на „Мъркюри рейнджърс“. Там е работил до известното ви произшествие в Лабиринта на съмненията. Не е подавал молба за предсрочна оставка. Трета година...

Купър обясняваше, кратко, бързо, при което светваха съответните елементи на схемата, и беше много удобно да се следи разказът му. Франк слушаше и чакаше, кога най-после ще стигне до Нортън, и изпитваше нетърпение, защото редът му все не идваше.

— Да се върнем на Нортън — шефът прекъсна оператора. — В отговор на първата му молба УОКС го премества... Къде го преместваха?

— В системата на Сатурн.

— Така. И какво се променя?

— Нищо. Както и преди Нортън се стреми да излезе в оставка.

— Ясно... Нортън е преместен след това в системата на Юпитер, нали? Правилно ли се ориентирам във вашата живописна схема?

— Да, шефе. Но и в системата на Юпитер го преследва мисълта за оставката. УОКС не желае да изпусне опитния специалист и се решава на трето преместване. Сега вече на Меркурий.

— Точно там Нортън престава да тероризира администрацията със странните си молби, нали?

— Да. В резултат към края на петата година...

— Благодаря ви, Купър, достатъчно — прекъсна го Холбрайт и каза на Николски: — Интересна „география“, нали?

— Твърде! — отговори той замислено. — След събитията на Оберон нещо много пречи на нашите десантчици да работят нормално в зоната на далечните планети...

— И то толкова, че дори позорът от предсрочната оставка не им изглежда твърде скъпа цена за избавлението от това „нещо“.

— Но съдейки по всичко, на вътрешните планети това „нещо“ или отслабва, или изобщо го няма. Във всеки случай след провала на идеята за предсрочната оставка десантчиците си харесали Венера и Меркурий — най-вече, кой знае защо, Меркурий — и се успокоили.

— Бих казал: „спотаили се“. Колкото до Меркурий — според мен е ясно: традиционните трудности при усвояването на тази, меко казано, знойна планета, по принцип не позволявали на УОКС да изпраща в далечното космическо пространство силите на меркурианските отряди. Още повече отряда на „Мъркюри рейнджърс“. И в това е цялата работа.

Подчертаното от шефа „спотаили се“ породило у Франк интуитивен протест. От която и страна да го вземеше, понятието „спотаил се“ съвсем не се връзваше с характера на Нортън.

— С други думи — продължаваше Холбрайт, — налице е твърде загадъчната реакция на бившите десантчици от „Лунна дъга“ по отношение на тяхното пребиваване в зоната на далечното космическо пространство.

— Реакцията им твърде много прилича на изплашване — предложи своя версия Купър.

— Съмнявам се — каза Николски. — Страхлив космодесантчик, плах човек, който почти ежедневно рискува безразсъдно смело живота си... Не звучи убедително, сами виждате.

Николски и Холбрайт се съвещаваха няколко минути и решиха, че всичката полезна информация по въпроса, изглежда, е изчерпана и че е настъпил моментът да се заемат със самия Оберон.

— И така — каза Холбрайт и започна поредното си пътешествие около масата, — ние имаме сериозни основания да заподозрем здрава връзка между предмета на нашето следствие и системата на Уран. Кой е първият източник на сигурна информация за този район?

— Първи бяха транзитните станции-автомати от серията „Пионер“ — отговори Купър. — Основната програма на безпилотното разузнаване на Уран завършиха касетките-станции от серията „Радант“.

— Даде ли събраният материал поне някакъв най-малък повод за съмнения относно безопасността на този район?

— Ни най-малък... Целият научноизследователски материал, както му е редът, бе прегледан в отдела за хипотези към нашето

управление и от интересуващата ни страна се оказа чист като звездна целувка.

— Прекрасно. Преминете към етапа на експедиционните посегателства срещу Уран.

— „Гръмотевичната стрела“, разузнавателен рейдер с единайсет души екипаж. Изчезна на около половината път между орбитите на Сатурн и Уран.

— Оценявате ли това като пръв тревожен сигнал във връзка с нашето следствие? — обърна се Холбрайт към Николски.

— Нямаме право — възрази Николски. — При разузнаването на системата на Уран „Гръмотевичната стрела“ беше само една възможност, но тя така и не успя да стане инструмент. Рейдерът изчезна твърде далеч от целта и причината за това едва ли е била... хм... твърде екстравагантна. По време на полет всичко може да се случи. Взривяване на реактора например.

— Взривяване на реактора ли?... Добре, ще имаме предвид. Продължавайте, Купър.

— След една година за Уран стартира малотонажният рейдер „Леопард“.

— Това е вече нещо друго — промърмори Николски.

— С пет души на борда — продължаваше Купър, — под командването на Елингхаузер. Сред космическите асове от онова време той бе широко известен под прякора Паул Късметлията. Екипажът му се бе прославил с уменията да намира изход и от най-безнадеждното положение.

— Да, той беше елитен екипаж... — кимна с глава Николски. — Всички до един бяха опитни, добре подготвени, славни момчета.

— Въпреки тяхната опитност „Леопард“ изчезна също така загадъчно, както и „Гръмотевичната стрела“ — не се отказваше от становището си Холбрайт.

— Не... не е точно така — Николски изрази с жест несъгласие. — Първо, „Леопард“ достигна целта си. И, отбележете, без каквито и да е произшествия. Елингхаузер ни изпрати по радиото победен рапорт, в който впрочем освен неумерения възторг по повод пристигането в системата на Уран нямаше нищо, което да заслужава вниманието ни. Обаче друго е важно. Като се ориентира криво-ляво в системата, Елингхаузер се втурна хазартно към най-близкия спътник.

И тук свърши късметът му, защото най-близкият спътник беше Оберон.

— Значи вие предлагате да се базираме на изводите, които направи комисията на Юхансен?

— Предлагам да се базираме на фактите.

— Страхувам се да не ни се наложи да се базираме на тяхното отсъствие — забеляза мрачно Холбrait, като седна отново в креслото си. — Купър, хайде да си спомним как е действувал Елингхаузер.

Купър вдигна рамене.

— Действувал е правилно, шефе. Спазвайки типовите инструкции за лунно разузнаване, той изпратил на Оберон няколко кибер-сонди и телемонитори. Известно време правил трансляция на оберонските ландшафти, като я редувал с данните от кибернетичното сондиране. Сенеолозите, които приемали трансляцията от „Леопард“, проявили голям интерес към така наречената Ледена плешивина. Според думите на самия Елингхаузер Оберон приличал на „диня с отрязана горна част“. На фона на силно неравната повърхност на планетоида Плешивината изглеждала удивително плоска. Имала диаметър около двеста километра, а в центъра ѝ зеел самотен дълбок кратер с диаметър трийсет и един километър...

— Купър, струва ми се, че ние си припомняме действията на Елингхаузер.

— Остана да добавим малко — взе инициативата Николски. — След телетрансляцията Елингхаузер съобщил за намерението си да кацне с рейдера върху Плешивината в разузнатия от кибер-сондите район. Тук връзката с „Леопард“ прекъснала и не били получени повече никакви съобщения. След двацет денонощия за Уран стартирала „Лунна дъга“.

— Представям си учудването на нейния екипаж...

— Да, „Леопард“ го нямало на Оберон. Орбиталното оглеждане на планетоида не изяснило нищо. Радарите и телефотерите на „Лунна дъга“ опипали щателно повърхността му — всичко било така, както казал и показвал Елингхаузер: Ледената плешивина, отворът на дълбокия кратер. Нямало го само „Леопард“. И никакви следи от кацане, никакви следи от катастрофа... Мненията на членовете на екипажа на „Лунна дъга“ се разделили: някои считали, че „Леопард“ въобще не е кацал на планетоида, други — че рейдерът е кацнал, но е

напуснал Оберон, без да остави на мястото на кацането поне радиошамандура. Никому не минало през ума, че Оберон е един капан.

— Това е вярно — каза Холбрайт, — но само ако говорим за слизането на десантчиците от „Лунна дъга“ на Оберон.

— Искате да кажете, че не е вярно за „Леопард“?

— Говоря за липсата на факти. Ние нямаме преки доказателства, че „Леопард“ е кацал на Оберон. Знаем за намерението на Елингхаузер и нищо повече.

— Освен метода на преките доказателства, Холбрайт, съществува и методът на преките аналогии. Гибелта на десантчиците на Елдер...

— Моля, Николски, аз не оспорвам действеността на този метод.

— Значи на мен ми се е сторило.

— Виждам, че трябва да поясня. Комисията на Юхансен, като направи пряка аналогия между трагедията на групата на Елдер и съдбата на „Леопард“, сметна работата си за завършена. Обаче делото, прекратено на равнището на аналозиите, сега се връща при нас като бумеранг и налага преразглеждане. И по този случай трябва да поздравя комисията.

— Не споделям вашата ирония, Холбрайт. Юхансен е изпълнил задачата си.

— Да, ако се вземе под внимание, че той добросъвестно изясни как действува механизмът на оберонския капан. Като специалист по лунните системи на външните планети той разбираше ролята си на председател на комисията по разследването на оберонските събития по-скоро като роля на учен. С други думи, Юхансен-ученият взе връх над Юхансен-следователя и това се отрази достатъчно лошо върху работата на комисията като цяло.

— От висотата на днешното положение на нас ни е по-лесно да разсъждаваме за недостатъците в „работата на комисията като цяло“ — забеляза Николски.

— Разбира се. И аз имам намерение да използвам това. Всъщност всичките ми доводи могат да се сведат до следното: на колективния мозък на комисията не е достигнало въображение. Жреците на неземните науки са подхождали към странностите на Оберон с неоправдано строгите мерки на своя оправдано малък опит.

Този път Николски премълча.

— Комисията — продължаваше Холбрайт — се е сблъскала с космическа изненада от най-екстравагантен тип. И въпреки това в отчетите на комисията аз не намерих нито един факт, който би ни послужил поне като звено между веригата от събития на Оберон и синджирчето от „черните следи“ на Земята.

— Но кой би могъл сега да гарантира, че комисията наистина е имала възможност да събере повече фактически материал, отколкото е представен в отчетите ѝ? Аз например не бих се осмелил.

— Тогава разрешете ми да направя това аз — прозвуча в раутхола един великолепен баритон.

Франк изви глава. Беше проговорил старецът — като че ли нямаше кой друг да бъде, — но Франк не повярва веднага на ушите си. Изглежда, и Николски бе смаян от изненада — погледна стареца, но не каза нищо и премести погледа си върху Холбрайт. От екранната стена физиономията на Купър излъчваше любопитство.

Старецът се размърда леко и сложи на масата слабите си, синкави юмруци.

— Мисля — каза той, — че Холбрайт залита в крайности и твърде строго съди за работата на комисията. През различните етапи на следствието задачите са различни и, както справедливо отбелязахте — той погледна Николски, — Юхансен е изпълнил задачата си. Сега е ваш ред. Но що се отнася... е-е... до неизбежните в следствената практика пропуски, бих искал да спомена за „екранните диверсии“.

— „Екранни диверсии“ ли? — попита Николски.

— Млади момко, мога да ви дам на заем слуховия си апарат.

„Я го виж ти какъв костелив орех бил!“ — учуди се Франк, като разглеждаше с удоволствие стареца.

— Извинете — обърна се Холбрайт към Николски, — още не съм ви представил нашия консултант. Чарлз Леонард Роугън, професор от Института за космическа медицина, ръководител на катедра „Психоанализ“, автор на известната монография „Генезис на психо-популациите в условията на Космическото пространство“.

Николски кимна:

— Приятно ми е.

— Навремето — продължи Холбрайт — професорът ни помогна да изкараме от задънена улица едно следствие по твърде заплетено дело...

— Навремето — прекъсна го Роугън — аз настойчиво препоръчвах на Управлението да изясни мотивите на „екранните диверсии“, зачестили на корабите и базите в космическото пространство.

Холбрайт се размърда неспокойно в креслото си.

— Купър, бъдете така добър, поискайте следствия архив...

— Няма нужда — каза Роугън. — По това дело нямаше следствие. „Екранните диверсии“ започнаха да намаляват и моите препоръки бяха благополучно забравени. За съжаление — Роугън извади отнякъде плоско пакетче в лъскава обвивка и го плъзна по полирания плот на масата към Холбрайт.

Пакетът мина покрай Франк и се разпадна в ръцете на шефа на жълти правоъгълници. Шефът и Николски се задълбочиха да изучават картотеката на професора.

— Хм... — каза смутено Николски, като си разменяше картичките с Холбрайт, — излиза, че Юхансен е знаел за „екранните диверсии“.

— Знаел е, но не ги е удостоил с вниманието си — Холбрайт подреди картичките като ветрило. — Очаквах нещо от този род.

— Впрочем количественият връх на „диверсиите“ напълно съвпада с периода на молбите за предсрочна оставка.

— Да. Още едно допълнително свидетелство за достоверността на този материал и...

— Млади момко — Роугън високомерно прекъсна Холбрайт, — в делата от подобен род аз съм убеден педант и съм свикнал добре да претеглям доводите си.

Холбрайт не се сконфузи ни най-малко. Нареди картичките на масата и попита:

— Откъде имате тези сведения, професоре?

— Всъщност защо искате да знаете? — осведоми се с предишното високомерие Роугън.

„Не ти трябва да ходиш на цирк!“ — помисли си Франк, като се наслаждаваше на тази сцена.

— Защото нашите отдели от Космическия сектор не разполагат с такива сведения — отговори му меко Холбрайт. — Вие сте успели да откриете сам, по собствена инициатива в Космоса това, което не е

могла да види под носа си специално подготвената агентура. Ние просто сме длъжни да използваме вашия опит. И така?...

Отначало старецът се заинати, но Холбрайт умееше да държи на своето и Роугън все пак трябваше да сподели „опита си“. Франк нямаше представа за какви „диверсии“ става дума и следеше разговора с повишен интерес.

Сполучливата самоинициатива на стареца, на която шефът благоволи да обърне внимание, се обясняваше много просто. Ръководителят на катедра „Психоанализ“ Чарлз Леонард Роугън беше плодовит. Плодовит с идеи, ученици, последователи. Значителен брой от неговите питомци работеха из космическите обекти и повечето от тях (както по силата на рядката специфика на работата си, така и по причина на природното си благонравие) продължаваха да поддържат твърде тесни контакти със своята алма-матер. В хода на разговора Франк пресметна, че професорът-диплодок има в Космоса едва ли не по-разклонена „агентурна мрежа“, отколкото двата филиала на Управлението за космическа безопасност, взети заедно. Без да излиза от кабинета си, този мухлясал старец намираще начин да бъде в течение на много събития, в напрегнатия живот на космическото пространство.

За пръв път Роугън узнал за „екранните диверсии“ от медиците, работещи в системата на Юпитер. Един бивш аспирант на професора, някой си Луис Нино Де Ривера, му разказал епизод от практиката си. Епизодът, представен от младия медик като куриозен случай, не се сторил такъв на професора, дори напротив, твърде неприятно го учудил и обезпокоил. Същността на разказаното от Де Ривера се свеждала до следното.

Веднъж до отговорния за лунната система на Юпитер разпоредител (база „Калисто-Център“) постъпил зашифрован радиорапорт от старши администратора на шеста луна (ЛЮ–6 „Хималия“). От рапорта следвало, че в базата на космодесантчиците „Синята пантера“ преди няколко часа станало произшествие, „което не можело да се класифицира иначе освен като необясним случай на крайно умопобъркване“. Възложили на Де Ривера да „изясни и обясни“ случилото се. Медикът незабавно екипирал един типов медицински бот с необходимото оборудване и стартирал към шеста луна.

ЛЮ-6 — приличала на полуобработена мраморна канара с червеникавокафяви жилки. Базата на космодесантчиците се откроявала върху светлия фон като татуировка: два пунктирани правоъгълника, съединени с пунктирана дъга... Медицинският бот получил своевременно „съгласие“ за кацане, „разгърнали“ му любезно пълната карта на сигналните светлини върху територията на космодрума, екипажът — медикът и пилотът — били посрещнати мълчаливо, но учтиво при самия изход от кесона. Нямаło никакви признаци на „крайно умопобъркване“... Енергичният и общителен Де Ривера обсипал посрещачите с въпроси. В отговор те вдигали рамене.

Озадаченият медик, останал насаме със старши администратора, му поискал обяснение. Администраторът го съпроводил до бункера, при входа в който светел рубинов забранителен надпис: „Стоп! Комплект ДО-2“, отдръпнал се встрани и посочил с глава към екраните. Сингул-хроматичните екрани от най-нов тип с необикновени възможности за цветовъзпроизвеждане били разположени на два реда по протежението на бункерните стени. Горният ред бил цял. Долният... Почти половината от екраните на долния ред били варварски унищожени. От тях висели блестящи снопчета скъсани жици, по пултовете и креслата имало тъмни петна от оптическа течност, под краката хрускали стъклени парченца... Де Ривера определил, че е било удряно с нещо тежко, и неволно одобрил диагнозата, предложена от старши администратора. Човек със здрав разум не би вдигнал ръка да направи такова нещо... На въпроса на Де Ривера, кой най-често е бил в тоя бункер, администраторът, мръщейки се и въздишайки, дал подробен, но почти нищо неизясняващ отговор.

На всички без изключение бази на космодесантните отряди имало дублиращ комплект диспечерско оборудване ДО-2. Необходимост ли е било това? Едва ли... По-скоро инерция, анахронизъм, наследство от времето, когато сигурността на апаратурата не е била още на нужното равнище. Лично на него, администратора, за двайсет години работа в космическото пространство само веднъж му се случило да бъде свидетел на практическото оправдание на подобна предпазливост, и то поради лошото отопление на главната диспечерска кабина — дежурните замръзвали. Постепенно дубъл-бункерът, този технически рудимент, започнал да играе ролята на обикновена информационна кабина,

достъпът до която бил разрешен за всички. Какво? Да, по всяко време на денонощието. Забраната „Стоп!“ също била анахронизъм и отдавна вече не важела за никого. Тъй като дубъл-бункерът работел синхронно с апаратурата на диспечерската кабина, свободните от дежурство десантчици понякога идвали в него да научат подробности за последните събития или просто да чуят местните новини. Достъпът в главната кабина бил разрешен само на членовете на командния състав на базата. Естествено, с по-голяма популярност се ползвала информационната кабина-кафе, обаче в напрегнатите часове на десантни операции дубъл-бункерът често бивал претъпкан. Но ето че сега... Администраторът махнал тъжно с ръка.

Медикът губел вече търпение и го попитал направо кого от администрацията подозира.

— Трябва да ви огорча — бил отговорът, — всъщност всички са заподозрени.

— Помислете добре — настоявал Де Ривера. — Нямаме право да подлагаме на унизителната процедура на медицинската проверка целия колектив на базата.

— Вярно, нямаме такова право. Но аз предполагам, че специалистите от вашия профил разполагат с някакъв метод... без посредничеството на тези... диагностични машини, шлемове, датчици и смукалца. Мислех си, че някой хитро съставен тест или психологически трик...

— Трик?! — кипнал медикът — Чуйте, уважаеми! Аз не съм шаман и нямам намерение да прилагам бабешкия метод на очерненото със сажди гърне. Или строго научен анализ на базата на машинната — колкото и да ви е неприятно това — диагностика, или...

— Разбрах — отговорил тъжно администраторът. — Е... действайте както намерите за добре.

— Не мога да действам, докато не ми предоставите заподозрения от вас човек. Все пак трябва да имате някого предвид. Добре, да не е един, нека да са неколцина — дори група. Но не и целият колектив, разбира се. Следата е прясна — екраните са счупени вчера. И не ги е счупил призрак, нали?

— В известен смисъл — призрак. Разбирате ли... Инструментът, с който е действувал злосторникът, е налице, но самият злосторник...

— Какво казахте? — медикът погледнал администратора в очите със силен професионален интерес. — Хванат ли е инструментът?

— Да, вие само не се вълнувайте, ще ви обясня. Самият злосторник не е счупил екраните. Заповядал е това на кибера-чистач ХАУМ–7–8 от типа „Стюард“. Кога е заповядал, не е известно. Може вчера, а може и преди една седмица... Паметта на чистачите-автомати е разчетена за седемдневен работен цикъл.

— Защо не ми казахте по-рано... — Медикът изпаднал в отчаяние. — Та това изменя нещата... — Той мълчал минута-две и мислел съсредоточено. Най-после казал: — Страхувам се, че не мога с нищо да ви помогна: мотивите на умишленото повреждане на базата не са по моята специалност. Да, да, и не ме гледайте така. Обстоятелствата около делото ме навеждат на мисълта, че зад всичко това... — Де Ривера кимнал към счупените екрани, — по-скоро се крие трезв план, отколкото загуба на разсъдък.

Администраторът изслушал безропотно мнението на медика, а очите му били уморени и нещастни. За да му е чиста съвестта, Де Ривера разговарял с местния лекар. Лекарят признал, че това чупене на екраните наистина било смайващ случай, но му дал да разбере, че опитите на администрацията да представи всичко това в „психопатологичен ракурс“ лично от него нямало да получат подкрепа. Не, той не оспорвал правомерността на една или друга хипотеза за обясняване на вчерашното събитие, но хипотезата за „умопобъркването“ считал за най-неудачна. „Диверсионната“ хипотеза също не се ползувала със съчувствие от негова страна, защото знаел, че липсвал мотив за диверсия.

— А ако предположим, че мотивът просто не ни е известен? — попитал го Де Ривера.

— Тогава ще ни се наложи неизбежно да признаем гангстеризма в системата на Юпитер — отговорил лекарят, като разперил безпомощно ръце. — Но това не е възможно — гангстерско гнездо в базата на космодесантчиците!

— Имате право — измърморил медикът. — Принуден съм да се съглася с вас. Но какво предлагате вместо тази хипотеза?

— Бих рискувал да предложа трета хипотеза. И целият ѝ смисъл е в една-единствена дума — недоразумение. Трябва ли ви разшифровка?

— Да, ако обичате.

— Добре: в базата не е имало никакво „умопобъркване“, нито пък „умишлено повреждане на имуществото“. Станало е недоразумение. Киберът-чистач е изтълкувал като заповед нечия случайна фраза и е изпълнил нещо, за което него, глупака, никой никога не го е молил. Специалистите, разбира се, считат, че това надхвърля рамките на възможното. Казват, че логиката на автоматите от типа „Стюард“ приема заповед само с едновременно произнесена форма на обръщение. Но представете си такава ситуация: някой съвсем по делова причина казва тази форма на обръщение, някой друг наблизко го прекъсва, а трети, който минава случайно, покрай тях, например се пошегува... Впрочем можем да си представим и по-сложна ситуация...

— Разбирам... Благодаря ви, колега. Вие ме убедихте...

Потиснатият Де Ривера полюбопитствувал да види виновника за общата тревога. Не видял нищо особено: комбинация от механичен осминог с прахосмукачка и умивалник. Като блестял с манистата на очите си, автоматът изпълнил послушно няколко команди на администратора. След това, вече по собствена инициатива, пуснал струя някаква течност върху обувките на медика, побръмчал с прахосмукачката, повъртял кълбообразните четки. Същата процедура извършил и с обувките на администратора.

— Какво му става? — попитал Де Ривера.

— Заличава следите от собственото си престъпление — отговорил администраторът, загледан замислено в ХАУМ. — Донесли сме от бункера по обувките си кварцолитов прах от счупените екрани. Впрочем той не е успял да „почисти след себе си“ в бункера: точно вчера е свършил седмичният цикъл на неговата работа и седемдневната програма била изтрита автоматично...

Де Ривера изказал съчувствието си на администратора, подписал протокола за посещението на базата и стартирал за дома.

— Предадох ви така подробно изповедта на моя бивш аспирант — каза в заключение Роугън, — не само защото това е бил най-яркият случай на „екранна диверсия“. Искрах да ви покажа, първо, колко изобретателно са действували „диверсантите“ — „куриозът“ на Де Ривера именно с това ме накара да бъда нащрек — и, второ, колко неверни са изящните на пръв поглед хипотези.

— О, тук сме напълно съгласни с вас, професоре! — кимна Холбрайт. — В този план изящната версия е равнозначна на лъжливото обвинение: колкото по-правдоподобна изглежда тя, толкова е по-опасна.

— При срещите си с медиците от Космическото пространство — продължаваше Роугън — изясних, че случаите на безжалостно унищожаване на екрани съвсем не са монопол само на системата на Юпитер и дори не са монопол само на базите. Малки огнища на „екраноненавист“ са избухвали в най-различни места от Меркурий до Уран, в това число и на специалните рейдови кораби. Наистина не в такава ефективна форма, както на „Синята пантера“. Не можах да разбера защо „диверсиите“ имат предпочитание към съвършено определена категория служители в Космоса и предадох материалите си на вашето Управление.

— М-да, изпуснали сме — каза Николски със съжаление. — Изпуснали сме една прекрасна възможност. Там, в Космоса, бихме могли на напълно законни основания да приложим съответни санкции спрямо „диверсантите“...

— Страхувам се, че скоро ще имаме достатъчно поводи за това — продължи мрачно Холбрайт. — Но да се върнем на въпроса за „диверсиите“. Извинете, професоре, че ви прекъснахме.

— Нима не заситих вашия... м-м... малко закъснял интерес? — осведоми се злъчно Роугън.

По бузата на Холбрайт премина тик, той свали ръцете си от масата върху облегалките на креслото. Франк го наблюдаваше с любопитство и уважение: въпреки всичко лицето на шефа му беше образец на хладнокръвие. Образец, наистина леко преbledнял, но безупречен в скулптурно отношение. Вярно казват — школата си е школа!

— Отправната точка в нашия разговор са пропуските в работата на комисията на Юхансен — напомни делово Холбрайт. — В тази връзка ще ни бъдат, изглежда, полезни подробностите около „екранните диверсии“ на кораба „Лунна дъга“. Как мислите, професоре?

— Мисля, че напразно ме агитирате. Щом съм пожертвувал за вас от драгоценното си лекторско време, значи си заслужава... Интересът ми към „екранните диверсии“ бе до такава степен изострен,

че не ме домързя да подготвя съответния звукозапис. Картичка номер пет. И освен туй мисля, че „екранните диверсии“ са нищо в сравнение с другите данни. Впрочем направете си сами изводите.

Холбrait, който избираше в този момент нужната картичка, наостри уши и погледна професора.

— Няма да има нужда от превод — предупреди Роугън. — Лекият акцент на медика на „Лунна дъга“ Албертас Грижас няма да ни попречи да разберем смисъла и дори е приятен за слуха.

Франк пхна картичката в отвора на лингверсора и в хола се чу леко шумолене. Без да променя позата си, Купър натисна клавиатурата на пулта с небрежно изящен жест на уморен музикант и шумоленето изчезна. Някъде отгоре прозвуча ясно:

— Един момент, Албертас! Засегнатата от нас тема излиза донякъде извън рамките на частния разговор, което... Накратко казано, ще имате ли възражения, ако направим фонокопие на вашия разказ? Не се стеснявайте да ми възразите — нямам навик да обременявам приятните си гости с главоболни молби.

Франк веднага позна професорския баритон и се учуди на мекотата и топлината на интонациите му. Изглежда, този бодлив като изсъхнал кактус старец можеше да бъде обаятелен събеседник.

— Моля, професоре, какви възражения мога да имам! — прозвуча глас от теноровия регистър. — Да си призная, вашият интерес към „екранните диверсии“ на „Лунна дъга“ ме заинтригува. Между другото, откъде можахте да научите за тях?

— Драги ми приятелю... Бордът на „Лунна дъга“ не е единственото място с произшествия от подобен род.

— Ах, така ли! Разбирам... Откъде трябва да започна?

— Вие знаете по-добре. Започнете от началото. Имам една молба: не скъпете подробностите. Бих искал да си представя по-пълно обстановката на кораба.

5. ДЕТЕКТИВСКА ТРЕСКА

Общо взето, рейсът на нашата Четвърта експедиция към Уран преминаваше в спокойна делова атмосфера. Екипажът на рейдера, както му бе редът, даваше редовно дежурства. Групата десантчици по настояване на Нортън отделяше по-голямата част от времето си за специални занятия и тренировки. Членовете на комисията — седем учени начело с Юхансен — на безкрайни заседания изработваха тактиката за изследване на оберонската загадка. При това всеки от тях отстояваше много тактично своята позиция и много доброжелателно и деликатно критикуваше позицията на опонента си... Аз, като медик на кораба, следях за самочувствието на екипажа, регламентирах усърдието на десантчиците, които се увличаха прекомерно много от „силово-натоварващите тренировки“, и ги удържах от намеренията им да си счупят главите, преди да сме пристигнали на Оберон. Какво още?... Ах, да, май трябва да спомена и за моето лингвистично увлечение: по време на рейса усвоявах прилежно хето-лувийския клон на мъртвите езици. Бях за пръв път (както впрочем и мнозина тук) на борда на „Лунна дъга“ и невинното увлечение ми помагаше да запълвам свободното си време.

Всичко беше нормално, здравето на екипажа — отлично, езиковите крепости ми се предаваха една след друга, целта на експедицията — системата на Уран — се виждаше вече дори на средните екрани на салонния информатор. Когато веднъж видях в стройната редица на средните екрани една не особено привлекателна тъмна дупка аз, да си призная, не й придадох голямо значение... Е, може би изпитах за момент лека досада от тази нечия небрежност или невнимание.

След една седмица изпитах чувство на известно недоумение при вида на счупения дисплей, който предишния ден бях използвал да копирам текста на един лидийски манускрипт от времето на династията на Хераклидите...

Наложи ми се да извикам за ремонтирането му инженер-домакина — редът си е ред. Инженер-домакинът, изпълняващ

длъжностите и на суперкарго и механик на хангарното, палубното и всякакви други видове вакуум-оборудване на кораба ни, хвърли без особен интерес поглед върху обезобразения екран на дисплея, но затова пък мен ме изгледа така внимателно, че аз дори се изплаших... Спомням си — в този момент помислих неволно, че прякорът Баката не са му го лепнали току-тъй. Главата му беше тежка, избръсната до блясък, с голяма квадратна брада и сплескан нос... Побързах да уверя механика, че нямам никакво отношение към повредите на дисплея и салонния информатор. Баката с обръснатата глава мълчаливо монтира нов екран и си отиде. Въздъгнах с облекчение и продължих езиковите си упражнения — през този ден впрочем без успех.

Хето-лувийският клон, на който се бях настанил така удобно, бе окончателно отсечен от едно ново произшествие. Веднъж бях отишъл в кухненския отсек да напълня термоса си с кафе и чух ядосано мърморене, а след това видях обръснатата глава на Баката, който сменяше екрана на системата за аварийно оповестяване. Брадата му бе украсена с анкерпласт.

— Какво има, третият ли е вече? — полюбопитствувах предпазливо, в този момент повече заинтересуван от анкерпласта, отколкото от екрана.

Баката се обърна към мен и аз едва не изпуснах термоса. Механикът ме гледаше с едно око. С дясното. Лявото просто не се виждаше на фона на ярковиолетова синина. Отдавна не бях виждал такава великолепна синина и аз, разчувствуван до сълзи, реших твърдо да организирам царски прием на първия си пациент.

— Третият!!! — изръмжа Баката и продължи работата си. — Да не искаш да е единайсетиет? — И като смесваше думите си с бисерчета рисковани междуметия, изрази мнение, че резервните екрани нямало да ни стигнат за обратния рейс. — Нека тогава зяпат през илюминаторите! — просъска отмъстително и добави със заплаха: — Само да го хвана — ще му откъсна главата!

Веднага заподозрях тясна връзка между последната реплика и ляволицевата му украса. Казах, че напълно споделям справедливото му негодувание, и му зададох няколко насочващи въпроса. Баката не ми отговори нищо.

Естествено заведох пострадавшия в кабинета си и с помощта на медицинската козметика приведох живописната му физиономия в

съответствие със съвременните представи за благообразието на човешкото лице. Баката повъртя главата си пред огледалото и остана доволен. Можеше вече да започна сериозен разговор. Извадих един „свещен“ съд с ярък етикет и сякаш това беше нещо съвсем обикновено в космическата практика, го поставих смело на масата. Доволният израз на Баката се смени с напълно понятно объркване.

— Как сте с апетита? — попитах го лицемерно.

— Остави се, по-лошо не може да бъде — отговори Баката, като разглеждаше етикета от разстояние. — Развалиха ми апетита... О, „Сибирска кедрова“! Рядко нещо в космическия порцион.

Зрението му поне бе наред.

— Това е лекарство — казах. — Седнете. Като лекар ви разрешавам умерена доза. За възстановяване на апетита. А най-вече — за нервно разтоварване, от което, както виждам, днес имате нужда.

— За нашата грижлива майка — медицината! — Баката гаврътна чашката, поклати глава и издиша шумно: — Лют е, ще ви кажа, сиропът!... А колкото до нервното разтоварване, прав сте... Имам нужда. Особено днес. Измъкна се гадът!

— Как така се измъкна?

— Ами така. Прасна ме отдолу по челюстта и се изпари.

— Кой беше?

— Де да знаех!... Беше тъмно, не можах да видя.

— Къде стана?

— Ами там, в кухненския отсек.

— Да е тъмно в кухненския отсек? Странно нещо...

— Какво странно има? Беше изключил осветлението, мръсникът, и счупи екрана. Само розовите цифри на часовника му можах да видя.

Разговорът придоби доверителен оттенък и Баката ми разказа подробности от нощните си похождения.

— Тръгнах, преди да си легна, на нощна проверка. Проверих жилищния сектор — всичко беше наред. Поразходих се в сектора за почивка — никого не срещнах. Дори в прожекционната зала на филмохранилището беше пусто. Рейдът е сериозен, на хората не им е до веселби...

„Прав е — помислих си. — Не бива да искаме добро настроение от хора, на които им предстои да работят на Оберон“...

— Та така — продължи той — стигнах до трамплина на шахтата с понижена гравитация и не знаех да се спускам ли в нея или не. Беше късно — около полунощ и, откровено казано, не ми се искаше да обхождам битовите отсеци. Пък и не съм много запален да скачам по тия гравитационни „възглавници“ — също като в цирка, честна дума. Може вече да съм остарял?... Свикнал съм, знаете ли, с нормалните ескалатори на старите кораби... Но си имам такова правило от детинство: ако много не ми се иска да направя нещо, значи трябва да се стегна и да го направя. А пък детството ми мина край долната част на река Дунав...

Той се замисли и дълго мълча. Сигурно си спомняше своето долнодунавско детство...

— Та за какво говорех?

— Скочили сте в шахтата. По всяка вероятност на мостика на битовия етаж.

— Да, от възглавницата отлетях на мостика на трета палуба и тръгнах да обхождам битовите отсеци. Тук също беше безлюдно... Само в банята открих три момчета, които бяха вече изкарали вечерното си дежурство. Седяха си миличките както ги майка родила — чисто голи и играеха задълбочено тристранен шах на една дъска. Беше се образувала интересна позиция, постоях малко, погледах. После тръгнах бавно по-нататък по коридора. Навсякъде беше тихо, абсолютен ред. Вървах и проклинах неспокойния си характер: нормалните хора отдавна спяха, а аз бродех из кораба като караконджо... Току-що бях отминал кухненския отсек, и изведнъж чух ясно: нещо се пръсна със звън и се посипа по пода!... Сърцето ми спря да бие. В единайсети отсек е, помислих си, другаде не може да бъде!... И видях: вратата на отсека се отмести леко встрани и пак се затвори — изглежда, забеляза ме мръсникът! Ах, помислих си, дано опустееш, дано!... Кръвта нахлу в главата ми, страшно се ядосах и се втурнах към вратата. Страхувах се, че ще мине през люка в хладилното помещение, а оттам — в складовете и иди го търси... Само че той, изглежда, не знаеше пътя за склада и просто стоеше до вратата и се притискаше о стената. Хвърлих се към него в тъмнината, но той ми препречи пътя с крак и успя да затвори вратата. Направи го, значи, да не го издаде силуетът му. Строполих се на пода, скочих веднага и докато той обмисляше какво да предприеме, се опитах да напипам

панела за осветлението. И какво мислите? Хвана ме отзад за яката, и то така ловко, сякаш ме виждаше! А беше една тъмнина — в околото ти да бръкнат, няма да видиш!... Вкопчихме се в здрава прегръдка. Нахвърлих се отгоре му като мечка. Падна ли ми, мисля си, хубавец!... Ама той, дяволът, бил силен и гъвкав като леопард, освободи се от мен и пак ме хвана за яката — и кой знае защо, ме заблъска към вратата. Аз чак се стъписах — защо се счепкахме? Та на мен само това ми трябваше — да го измъкна на светло в коридора! Разбрах после хитростта на тоя юначага, но беше вече късно. Всичко беше разчел точно: видял на часовника над вратата, че е полунощ, нула-нула часът, и че сега из целия кораб освен на жилищната палуба и в коридорите ще изключат полето на изкуственото притегляне. Накъсо казано, такъв беше номерът: преброи, мръсникът, първите пет сигнала, а на последния, шестия, като ме прасна по челюстта!... Да се благодаря, че точно в нула-нула часа изключиха притеглянето, иначе щях да си пръсна главата. И докато се преобръщах бавно във въздуха, той отвори спокойно вратата и изчезна. Дори силуета му не видях. Пък и да бях го видял, едва ли щях да го позная: в коридорите на средната палуба след полунощ също изключват осветлението и само по пътеките свети синя светлина... Дойдох на себе си, помятах се в състоянието на безтегловност, измъкнах се криво-ляво в коридора. Изправих се на крака, но къде да го гоня — нямах представа... — Баката въздъхна тежко, намръщи се и почеса лявата си вежда.

— Не си пипайте веждата! — предупредих го веднага. — Ще търпите! До довечера ще зарасне. Хубаво ви е цапардосал околото!

— Не, синината я получих след това... Помотах се насам-натам по коридора и си спомних за трите момчета от банята. Помислих си, че може да са забелязали някого. Втурнах се при тях, но в бързината забравих, че и в банята сега има безтегловност!... А пък те си седяха все така, по-точно висяха голи край шахматната дъска под лампата на тавана и мислеха съсредоточено. Хавлиените им кърпи плаваха из помещението като килимчета-самолети, а кръглият резервоар с гореща вода се поклащаше до тавана, изпускайки пара... И ето какво стана: скочих от пътеката на съблекалнята в безтегловността и полетях като снаряд по инерция с пълна сила към голата компания. На всичкото отгоре в главата ми се оплете някаква хавлия. Компанията, разбира се, се преобърна с краката нагоре — викове, ругатни, суматоха! И като

допълнение — цялата ни група се натъкна на проклетия резервоар, поизпарихме се малко, а някой в бъркотията така ме цапна по окото с петата си, че дъхът ми спря... Мятам се под мократа хавлия, водата влиза в устата ми — за малко да се задавя, викам-бълбукам: „Помощ!...“ Момчетата ме разповиват и се смеят: получихме, казват, бърза препоръчана пратка без обратен адрес. Интересно какво ли има вътре? Като ме видяха, ахнаха: „Братлета, та това било Баката! Откъде долетя при нас, юначе?!“ — „Тс-с — казвам, — дяволи! Идвам при вас по работа...“ — „Виждаме — казват, — че сте по работа, но не смеем да гадаем по каква!“ И започна една комедия — едва не се пръснаха от смях. „Бил ли е тук някой освен вас?“ — „Беше — отговарят. — Малко преди безтегловността. Постоя, погледа ни и си отиде. Не обърнахме внимание кой беше. Защо, какво има?“ — „Нищо — казвам, — нищо. Никой друг, значи, не сте видели?“ Вдигнаха голите си рамене и тъй се разделихме...

Баката понечи да си почеше веждата, но си спомни за забраната ми и се почеса зад ухото.

— Интересна история — казах. — Убеден ли сте, че и единадесетте екрана лежат на съвестта на този... хм... мръсник?

— Десет — отвърна Баката. — Единият екран от кабината за управление лежи на съвестта на първия пилот Мъф Аган, което е записано във вахтения дневник. Но това, разбира се, не влиза в сметката.

— А вие проверихте ли?...

— Да — разбра Баката от половин дума. — Вчера Аган пое дежурството в двайсет и три нула-нула. Освен това е по-нисък от онзи... И не е така силен на вид.

— Слушайте, Феликс (това беше истинското име на механика), отдавна ли участвувате в далечни рейсове?

— Деветнайсет години. Вярно, за Уран летя за пръв път. Най-често съм ходил на Юпитер.

— Опитът ви е солиден! И по колко екрана обикновено...

— Различно — изпревари ме пак Баката. — Зависи какъв е рейдът. Понякога са много, понякога — малко. Но работата не е в това. Развалят екраните без умисъл — малко ли неща могат да се случат, но никой не се крие. Аган например не скри. А този злодей... Ненормален ли е, кой го знае?

— Не, Феликс, той е изключение.

— Значи с умисъл? Гангстер значи? Бандит?

— Мда... загадъчно... Докладвахте ли на началника на рейда?

— След осмия екран не издържах и отидох при кепа. Тъкмо си пиеше утринния чай. Аз му говоря за екраните, а той — за шести трюм. „Защо — казва — вакуум-гифите не действуват както трябва? Откъде е дошъл ледът на пандуса? Защо не е прибран кабелът там...“ С една дума, добре си поговорихме...

— Ясно. А защо не докладвахте на началника на рейда?

— Той не ми е пряк началник.

— Да... Е, Феликс, ако наистина не се лъжете и ако на кораба ни действително се е „завъдил“... хм... „екранен диверсант“, малка е надеждата, че той ще спре дотук. Хайде да го наблюдаваме заедно и да се опитаме да изясним нещата. Аз от своя страна ви обещавам пълно съдействие. В случай на нови ексцесии поемам преговорите с началника на рейда.

— Бива — одобри Баката и ние скрепихме нашия договор с братско ръкостискане.

Не знаех, че от този момент се обричах на продължително боледуване, известно под името „детективска треска“. Животът ми се превърна в кошмар, а кабинетът ми — в конспиративна квартира. Загубих изцяло интерес към древните манускрипти, но с огромно пристрастие започнах да вниквам в подробностите от бита в съвременния рейдер. Загадката на „екранните диверсии“ не ми даваше покой ни денем, ни нощем. Усвоих играта на тристранен шах и маса спортни уреди за трениране на десантчиците, с което заслужих трайната благосклонност на последните и солидният прякор Чука. Научих се да играя на „магаре“, да се отбранявам без оръжие, да се хващам на бас и... на много други неща, за които по-рано имах слаба представа, но без които практически беше невъзможно да стана „тяхно момче“. Това беше хубава школа, но ми се струваше, че не бе достатъчна. Не жалех сили да повиша равнището на техническите си познания: изучавах принципа на работа на екранните устройства и схемата на разположението им в помещенията и отсеците. С Баката се стараехме да държим под контрол максимален брой участъци, потенциално „удобни“ според нас за „диверсанта“. Понякога късно вечер аз по собствена инициатива давах „патрулна служба“ — бродех

из коридорите като лунатик, проверявах отсеците, заговарях всеки срещнат и се опитвах на базата на чистата психология да проникна в „истинската“ същност на намеренията му. За щастие късните срещи бяха много редки и аз най-често се виждах с втория лунатик-детектив. По конспиративни съображения ние бързахме да се разминем мълчаливо, без да си позволяваме нито един излишен жест...

Затова пък при мен в кабинета ми можехме да говорим колкото си искаме. И макар разговорът по същината на нашето общо дело да бе ограничен практически с въпроса: „Какво ново?“ и с лаконичния отговор: „Засега нищо“, беседите ми с механика (по-точно неговите беседи с мен) с всеки изминат ден ставаха все по-продължителни. За мое най-голямо учудване Баката се оказа много словоохотлив човек. Разказа ми цялата си биография, като започна от ранните детски години, и с такова откровено чистосърдечие ми повери ролята на арбитър на не особено сложните му преживявания, че аз не можах да му се възпротивя — санът на медик не ми позволяваше да го сторя, затова пък чух толкова много интересни истории, басни, притчи и легенди с явно „космически произход“. Тоест неочаквано за самия себе си аз открих нова разновидност на устното творчество, за което веднага осведомих специалистите-филолози в статията си „Интернационалният фолклор на Космическото пространство“. Но това е между другото... Що се отнася до главния резултат от „конспиративните ни беседи“, то няма с какво особено да се похваля. Наистина ние с Баката установихме достатъчно точно следното. Първо: най-удобното време за чупене на екраните бе късно вечерта, около двайсет и три часа на условното корабно денонощие и до полунощ. След полунощ вече можехме да не се безпокоим за целостта на екраните: Баката бе забелязал, че капките оптическа течност, която изтичаше от скъсаните светопроводи на счупените екрани, не се пръскаха надалеч: значи екраните се унищожаваша в състоянието на безтегловност. Второ: „диверсантът“ правеше впечатление на акуратен човек — след „диверсионния акт“ той никога не забравяше да отвори амбразурата на санитарния шлюз и да пусне „плъха“ (така наричахме малогабаритния автомат-чистач, запрограмиран да поддържа чистотата в неголеми помещения. Тази грижа на „злодея“ за чистотата ми изглеждаше неестествена. И трето: струваше ми се, че в схватката с механика „злодеят“ бе проявил не съвсем понятна деликатност...

Помолих Баката да си спомни всички подробности от борбата му с неизвестния, след това затворих вратата и двамата, вчепкали се един с друг посред кабинета, много щателно, крачка по крачка, епизод по епизод възпроизведохме „контурите“ на сражението. Подозренията ми се потвърдиха. В схватката си с механика неизвестният не бе използвал нито една поне малко опасна и болезнена хватка, с изключение на финалния удар по челюстта. Мечата сила на Баката той бе неутрализирал умело и, бих казал дори, елегантно. След като получих представа за цялата сложност на необходимите хватки и за скоростта на съответната реакция, аз осъзнах напълно какво бе имал предвид Баката, признавайки способността на противника си да се ориентира в тъмнината — „сякаш виждаше!“ Наистина каква свръхточна маневреност трябва да притежава човек, за да може така уверено — в тъмнината! — да „води“ за яката полуделия от ярост механик, да го държи на разстояние от себе си, от време на време да „гаси“ или парира отчаяните му опити да се освободи, без да му причинява при това никакво нараняване!... Нали главната задача на „диверсанта“ — запазването на инкогнитото — би трябвало по простата логика на нещата да го подтикне към бързи и твърде радикални мерки под безцеремонния девиз: „Спасявай се на всяка цена!“ Възползувайки се от тъмнината и предимствата си в скоростта, той би могъл спокойно да се справи с Баката... е, да кажем, с една от варварските хватки на карате — много бързо и много сигурно. Обаче той се бавел: поглеждал често часовника си и чакал безтегловността. Ударил го едва при шестия сигнал и по този начин постигнал двоен резултат: избавил нещастника от излишни травми, а себе си от разярения преследвач, и докато онзи се мятал в меките, но здрави обятия на безтегловността, изчезнал. Да, Баката се бе отървал леко. Защо? Тук имаше над какво да се помисли... Или неизвестният бе проявил странна за един диверсант хуманност, или в рискованата за него ситуация (ако се има предвид физическата сила на Баката) бе действувал с удивително хладнокръвие, без да забравя нито за секунда обстоятелството, че „измаменият Бака“ и „осакатеният механик“ съвсем не са едно и също. Различна ще е, така да се каже, вероятността от разгласа... Но въпреки всичко аз почувствувах, че имаме работа с необикновена личност. В този смисъл кръгът на преследването ни донякъде се стесни. Наистина съвсем малко, защото от шейсет и

деветте души на борда на рейда поне една дузина можеха да се вместят в рамките на моите задочни впечатления от тайнствения непознат... Ето в главни линии каква беше ползата от нашите „конспиративни срещи“.

След сблъсъка с механика „диверсантът“ се умълча за известно време. Ние с Баката носехме упорито „патрулната служба“, слухтахме, наблюдавахме. Не мина без куриози. Веднъж Баката, както си вървял покрай злополучната кухня, чул „характерния“ шум и без много да му мисли, се хвърлил на гърба на намиращия се там човек. Механикът ми разказваше за случая без някои подробности, но червенината и подутината на лявото му ухо допълваха убедително онова, което бе премълчал.

— Втурвам се, значи, там, а той лази на четири крака и бърза да се скрие зад миячната машина... Моментално го сграбчих и притиснах гърдите му до пода. Е... чукна си малко челото в пода. Като ме видя, започна да ме псува. Направо побесня момчето, честна дума!... Преместих погледа си към екрана и омекнах. Да бях погледнал веднага! Екранът беше цял и си работеше нормално. А шумът, който бях чул, бил... общо взето, от съвсем друг произход: този момък — Боря Морковкин от групата на мотористите бързал за дежурство и в бързината пръснал по пода чаените лъжички. „Извинявай — казах му, — Боря, стана грешка...“

Баката разпери огорчено ръце. Не ми оставаше друго, освен да се усмихна, но се постарях той да не забележи.

Да си кажа правото, не трябваше да се усмихвам. След два дена бях наказан за това на горната палуба на рейдера. Наложих ми се да отида за нещо в кабинета по органична химия... Впрочем ще започна по ред.

Горната палуба бе най-слабото място на общата ни хипотеза за гангстера-диверсант. Та нали именно там бяха съсредоточени контролно-координационните системи на кораба, отделите на научноизследователския профил, секторите за връзка и информация, а също и почти цялата организационна техника с административно предназначение. Защо тогава от десетте диверсии две бяха станали на жилищната палуба, останалите — на битовата, и нито една на горната?... Унищожаване на екраните във важните възли на кораба — такава задача за гангстера-диверсант би имала известен практически

смисъл. Но защо му е да унищожава екраните в битовите помещения, салоните за отдих, библиотеките?! Във всичко това имаше нещо крайно странно и загадъчно.

И така, трябваше да отида за нещо на горната палуба след работно време. Стоях до шахтата за понижена гравитация... Какво? Не ви е съвсем ясно ли? Добре, ще обяснявам по ред. Широките вертикални шахти — или, както у нас ги наричат, атриуми — в съвременните рейдери служат за междупалубна връзка вместо асансьори и ескалатори. Между другото връзката е много удобна и бърза: скачаш надолу и това е цялата „транспортровка“. Изкуственото притегляне в атриумите е едва на половината на нормалното, а на различните равнища автоматично се включва въздушен поток и всичко това се нарича „гравитационна възглавница“. За скокове от долу на горе се използват въздушни катапултове. Разбира се, трябва да знаеш от кое стъпало на трамплина и в каква посока ще скачаш, но това не е трудно да се усвои: малко тренировка и започваш да скачаш от палуба на палуба като истинско кенгуру. За разлика от Баката аз нямам нищо против подобни начини на придвижване и не изпитвам носталгия по асансьорите и движещите се тротоари.

С една дума, скочих на горната палуба и тръгнах по безлюдния коридор. След работно време тук трудно можеш да срещнеш някого: на цялата палуба има само четирима дежурни, от които две жени (в кабината за далекосъобщителна връзка и в информационната зала). Екрани — колкото си искаш. Идеални условия за един диверсант. И кой знае защо, тук не беше имало нито една диверсия. Впрочем на най-долната палуба положението беше същото...

Изравних се с откритата врата на координационно-интеграторната зала и надникнах през пролуката. Дълги редици етажерки с уреди, еднообразни сребристи панели, изпъстрени с матовобели ромбове, и дълги, непривични за окото лимоненожълти екрани с върволици плаващи в тях червенокафяви и отровназелени параболи... До малкия пулт, чиято форма на пчелна пита странно наподобяваше архитектурен макет на някакъв крайморски хотел, дежуреше инженер-координаторът Клим Рукосуев. Седеше полуизвърнат към пулта, изтегнат удобно в креслото крак връз крак, с някаква орфана книга в ръце и се смееше беззвучно — раменете му потрепваха.

Обичах да се отбивам в тази зала, но за съжаление Клим не търпеше странични хора. Обичах да гледам дългите екрани: синджирчетата плаващи параболи създаваха илюзията, че корабът се носи в лимоненожълтото пространство, а покрай него лети безкрайно ято прелетни птици. Понякога прозвучаваха мелодични сигнали, екраните се набраздяваха от стремително тичащи синусоиди, по панелите преминаваше вълна от светлинни припламвания, съпроводена от приглушен звън, нещо щракаше и тракаше... „Ясна ми е — казах веднъж на Клим, мъчейки се да завържа разговор — ролята на много системи на кораба. Да кажем, командната кабина и кабината за управление са своего рода мозъкът, реакторът — сърцето... и така нататък. Ами какви функции изпълнява вашето стопанство?“ — „Функциите на малкия мозък — отговори разсеяно Клим. — Или, да кажем, на хипоталамуса. А пък функциите на червата на нашия рейдер изпълняват...“ Той явно беше в лошо настроение и аз побързах да се сбогувам.

Днес настроението му, по всичко личеше, имаше друга окраска, но въпреки това аз не се осмелих да се обадя на координатора — притворих тихо вратата и продължих по-нататък.

Иронията на Рукосуев, разбира се, не бе много уместна, обаче сравнението с хипоталамуса ми се струваше основателно. Доколкото хипоталамусът е една от най-важните части на главния мозък и доколкото именно тази част отговаря за приспособяването на отделните функции към цялостната дейност на организма, смисълът на работата на координаторите вече не бе загадка за мен. Оставаше другата загадка: защо толкова изобилие от екрани още не е съблязло „диверсанта“ да обърне внимание на горната палуба...

Както съм размишлявал, без да забележа, съм отминал нужния ми кабинет. Озовах се в един уютен салон, където обикновено командният състав на кораба правеше своите съвещания. Вътре нямаше никого. Креслата, масите, писалищата бяха затрупани с купчини документи. По средата на масата в обкръжението на бутилки от разхладителни напитки се кипреше блестяща фруктиера за плодове, пълна догоре с изпомачкани салфетки. На разноцветните екрани се виждаха схеми, графики, математически изчисления, примесени с купища формули и обяснителни думи. Съдейки по количеството на въпросителните и възклицателните знаци, тук някой бе убеждавал

старателно някого в нещо, но последният отчаяно не се бе съгласявал с това нещо. Доколкото разбрах, касаеше се за асиметрията на гравитационното поле на Оберон.

Съвещанията на командния състав на кораба са твърде рядко събитие и затова стопанин на салона практически беше комисията на Юхансен. Тук беше нейната щаб-квартира, където ден след ден вече трети месец продължаваха безконечни дебати. Работният ден на комисията бе разграфен по часове и минути. Строг регламент, прекъсване за почивка, сън и храна. Дисциплинираността на учените ме изумяваше. Тези здрави, силни момчета охотно спортуваха и с удивителна прилежност изпълняваха всичките ми предписания. Не помня случай някой от тях да не дойде на лечебно-профилактична процедура или да поеме на обед по-голямо количество калории храна, отколкото му беше препоръчано. Не можех да се отърся от подозрението си, че също така педантично те „приемаха“ и необходимото им количество „калории изкуство“ по време, или по-точно казано, „в процеса“ на вечерния отдих. Винаги спокоен и дълбок сън, весело настроение, дозирано енергична общителност. Те по-скоро ми приличаха на спортисти, изцяло загрижени за състоянието на тялото си пред отговорни състезания. Знаейки в детайли еднообразно строгия график на деня им, не можех да разбера само едно: кога мислеха? Нима успяваха да произвеждат и излагат мозъчната си продукция в рамките на салонните дискусии?

Във всеки случай резултатът от дневната им работа бе налице, а комисията вероятно вечеряше чинно в пълен състав в каюткомпанията на жилищната палуба. Да ѝ е сладко!... Гледах екраните и си мислех, че на истинския гангстер-диверсант, ако такъв имаше на борда, нищо не би му коствало да развали апетита на целия колектив. Та дори с помощта само на тази тежка фруктиера. И в този момент с особена яснота разбрах, че това, с което се бяхме сблъскали двамата с Баката... С една дума, че това не са никакви диверсии.

Отпуснах се в най-близкото кресло, взех машинално чиста чаша и си налях минерална вода. Денонощно си блъсках главата да измисля най-различни причини, поради които нормален член на нашия екипаж — не гангстер, не диверсант — би могъл по някакъв повод да направи на сол един екран. Да го счупи, да го пръсне, ликвидира, унищожи... Балансирах смело по ръба на допустимото и абсолютно абсурдното и

прехвърлях догадка след догадка, като правоверен мюсюлманин прехвърлях броеницата си, но нито една от тях не ми се стори достатъчно логична. Докато мисълта ми не излизаше извън рамките на въпроса „Кой е?“, всичко беше тайнствено и интересно, догадките се низеха една след друга. Но нито една от тях не можеше да издържи сблъсъка с монолитния въпрос: „Защо? С каква цел?“

Допих минералната вода, спомних си какво ме бе довело на горната палуба и напуснах салона.

Влязох в кабинета по органична химия, разкодирах сейфа и си подбрах нужните реактиви. Тук всичко светеше с ослепителна белота и студен остър блясък. Испитах неприятно усещане: като че ли по погрешка бях влязъл в празна операционна зала... На излизане се обърнах по навик назад — всичко ли е както трябва? — и забелязах, че квадратният капак на основното хранилище за реактиви е отместен малко встрани. За да го затворя, трябваше да пресека кабинета почти по диагонал и се озовах до вътрешната врата, която водеше в съседното помещение — лабораторията по физикохимия. Бях вече докоснал студената дръжка на капака на хранилището, когато неочаквано до ушите ми достигна неясен шум — стори ми се, че някой в лабораторията извика и нещо се счупи. Замрях. Оставих капака, изправих се и погледнах вратата. Сякаш се надявах да проникна с поглед през металния лист, покрит с бял емайл. Пулсът ми сигурно се бе рязко учестил — чувах ударите на собственото си сърце. Мисълта ми работеше с трескава бързина, но не знаех какво трябва да направя. В ръцете си няхах нищо друго освен фармацевтичния пакет. Сложих го машинално на масата, изключих и осветлението и в пълния мрак се върнах до вратата. Напирах продълговатата дръжка и я дръпнах предпазливо встрани...

6. И ВИДЯЛ РАНД ПРИВИДЕНИЕ

Фиксаторът на ключалката тракна, образува се пролука, но аз не видях нищо: в лабораторията също цареше непрогледна тъмнина. Лош признак!

В противоположния край на лабораторията имаше втора врата — за кабинета по неорганична химия, така че тук май не можеше да се хване никакъв „диверсант“. Мислено поздравих Баката с дванайсетия ремонт, а себе си — с първия случай на диверсия на горната палуба. Събрах смелост, протегнах ръка и направих две крачки в тъмнината. Ръката ми опря в цилиндричния корпус на неутринния микроскоп, вратата тихо изшумоля и се затвори зад мен, фиксаторът на ключалката тракна отново.

— Кой е? — попита рязко нечий пресипнал баритон. Смаях се от изненада. Баритонът ми се стори много познат, но в момента бях объркан и не можех да се сетя. Светна джобно фенерче. Стоях в сянка, долепен до широката колона на тубуса на микроскопа. Мина ми през ума, че „диверсантът“ сигурно е въоръжен... Кръгът ярка светлина изтръгна от мрака половината врата, която току-що се бе затворила зад гърба ми, кривна встрани и угасна.

— Откъде го измисли, че там има някой? — прозвуча внезапно млад присмехулен глас.

Краката ми омекнаха като памук и трябваше да седна на издадената навън основа на тубуса.

— Откъде?! Слухът ми е добър... — отвърна не много уверено баритонът и аз едва не се смъкнах на пода омалаял.

Познах ги и двамата! Та как да не позная треньорите си, които ме обучаваха снизходително да се преобръщам на главоломните тренажори. Неотдавнашните ми партньори, които се опитваха да ме запалят по веселата игра на домино — „марсианска мелница“!...

Притежателят на присмехулния глас бе младият десантчик Украин Степченко, чиято неуморна язвителност бе отразена вярно в прякора му — Оцета. Баритонът с дрезгав тембър принадлежеше на Руслан Бугримов, десантчик с такова мощно телосложение, което го

открояваше даже сред колегите му. Вероятно затова на „Лунна дъга“ Руслан бе получил твърде авторитетния сред „дивите котки“ прякор — Буцата. Интересно е да се отбележи, че космодесантчиците обожават прякорите. Своенравността на фолклорните явления в бита на космонавтите, както вече казах, винаги ме е занимавала. Но размишлявайки върху произхода на прякорите, дойдох до убеждението, че те възникват не толкова на почвата на любовта към словотворчеството, колкото по утилитарни причини. Космодесантните части в наше време по принцип са интернационален конгломерат: много често фамилията на един или друг десантчик е или труднопроизносима за колегите му, или се среща много често. Прякорите са друго нещо: те са достъпни за превод на който и да е език и почти винаги съдържат в себе си известна намекваща информация по отношение индивидуалните качества или наклонности на своя носител. Например имахме на борда един Дарел Петардата. Смисълът на прякора му е ясен, мога само да добавя, че Нортън отстрани този десантник за твърде голямата му избухливост. Прякорът Ян Веслото отразяваше спортните увлечения на десантника Ян Домбровски. А прякорът на самия командир на десантната група — Лунния Дейв — прекрасно характеризираше професионалната ориентация на Дейвид Нортън.

И така, аз познах двамата десантници по гласовете им и, разбира се, почувствах голямо облекчение. Но какво им беше дотрябвало на Оцета и Буцата във физико-химическата лаборатория? При това в тази непрогледна тъмнина?! Канех се вече да стана и изляза от прикритието си, но фенерчето плисна нервна светлина — пак в посока към мен — и това ме накара да не мърдам от мястото си. Колебаех се. След като веднъж бях пропуснал момента да отговоря на запитването, не исках вече да бъда забелязан.

Фенерчето угасна. Чу се баритонът:

— Може пък да ми се е сторило... Като че ли фиксаторът щракна.

Гласът на Оцета отвърна:

— Глупости! Щяхме да видим светлина през вратата.

— Осветлението може и да се изключи — забеляза съвсем основателно Буцата.

— Е, и? Тебе какво те засяга? — Чу се как изскърца амортизаторът на лабораторната табуретка. Нещо тихичко шумолеше и бълбукаше — най-сетне се сетих, че това е смесителната камера на активатора.

— Нищо не разбираш — каза Буцата. — Разхождат си се тук всякакви... Вечер...

— Привидения — добави присмехулно Оцета и се засмя, а аз си помислих дали нямат предвид мен и Баката:

Оцета продължи весело и лениво:

— Чувал съм я тази история, ами как... Приказка за десантчици на средна възраст.

— Чул си сплетни — каза солидно Буцата.

— Точно така. Ян Веслото обича да си прави шеги. Пусна ни мухата за чужденец на борда, ние му повярвахме безпрекословно, а той после така ще ни се присмива...

— Ян няма нищо общо с това — възрази Буцата. — Чужденеца го е видял Ранд, а на Ранд аз му вярвам...

— Аз пък не му вярвам. Ако той е видял нещо в просъница, защо аз трябва да му вярвам? Не, мили мой, няма го майстора! Чужденец ли си срещнал? Хвани го за ръкава, доведи ми го, покажи ми го — тогава ще ти повярвам. Така ли е?

Лабораторията се изпълни със звуковата вълна на една въздишка.

— Е, какво дете си още, Оцете... Ти не можеше да се бръснеш както трябва, когато ние с Ранд пробивахме със сонди венерианските скали. Разбра ли?

Отговор не последва. Оцета мълчеше, изглежда, потиснат от безспорния аргумент. Разговорът, на който станах неволен свидетел, ме доведе до състояние на пълно вцепеняване. В друга ситуация положението на страничен слушател в края на краищата щеше да стане нетърпимо за мен и аз чисто и просто щях да изляза, с риск дори да попадна в светлия кръг на фенерчето. Но сега не мислех за това... Не само че нямах възможност да изляза достойно, но сега на всичкото отгоре нямах и право да го сторя. Смътните ми подозрения, че на кораба не всичко е наред, обещаваха да се оформят в система...

— Тъй-тъй... — наруши мълчанието Буцата. — Като полетиш колкото мен, ще разбереш: откритият Космос... това... това е нещо много сложно. С него, мили мой, не е лесно да играеш на „мелница“.

Понякога така ще те тресне по тила, че цяла година няма да можеш да дойдеш на себе си. А ако много зяпаш, може и да предадеш богу дух. Тук всяка приказка е с натурален намек... Ако искаш, вярвай, ако искаш, недей, но бъди нащрек, нагаждай се според обстоятелствата. Не забравяй да душиш с носа си и по-често се оглеждай...

— Да душиш с нос, разбира се, е полезно — забеляза саркастично Оцета, — но понякога е по-полезно да поразмърдаш мозъка си.

— Знаеш ли какво се е случило с Ранд? — продължаваше Буцата, отминавайки хапливата забележка на Оцета. — Половин час преди полунощ Ранд излязъл от прожекционната зала, вървял си тихо и мирно...

— Ян разправя, че Ранд ходи специално да си подреме на комедийните филми...

— Какво от това? Изморява се човекът. На тренажорите винаги работи честно, не е като някои от нашите познати, затова и се изморява повече от другите. Наистина бил задрямал... Събудил се и видял, че филмът отдавна свършил, а в залата нямало никого. Станал и тръгнал към каютата си. Отминавал вече третата шахта, когато видял, че някой идвал насреща му по коридора. Бързал, почти тичал. Ранд се отдръпнал учтиво да му стори път, значи, на човека, погледнал да види кой е този бързоходец, но не можал да го познае — съвсем непознато лице!... Минал този тип съвсем близо покрай Ранд, без да го погледне, блъснал го нахално с лакета си и моментално скочил в шахтата. А пък ти казваш, че е привидение.

— Да, Ян горе-долу същото разправяше. А Ранд какво направил?

— Какво? Постоял, поклепал с очи...

— И си отишъл спокойно да спи! — заключи тържествуващо Оцета. — Било късно, решил да не се забърква в тая история с нахалника. Ох, ще ме скъсаш!

— А какво трябвало да направи?

— Как какво? Да го догони, да го задържи, да поговори с него! Откъде, с една дума, хубавецо, си дошъл на рейдера?! И това ми било „дива котка“! Слон инкубаторски е този твой Ранд и освен от възглавницата от нищо друго не се интересува.

— Моите почитания към теб, но Ранд не закачай — предупреди дрезгаво Буцата. — Разбра ли?

— Добре, извинявай — каза примирително Оцета. — Ранд, разбира се, е умно момче, веднъж го видях по време на изпълнение. Просто ме учуди реакцията му спрямо чужденеца...

— Каква пък толкова е реакцията му? Съвсем нормална реакция. Ти, разбира се, целия рейдер щеше да дигнеш на крак през нощта — нямаше да изпуснеш такъв случай. А Ранд е уравновесен човек. Обърнал се кръгом и си отишъл в каютата. И добре е сторил. Ситуацията е била неясна, странна и трябвало първо всичко хубавичко да се обмисли... Ловът е могъл да почака до сутринта, съвсем логично е. Къде може да се дене чужденецът на рейдера?

— Да не би Ранд да се е припознал? — изказа предположение Оцета. — Да не би някой от корабната команда да се е бил успал и да е бързал за дежурство? Сепнал се — видял, че закъснява, и хукнал, без да се умие, подпухнал от съня. Ранд не можал да го види хубаво и ето ти теб — привидение!...

— Казва, че го видял хубаво. И освен това закъснелият за дежурство няма да скача в ямата, а ще драсне направо. Пък и корабният екипаж има друга униформа, а видението, между впрочем, е било в наш костюм.

— В наш ли?

— Ами че да. В син летателен костюм с емблемата на десантчик на ръкава. Ранд има много набито око, но отдалеч и той взел този тип за свой. Едва отблизо успял да го види добре. Изпроводил чужденеца с поглед — на гърба му било написано с бели букви: „Лунна дъга. Четвърта експ.“. Всичко било както си му е редът, ала човекът не бил наш...

— Костюмът не е важен. Може да навлечеш каквото искаш костюм.

— Може, никой не спори. Но с каква цел?... И Ранд страшно объркан от всичко това, правилно решил, че утрото е по-мъдро от вечерта, и отишъл да спи. Легнал, въртял се, не можел да заспи. Прехвърлил мислено в ума си екипажа на рейдера, десантчиците, учените... — нито един от тях поне малко не приличал на този тип. Не издържал накрая, станал и тръгнал на разузнаване. Където и да погледнел — навсякъде нощно осветление и безтегловност. Абсолютен ред, корабът спял. Само в банята трима космонавти вдигали врява — освобождавали Баката, който се бил оплел в хавлиите...

Да си призная, при последните думи на десантника, изтръпнах. Без сам да забележа, съм станал на крака. По-нататък слушах изправен.

— Сутринта срещнах Ранд на закуска — продължаваше Буцата. — Гледам го — един такъв вял. Очите му уморени, зачервени. Питам го да не би случайно да е болен. Той само махна с ръка. Седи на масичката срещу вратата, нищо не яде, оглежда изпод вежди всеки, който влиза, и с пръстите си машинално обръща наопаки еластичната чаша. Седнах до него и му взех чашата. „Докладвай каква муха те е ухапала — му казвам, — или сам ще се заема с теб и ще ти уредя набързо една приятна среща с Чука — ти ме познаваш поне!“ Видя той, че няма къде да мърда. Разказа ми... Мислих, мислих, нищо свястно не измислих и го посъветвах да изложи всичко на Нортън. Ранд се усъмни: „Дали ще ми повярва? Аз — казва — съм нов човек в тая група...“ — „Дали ще повярва, не зная — казвам — но трябва да му разкажеш. Всички сме нови тук...“ Така и решихме. Разотидохме се по тренажорите си и цял ден повече не видях Ранд. Срещнахме се вечерта и аз го попитах: „Как е?“ Той само махна с ръка, — с една дума, лошо! „Разказа ли на Нортън?“ — „Разказах“ — „Е, и?“ — „Ами нищо. Не ми повярва, разбира се. Е, изслуша ме внимателно, но някак си мрачно, с неудоволствие. И сам можеш да се досетиш какво ме посъветва. Върви — каза — при Чука. Нека те почука с чукчето си по коленете и под черепния ти капак да надникне за всеки случай...“ — „Добре — казах на Ранд, — не се разстройвай. В такъв случай плюй на всичко и забрави. В края на краищата не е наша работа да ловим корабните пътници без билети. Още повече че това не интересува началниците. Пък и ние не сме стопани на кораба, а нещо като платено приложение. А когато чужденецът се покаже открито, аз ще отида лично при Нортън и за недоверието му към своите момчета... Изобщо ще имаме сериозен разговор.“

— Може би Ранд просто се е пошегувал с теб? — изказа ново предположение Оцета.

— Чувал ли си Ранд с някого да се е шегувал? — строго и дори някак тържествено го попита Буцата. — Поне един-единствен път?

— Да, така е.

— Видя ли! Ранд не е Веслото, не обича да се шегува.

— Между другото... Откъде знае Веслото тази история?

— После разбрах откъде... Ранд, естествено, искал да поговори с Нортън на четири очи: избрал момент, когато спортната зала се изпразнила, и помолил Нортън да остане за малко. А пък Веслото този ден си поскачал малко, изстрелял се на най-горния батут и се умълчал там. Лежал си като на плажа и си почесвал носа. На Ранд и на Нортън и през ум не им минавало, че в залата имало трети човек. Поговорили си... Веслото, разбира се, не пропуснал случая вечерта да ви позабавлява. Жалко, че тогава не съм бил на „мелницата“... После го притиснах до стената, ала вече беше късно. Но какво да го правиш? Подвижен бюлетин за последни новини...

— Ами ти защо не си отишъл тогава там? — полюбопитствува Оцета. — Сигурно си преследвал чужденеца?

— Много ми е притрябвал!... Нямах настроение, затуй не отидох.

— И Чука престана да идва при нас... — каза Оцета с такава интонация, сякаш ме виждаше в тъмнината през корпуса на неутринния микроскоп. Аз бавно се свлякох надолу и седнах.

— Чука не признава „мелницата“ за игра — каза Буцата.

— Там е работата, я!... А от спорт пък се увлича твърде много...

— Че кой тук не се увлича от спорт? Дори нашите учени — и те не пропускат нито едно занятие. Вчера един от тях тренираше овчарски скок — тича презглава и ако не бях се отдръпнал навреме, щеше да улучи с края на пръта устата ми. Трябва да се пазим, когато те са в залата.

— Учените не играят на „мелница“ — знаеше си своето Оцета, — а Чука играеше. И то смело, макар че играта му беше скучна. Май душеше нещо, не може да бъде друго...

— Сигурно... — съгласи се Буцата. — Винаги съм се страхувал, че ако той научи за чужденеца, яка му душа на Ранд. Ще го извика в кабинета си, ще го почука по коленете и ще го изпрати в резервите. Или ще измисли нещо по-лошо... Но, изглежда, няма да научи.

Седях върху неудобно издадената подставка на микроскопа, стисках в дланите си горещите си бузи и бях готов да потъна в земята от срам. Сега, когато бе съвсем очевидно, че аз съм най-големият глупак в тяхната весела компания, присъствието ми тук стана крайно непоносимо. Естествено, разбиха колко е важно да се измъкна от помещението тихо и незабелязано и се мъчех да измисля по кой начин

да изчезна, но не можех. Проклетият фиксатор на ключалката разваляше всичко. След разговора за чужденеца десантчиците сигурно бяха нащрек и току-виж ми устроили нелепо надбягване по коридорите. Само това ми липсваше!

Станах, подадох се бавно от укритието си и забелязах в дъното на лабораторията зеленикавосива светлина. Взрях се и на фона на слабия ѝ отблясък видях два силуета — рамене и глави. Единият от силуетите се размърда и баритонът проговори недоволно:

— Готово ли е? Колко още?

— Омръзна ли ти? — попита на свой ред тенорчето на язвителния Оцет. — Останаха три минути. Седи де, не се върти. В инструкцията е казано: щом спре камерата, ще се чуе веднага звънец.

— Правилно ли правим всичко? Няма ли да развалим сместа?

— Правим както трябва, по рецептата. Не се безпокой.

— Късно е, затова се безпокоя. Скоро ще стане двайсет и два, а ние на всичкото отгоре трябва да размазваме тази гадост по батутите... Дали до утре сутринта ще изсъхне, как мислиш?

— До сутринта ли?... След час ще изсъхне. Когато намажем и последните батуты, на първите вече ще може да се скача. Ще опитаме ли? Нортън хубаво го е измислил — в тъмнината скоковете са по-интересни.

— Виж какво му се приискало! — измърмори Буцата. — Аз мисля как ще се оправим до безтегловността, а той — ще опитаме ли! Ако не успеем да подготвим спортната зала, Нортън ще ни намаже физиономиите с това зеленило...

— Което е вярно, вярно е — отвърна със смях Оцета.

— Знаеш ли, зеленият цвят май ще ти отива...

— А теб изобщо не трябва да те боядисват. Ти поначало си зелен — и отвътре, и отвън.

Стана ми ясно с какво се занимаваха. Имах късмет! Отстъпих внимателно към вратата, напипах дръжката и замрях в очакване на звънеца. Знаех, че звънецът на сигналния таймер е достатъчно силен и може да погълне тракането дори на сто фиксатора... Сажденочерните силуети на десантчиците също бяха замрели над наблюдателните прозорчета на камерата, в която, както разбрах, Оцета активираше някаква смес от луминесцентни вещества за светеща боя. Химици-

десантчици... Саморасли майстори... Намерили отнякъде рецепта и измъкнали, сигурно от хранилището, половината запаси луминофор!

Звънецът иззвъня. Излязох от тъмния кабинет. Затворих след себе си вратата, запалих осветлението. Взех от масата пакета и напуснах лабораторията.

Бях страшно измъчен. Криво-ляво напъхах съдържанието на пакета из фармацевтичните чекмеджета, отидох в каютата си и си легнах рано. Не ми се искаше да размишлявам за резултатите от своето детективно приключение — изглежда, напрежението през последните дни си казваше думата. В главата ми цареше глуха, тревожна пустота, нямаше логически оформени мисли. Заспал съм незабелязано. Сънувах звънца на лабораторния таймер. Знаех, че непременно трябва да се възползувам от него, но не можех да се заставя да помръдна... Звънецът трещеше и накрая разбрах, че това е зумерът за вътрешна връзка. Без да си отварям очите, напипах афтъра — подвижния екран, който винаги пъхах под възглавницата си в случай на екстрено повикване, — приближих го до лицето си като огледало и едва тогава отворих натежалите си клепачи. На екрана видях физиономията на инженер-домакина. Натиснах с пръст копчето за приемане, за да млъкне нахалният зумер, и с мъка измучах:

— М-м-да... слушам!

— Май че ви събудих? — каза неуверено Баката. — Извинете...

— М-да... тоест, не, нищо... Какво има?

Баката мълча няколко секунди.

— Какво да ви кажа всъщност... Е, общо взето, дванайсетият.

— Къде?

— В акумулаторното отделение. В малкия отсек, където зареждат скафандровите акумулатори.

— Долният ред ли? Нещо ново... Кога?

— Преди около половин час.

— Изчезнал е, разбира се, нали?

— Да.

— Гонихте ли го?

— Н-не...

— Добре. Не е трябвало. Много е възможно да е опасно... Оставете всичко както си е до сутринта и... приятни сънища. От сега

нататък „нощната ни патрулна служба“ се отменя. Сутринта ще си поговорим.

Пъхнах афтъра под възглавницата си и веднага съм заспал. Сънувах тъмната студена спортна зала, фосфоресциращите ленти на боядисаните със светеца боя батутите. Не бях сам в залата, но другия, втория, не го виждах. Чувствувах, че беше тук — на разстояние малко повече от протегнатата ми ръка, но когато му извиках, той не се обади и аз изпитах ужас. „Не се преструвайте — му казах. — Вие сте тук, съвсем наблизно, зная...“ Той се разсмя и това ме озадачи. „Великолепно сте го измислили — каза с гласа на Нортън, като прекъсна внезапно смеха си. — В тъмнината се скача по-добре... Да опитаме ли?“ — „Не се преструвайте — повторих аз. — Вие не сте Нортън. Вие сте... вие сте чужденец! Защо чупите екраните?“ — „Защото, когато чупим екраните, ние, чужденците, ставаме повече. — Изсвири и извика: — Ей, чужденци!“ И от батутите, като пресичаха светещите линии, един след друг започнаха да скачат черни призраци... Събудих се целият в студена пот.

Сутринта се помъчих да си спомня наистина ли бях разговарял през нощта с механика и бях принуден да си призная, че не мога да си отговоря твърдо на този въпрос — толкова неясна ми се струваше границата между съня и действителността. Такова нещо не беше ми се случвало!

Баката дойде и всичко като че ли отиде на мястото си. Но поведението на самия Бака... То ме порази — никога не бях го виждал такъв. Беше мълчалив, срамежлив и плах като момиче. Изглеждаше бодър и много спретнат, току-що се бе избръснал и от него лъхаше на ягоди и лосион. Очевидно моето светско пожелание за приятни сънища по някакъв странен начин се бе осъществило успешно на практика и това ме дразнеше необяснимо. Разменяйки с Баката едносрични въпроси и отговори, аз крачех от ъгъл в ъгъл из кабинета, без да знам как да премина към излагане на главното.

— Чуйте, Феликс... — започнах неуверено. — Вие, разбира се, познавате добре по физиономия всички членове на нашата експедиция...

— Като петте си пръста. — За по-голяма убедителност Баката ми показва разперените си пръсти. — Как да не ги познавам?! Тук всички се познаваме.

— Вижте какво... Един десантчик ме уверява, че видял на борда чужденец.

Баката облещи очи. Попита ме слисано:

— Чужде... Какво? Кой ви уверява, че е виждал на борда чужденец?

— Не се безпокойте — прекъснах го аз. — Вас той няма да ви уверява, мен още по-малко. Чух случайно. Всичко това щеше да мине-замине покрай ушите ми, ако не беше едно странно съвпадение...

— Съвпадение ли?

— Да. Десантчикът, чието име няма да ви кажа, срещнал чужденеца до атриума десет минути преди вие да се счепкате с неизвестния в кухненския отсек.

— Какво да правим? — попита дрезгаво Баката.

— Вие — нищо. Това беше главното, за което трябваше да ви предупредя. А аз сега отивам при капитана... Не зная какво ще излезе, но независимо от резултата на нашия разговор патрулирането из коридорите трябва да се прекрати и никакви нощни схватки... Никаква самодейност! Ако забележите нещо подозрително, вдигайте тревога и вземайте веднага всички предпазни мерки. Ясно ли е?

— Ясно... — Баката замига с очи.

— Нали нищо не сте пипали в акумулаторния отсек?

— Не, оставих всичко както си беше.

— Преди да отида при капитана, трябва да видя.

— Добре. Само че едва ли ще излезе нещо от ходенето ви при капитана.

— Аз също не мисля, че визитата ми ще му хареса, нямаме друг изход. Ние просто сме длъжни да информираме капитана. Всичко останало зависи...

— Друго искам да кажа... — прекъсна ме тъжно Баката. — Едва ли кепът днес ще ви приеме.

— Защо?

— След час на борда ще бъде обявена обща тревога. Точно в дваайсет нула-нула рейдерът ще влезе в режима на дълбоко задържане със спирачки и днес кепът няма да има нито една свободна минута. Може да смятаме, че сме пристигнали...

Отидох до пулта на видеотектора, набрах индекса на командната рубка и помолих старши инженера на вахтата да ме свърже с капитана.

— Една минута — отвърна старшият и наистина точно след една минута гласът на капитана произнесе по всички правила на устава за вътрешна връзка:

— Капитанът на рейдера Молчанов слуша.

— Медикът на рейдера Грижас — също по устава се представих аз, тъй като екранът ми беше празен. Не зная защо, но командната кабина почти никога не даваше видеовръзка на абоната, ако същият в дадения момент нямаше отношение към дежурството. — Игор Михайлович, по причини от твърде странен характер съм принуден да ви моля за аудиенция. Желателно е да няма свидетели.

— Колко време трябва да ви отделя?

— За докладване — десет минути. Колко ще са нужни за обсъждане, не мога да кажа. Това ще зависи от вас.

— Добре... — Молчанов се забави малко с отговора си. — Ще дойдете в командната кабина трийсет минути преди началото на дневната почивка. Ще направите и рапорт за готовността на вашия сектор да посрещне режима на дълбокото задържане със спирачки. Довиждане. Не искайте специален пропуск за ходовия сектор, аз ще се погрижа. Край на връзката.

Обърнах се към Баката:

— Виждате ли, Феликс, засега всичко върви добре. Засега ни уважават... — Погледнахме се един друг замислено и с интерес, сякаш се виждахме за последен път, преди да престанат да ни уважават.

... Направих всичко, което се полагаше според правилата за обща тревога (проверих всички системи на индивидуалните противопретоварващи средства, запрограмирах работата на комплекса за биофизическа защита) и точно в дванайсет и трийсет бордово време бях в носовия сектор на кораба. Не зная какъв вид „сезам“ действуваше в този винаги затворен за странични лица сектор, но при приближаването ми овалните щитове на вратите се отдръпваха встрани с приказна любезност, пропускаха ме и незабавно се затваряха, тайнствено и безшумно — това беше обещаният от капитана пропуск.

Влязох в командната кабина. Рядко ми се случваше да идвам в нея, обаче не съжалявах, защото тук се чувствавах странно несигурно и неуютно. В друга ситуация необикновено осветеното яйцевидно помещение би могло да изглежда привлекателно, но достатъчно беше само да прекрача прага му и моментално попадах във властта на

ужасно правдоподобната илюзия, че излъчващите светлина вътрешни стени на кабината по дебелина и здравина не се отличават от естествената яйчена черупка, че зад крехките стени няма други помещения, че я няма надеждната обвивка на кораба и че няма нищо... С една дума, кабината-яйце си виси в пространството, сама в звездните далнини. Тази илюзия, разбира се, се създаваше от големия панорамен екран, който заемаше повече от една трета от помещението — половината вдлъбнат таван, почти половината от страничните стени и цялата предна част. Стараех се да не правя резки движения. С разума си разбирах, естествено, нелепостта на опасенията си, но... Май че тук ще бъде уместен един мислен експеримент-аналогия. Да вземем празна черупка от кокоше яйце, една трета от която е счупена от горно предно продупчване, да я поставим например на върха на иглата на някое високо здание и в безоблачна и безлунна нощ да я осветим отдолу със силни прожектори. Сега остава да си представим какво би чувствувало миниатюрното, голямо колкото мравка човече, което неочаквано се е оказало там, на главозамайващата височина, в несигурно уравновесената и прозираща черупка, обърната с продупченото място към звездното пространство. Ето приблизителния спектър на моите усещания... Не е много приятно да правя подобни признания, но осъзнавайки ценността на тази информация за специалистите космопсихолози, не намирам, че трябва да я пазя в тайна.

По същата причина няма да скрия, че двете съседни кабинни — командната и пилотската — пораждаха у мен къде-къде по-сложни усещания. Особено пилотската. Ако командната кабина може да се сравни с отворена отгоре и отпред яйцеобразна каросерия от типа на кабриолетите, то при пилотската положението е по-друго. Задната ѝ стена е като едно бяло петно, от което излизат две дълги матовобели ленти... Това е всичко. Две широки ски, подаващи се от носовата част на кораба навън, в звездния простор. В пилотската кабина бях надниквал три пъти, без нито веднъж да се реша да вляза — толкова бях потиснат от илюзията, че вратата ѝ е отворена в открития Космос. Не, по-добре порцеланово-крехкия космически „кабриолет“ отколкото тези две „светещи ски“ над гълбините на звездния океан... В командната кабина поне имаше някакви мебели: меки кресла и маса, приличаща на голям прозрачен торшер с подставка, в която

припламваха светлинни сигнали; полуовалът на приборните панели с успокоително позната разцветка обхващаше стените на височина на човешки гърди. В пилотската нямаше нищо подобно. Единственото, на което можеше да се спре тук потиснатият от звездната безбрежност поглед, бяха двата съединени един с друг ложементата за първия и втория пилот — два метални паяка, сякаш замрели на върха на „ските“ пред скок в бездната, подвили под себе си телескопичните лапи на амортизаторите. По време на движение с крайцерска скорост ложементите са празни — цялото управление на полета е съсредоточено в командната, кормилната и навигационната кабина, но при маневриране пилотите идват да работят тук и от подлакътниците на ложементите щръкват ръчките на маневрената тяга. Макар основната част от работата да е поверена на уредите, тези дежурства биват понякога продължителни и напрегнати — пилотите ги наричат „ход на слонски бивни“. Да, илюзорната картина, която аз възприемах в „ски“ вариант, стопаните на кабината виждаха в друг асоциативен ракурс. Беше им интересно, виждате ли, да си представят своя трудов процес като яздене върху бивните на слона-кораб, насочени в звездната перспектива. Това ми се струва любопитно в психологически план... Впрочем аз се отклоних малко от темата и се връщам решително към нея.

Капитанът, както се бяхме уговорили, ме чакаше в своята разкошна кабина тип „космически кабриолет“. Беше сам, което напълно съответствуваше на етикета на конфиденциалния разговор. Наистина понятията „чакаше“ и „сам“ се нуждаят от известно уточняване на смисловия им оттенък, тъй като Молчанов бе изцяло погълнат от разпоредителен разговор с трима абонати едновременно. Ставаше дума за фокусировката на някаква „корона“ на някакъв „камер-инжектор“ някъде в недрата на главния реактор на кораба. Най-после Молчанов ме забеляза, погледна часовника си, направи жест на извинение и обяви край на разговора с абонатите. Почувствувах остро несвоевременността на визитата си, но нямаше какво да правя. Капитанът ме гледаше очаквателно в очите. Рапорт даден, рапорт приет. Кратка размяна на делова информация, предложение да седна, от което не се възползувах. И отново този очаквателен поглед.

— На мен... — започнах неуверено, — на мен ми беше трудно да се реша...

— Без предисловия — каза тихо капитанът.

Изложих му набързо, в безобразно сбит вид това, за което бях дошъл при него. Той ме слушаше с безстрастен израз на лицето, спокойно, сякаш не чувствуваше никаква разлика между информацията за подготовката на сектора за режима на спирането и информацията за чужденеца. Накрая направих съобщението, на чийто ефект разчитах най-много — съобщението за счупения екран в акумулаторния отсек. С една дума, ето ви доказателство за поредната „диверсия“, пък вие правете с него каквото си искате. Молчанов не знаеше какво да прави. Попита ме:

— Според вас как трябва да постъпя?

— Вие сте властта, а властта е тази, която взема решенията.

— Властта не винаги взема сама решения. Понякога ѝ е нужен съвет. Представете си за момент, че подобна информация сте получили вие, а не аз. Как бихте постъпили на мое място?

— Ами... най-напред сигурно бих сметнал за целесъобразно да извикам инженер-домакина и десантника Ранд...

— Един час — каза капитанът. — Разговорите с инженер-домакина и Ранд Палмър ще продължат минимум един час. Да не говорим за всичко останало. Днес не мога да си позволя такъв разкош. Но работата дори не е там...

— Разбирам. Вие не ми вярвате.

— На вас вярвам — каза спокойно той. — Но защо трябва да вярвам в ситуация, която не е подкрепена с неоспорими факти?

Обикновено по външния вид и поведението на съвременния човек е твърде трудно да се отгатне какво място заема той на йерархическата стълба в една или друга сфера на обществената дейност, но се срещат твърде интересни индивидууми, за които това правило не важи. Веднага може да се разбере къде стоят: „над“ или „под“. Знаете ли, има едни много ярки „под“: „Не съм упълномощен... Нямам право да поемам тази отговорност... Съчувствувам ви, бих се радвал, да, но не зависи за съжаление от мен...“ Нашият капитан е индивидуум от противоположния тип. Изправена глава, изправени рамене, идеално, сякаш специално изправен торс. Но в тази на пръв поглед неестествена вертикално-права осанка се чувствува скрита гъвкавост. Спокойна, стегната, бих казал, гъвкавост в здравия корсет на силното тяло... Не, нашият капитан не страда от високомерие, в

поведението, в маниерите му едва ли може да се забележи нещо необикновено. Но две-три минути общуване с него и вие вече сте абсолютно убедени, че този човек е „над“, че е отговорен за всичко, което може, и може всичко, за което е отговорен. По-високо от него стоят само съвестта и дългът. Естествено, вие разбирате, че има немалко категории от действителността, „всевластието“, над които изглежда ефимерно. Обаче, обобщавайки с Молчанов, вие започвате да вярвате — да, да вярвате! — че в каквато и да е непредвидена ситуация той ще вземе нужното, наистина вярно решение. Ако ли пък не вземе, то обстоятелствата сигурно не си заслужават. А оттук следва... Гледах обезкуражено Молчанов и се мъчех да си обясня какво именно следва от всичко това в сегашния момент.

— Та по какви според вас причини аз трябва да вярвам в нещо, за което няма проверени доказателства? — повтори въпроса си капитанът.

— Не виждам причини, поради които не трябва да се вярва.

— Това не е отговор.

— Съгласен съм. Но за какви причини може да става дума, когато на кораба се върши нещо съвсем...

— На борда на рейда не се е случило нищо особено — възрази капитанът. — Полетът протича в строго съответствие с разработения план. Няма нито едно сериозно отстъпление от полетния режим.

— Няма да споря за това. Сигурно сте прав и в административно-технически аспект всичко, изглежда, е твърде благополучно. Резултатът е концентрат, така да се каже. Но нали не бива да се изпуска предвид, че корабът има освен това и вътрешен човешки живот, с обикновено скрит дълбоко от страничното за него административно око.

— Ако частният живот на кораба не влиза в явно противоречие с общите задачи на експедицията, то какво общо може да има с него административното око?

— Виждате ли, Игор Михайлович... Когато се стигне до явно противоречие, може да се окаже късно да се вземат каквито и да било мерки.

— Виждате ли, Албертас Казевич, между „рано“ и „късно“ съществува напълно достатъчен интервал за нормална

администраторска дейност. Не е нужно да се бърза и не бива да се закъснява. Трябва да се действа навреме.

— Как да разбирам, че съм се заинтересувал от този въпрос преждевременно ли?

— Вие — не. Моля, интересувайте се колкото щете. Изцяло по ваше усмотрение. Още повече че носите известна отговорност за „вътрешния“ живот на екипажа.

— Между другото вие също... носите известна отговорност.

— Не отричам. Но аз преди всичко съм администратор и съм длъжен да действам в рамките на административните закони. Засега виждам, че вие не сте рискували да ми подадете за това рапорт в нужната форма, решили сте да се ограничите с частен разговор.

— Готов съм да подам рапорт в официална форма.

— Да допуснем — каза спокойно капитанът. — Но готови ли са да направят същото инженер-домакинът и командирът на групата десантчици Нортън?

— Инженер-домакинът — да. Той пръв усети, че на борда на кораба не всичко е наред. За Нортън — не зная...

— Значи по-скоро другите не са готови. Впрочем... не ви ли се струва, че в поведението на инженер-домакина също не всичко е наред?

— Какво искате да кажете?

— Като пропусна някои подробности от служебно-технически характер, ще ви кажа: на два пъти инженер-домакинът съвсем определено ми замириша на алкохол.

— На два пъти ли?

— Защо ви учудва това именно?

— Защото, ако бяхте казали „веднъж“, бих поел отговорността за това, тъй като именно веднъж счетох за необходимо да му предпиша малка доза алкохол от психотерапевтични съображения.

— Психотерапевтични... — повтори капитанът.

— С други думи, за нервно разтоварване.

— Изглежда, че към този начин за нервно разтоварване вашият пациент прибегва понякога и без специални предписания. Назрява необходимостта да го отклоним от опасната склонност към самолечение.

— Аз ще проверя, разбира се, това и ще се постарая да взема необходимите мерки.

— Ще се постараете ли?... Очевидно не ме разбрахте. Това е заповед.

— Разбрах. Заповедта ще бъде изпълнена, ако вашата „диагноза“ наистина се потвърди. Аз съм преди всичко медик и съм длъжен да действувам в руслото на етичните принципи на медицината.

— За резултатите ще ми доложите лично в края на обратния път — продължи капитанът. — Няма да скрия — от този резултат до голяма степен ще зависи по-нататъшното пребиваване на инженер-домакина в състава на екипажа. Впрочем за етиката... — Молчанов замълча, сякаш размишляваше дали си струва да засяга тази тема. — Съвсем наскоро, снощи, инженер-домакинът направи шумен скандал в един от битовите отсеци. По-точно в девети отсек...

Изтръпнах. Работата приемаше лош обрат. Баката бе скрил от мен подробностите на вчерашните събития.

Но като познавах свръхестественото умение на инженер-домакина да се забърква в крайно глупави ситуации, можех да си представя лесно мащабите на поредната му злополука... Ще ви кажа още сега: лошите ми предчувствия се потвърдиха — десантчиците с удоволствие ми разказаха живописни подробности от вчерашната история. Между другото изясних, че неин инициатор и основен разгласител бе не някой друг, а вездесъщият Ян Веслото. Макар че произшествието не беше кой знае какво, авторитетът на инженер-домакина бе паднал под нулата. Ето какво се беше случило.

Неуморният Ян Веслото решил да вземе преди сън студен душ. Пътят му до банята бил доста дълъг, тъй като Ян, нещо обикновено за него, спирал да побъбри с всеки срещнат. В атриума му се обадил Нортън, който се връщал от долната палуба — командирът на десантчиците бил разбрал за предстоящото спиране и ходил да провери състоянието на десантното оборудване. Естествено, Ян се опитал да завърже разговор. „Не си ли виждал Баката?“ — попитал го разсеяно Нортън. „Не, какво има?“ — „Ако го видиш, предай му, че в акумулаторното отделение е повреден един екран“ — отговорил Нортън и се качил на жилищната палуба. Ян тръгнал по коридора на битовата палуба. Изкушавал се да отиде на разузнаване в акумулаторния отсек — току-виж, открие там нещо интересно!...

Спрял се нерешително и в този момент от атриума се показал Баката. „Здравей, Феликс! — изрекъл с трагичен шепот Ян, когато механикът се изравнил с него. — Точно ти ми трябваш!“ — „Какво се шляеш тук?“ — попитал го подозрително Баката. С облепени от ужас очи Ян му съобщил лошата новина и добавил за всеки случай: „Видях с очите си — направил го е на сол!... И вътре оставил бележка: «Така ще стане с всеки, който употребява одеколон „Добро утро“. За да избегнете неприятностите, употребявайте само лосиони!» Отдолу — череп с две кости на кръст и подпис: «Веселият Парфюмер». Не вярваш ли? Да се продъня в атриума, ако лъжа!...“ — „Не ми е притрябвала бележката ти, остави ме!...“ — измърморил механикът, без да се хване на въдицата, но за беда помислил на глас: — „Интересно ще е да срещна самия Парфюмер...“ Това била непростима грешка, която склонният към мистификации десантчик не закъснял да използва. Още повече че имал да урежда стари сметки с механика. Веднъж двамата трябвало да извършват някаква работа по проверката на вакуум-оборудването на кораба. Ян си сложил скафандъра и цял час чакал механика на вакуум-створа. Умрял от скука и не го дочакал, отишъл си, а после, без да е виновен, ял от Нортън калай... „Мислиш ли, че на мен не ми е интересно? — казал той, като се оглеждал тайнствено. — Защо според теб стоя тук? Чакам кога ще излезе!...“ В играта Ян залагал, естествено, на легендата за чужденеца. И бедният Бака забравил за бдителността си и „се хванал“. Наистина той не бил чувал легендата за чужденеца, но затова пък диверсантът бил за него жива реалност. „Кой ще излезе? Откъде ще излезе?“ — „Тс-с! — просъскал свирепо Ян. — Откъде да зная кой? Стоя и мисля какво да правя...“ Баката с мълниеносно движение хванал десантника за дрехата на гърдите му, дръпнал го рязко към себе си и изръмжал: „Къде е?!“ Десантчикът му посочил мълчешком вратата на девети отсек...

По-късно той се кълнял, че изборът на вратата бил съвсем случаен, но било трудно да му се повярва. По-скоро той не взел под внимание неспокойния нрав на инженер-домакина и предполагал, че играта ще свърши сравнително безобидно. Представял си изхода в три варианта. Първият: Баката ще заподозре клопката и няма да се случи нищо интересно. Вторият: Баката ще позвъни на посочената врата и ще почнат много интересни разговори. Работата била там, че три от петте жени в състава на екипажа на нашия рейдер малко преди

момента, за който става дума, били влезли в девети отсек и наблюдателният Ян, разбира се, ги забелязал. Деветият отсек представлява цял комплекс от специализирани кабинети — за масаж, хигиена, козметика... и така нататък. Естествено, всякакви маневри на механика пред забранената за мъжете врата биха изглеждали твърде пикантно. Най-изтънчен бил третият вариант: под някакъв предлог Ян предава „наблюдателния“ си пост в коридора на измамения механик, а на връщане великодушно разяснява на „часовия“, че нещо подобно се било случило на палубата на вакуум-створа.

Сценарият се разгърнал по втория вариант, но в много по-скандална форма, отколкото можел да предположи изобретателният десантчик. Баката погледнал мрачно вратата и казал: „Поварди ми го малко, аз ей сега...“ и със скоростта на вятъра се понесъл в акумулаторния отсек. Разбира се, там нямало никаква бележка, но счупеният екран бил налице и това било напълно достатъчно да извади от равновесие инженер-домакина...

Върнал се той като бушуващ ураган, видял съучастника си в „преследването“, че стои на поста си, и без да му мисли, се втурнал към злополучната врата. Други входове и изходи девети отсек нямал и възбуденият механик повярвал, че „диверсантът“ е в капан... Вратата била заключена, но, разбира се, не по причината, която Баката с помощта на хитрия Ян си въобразил. Никой не отговорил на звънците и ръмженето му: „Веднага отваряй!!!“ Само обективът на наблюдателното прозорче мигнал и увеличил яростта на механика. Влезли в употреба юмруците му, коридорът се изпълнил с непривичен за обитателите на рейдера грохот. Ян отстъпил със страх по-близо до атриума. Тъй като не знаел нищо за порядъчно дотегналия на Баката „диверсант“, той, естествено, бил озадачен от твърде решителния щурм на вратата. Грохотът започнал да привлича вниманието на всички, които били на битовата палуба (от съблекалнята надникнали с любопитство две загърнати в хавлии фигури) или бодърствували още горе (Ян видял някого да скача в атриума). Разбрал, най-сетне, че „изтънчената“ игра се превръща в глупав скандал, десантчикът вече се канел да спре механика, който атакувал в самозабрава забранения отсек, когато вратата за миг се отворила и механикът изчезнал... Ян замръзнал на мястото си. Фигурите в хавлиите си разменили неясни възгласи. Вратата отново се отворила за миг — и в коридора като от

катапулт излетял шумно човек с огромен, нахлупен чак до раменете блестящ шлем на главата! Баката се блъснал в стената, свалил „шлема“ — каската за сушене на коса, и като разпръсквал парцали пяна (бил облян от главата до петите с някаква много ароматична пенеща се течност) и размахвал застрашително юмруци, пристъпил към десантника. Зрелището било срамно, не ще и дума! Като допълнение отмъстителните жени успели да украсят физиономията на нещастния механик с червило. Ян, който вцепенен гледал приближаването на Баката едва ли щял да се измъкне лесно от възмездието, ако механикът не бил забелязал навреме капитана. Молчанов наблюдавал мълчаливо развоя на събитието, а зад гърба му били замръзнали в очакване плещестите фигури на двамата пилоти. Механикът изпуснал каската на земята. Последвала няма сцена, след която Молчанов рязко се обърнал кръгом и тръгнал към атриума...

Но аз, повтарям, нищо не знаех за това и като слушах в командната кабина резките думи на капитана, се мъчех да си представя истинската причина за скандалното произшествие. В едно бях сигурен: Баката беше честен, искрен човек и просто беше нелепо да бъде заподозрян в умишлено нарушение на общоприетите норми на морала и етиката. Изказах това свое убеждение на капитана и добавих, че ако си дадем труд да разберем мотивите на вчерашната „простъпка“ на механика, няма да открием в тях нищо осъдително, още по-малко злонамерено. Напротив, би трябвало да оценим безкомпромисността и мъжеството на човека, който е бил принуден да води неравна борба с един необикновено хитър и ловък противник.

— Добре, да кажем, че си позволя да се усъмня в съществуването на „диверсанта“ — възрази капитанът. — Но чисто служебните пропуски на инженер-домакина и вчерашната му клоунада са за мен напълно реални факти. И то толкова реални, че аз действително съм принуден да им дам оценка. Наистина обратна на тази, която предлагате вие.

— В такъв случай — казах — аз съм принуден да ви заявя: отговорността за вчерашния скандал, какъвто и да е бил той, лежи върху мен, тъй като именно аз съм инициаторът на това патрулиране всяка вечер из коридорите и битовите отсеци. Наистина днес сутринта ние с инженер-домакина бяхме решили да прекратим всякаква самодейност и да ви предадем получената информация. Не можах да

ви убедя да вземете необходимите мерки... Жалко. Откровено казано, аз съм разочарован.

— Но и аз съм в недоумение — каза сериозно капитанът. — Не разбирам вашата настойчивост. Мога ли да забраня на Ранд Палмър да развлича приятелите си с приказки за някакъв чужденец?!

— Имам впечатлението, че говорим на различни езици... Когато споменах за необходимите мерки, аз имах предвид не толкова Ранд Палмър, колкото цялата обстановка. Да си представим за момент реалното присъствие на чужденеца. Имам такъв въпрос: какво ще стане с корабния пътник без билет, ако при спирането той по едни или други причини не успее да се възползува от средствата за противонатоварваща защита?

— Как е успял да се възползува от тях по време на старта?

— Но сега може да не успее. Възможно е нещо неочаквано да му попречи. Тогава какво ще стане?

— Успокойте се — каза безстрастно Молчанов. — Нищо подобно няма да се случи. На борда на рейдера няма никакви пътници без билети.

— Уверен ли сте стопроцентово в това?

Капитанът погледна часовника си. В очите му премина сянката на някаква мисъл, която се отрази върху лицето му като недоволство. И аз също погледнах часовника си. До следобедната почивка оставаха по-малко от десет минути. Исках да си вървя, но сега при всичкото си желание не можех да сторя това без разрешението на началството. Стой и чакай (дори да няма какво друго да чакаш, освен най-много обратен пропуск) — такъв е редът.

— В работна обстановка — капитанът заговори с доверителен тон, приближавайки се до масата — аз никога не използвам думата „уверен“. Предпочитам думата „убеден“. И вас ви съветвам същото. Това ще ни помогне да избегнем такива неудобства, които вие наричате „разговаряне на различни езици“. — Молчанов натисна с привично движение едно от копчетата за вътрешна връзка, сякаш поставяше заключителна точка на нашия разговор. — Вахта, приемай!

Оставаше ми да се запаса с търпение и спокойствие.

В стъкления гъбовиден капак на масата се замъркаха сини пламъчета — сигналите на повикването за връзка. Погледнах машинално екрана на информатора на тилната страна на кабината, но

нищо не видях. Капитанът гледаше някъде в „космическия“ разрез на страничната стена. Поправих се, погледнах и аз натам и замрях.

Да, беше великолепно! И не просто великолепно, а... как точно да го оценя? С една дума, връх на красотата, цели двайсет бала по скалата на естетическата категория висше съвършенство!...

Казват, че истинската красота най-напред я усещаш с гърба си — по него преминавали едни такива резонансни тръпки на съпричастност и възторг. Да, вярно е, почувствувах го с пълна сила... Спомних си една стара мисъл: „Няма нищо по-прекрасно от танцуващата жена, препускащия кон и чайния клипер с надути платна.“ Сега можех да добавя: няма нищо по-романтично от земната женска красота в океана на студения блясък на Вселената... Взирах се вцепенен в това без съмнение познато ми лице, познавах го и не можех да го позная там, сред звездите, и, да си призная, бях готов да декларирам възторжено: „Ръцете си, богиньо или земна дево, към теб протягам. Владетелко на безкрайното небе, ако си една от богините, то само с Артемида, великата Зевсова дъщеря, мога да сравня красотата на лицето ти... Не, сред земните хора нищо по-прекрасно моите очи до днес не са срещали; гледам те в захлас...“ О, да, забравил за всичко, аз стоях като истукан и съзерцавах омагьосан новопоявилата се нимфа на Млечния път. В нея имаше нещо много земно и едновременно с това екзотично-неземно, звездно-музикално, вселенско... Усмихнати кафяви очи, бисернорозови устни, плавни контури на тъмната коса. Скъпоценната капка на лъчистата звезда Капела великолепно хармонираше със сърповидния кичур на слепоочието...

Бисернорозовите устни израпортуваха бодро:

— Дежурният на административно-техническия сектор приема. Слушам ви, капитане.

Връщах се бавно от небето на грешната земя... в командната кабина.

— Таня, дайте, моля ви, на екрана на информатора пълната схема на дислокацията — разпореди се Молчанов. — Шестте колонки с цифровата сума.

— Един момент, капитане — отговори от съзвездието Колар Таня.

„На екрана на информатора, тъй... — помислих си. — Схемата значи ще е там, а красавицата Таня тук, на звездния широк екран.

Та той бил романтик, нашият капитан! Тц-тц, какъв изтънчен естет!... Да, през този рейс откритията се сипят отгоре ми едно след друго. Едни обичат да яздят върху бивните на слона-кораб, а други нямат нищо против да украсят работната си обстановка със «звездни момичета». И то как ефектно я украсяват! Даже лъчистата точка на Капелата е на мястото си — в центъра на красиво извития кичур коса около слепоочието. А Таня, разбира се, не знае. Ще бъде жалко, ако разбере. Ще изчезне естествената непринуденост — и сбогом тогава, очарование!“

— Готово, капитане! — доложи „звездното момиче“ — Давам ви пълна разшифровка в шестте секции...

— Свободна сте, Таня, благодаря. Край на връзката.

Владетелката на небето се стопа сред звездите.

Капитанът ме покани с жест да се приближа до екрана на информатора.

7. РАПОРТ СРЕЩУ САМИЯ СЕБЕ СИ

Нямах понятие какво значи „схема на дислокация“ и гледах тъпо екрана. Това, което виждах пред себе си, приличаше по-скоро на обикновено информационно табло в залата на някое космическо летище. Продълговатият екран бе разчертан на шест колонки. Във всяка колонка имаше индекси. С такива индекси в нашия кораб бяха обозначени спалните кабинни, отсеците и другите помещения. Под индексите имаше еднозначни (по-рядко двузначни) цифри, които от време на време се сменяха. И това беше всичко. Нищо не разбирах.

Учуден от невежеството ми, капитанът започна да ми обяснява, придвижвайки ръката си по колонките:

— Това е първа палуба, втора, трета, четвърта, носовото отделение на рейдера, опашката. Тук са индексите на помещенията, в които сега има хора. Ето например носовото: индекс КР-Н и до него двойка. Това сме ние с вас в командната кабина. Същото е и за шестте обитаеми секции. Стана ли ви ясно?

— Да... — измърморих аз. Сега наистина ми беше ясно. И през ум не бе ми минавало, че на рейдера има подобна апаратура!

— В края на всяка колонка има цифрова сума — продължаваше капитанът. — За по-удобно. Нали хората постоянно преминават от помещение в помещение и тази миграция е трудно да се проследи по хоризонталните редове. По-лесно е по секции. Я вземете крайните цифри на шестте секции и пресметнете колко души присъствуват в момента на борда на рейдера.

Пресметнах. На борда на кораба в момента имаше, както и трябваше да бъде, шестдесет и девет души. Ни повече, ни по-малко.

— Е, къде е вашият чужденец?

Стоях объркан, гледах таблото на този „брояч на човешки души“ и не знаех какво да мисля. Бях сразен. Впрочем сразен не е точната дума. Бях буквално сломен и смачкан.

— Както виждате, понятието „убеден“ има съществени предимства пред понятието „уверен“. И нека това ви послужи за урок. А що се отнася до чужденеца... Вие дори не си представяте колко

легенди от този род съм чувал по време на работата ми в космическото пространство.

Попитах за всеки случай:

— А не допускате ли, че човек по някакъв начин може да се изплъзне от контрола на следящите го датчици на тази апаратура?

— Изключено е — отговори сухо Молчанов. — Датчиците на системата за дислокация пронизват надлъж и нашир тялото на кораба, да се изплъзнеш от контрола им, значи да излезеш извън пределите на рейдера. Невъзможно е да се неутрализира чувствителността на тази система. Впрочем има един начин: да нямаш нормална температура на тялото, да не притежаваш нормална човешка миризма, да не излъчваш никакви биологически вълни, да не се движиш, да не дишаш. Надявам се, че ви убедих, нали? — Той отново погледна часовника си.

Поклатих отрицателно глава:

— Не-не...

— Не? Е, вижте какво...

— Тоест, имам предвид всичко това, обаче...

— Обаче?

— Вие ме убедихте в едно: въпросът, с който дойдох при вас, изисква много по-тънък анализ, отколкото си представях.

Той ме гледаше сериозно, спокойно и, бих казал, дори със съчувствие.

— Добре — казах. — Това, което говорехте за преимуществата на убедеността, е вярно. Сега е мой ред да ви заявя съвсем отговорно: аз съм абсолютно убеден, че на борда на рейдера има човек, който умишлено чупи екраните и при това старателно заличава следите си. Моята неопитност в сферата на криминалистиката е очевидна — аз наистина не съм в състояние да изложа пред вас верига от доказателства, безупречни от гледна точка на формалната логика. Но в сферата на професионалното познаване на психологията аз все пак знача нещо. Вътрешната логика в поведението на хората-участници в тия събития, ме убеди твърдо в сериозността на твърде странната на пръв поглед информация, която ми се наложи да ви дам.

— Дори в сериозността на твърде странната информация за чужденеца ли?

— Във всеки случай аз съм убеден в искреността на Ранд Палмър. Първо, защото Палмър няма склонност към мистификации.

Второ, той не би баламосвал едновременно командира си и своя най-близък приятел.

Молчанов за първи път ме погледна с интерес.

— Същото може да се каже и за инженер-домакина — добавих аз. — Нелепо е да се мисли, че му е хрумнала идеята да мистифицира медика и капитана на кораба. Струва ми се, че той изобщо гледа по-рядко да попада пред очите ви.

— Уви, това за съжаление не винаги му се удава. За мое съжаление... Е, трябва да призная, че вашият психологически екскурс е твърде интересен. Наистина вътрешната логика на поведението на двамата космонавти се намира в странно противоречие с формалната, както вие я наричате, логика на обстоятелствата... Но, от друга страна, с какво мога да бъда полезен аз, администраторът и техническият ръководител на полета, при търсене отговора на този, да го кажа направо, потресаващ въпрос? Моля ви, не се обиждайте, но по време на нашия разговор аз се опитвах мислено да преодолеем препятствията по пътя на вашата... да кажем, хипотеза и дойдох до убеждението, че тези препятствия са непреодолими. Благодаря ви за информацията, но съм принуден да я адресирам обратно до вас. Не съм специалист в областта на психоанализата. Мисля, че именно вие трябва да откриете и свържете краищата на загадъчните противоречия. Ще ви кажа в заключение: въпреки неподходящата за подобни разговори, малко нервна обстановка, беше ми приятно да пообщувам с вас. Отдавам заслуженото на вашето самообладание и на енергията ви.

„Край, това е всичко — помислих си. — Трябваше да го очаквам!“

— Благодаря за комплимента — казах, — макар че според мен вие проявихте много по-голяма твърдост и самообладание. Ще ми позволите ли и аз да кажа няколко заключителни думи? Но искам да ви предупредя: в тях няма да има нищо приятно.

— Моля...

— Първо, искам да изразя несъгласието си с преадресирането на тази злополучна информация. Преди всичко защото имам солидни основания да отнеса подобна информация не толкова към областта на психоанализата, колкото към областта на космическата безопасност и охраната на правовия ред. Известен период аз играх ролята на детектив-любител и съжалявам, че въвлякох в тази история и инженер-

домакина. Но нито той, нито аз нищо не разбираме от тънкостите на оперативно-следствената работа. Имайки предвид нашата неопитност, аз съм принуден да подам официален рапорт до вас и до началника на рейда Юхансен. Страхувам се да гадая каква ще бъде реакцията на Юхансен, но съм чувал, че неговата мисия е свързана с дейността на оперативно-следствените органи, и това ми вдъхва известна надежда.

— Ами подавайте — отговори Молчанов. — Това е ваше право. Много интересен рапорт ще бъде. Дори не зная... Един вид рапорт срещу самия себе си...

— Изглежда, ми харесва да подавам рапорти за самия себе си... Всичко хубаво, капитане.

Не си спомням добре как съм преминал носовия сектор. Опомних се в коридора на жилищната палуба, и то сигурно само защото се забих като клин в идващия насреща ми табун от десантчици. По-точно, стадо животни от семейство тигрови; погледът ми се премрежи от котешки муцуни: рисове, тигри, пантери, ягуари, пуми, гепарди... Изгладнялото стадо отиваше вкупом на обяд. Десантчиците ме поздравяваха и ми правеха учтиво път. Потърсих интуитивно сред тях Нортън. Не го видях и тръгнах към кабината му. Позвъних. Червената обвивка на преговорната уредба над вратата се изду като мехур и каза неприязнено, безизразно: „Кой е, дявол да го вземе!“ Огледах се (за щастие в коридора нямаше никой), махнах с ръка и продължих към кабината си.

... Съставихме с Баката общ рапорт и спазвайки всички формалности, го връчихме официално на капитана и на началника на рейдера Юхансен. Моментът беше крайно неподходящ, но ние нямахме друг изход.

Рейдерът спря и „увисна“ на кръгова орбита близо до Оберон. Започна работата, за която бяхме дошли тук. За десантчиците, учените и корабната команда настъпиха горещи дни — разузнавателните и научноизследователските десанти на планетоида следваха един след друг и в тази обстановка Юхансен едва ли бе разбрал достатъчно ясно от рапорта ни какво точно искаме от него.

— Неотложно ли е? — попита ни той с недоумение.

Казах, че не зная, че подавайки рапорта, аз изпълнявам дълга си и не се наемам да съдя доколко е неотложно.

— Разбирате ли, уважаеми...

Да, той можеше да не продължава по-нататък, аз го разбирах.

— Ще разгледаме непременно рапорта ви на командния съвет, но не сега. После, уважаеми, после! Но може би настоявате да...

Не, аз не настоявах. Аз разбирах всичко и не настоявах. Напротив, изразих съжаление, че рапортът се бе родил в такова неподходящо време.

Всички имаха, повтарям, работа до гуша. Не ми се удаде случай да поговоря с командира на десантчиците, но аз и не се стремях към това — обстановката не позволяваше. Нортън през цялото време бързаше за някъде, постоянно организираше нещо, разпореждаше се, участвуваше лично едва ли не във всяка десантна операция, планираше и коригираше взаимодействието на десантните групи — работната му енергия можеше да се сравни с енергията на среден по размери действащ вулкан. Рейдерът се покри с излъчватели и антени с най-различни конструкции, разтвори широко трюмовете и хангарите си, оголи ярко осветените палуби на вакуум-створовете и се превърна в орбитална майка на цяла флотилия сновящи насам-натам катери. За точността на външните операции отговаряше механикът по вакуумното оборудване на кораба, затова рядко виждах Баката — той почти не излизаше от скафандъра си и от подвижните херметични кабинни. Между другото, безупречната работа на вакуум-стопанството накара капитана да измени донякъде мнението си за деловите качества на механика.

Колкото повече се разширяваше фронтът на проучванията в системата на Уран, толкова повече работа ми се отваряше. Навярно от гледна точка на преобладаващото мнозинство аз изпълнявах незавидната роля на спирачно устройство в кипящата атмосфера на всеобщия ентузиазъм: с голяма мъка ми се удаваше да накарам хората да се хранят нормално и да спят поне по седем часа в денонощието (за останалото да не говорим). Знаех горе-долу как се спазва режимът на борда на кораба, но не си представях добре какво става на самия Оберон. Съдейки по зачестилите случаи на преумора и леки травми, не можех да очаквам нищо хубаво. По време на поредното заседание на командния съвет аз бях принуден да поговоря сериозно с Нортън за това. Състоя се разговор на висок тон. Като медик на експедицията аз настоявах да ревизирам бункерите на временните бази, пръснати из Оберон. Нортън се противеше яростно, но съветът взе решение в моя

полза и аз в края на краищата успях да въведа относителен ред във временните бази. Наистина с цената на обтегнатите ми отношения с командира на десантниците, но нямаше как.

Малко по малко програмата на проучванията приближаваше към своя край. След изключително напрегнатата работа на Оберон рейдерът бе насочен към планетата, бе изведен в орбита около Уран и десантниците получиха двуседмична почивка. Докато траеше дълбокият сондаж на набраздената от продълговати облаци атмосферна „шуба“ на тайнствения гигант и на неговия многослоен пръстен, аз „сондирах“ самочувствието на екипажа, като оказвах явно предпочитание към смелчаците с котешките емблеми на ръкавите. Естествено, лошата слава на Оберон ме безпокоеше извънредно много, бяха ми известни някои подробности от загадъчните и страшни оберонски катастрофи и аз тайничко се радвах, че този път всичко мина благополучно. Две навяхвания, пет травми от удари и едно не много сериозно отравяне с дихателна смес поради неизправности в системата на скафандровото жизнеобезпечаване — дребна работа... Десантниците имаха отлично настроение, шегуваха се, хвалеха се един друг с успехите и синините си, отспиваха си, хранеха се с апетит, послушно и, бих казал дори, някак автоматично, сякаш между другото изпълняваха всичките ми лечебно-оздравителни предписания. Междувременно аз оправях и нервите си. Главният етап — етапът на разузнаване на зловещия планетоид, бе благополучно завършил. Комисията направи извод, че Оберон е загубил опасните си свойства, и то май завинаги. Очакваше ни не особено сложна (колко лекомислено си представях всичко) работа на другите напълно безопасни луни на Уран...

На „безопасната“, приказно красива малка Миранда едва не загубихме един разузнавателен катер. Няма да описвам външния вид на тази снежна принцеса, тъй като тя стана веднага любима „телезвезда“... по-точно, „телелуна“ на земните екрани. Ще напомня само, че чудноватите ѝ снежни образувания крият в себе си ажурна „арматура“ от твърд лед. Първият катер кацна благополучно върху една ледена арка, покрита с парцали замръзнал газ. Вторият нямаше късмет — затъна дълбоко в пухкава пряспа и вдигна около себе си такава снежна буря, че и досега не ми е ясно как успя да маневрира и да се измъкне изпод надвисналите ледени колоси...

На Ариел скафандровото отопление на един от десантчиците отказало да работи и медицинската ми „колекция“ се попълни с нов случай на твърде сериозно измръзване. А „безопасният“ Умбриел само за едно денонощие ми „поднесе“ две изкълчвания и вътрешно счупване на коляно. С ужас очаквах кацането на най-голямата луна на Уран — Титания. Разбрах, че хората са измъчени до крайна степен и че бдителността им е намаляла. Изказах опасенията си на командния съвет, с което го поставих пред сложната дилема: или да се откажем от разузнаването на Титания, или да дадем на десантния отряд достатъчно дълга почивка. Първото положение не бе удобно никак за научната комисия, второто — за техническите ръководители на полета: ресурсите за осигуряване на условия за живот на кораба, предвидени за разузнаването на системата на Уран, бяха почти изчерпани.

Съветът взе компромисно решение: да се извърши кацане на Титания, но обемът на разузнавателните и научноизследователските работи да бъде съкратен три пъти в сравнение със запланувания. И по-нататък, както си му е редът, по точки. Точка първа: комисията да представи срочно на съвета коригиран план за работата си (отговорник: председателят на комисията Юхансен). Точка втора: медикът съвместно с командира на десантчиците да избере за извършването на горепосочените работи десантна група от дванайсет души, най-надеждните във физическо, физиологическо и психодинамическо отношение (отговорник: медикът на експедицията Грижас). Точка трета: времето на десантните работи на Титания се определя на сто часа, начина от момента на съгласуването на списъка на участниците в десанта между медика на експедицията Грижас и командира на отряда Нортън, който поема непосредственото командване на десантно-оперативната група „Титания“... И т.н., и пр. — няма да изброявам точките, които не се отнасяха пряко до мен.

След придирчивия медицински преглед аз със свито сърце утвърдих предложените от Нортън кандидати. Да, хората бяха изморени... Те бяха железни момчета — Нортън, трябва да призная, познаваше отлично хората си, — но и металът се изморява. Аз също бях изморен. Чувствувах безкрайна умора от постоянните тревоги. Какво ли им беше на тях, всеотдайни труженици на космическото пространство? Но десантчиците, които не можах да влязат в числото на „дванадесетте апостоли“ (както сега, по сполучливото определяне

на обидения Ян, започнаха да наричат групата „Титания“), щурмуваха кабинета ми. Всеки от тях идваше наперен като орел, придаваше си бодър вид — изпъчваше гърди — и ми искаше обяснение. Сдружението на „мелничарите“ дори се опитваше да използва „връзките“ си. Не знаех дали да се възмуцавам, или да се възхищавам. Впрочем двама от тях — Бугримов и Степченко — бяха включени в предварителния списък на Нортън. Утвърдих и единия, и другия, макар че ме безпокоеше ударът, който Степченко бе получил в лявата китка по време на обсеронските операции. Разбира се, утвърдих го не защото имах намерение да комплектувам „апостолите“ с Тома неверни — просто десантчикът изглеждаше по-бодър от останалите, тъй като му бях забранил да участва в операциите преди кацането на Умбриел. Ако и сега го зачеркнех, той до края на живота си щеше да ме счита за свой личен враг... Но работата не бе само в това. Много по-важно беше, че Степченко се оказа едно от звената на психологическата верига в групата. За него се застъпи категорично Бугримов. Бе готов дори да направи отвод на собствената си кандидатура. За Бугримов се застъпи Ранд Палмър и също с цената на самоотвод... За Ранд... и така нататък. Нортън ме гледаше тежко с немигащ поглед, без да се намесва в тази сцена нито с жест, нито с дума. Истинско взаимно поръчителство. „Какво пък — помислих си, — групата демонстрира сплотеността си — лошо ли е?“

— Добре — казах с шеговит тон на разтревожените „апостоли“, — запазете енергията си за скока на Титания. Утвърждавам ви всичките и Христос да ви е на помощ!

Хвърлих поглед към командира на десантчиците: нещо неприятно се измени в израза на лицето му. Той каза рязко на подчинените си:

— По места!

В кабинета ми се извърши някакво организирано движение и сякаш вятър помете десантчиците — останахме с Нортън сами. Когато му подавах съгласувания списък, аз още веднъж му напомних, че хората са много изморени и командирът трябва да има предвид това.

— Особена тревога — добавих, като гледах внимателно Нортън в очите, — не зная защо, буди у мен Ранд Палмър. Как мислите, не сгрешихме ли, като го включихме в групата?

Нортън не избегна погледа ми.

— Палмър е най-надеждният в групата и вие знаете това — отговори той категорично и добави без следа от смущение: — Вашият въпрос, извинете, ми намирисва на нещо лошо.

Аз дори малко се обърках от думите му. Нортън се обърна и излезе. Изпратих с поглед снажната му, дебнещо-гъвкава като на пантера фигура. В съзнанието ми смътно затрептя малко пламъче на някакво интуитивно предусещане, което обещавахе да се оформи в мисъл. Изпитвах към Нортън едновременно странно любопитство и не по-малко странна неприязън, затова навярно не можех да си позволя никаква предубеденост...

Десантът на Титания, както се опасявах, ни струваше много скъпо. По време на сондажните работи едновременно с извличането на пробите избил фонтан от втечен газ. Опитвайки се да спаси сондажното оборудване, Ранд Палмър стартирал с товарния катер, изтеглил манипулаторите и атакувал фонтана. Не му било лесно да маневрира с тежката машина около полуделия леден грифон. В края на краищата катерът се покрил с дебела ледена кора, загубил управление и се врязал в кесонния отсек на жилищния бункер. Бункерът се разхерметизирал моментално, но за щастие там в момента нямало никой. Изскочилите изпод фонтана Бугримов и Степченко видели катастрофата. Катерът бил спрял безпомощно на една страна, леко нагоре с дъното сред смачкания кесон... Бугримов пръв се опомнил — с два скока преодолял разстоянието до мястото на катастрофата (на Урановите луни силата на тежестта не е голяма), покатерил се на катера и се помъчил да отвори люка на дъното. Не можал. Ранд не отговарял на повикванията му. Всъщност нищо особено не се било случило — той бил само леко зашеметен, но Бугримов не знаел това. Пристигналият навреме Степченко видял как партньорът му се катери яростно по разрушения кесон към горния страничен люк. С нечовешко усилие Бугримов прегънал встрани един разкъсан метален лист и си разчистил достъпа до люка. Степченко забелязал, че масивното туловище на катера се помръднало от мястото си и започнало бавно да пада надолу с кърмата си. Бугримов не успял да реагира на предупредителния вик на другаря си, още повече че се бил вече изкатерил до кръста в отворения люк. Щял да бъде чисто и просто разрязан наполовина, но да се благодари на другаря си, който не се паникьосал. Степченко оценил трезво обстановката и подложил под

падащата грамада единствения лост, който имал в момента — собственото си тяло... Разчетът му излязъл точен — успял да спре кърмовото плъзгане на катера за няколко важни за Бугримов мига. Един живот бил спасен с цената на друг живот... Бугримов и дошлият на себе си Палмър вдигнали буквално натъпкания в ледената каша свой другар. Докато го доведат на борда на кораба, докато го измъкнат от скафандъра и сложат на операционната маса-агрегат, настъпи клиническа смърт. Реанимацията мина успешно, обаче състоянието на тежко ранения беше критично. Имаше страшно увреждане на гръдния кош (за щастие от дясната страна), счупване на гръбнака... Какво да ви разправам, това бе най-тежкият, най-безизходният случай в медицинската ми практика. И досега не ми е ясно как успях да запазя живота на пострадалия. Впрочем заслугата не е само моя. Една от жените — инженер по далекосъобщителна техника — имаше още една професия — на хирургически асистент, както всички членове на екипажа на съвременния рейдер имат една или друга допълнителна родствена професия. Тя ми асистираше безупречно. Харесвах името ѝ — Инга...

Обратният път към Земята, естествено, бе запълнен за мен със съвсем други тревоги в сравнение с тия по пътя за Уран. Състоянието на Степченко се подобряваше бавно. В условията на хирургически стационар този случай вероятно не би имал правото да се нарече „особено тежък“, но в специфичните условия на полета... С една дума, въпреки взетите мерки за всестранна биозащита след претоварванията при стартовото засилване борбата за живота на ранения трябваше да започне всъщност отначало.

Погълнат от медицинските грижи, аз, разбира се, реагирах слабо на всичко останало. Не изпитах никакви особени емоции, когато ми бе съобщено официално, че командният съвет най-после е разгледал рапорта, който бях подал „срещу самия себе си“. Утвърденото от съвета резюме гласеше: „Явното противоречие между фактическия материал и предложената в рапорта информация не позволява...“ Понататък не четох. Щом не позволява — добре. Прекрасно. Важното е, че няма никакви „да се задължи“... Ценяха времето ми.

Наистина известен интерес у мен породил разпространилият се слух за намерението на Нортън да излезе предсрочно в оставка. Отначало не повярвах, но слухът се разпространяваше упорито.

Досетих се да разпитам за него Инга — кой освен нея, инженера по далекосъобщителна техника, можеше да знае съобщенията, адресирани до УОКС. За мое учудване слухът се потвърди.

Десантчиците свързваха решението на своя командир да си подаде оставката с произшествието на Титания. Според мен това не беше сериозна причина. Отначало Нортън наистина бе потиснат от случилото се и по няколко пъти на ден измъчваше Инга и мен с въпроси за състоянието на ранения (впрочем по същия начин ни измъчваха и останалите десантчици). Обаче, първо, аз твърде скоро намерих начин да оповестя на населението на кораба, че животът на Степченко е във всякаква опасност. Второ, като съпоставих настроението на Нортън „преди Уран“ и „след Уран“, не забелязах особена разлика. Винаги беше мрачен, мълчалив, затворен... Всеки негов жест, всеки поглед сякаш напомняха строго: „Аз съм делови човек, а моето настроение не засяга никого“. Не, изглежда Титания нямаше нищо общо тук. Нещо друго го измъчваше. Оставаше ми да се губя в догадки.

Бях много слушал за предишния рейд на „Лунна дъга“, за катастрофата на Оберон, по време на която загинали половината десантчици, в това число командирът на групата Елдер и началникът на рейда Асеев. Знаех точно, че в сегашната експедиция участвуват двама от тези, които са имали късмет да се спасят по време на така наречения „оберонски смърч“, а именно: Нортън и първият пилот на нашия кораб Аган. Беше ми интересно да съпоставя външните линии на поведението на двамата „стари оберонци“. Затрудняваше ме това, че познавах първия пилот много по-лошо, отколкото командира на десантниците. Рядко срещях Аган и още по-рядко ми се случваше да разговарям с него, освен в каюткомпанията, по време на храна или на поредните медицински прегледи. Но дори въз основа на твърде повърхностните си наблюдения бих рискувал да кажа, че по характер Аган е едва ли не антипод на Нортън. Според мен неговата най-типична черта е мекотата. Трябва да отбележа обаче: тук в никакъв случай не става дума за мекушавост.

Сега за най-важното. За това, което ми се стори твърде необяснимо... Характерите им не си приличаха, служебните им задължения бяха абсолютно различни и въпреки това в поведението на „старите оберонци“ се забелязваше нещо общо. Преди всичко те бяха

неразговорчиви, затворени, не се усмихваха (а Нортън бе дори мрачен). Като че ли с никого не поддържаха просто приятелски отношения, камо ли дружески. Нима това не беше странно? Нито веднъж не бях виждал Аган или Нортън да участвуват в някакъв „неделови“ разговор. Нито веднъж не бях ги виждал да разговарят двамата един с друг или поне да си оказват един на друг повече внимание, отколкото на останалите. При среща си кимаха само леко за поздрав — и това беше всичко. Никакви други жестове, никакъв израз на чувства. Нямах представа как и къде прекарваха свободното си време. Нито единият, нито другият се появяваше в кинозалата, в салоните за почивка или в библиотеките, не се интересуваше от някоя популярна на рейдера игра... Колкото по-дълбоко се замислях върху това, толкова по-загадъчен ми изглеждаше паралелът на поведението на Нортън и Аган.

Уви, на борда на „Лунна дъга“ ми се случи да се сблъскам с непреодолими, обтягащи нервите загадки. Екраните, „диверсиите“, самият „диверсант“, историята с чужденеца. И накрая — тайнствено сходните елементи на странното отчуждение у двама твърде различни мъже. Загадки, загадки... Сляпа, безмълвна стена. Понякога, образно казано, опипвах с ръце тази стена, но не бях в състояние да я пробия.

Наистина аз не удържах на съблазънта да поразпитам Инга за предишния рейд на „Лунна дъга“ в системата на Уран. Като участничка в тогавашната експедиция тя трябваше да знае за Нортън и Аган много повече от мен. Да, тя забелязала промяната в поведението им, но не намирала нищо странно в това. Трагедията на Оберон действувала тежко и на двамата. По време на катастрофата те загубили най-добрите си другари: Аган — Елдер, а Нортън — Михайлов. Да не говорим за това, че загинали и други техни другари: Накаяма, Асеев, Бакулин, Джанела... Да, преди тя не била забелязвала сегашната мрачност на Нортън, и първият пилот тогава също бил много по-общителен. Но какво да се прави — такъв е животът. Може би в известна степен те се чувствуват виновни пред загиналите. Така става с добрите, честни хора — измъчва ги неоснователно чувство за вина! В онази обстановка те направили всичко, каквото могли, и не били в състояние да направят нищо повече... Не, тя не знаела защо Нортън точно сега си подавал оставката. Вероятно си имал свои сметки с космическото пространство, но след като Оберон бил

победен, решил, че вече има пълното право да се раздели завинаги с Космоса. Аган ли? Не, Аган нямал такива намерения. Тия дни УОКС съобщило, че го премества като капитан на един танкер от юпитерианската флотилия. Аган се съгласил.

„Виж ти!...“ — помислих си дори с известно умиление. На всичкото отгоре и лични сметки! С космическото пространство?! Не е ли твърде абстрактно това? А може би между самите космонавти? Защо? Ако бордът на нашия кораб е арена за уреждане на лични сметки, по-просто е да се предположи, че някой си урежда „личните сметки“ с екраните на битовата палуба. Хм, да...

Е, остана ми да добавя към разказа си два заключителни епизода...

8. МАСКАТА

По време на профилактичния медицински преглед се опитах да завържа разговор с Ранд Палмър.

— Изглеждате отлично — казах. — Всичките ви физиологически и психодинамични характеристики са нормални. Струва ми се, че до края на рейда повече няма да ви безпокоя... Беше ли силен ударът?

— Къде? — попита той.

— Как „къде“? На Титания, разбира се. Да не би още някъде другаде да е имало удари?

— Не — побърза да отговори той.

— Не крийте. От мен не бива нищо да криете. Няма смисъл. Все едно ще трябва да минете специалния преглед в зона СК-1 на Луната, а там... Е, какво да ви обяснявам, не сте новак.

— Разбирам — каза Ранд. — Там при всички случаи ще ме обърнат наопаки и ще бъде по-лошо... Не, наистина нямаше други удари! Само на Титания! Не ще и дума, здравата ме цапардоса тогава. Бях изхвърлен от креслото заедно с предпазните колани и си ударих главата в страничната стена на кабината. Когато дойдох на себе си, Бугримов беше вече при мен.

— Чувствувахте ли последствия от удара?

— Не. Не ми беше до това... Измъквахме Степченко изпод кърмата.

— А по-късно? Нямахте ли световъртеж? Не ви ли притъмняваше в очите?

— Притъмняваше ми. Особено когато разбрах, че всичко е станало заради мен, така ми притъмня!... Само че това не е по вашата медицинска част.

— Да, разбира се. Успокойте се. Вие с нищо не сте виновен. Откъде можехте да предвидите фонтана!

— Вярно. Не можех да го предвидя... — Ранд стана. — Може ли да си вървя?

— Да — казах аз не съвсем убедително. Така и не можах да измисля в каква по-деликатна форма да задам на десантчика

интересуващия ме въпрос...

Вече до вратата, обръщайки се изглежда повече към самия себе си, той каза:

— През този рейд много неща не можах да предвидя...

— Чужденеца например — вметнах аз с достатъчно равнодушен според мен глас.

Той замря. Обърна се бавно. Видях лицето му и съжалих за казаното. Споменаването на чужденеца беше за десантника според мен равносилно на удара, който го беше зашеметил на Титания.

— Вярно — измърмори той, идвайки на себе си. Помълча, като мислеше нещо. — Само че вижте какво... Това няма нищо общо с медицината.

— Зная, — казах. — Успокойте се. Изследвах ви твърде внимателно, за да мисля другояче.

— Благодаря — Ранд видимо се поободри. — А пък чужденеца... Не е имало чужденец.

— Защо тогава сте заблуждавали командира си?

— Него ще го заблудиш?... — изговори Ранд с интонация, която не можах да разбера. — Той самият всекиго... С една дума, не е имало чужденец. Припознал съм се.

— Не е логично.

— Защо да не е логично?

— Човек може да се припознае само ако приеме чуждия за свой. Или някой свой за друг, но пак свой човек.

Ранд пристъпи от крак на крак. Явно засегнатата тема го измъчваше. Той можеше всеки момент, когато поиска, да си отиде — не го задържах насила, но не си отиваше. Отдавна бях забелязал, че мъжете не понасят обвинения в нелогичност. Трудно е да смутиш някоя жена с подобно обвинение. В най-добрия случай то ще мине покрай ушите ѝ, в най-лошия — тя ще отговори с шега. Мъжът е друго нещо, нелогичността страшно много го смущава.

— Както искате — каза смутено Ранд, — но аз не измислям нищо. Всичко е истина.

Премълчах. Вярвах му, но засега нищо не разбирах. Ранд не си тръгваше, пристъпваше от крак на крак. Изглежда, искаше да ми зададе някакъв въпрос, но не се решаваше.

— Искате да ме попитате нещо ли?

— Да. Кажете... Нортън ли ви предаде разговора ни за чужденеца?

Замръзна в очакване, сякаш моят отговор беше за него от много важно значение.

— Не — казах. — Нортън нищо не ми е предавал.

— Благодаря ви — измърмори Ранд.

— Няма за какво. Да не би да правите справка за моралните качества на своя командир?

— Нищо подобно — отговори той, вдигайки рамене. — Познавам добре командира си и нямам никакви претенции към него. И освен това... аз изобщо не се занимавам с него. Попитах за Нортън по друг повод.

— Разбира се — казах иронично. — По повод рибните запаси в Балтийско море.

— Зная — съгласи се той, — че отстрани изглежда твърде глупаво...

— Най-вече — много объркано и затова не твърде красиво.

— Тук както и да го погледнеш — няма да бъде красиво — въздъхна Ранд дълбоко. — Та нали не се отнася само лично за мен. Не мога аз... С една дума, у нас не е прието така и вие ще ме извините. Само едно мога да ви кажа откровено: отначало мислех, че има чужденец.

— А сега?

— Сега мисля, че не е имало чужденец.

„Дявол да го вземе!“ — ядосах се аз. В този момент се чувствувах в положението на заплеснат шахматист, който, анализирайки някакъв шахматен ход, изведнъж вижда, че и четирите коня са на една линия на бялото поле.

Десантникът се сбогува вежливо и си отиде. Не го задържах. В главата ми беше пълен хаос.

И така, какво знаех?

Знаех, че отправната точка в историята около чужденеца е Ранд Палмър. Скромнен, твърд, правдив човек, без склонности да мистифицира. Не би излъгал най-близкия си приятел Бугримов. Още повече не би заблуждавал своя командир. Сигурно сам е разбирал, че да посвети Нортън в подробностите на подобно произшествие, значи да рискува собствената си репутация. Но след като се посъветвал с

приятеля си, все пак се решил. Изводът е: Ранд наистина е срещнал в коридора непознат човек. Десантчикът не е могъл да сгреша, да не познае „своя“. Това е изключено. Коридорите на жилищната палуба са осветени много добре, особено нощем. И Ранд се е сблъскал с непознатия лице с лице, така да се каже. Освен това той (както впрочем всички космодесантчици) има професионално развита наблюдателност. По думите на същия този Бугримов „Ранд има набито око“ — такава оценка в тяхната среда все нещо значи. Да, в тази част на анализа логиката тържествува, всички краища логически са превъзходно свързани. По-нататък... По-нататък всичко отива с главата надолу.

Против Ранд... по-точно против неговата потресаваща история за чужденеца има двама сериозни свидетели: схемата на дислокацията в командната кабина и обикновеният здрав разум. И аз бих застанал безусловно на страната на тези много сериозни свидетели, ако... Ако не вярвах на десантника Ранд. Ако в предишната част на анализа имаше поне един логически фал. И най-последно, ако на борда на кораба нямаше никакви други истории... Но сега Ранд сам отричаше съществуването на чужденеца!...

Какво пък, изглежда, си струва да се помисли върху логиката на схемата: „имало е чужденец — нямало е чужденец“. Как да се разбира? Отначало е имало, а после е нямало ли? Не става. Къде ще се изпари от кораба?... Значи трябва да се вземе предвид едновременността... Но как е възможно: да бъде и да не бъде на кораба в същото време? Оптическа илюзия ли е? Или измамно зрително възприятие в състояние на силна халюцинация?... Уви, аз, медикът, знаех прекрасно, че на психическото състояние на десантника можеше само да се завижда. От друга страна, оптическите илюзии нямат навика да разблъскват с лакти срещнатите минувачи. Но какво още е възможно да бъде?... Ако се пофантазира, може май да се измисли нахален робот, достатъчно добре имитиращ човек. Робот по образ и подобие на човек. И всичко би било превъзходно, всичко би отишло на мястото си. По външна форма е чужденец, а по същество — го няма, само едно чучело. Имало е и не е имало чужденец. И Ранд е прав, и аз съм прав, схемата на дислокацията и логиката не са пренебрегнати. Жалко, че в пределите на Слънчевата система човекоподобни роботи, уви, засега

не се произвеждат — това е единственият негативен момент в моето оригинално предположение.

Но какво ли ще е, ако... Стоп! Та това е идея!...

Не са нужни никакви несъществуващи работи, нито пък оптически илюзии, всичко е толкова просто: Ранд е взел за „чужденец“ някой добре маскиран „свой“!... Ето я логиката на схемата „имало е — не е имало“. Първо Ранд се е заблудил — „имало е“. После е разбрал истинското положение — „не е имало“!

Но откритието ми, както става обикновено, повлече след себе си верига от нови въпроси... Да допуснем, че на някого от десантчиците е хрумнала странната идея да измени за известно време външността си чрез изкусен грим или изкусна маска. По принцип това е възможно, макар и да не е така просто, както изглежда на пръв поглед. За да бъде излъгано набитото око на Ранд, гримът или маската трябва да са като естествени. Като естествени... Това май не е по силите на всеки специалист-гримьор... Впрочем откъде да знам: може в отряда на нашите десантчици да има бивши големи специалисти по гримиране. Трябва да се има предвид това. Но въпросът е друг: с каква цел е замислен този маскарад? За шега? Ама че шега: префучал покрай Ранд като побъркан, скочил в атриума, сякаш в земята потънал. И край — никакви последствия, никаква разгласа. А шегата не е шега, ако не ѝ се даде гласност. Шегаджията е като актьора: нужна му е публика, нужни са му аплодисменти — хората трябва да оценят изкуството му. Да, тук, както се казва, шегата настрана...

Но (ако говорим сериозно) маскарадът понякога се замисля с цел да се запази инкогнито, и колкото по-строго трябва да се запази инкогнито, толкова по-изкусен трябва да бъде маскарадът... Между другото през онази „маскарадна“ вечер Баката бил цапардосан в кухненския отсек именно поради това, че направил опит да познае „диверсанта“. Кръгът май се затваря?... Ох, какво става при нас на „Лунна дъга“?...

— Може ли да вляза? — прекъсна размишленията ми познат глас.

— Да, разбира се. Влезте.

Обърнах се към вратата и видях приятно усмихващата ми се физиономия на Баката. Зарадвах му се. Отдавна не бяхме се виждали. По-точно, бяхме се виждали, но все в движение, все мимоходом и едва

успяхме да си махнем за поздрав. Многого неотложни работи не ни оставяха време за частни разговори. Днес сутринта видях отдалеч Баката в бюфета и можех да се закълна, че той явно нямаше настроение. Сега не бих казал същото.

— Седнете, Феликс. Радвам се на дългоочаквания гост.

— Минавах наблизо... Реших да се отбия — той хвърли поглед към приготвената за работа диагностична апаратура и добави: — Ако, разбира се, не сте зает.

Механикът изглеждаше доста отслабнал, но освежен и бодър както никога. Очевидно работата в профила на основната специалност му бе от полза — сякаш се бе подмладил. От него се носеше прохладен, лек аромат на хубав парфюм. Дали не беше одеколон „Антарктида“? Приличаше ми на него. Баката рядко се ползуваше от услугите на парфюмерията и ако това се случваше, предпочиташе тежките, сладникави аромати...

— Не, не много... — сепнах се аз и отговорих. — Как е настроението? Как вървят работите ви?

— Засега всичко е наред — отвърна Баката и се осведоми загрижено: — Как е при вас... в болницата?

— Също е наред, благодаря.

— Ако трябва с нещо да ви помогна, готов съм, можете да разчитате на мен.

— И ти ли, Бруте! — възкликнах с престорен ужас. Доброволните помощници се виеха като орли над медицинския сектор, предлагаха всевъзможните си услуги и трябваше да изразходвам много енергия, за да не се превърне той в шумен площад, а приетите за лечение десантчици в главна забележителност на корабния бит. — Вероятно имате вече много свободно време?

— Как да ви кажа... В сравнение с това, което беше в системата на Уран...

— Да, разбирам ви, не може да става никакво сравнение... Не, Феликс, не ми е нужна помощ. Но въпреки това, благодаря ви. Ако ми потрябва, ще ви имам предвид... Между другото, как са нашите екрани? Много ли бяха изпочупени по време на десантните операции?

— Много — усмихна се Баката. — Има-няма ще се съберат около две десетици. Обстановката беше ужасна... И досега още някъде вместо екрани зяят дупки. В техническите отсеци, трюмовете,

хангарите, на катерите. Още не мога да сколасам. Най-напред трябва да сложа ред в своето вакуумно оборудване. Пък и с екраните също ми се налага... Ето току-що смених горе екрана на дисплея.

— На горната палуба ли? — наострих уши аз.

— Да, но туй... е друго. — Баката се усмихна. — В салона за съвещания, където работи комисията. Не знам какво е ставало между учените, но ми се наложи да ремонтирам дисплея. Мисля, че здравата са спорили там за нещо... Сега човек не може да ги познае. По-рано бяха тихи, солидни, ходеха редовно в спортната зала... Но получиха купища материали за луните на Уран и сякаш някой ги подмени. Изобщо не се съобразяват с вътрешния ред, спят и ядат както и когато им скимне, пуснали си бради. Някои по цели денонощия не излизат от салона. Днес отидох да им сменя екрана, а вътре се чуваше такъв шум, че ме беше страх да вляза. Влязох, но никой не ми обърна внимание. Викаха, смееха се, поздравяваха се един друг по някакъв повод, удряха се по раменете. И мен ме удряха, докато се занимавах с ремонта. Също като децата, честна дума. А пък вчера на вечеря един от тях... такъв един дангалак математик, че и фамилията му на всичкото отгоре двойна — Чулимов-Енисейски... в бюфета изсипа цяла купичка кисел върху себе си и мен. Без да иска, разбира се, много бързаше. „За къде бързате?“ — попитах го. Той започна да се извинява: „Чакат ме горе. Без мен работата им не върви“. Видях, че му е много неудобно за непохватността, и обърнах всичко на шега: „Работата — казах, — няма да избяга, трябва да си почивате“. Той ме погледна някак си объркано и отговори: „Наистина няма да избяга, затова, проклетата, трябва да се върши...“ А самият такъв един — необръснат, блед, очите му зачервени, с кръгове около тях... С една дума, мисля, че е време да се намесите в тази история. Дай им малко свобода — ще се съсипят с това бързане!...

— Непременно ще се намеся. За съжаление, Феликс, всичко наистина е така... Хайде да сменим темата — предложих. — Как е нашият „диверсант“? Миряса ли вече?

— Не зная — отговори вяло механикът. — Може да е мирясал. Има много счупени екрани и засега ми е трудно да се ориентирам. Един екран повече или по-малко — в сегашната обстановка човек не може лесно да следи...

Помислих си, че капитанът, изглежда, е прав. Този тромав, пипкав човек с бръсната глава, прекрасен специалист по вакуум-оборудването на кораба, като инженер-домакин, напротив, търпеше критика. Поне в сферата на стопанската отчетност.

— Добре — казах, — да допуснем... Няма ли никакви новини около чужденеца?

Баката вдигна неуверено рамене.

— Конкретно — никакви. Но ми се струва, че чужденецът е обезпокоил не само десантчиците.

— Нима? А защо ви се струва така?

— Разбирате ли... Наскоро бях свидетел на едно интересно произшествие — Баката се оживи. — То, общо взето, не е нещо особено, но има криминален оттенък... Взимах си душ преди сън, някъде половин час преди полунощ. Беше късно, тихо, в банята бях само аз. Преоблякох се в съблекалнята и тръгнах към изхода. Вече бях понечил да отворя вратата, но се сетих, че не бях хвърлил белъто си в камерата за отпадъци. Все пак надникнах по инерция в коридора. Видях в самия му край как някакъв човек изскочи от атриума и бързо-бързо заситни към мен. „За къде ли — помислих си — се е разбързал?“ В същия момент от атриума изскочиха други двама. Човекът ги видя и още повече забърза. Мина кухненския отсек, отсека на хладилниците... Онези двамата му извикаха: „Ей, младежо, чакай!“, а пък той почти се затича. Но и те не изоставаха подире му. Това ме озадачи. Погледнах внимателно през пролуката на вратата. Ако се съдеше по костюмите, и тримата бяха от корабната команда. Но кои точно, отдалеч не можах да определя. Освен това първият, бързоходецът, криеше с ръка лицето си. Ето така... — Баката ми показа как: прикри с разперена длан долната част на лицето си.

— Погледнах го хубаво: ръката му имаше нормален цвят, но лицето и косата му бяха синьо-сиви. Направо изтръпнах... Двамата най-после ги познах — бяха от групата на енергетиците. А „сивия“, колкото и да се мъчех, не можех да позная... Енергетиците го догониха — бяха вече близо до мен — и безцеремонно, ей тъй грубо го хванаха за ръцете. Онзи се ядоса и засъска: „Какво искате от мен?! Не виждате ли — казва, — глупаци с глупаци, че съм изцапан с боя?! Не дават на човек да отиде спокойно в банята!“ Енергетиците го познаха и се смутиха. „Извинявай — казах, — друже Жора, не те познахме.“ И

започнаха да го укоряват: „Защо, да те вземат дяволите, не се обаждаш, когато ти викат?!...“ Жора помига с очи, че като се разсмя: „Ох — каза, — ще ме уморите! Ама вие, момчета, май ме взехте за «онзи», признайте си! Намислили сте, значи, да го преследвате и да го хванете? Ох, ще ме уморите!...“ Енергетиците, естествено, се обидиха: „Млъквай! Като се шляеш в такъв вид нощем по коридорите, ще си имаш неприятности, да го знаеш. Едни вярват, други не, но щом вече слухът е плъзнал, момчетата са нащрек, сам знаеш. Ще ти лепнат някоя синина — иди после им доказвай, че не си камила!...“ Жора моментално спря да се смее: „Да — каза, — истината си е истина. Вие, момчета, по-често се отбивайте в зоологическата градина да гледате камилите — тогава може би ние, мотористите, ще се движим безопасно из коридорите.“

— Георги Шулгин ли беше? — полюбопитствувах аз. — От групата на мотористите ли? Нашият корабен художник?

— Да — потвърди механикът. — Влезе Жора в банята, съблече се, хвърли дрехите си в камерата за отпадъци. Погледнах оплесканото му с боя лице и казах: „Май днес си случил на нервен модел...“ Той ме стрелна с очи, но нищо не отговори. Аз пак го боднах: „Днес не е безопасно да си художник, нали?...“ Сега той едва не припадна от смях. Нисък на ръст е, ама здравата се смее! Стои отпреде ми гол, с изпоплескана физиономия, залива се от гръмогласен смях и бърше сълзите си. „Чувствувах аз-казва, — че разбираш от изкуство, но не знаех, че чак толкова!...“ И клати глава в изнемога. Разприказвахме се. Оказа се, че моделите нямат нищо общо с цялата история. Жора подготвял до късно в ателието голямо платно за някаква картина — полагал фона. Пулверизаторът за боите нещо се развалил и фонът вместо на картината се наслоил направо върху Жоровото лице. Той, нещастникът, надникнал през вратата — в коридора като че ли нямало никой. Закрил криво-ляво лицето си с ръце — все пак щяло да му бъде неудобно от хората, ако го видели — и побягнал към банята... На останалото бях очевиден. Естествено, аз го попитах: „Защо се нахвърлиха отгоре ти енергетиците?“ — „Ами така — каза, — нямат си работа. Интересно им е да проверят една хипотеза...“ — „Каква хипотеза?“ — „То си е тяхна работа...“ Аз го попитах направо: — „А ти не се ли интересуваш, не те ли вълнува?“ Той се засмя: — „Как да не ме вълнува? Ти, мила моя бръсната главо, не видя ли как се опитаха

да ми извият ръцете?“ Намигна ми с изцапаното си око и отиде да се къпе... Такива ми ти работи — обобща Баката. — Излиза, че всички знаят, но си мълчат.

„Хм, да — помислих си. — Десантчиците знаят, администрацията знае, енергетиците, мотористите... Знае практически целият екипаж — от художника до началника на рейда и капитана. Едни си шушукат по къшетата, други — и те са мнозинството — мълчат в недоумение. И сигурно очакват няма ли администрацията да каже нещо сериозно по този въпрос... А тя какво може да каже? Необходимо ще е да изясни най-малкото същността на въпроса. Но я се опитай да изясниш, когато източниците на информацията не са надеждни, а самата информация е толкова необикновена, колкото и недоказуема. И откъде да черпи сведения администрацията, щом целият екипаж си дава вид, че нищо особено не става?... Да, кръгът логически е затворен. В крайна сметка администрацията е права — та нали, общо взето, полетът протича нормално. Току-виж, така мълчешком сме долетели до финала, а там вече ще стане ясно...“

— Ще стане ясно — повторих на глас. — Добре, Феликс, искам да ви попитам нещо. Този Жора... Не можете ли да си го представите в ролята на известния ви „диверсант“, с който трябваше да си изяснявате отношенията в кухненския отсек?

Механикът ме стрелна с поглед, но с отговора не бързаше. Бръкна в джоба си, извади чудовищно ярка носна кърпа и изтри бръснатото си теме. В кабинета се разнесе явният аромат на „Антарктида“.

— Жора ли? — Баката поклати отрицателно глава. — Не, не беше той! Има си хас! Ръстът му не е същият. Пък и всичко останало... В ролята на онзи „диверсант“ бих могъл сега да си представя... — лицето на механика помръкна някак странно: — общо взето, друг.

— Командира на десантчиците Нортън ли? — подсказах му аз.

Лицето на механика бавно реагира.

— Да — измърмори той и ме прониза с поглед. — Сега мога да се обзаложа с главата си, че беше той.

— Откъде сте толкова сигурен?

— Виждате ли... — Механикът се замисли. — Тогава в кухненския отсек беше много тъмно, обаче... Как да кажа...

— Искате да кажете, че вашата моторна памет е запечатала целия ансамбъл от усещания, които са съпровождали борбата ви с неизвестния, нали?

— Да.

— Оттогава вие сте се мъчили да „премерите“ целия този „ансамбъл“ на обкръжаващите ви хора. Не на всички, разбира се, а само на тези, чиято кандидатура ви се е сторила най-подходяща.

— Вярно е...

— След „премерването“ кръгът на вероятните кандидати за ролята на „усетения“ от вас висок, бърз, силен, гъвкав и хладнокръвен „диверсант“ значително се е стеснил. В края на краищата са останали броени единици — по-малко от пръстите на едната ви ръка. Колко? Готов съм да се обзаложа, че са двама.

— Двама са... — като ехо повтори механикът.

Видът му беше смаян.

— Обаче Нортън не е бил един от двамата — продължавах аз и буквално летях с крилата на прозрението си. — Мисълта за Нортън се роди у вас съвсем наскоро.

Стори ми се, че в очите на механика премина сянката на суеверен страх.

— Не беше... — измърмори той в хипнотичен транс. — Съвсем наскоро...

— Е да, да заподозреш командира на десантниците — такова нещо не може веднага да ти дойде наум... — Нужен е бил достатъчно основателен повод и поводът дойде. Имам предвид слуха за оставката на Нортън. Размишлявайки за странното решение на командира на десантниците, вие — вече по-скоро по инерция — сте се опитали да му „премерите“ запечаталия се в паметта ви „ансамбъл“ от усещания. И изведнъж сте открили, че Нортън май най-точно от всички „влиза“ в контурите на произшествието в кухненския отсек... Подозрението ви е потресло. Първата ви мисъл е била да дойдете при мен за съвет. Не сте направили това, защото сте имали напълно понятни съмнения. Но днес ви е провървяло: открили сте още една особеност на Нортън, с която се отличавал и изплъзналият ви се „диверсант“. Така ли е?

— Така е, дявол да го вземе!...

На лицето на Баката се изписа панически напрегната мозъчна работа. Предложих му да каже каквото мисли, но той не ме чуваше.

Искаше да разгадае секрета на моето „ясновидство“ и попита:

— Кажете каква особеност на Нортън съм открил?

— Мирисът — отговорих. — Мирисът на одеколон „Антарктида“.

— Но аз на никого... — промълви той и червенина заля лицето му. — Дори не съм намекнал на някого!

— Успокойте се — казах с досада. — Никой, естествено, нищо не ми е казал. И аз, разбира се, не съм факир-ясновидец. Всичко е много по-просто: изходната информация ми я дадохте вие самият.

— Колкото до моторната памет и усещанията от борбата — разбирам — упорствуваше Баката. — Те двамата... Да... Вие, изглежда, сте забелязали как се навъртах около тях и сте се сетили. Освен всичко друго сте и психолог.

— Точно така.

— Във връзка с Нортън... Да, тук всичко е логично. Но колкото до мириса!... Та аз едва днес го улових!

— Тая сутрин — допълних. — Преди около три часа. Когато се сблъскахте с Нортън при входа в бюфета.

— И това ли знаете?...

— Защо не, след като седях в бюфета недалеч от вратата и прекрасно видях всичко. По израза на лицето ви се досетих, че срещата ви с Нортън ви поразил с нещо. На кимването ми за поздрав вие не отговорихте, минахте объркан, като сляп между масите и излязохте, без да закусите. Тогава, разбира се, не знаех, че сте бързали за хигиенния отсек. Бързали сте да си спомните по пресните следи миризмите на някои одеколони. Резултатите от експериментите ви с ароматични изделия усетих и разбрах, макар и не веднага, на какво мирише всичко това... Трябва ли да ви казвам колко добре ми е известно кои одеколони предпочитате — и вие, и Нортън!

— Сега вече не трябва — предаде се накрая Баката.

— Не се обиждайте. Не се обиждайте на психолога за това, че е психолог. Откритието сте го направили вие, а аз само се сетих за него.

— Това откритие не ни дава нищо.

Погледнах го.

— Сега работата вече не е за нас — поясни той, свел поглед. — Разбрах, че по медицинската част вие нямате претенции към Нортън. Психиката му е наред, постъпките му са съзнателни. Изобщо... както

искате, но колкото до мен, ще ви кажа откровенно: не желая повече да си имам работа с Нортън. Неприлично е някак си да се биеш с член от командния съвет на кораба. Нека чупи екраните, щом това му харесва! — Баката махна с ръка и стана. — В края на краищата десет екрана повече могат да се сменят, но зъбите ми са по-скъпи.

На тръгване Баката се интересува имам ли намерение да използвам новите обстоятелства и когато му отговорих, че нямам, въздъхна с облекчение. Ужасно не му се искаше да разстройва капитана...

И така, като разкрихме инкогнитото на „диверсанта“, ние сякаш сами си затворихме всички пътища. Своеобразието на личните качества на „екранныя злосторник“, служебният му ранг на кораба ни лишаваха нас, дилетантите, практически от всякаква надежда да се доберем до истината — та дори да се пукнем, както би се изразил моят приятел Баката, от любопитство. За какво му беше притрябвало на Нортън да чупи екраните? Имаше ли той отношение към загадъчната история с чужденеца? Ако да, то какво? Нито на един от тези въпроси и до ден днешен не зная отговора. На мен, разбира се, ми е съвсем ясно, че тайното чупене на екраните не е екстравагантен каприз, нито пък, ако щете, някакъв ритуал на абсурда, обаче по-правдоподобна версия чисто и просто нямам. Ето впрочем всичко, което мога да ви съобщя по този въпрос...

Раутхолът потъна в дълбока тишина.

* * *

— Край на текста на звукозаписа — каза Купър и слушателите, отърсвайки се от вцепенението, замърдаха в креслата.

— Какво ще кажете? — попита Роугън, без впрочем да се обръща към някого персонално.

Франк почувствува в гласа на консултанта лошо скрити нотки на тържествуващ сарказъм и си помисли: „Професорът май също е... тщеславен“.

— Необикновено интересен текст — каза Николски. — Бих искал да имам фонокопие.

— Може да считате, че фонокопието е в ръцете ви — отговори Холбрайт. — Е, професоре — каза той на Роугън, — трябва да ви поздравя. В някои отношения медицината натри носа на нашите момчета от отделите за наблюдение на Космическия сектор. А този Алберт...

— Албертас Грижас — поправи го Роугън.

— Да, Албертас Грижас... Защо ми се струва, че това име ми е познато?... Той все още ли е в състава на екипажа на „Лунна дъга“?

— Не, шефе — отговори Купър. — Успях да се свържа с информационния център на УОКС. Албертас Грижас изпълнява временно длъжността медик на супертанкера „Байкал“.

— Причините?

— Много приятни за Грижас, Холбрайт — намеси се Роугън. — Както и за неговите приятели. Грижас не можа да участва в последния рейд на „Лунна дъга“, към Плутон, защото... първо, предстоеше му защита на докторска дисертация в Москва, която между впрочем мина твърде успешно. Второ, необходимо беше неговото присъствие във Вилнюс в отговорния момент на същественото увеличаване на семейство Грижас. Инга Грижас се готвеше да стане майка на поредната четворка близнаци.

— Ето откъде ми е познато това име! — оживи се Холбрайт. — „Вилнюският феномен“, „Два пъти по четири — сензация!“

— Наистина — каза смутено Николски. — „Прибалтийските юнаци — близнаци“, „Демографският микровзрив в Европа“. Не бях обърнал внимание...

— Естествено — забеляза Роугън. — Фактите около раждането на близнаци не влизат в сферата на грижите на Управлението за космическа безопасност.

— Засега — подхвърли Франк.

— Какво е това „засега“? — реагира нервно на репликата му шефът.

— Засега не влизат — поясни Франк.

— Не разбрах. Изглежда, това е някоя много тънка шега.

— Още не се знае какво може да стане тази „шега“ за нашите потомци.

Холбрайт вдигна учудено вежди.

„Какво ми става днес?...“ — вече с тревога помисли Франк, защото усети надвисналата в раутхола атмосфера на всеобща неловкост.

— Младият човек е прав в известен смисъл — прекъсна мълчанието Роугън. — По данните на статистиката в семействата на работещите в космическото пространство или в семействата на (не обичам тази дума) космените близнаци се раждат дващест пъти по-често, отколкото в семействата на постоянно живеещите на Земята. Това се отнася особено за „потомствените“ работници в космическото пространство, тоест за космените от второ и трето поколение. Споменатият резултат не може да се обясни с просто съвпадение. Сега дори скептиците разбират, че става въпрос за генетична аномалия с извънземен, така да се каже, произход. Как ще се прояви тази аномалия по-нататък, на нас не ни е ясно. Ще бъде ли това вредно за човечеството... Въпросът се проучва.

— Честно казано — намеси се Николски, — аз не съм в състояние да си представя какъв проблем за човечеството могат да крият в себе си фактите на така рязко нарасналата раждаемост на близнаци.

— Твърде сериозен проблем от антропогенетично естество — Франк избърза да се намеси преди Роугън. — Ако се докаже, че количеството близнаци на Земята нараства по експонент, нашите потомци могат да се окажат пред опасността от антропогенетична задънена... — Някакви бълбукащи звуци му попречиха да доизрече последната дума. Той погледна към Роугън. Роугън се смееше.

— Моля да извините стареца — каза най-после консултантът. — Не е възпитано, разбирам, но... съгласете се, че ми е трудно да се удържа, когато такъв специфичен въпрос поражда тревога в главите на абсолютни неспециалисти в тази област. Самите антропогенетици тепърва едва-едва се размърдват, вдигат още рамене, а някои хора нямат вече търпение да забият тревожно камбаните!...

— Времето е такова, професоре — напомни му вежливо Франк.

— Какво?

— Такова... бързотекущо. Докато специалистите вдигат рамене, специфичните въпроси на времето заставят Управлението за космическа безопасност да действа по най-недвусмислен начин с

юмруци. Наистина от това няма твърде голяма полза, но нали трябва все нещо да се прави?

Роугън втренчи във Франк невиждащ поглед и каза замислено:

— Или много съм остарял и нищо не разбирам от възгледите на съвременната младеж, или... Може наистина да е време?... Впрочем... — старецът направи пауза.

„Давай, давай — окуражи го мислено Франк, — интересно е да узнаем какво са мислили динозаврите, когато са срещнали първите млекопитаещи.“

— ...Впрочем, аз мисля — произнесе носово професорът, — че причината за това е рязката хипертрофия на самосъзнанието на новото поколение. Загадъчен изблик на...

— Защо да е „загадъчен“? — възрази му Николски. — У нас на Изток това се счита в реда на нещата. И се нарича впрочем не „хипертрофия на самосъзнанието“, а „развито чувство за обществена значимост“.

— Развито! — повтори многозначително Роугън. — Там е цялата работа. Развитие без екстензивни изблици. Вашата социална среда постепенно е натрупвала обществено-психологически потенциал от необходима за нашето време ориентация. Отбележете — постепенно! Затова вие, неспециалистът в областта на социологията, трудно можете да разберете някои „детски болести“ на западния социум. Героят на нашия разговор... — старецът погледна умълчалия се Франк, както се гледа неодушевен предмет — боледува от някаква много мъчителна, но, предполагам, не много опасна „детска болест“. А може би и от няколко наведнъж. Искам, когато имам свободно време, да помисля върху това и да се опитам да поставя точна диагноза. Струва ми се, че една от причините за подобни „болести“ е не съвсем обоснованият избор на професия...

— Виждам, че сте решили да убедите моя шеф в професионалната ми непригодност — отбеляза Франк.

— Не, имам предвид нещо друго: претенциите на хипертрофираното ви самосъзнание изпреварват нашия век. Искам да кажа, че професията, която напълно би съответствувала на вашите потенци, просто още не е успяла да се роди. Ако освен Управлението за космическа безопасност имаше и институт за космически тревоги и

опасения, аз, без да се замислям, бих ви препоръчал за ръководител на катедра „Отчаяние“.

— Между другото — каза Николски — на тази „още несъществуваща“ професия вече й растат полака-лека зъби, независимо от това искаме или не искаме. Полинг е абсолютно прав в едно: работата ни по въпросите на стратегията е крайно занемарена. И, изглежда, много скоро у нас ще бъде създадено организационно подразделение със стратегическо направление. Нещо като отдел „Методология“ или отдел „Хипотетични опасения“...

— По-добре направо отдел „Погребално шествие“ — вметна със задоволство консултантът. — А в щата му да има десетина млади оплаквачки по проблемите на бъдещето.

— Съгласен съм — изръмжа Холбрайт и удари с двете си ръце едновременно по ръба на масата. — Съгласен съм с доводите на всички спорещи страни! Обещавам да изтръгна от нашето ръководство щатна длъжност на оракул и тържествено обещавам да дам на Полинг най-положителната характеристика! Благодаря на всички участници в тази особено поучителна дискусия и ги моля — моля! — да оставят на мира проблемите на бъдещето и да се върнат при насъщните задачи на настоящето. По-близо до темата! Напомням: темата на нашата работа по силата на някои обстоятелства има по-голямо отношение към системата на Уран, отколкото към системата за професионално ориентиране на кадрите.

9. ВЪЖЕ ЗА ШУРЕЯ

— Най-загадъчният елемент в съобщението на Грижас е историята за чужденеца. — Шефът обгърна с поглед събралите се. — Желаете ли някой да се изкаже?... Вашето мнение, професоре?

Старецът вдигна бавно бледите си клепачи.

— А вашето?

— Така, ясно... — Холбрайт премести погледа си върху Николски.

— Мисля, че трябва да се опитаме да установим контакт с Ранд Палмър — каза Николски. — Ако това е възможно.

— Ще се опитаме, и то незабавно. Палмър е щатен сътрудник на Западния филиал на УОКС. Нашият оператор сигурно вече е оценил обстановката... Какво ще кажете, Купър?

— Поисках от свързочниците да ми дадат нашата специална линия за видеовръзка с УОКС. Предупредих Палмър, че сигурно ще ни бъде нужна неговата консултация. Той чака.

Холбрайт му кимна.

Синьото пространство редом с изображението на Купър избледня и се разтвори безшумно от пода до тавана. Появи се някаква огромна глава — така сигурно изглежда за обитателите на стайния аквариум главата на собственика му, когато той ги гледа през стъклото. Франк разглеждаше добросъвестно Палмър, но не намираше нищо особено в него. Беше на около петдесет години, главата му — кръгла, косата — сиво-бяла и както е прието при десантчиците — късо остригана; бронзово, загоряло, твърдо и в същото време най-обикновено лице — от тези, които трудно се запомнят от пръв поглед. На тренировките за зрителна памет с честата смяна на образци от подобни лица треньорите-психолози довеждаха Франк до изнурение.

— Хелюу, Ранд! — каза Купър в огромното ухо на Палмър — великана. — Извинявай, че те накарах да чакаш. Виждаш ли ни?

Изразът на търпеливо очакване върху исполинското лице се смени с внимание, очите и устните се размърдаха:

— Виждам ви, но, кой знае защо, не сте цветни. Само ти си цветен на екрана ми...

— Всичко е наред, така трябва да бъде. Ранд, моят шеф смята, че ти ще можеш да разплетеш една интересна история. Ще ми се наложи да записвам разговора ви, нали не възразяваш?

— Хайде без много церемонии. Аз между впрочем съм на работа и имам задачи до гуша.

— Ние също не сме на разходка — продума разсеяно операторът. — Шефе, аз съм готов. — Протегна за нещо ръка встрани и се получи много забавно: ръката му влезе в ухото на гиганта.

— Купър — каза Холбрайт, — преместете образа на Палмър подалече от своя, пречите ми. — Главата на гиганта се отмести плавно надясно и намаля наполовина. — Ето така е добре. Добър ден, Палмър.

— Добър ден, Холбрайт.

— Познавате ли ме по физиономия?

— Да, виждал съм ви веднъж в УОКС.

— Веднъж ли... Кога?

— В онзи ужасен ден, когато „Спейс фантом“ претърпя катастрофа. Или един ден след това... С една дума, виждал съм ви на съвещанието във връзка с гибелта на този кораб.

— Преди една година... Имате добра зрителна памет.

— Засега не се оплаквам.

— Добре, ще ви потрябва. — Холбрайт му кимна. — Вашата възраст?

— Четиридесет и седем години.

— Длъжност?

— Инспектор на кадрите от десантните подразделения на УОКС.

— Прекрасно... Как е времето при вас?

Палмър замига учудено.

— Времето е превъзходно. Но вас може би ви интересува нещо друго...

— Да. Освен времето нас ни интересува Четвъртата експедиция до Уран. По-точно едно странно произшествие на борда на „Лунна дъга“.

— А... ясно... — В очите на Палмър проблесна тъжно размишление. — Кое имате предвид?

— Няколко ли странни произшествия имаше?

— Не бих казал.

— Прекрасно. Да считаме, че сте се сетили за какво става дума.

— Ясно. Искате аз пръв да произнеса думата „чужденец“. Добре, ето казах я.

— Благодаря ви, Палмър. Това е много важно за следствието.

— Следствието по делото за чужденеца ли?

— Не, ние вървим по друга следа, но чужденецът ни се изпречи на пътя. И, кой знае защо, той не ни хареса, затова решихме да се консултираме с вас. Кога беше това? Помните ли точната дата и часа?

Палмър каза датата и часа.

— Разкажете ни подробностите от срещата.

— Минали са осем години — измърмори Палмър. — И сега аз...

— Забравили сте подробностите ли?

— Не, но...

— Споделяли сте за тази история с някого?

— Да, разказвал съм на приятеля си за чужденеца.

— Сигурно нямате много приятели. На кого именно?

— Не бих искал да назовавам имена.

— Да не би да предполагате, Палмър, че ви задавам тези въпроси от празно любопитство?

— Именно заради това не бих искал... Извинете, но не желая приятелите ми да бъдат обезпокоявани.

— Това зависи от вашата откровеност. Ако не сте откровен... резултатът, уви, ще се окаже коренно противоположен на това, което искате. Ще бъдем принудени просто да разговаряме с Бугримов.

На лицето на Палмър се изписа объркване.

— Вие... Но откъде знаете?

— Такава ни е службата. Бугримов повярва ли на разказа ви за чужденеца?

— Разбира се. Никога не съм го лъгал или подвеждал. И изобщо... това не е в характера ми.

— На кого още сте разказвали за чужденеца?

— На командира на десантния отряд на „Лунна дъга“ Нортън.

— Нортън повярва ли ви?

Лицето на Палмър се вкамени.

— Защо мълчите?

По челото на Палмър изби пот.

— Какво ви е?

Десантчикът мълчеше. Бившият десантчик. Франк гледаше със съчувствие светлокафявите му, силно увеличени на екрана очи — можеше да си представи какво му е сега. Увеличените изображения на лицето някак си грозно, неприятно разголваха хората... Но това беше един от методите на следователската практика, не можеше нищо да се направи.

— Не разбирам съвсем състоянието ви — каза меко шефът, — но трябва да се стегнете и...

Палмър не го слушаше.

— Попитайте Нортън сам — каза той.

— Значи Нортън можем да го безпокоим. Нортън не ви е приятел.

— Работата не е в това. Просто не искам да си пъхам носа в личните работи на Нортън.

— Нима въпросът дали Нортън ви е повярвал или не, не засяга с нищо вашия нос?

— Отначало бях убеден, че Нортън не ми повярва.

— А после?

— После... Виждате ли, това вече беше без значение.

— Засега аз нищо не виждам. Добре... Разкажете ни това, което сте разказали на Бугримов и на командира.

Палмър започна да разказва неохотно. Франк го слушаше разсеяно — не обичаше повторенията. Всичко съвпаднаше с разказаното от медика. Шефът и Николски, обратно, слушаха с напрегнато внимание; Роугън привидно дремеше, но Франк вече малко вярваше на безучастните пози на язвителния консултант.

— Интересно! — проговори шефът, сякаш за пръв път чуваше тази история. — Твърде интересно!... И така, на борда на „Лунна дъга“ през нощта вие сте срещнали непознат човек, който не е могъл да бъде член на екипажа на рейдера. Не бих повярвал, ако някой друг ми разкажеше такова нещо... А вие самият какво мислите по този повод?

— Аз... и до днес... С една дума, не зная какво да мисля. Толкова много мислих!... Омръзна ми, Холбрайт! До гуша ми дойде този чужденец! Обърнете се с въпросите си към Нортън.

— Защо именно към Нортън? Той да не би... да знае за чужденеца повече, отколкото вие?

— Попитайте го сами за това. А на мен в края на краищата ми е все едно какво знае и какво не знае.

— Ще го попитаме. Но сега разговарям с вас. Нали не сте заинтересовани нашата организация да бъде водена за носа?

— Не, не съм заинтересован.

— Така и предполагам. Тъй като интересите ни съвпадат, кажете, Палмър... Когато се срещнахте с непознатия, не забелязахте ли в облика му някаква странна особеност?

— Непознатият сам по себе си е вече твърде странна особеност.

— Безусловно. Но аз имах предвид друго. Не ви ли е идвало наум, че това е могла да бъде изкусно направена маска? Или грим?

— И за това съм мислил. Наистина нищо такова не съм забелязал, но кой знае... Трябва да има поне някакво обяснение.

— Еднократна ли беше срещата ви с чужденеца?

— На борда на рейдера — да. По-късно ми се случи... Тоест аз, разбира се, не можех да го срещна, защото... вече го нямаше този човек. Просто ме учуди едно странно сходство и си помислих... Не, глупаво беше така да мисля. Защото... него го нямаше вече твърде дълго преди това.

Тръпки полазиха по гърба на Франк. Той почти с ужас следеше как бившият десантчик се опитва мъчително, със страшно усилие да се измъкне от хаоса на някакви свои представи. Лицето на Палмър беше мокро от пот.

— Вие — проговори шефът, като гледаше тавана, — вие не сте могли да го срещнете, защото... Е да, по тази причина, че него вече го е нямало... Кого, Палмър?

— Този... Е, този, който ми се стори, че е чужденец. Тоест сам по себе си той за мен, разбира се, е чужденец. Аз изобщо не го познавах, никога не бях го виждал... е... преди това. Само после... Но какво значение има? Нали ви казвам, че всичко това така... Изобщо не знам! И откъде ми се взехте на главата! Може всъщност да е нямало никакъв чужденец, а аз съм седнал сега пред вас и се оплитам като глупак!

— Успокойте се, Палмър. Искате ли да ви кажа защо става така с вас?

Палмър мълчеше.

— Затова защото вие нещо не казвате докрай.

Палмър се обливаше с пот и мълчеше. „Защо не си изтрие лицето?“ — въпросът като свредел се въртеше в главата на Франк. Съчувствието, което изпитваше към бившия десантчик, започна малко по малко да се изпарява.

— Добре — каза шефът. — Един въпрос ребром: имало ли е всъщност чужденец? Или чужденец изобщо не е имало?

— Зависи как го разбирате...

— Палмър! Да или не?

— Но... как да ви обясня? — измърмори Палмър. Лицето му беше крайно измъчено. — Защо не ми вярвате? Аз наистина не... Е, отначало така ми се стори. А после...

— Стоп! — каза Холбrait. — Ето отгук и ще започнем. От началото. Опишете ни външността на чужденеца. Ако ви е трудно с думи... Знаете ли какво представлява фотороботът? Купър, дайте на екрана на Палмър работно поле на фоторобот.

— Знам какво е фоторобот, но ми се струва, че подобно нещо не ми е нужно... Почакайте, ще ви обясня! Когато вече работех в управленческия апарат на УОКС, веднъж преглеждах за нещо архива и... Попаднаха ми материали от Третата експедиция на Уран. В това число и една фотография на десантчиците от групата на Елдер. Освен самия Елдер не познавах никое от загиналите момчета от тази група и никога не бях ги виждал. Тоест бях ги виждал бегло по телевизионната информация... Но, първо, когато съобщиха за катастрофата на Оберон, ние с Бугримов прекарвахме отпуската си в скипоход по сибирското плато Путоран. И ако вземете предвид, че пред екрана с размер колкото човешка длан в тясната палатка седяха седем души, можете да си представите колко добре съм виждал. Освен това вестта за гибелта на Елдер така ме потресе, че на останалите десантчици, чиито фамилии нищо не ми говореха, аз отделих малко внимание. А с Елдер бяхме започнали да работим заедно още на Венера. Бугримов също се разстрои много. Както разбрах после, освен Елдер той познавал Бакулин, Асеев и Накаяма. Отпуската ни се провали... Второ, не бях имал възможност да видя в пълен обем специалния филм-отчет за Третата експедиция, който са показвали, когато ние с Бугримов се намирахме в резерва на лунната база „Гагарин“. Този ден се решаваше

въпросът за нашето участие в Четвъртата експедиция и на нас, откровено казано, хич не ни беше до филми. Наистина после за целите на специалната подготовка нашият отряд неведнъж гледа този филм в съпровождащите го коментари на Юхансен и Нортън. Но тъй като нямаше смисъл да се демонстрира отново целият филм, ние с Бугримов видяхме само онази му част, която имаше пряко отношение към събитията на Оберон и към действията на десантната група. Десантчиците, естествено, работеха в скафандри... С една дума, някак си лошо стана, но хората, които там... загинаха на Оберон, аз не бях ги виждал добре дори на снимка...

— Ранд, мога ли да издам една малка „професионална“ тайна на десантчиците? — неочаквано се намеси операторът.

— Не е нужно, Купър — спря го Холбрайт. — Всички знаят, че преди рисковани операции десантчиците неизвестно защо не обичат да гледат портретите на загиналите. Понякога това им се удава. Продължавайте, Палмър, моля ви.

— Да, има нещо такова при нас... — съгласи се смутено Палмър. — Затова, когато в архива на УОКС се натъкнах на материалите на Третата експедиция, аз като че ли наново изживях всичко и започнах да разглеждам внимателно снимките на десантчиците. Четирима от тях познавах добре: Кизимов, Нортън, Йонге и, разбира се, Елдер. Познах и другите двама — Симич и, струва ми се, Лоре. Някога се бях срещал с тях в резервите. Прехвърлям по-нататък и изведнъж... виждам пред очите си лицето на чужденеца! Направо изумях! Обръщам снимката и на обратната ѝ страна чета: „Загинал геройски при изпълнение на служебните си задължения. Оберон, системата на Уран“. И както е прието — име, фамилия, дати. Ама че работа, мисля си! В главата ми каша, не мога да се съсредоточа. Едно само ми е ясно: много прилича на онзи... Гледа, насмешливо присвил очи, някак спокойно, сякаш пита: „Какво, братле, позна ли ме?“ Това е! А вие ми пъхате вашия фоторобот! Беше Леонид Михайлов, десантник от Третата експедиция.

Франк забеляза как шефът и Николски се спогледаха бързо.

— Ето какво било — измърмори шефът. — Приятелят на Нортън.

— Това не зная — едва чуто отвърнаха устните от екрана.

— Купър, дайте на Палмър портретите на загиналите десантници.

Пет ярки диапозитива се наредиха моментално на екрана.

— Кой от тях?

— Вторият отляво — каза бавно Палмър.

— Да — потвърди операторът. — Вторият отляво е Леонид Михайлов.

— Приберете диапозитивите, а лицето на Михайлов увеличете. Така... Благодаря ви.

Франк се вгледа с любопитство в „чужденеца“. Външността на Михайлов правеше приятно впечатление. На снимката той изглеждаше сериозен, но в израза на лицето му имаше нещо такова, което даваше основание да се подозира у него чувство за хумор. Стиснати устни, внимателно-изучаващ поглед, лявото око леко присвито... Франк си представи един неприпрян човек със спокойни движения, склонен да се отнася с повишено внимание, но не и без хумор към всичко наоколо му. Хора от подобен тип се срещат твърде рядко... Да, нашият Дейв, изглежда, е любител на рядкостите, умее да си подбира приятелите.

Шефът попита:

— Палмър, уверен ли сте абсолютно, че пред вас е лицето на непознатия, който... хм... ви е шокирал на борда на „Лунна дъга“?

— Защо така... — промълви тъжно Палмър. — Нали ви казах, че прилича. Толкова прилича в лицето, че чак се изумих. Стига вече! За каква увереност може да става дума?

— Добре, поставям по иначе въпроса. Уверен ли сте, че на борда на „Лунна дъга“ сте срещнали човек от плът и кръв, който, както покъсно сте изяснили, много приличал на Леонид Михайлов?

— Да, срещнах. От плът и кръв човек, който приличаше много на Леонид Михайлов. В лицето.

— Така... А в тялото?

— Но аз никога не съм виждал Михайлов в... в натура!

— Точно така — каза Холбрайт. — Защо през цялото време упорито подчертавате: „прилича в лицето“?

Палмър млъкна отново. Видът му беше жалък. „Не, сигурно никога няма да свикна с това...“ — помисли си Франк. Шефът стана и обиколи масата, като поглеждаше екранната стена. Палмър се потеше и мълчеше. Шефът седна и каза делово:

— И така, непознатият прилича в лицето на Михайлов. А за кого ви напомняше тялото му? Пояснявам: походката, осанката, маниерите,

жестовете?...

Устните на Палмър само помръднаха беззвучно.

— Защо трябва да ви тегля за езика? — попита спокойно Холбрайт. — Нали сам преди минута казахте, че всъщност не е имало чужденец. Това сте успели да го „проумеете“ още на борда на „Лунна дъга“, и то доста бързо. Вие сте познали „чужденеца“, Палмър.

Лицето на Палмър се изкриви като от удар.

— Не! — възрази дрезгаво той и добави с отчаяние: — Аз само го заподозрях!

— Има ли тук някаква разлика?

— Има. Не мога нищо да ви кажа със сигурност, не мога да ви обясня!... Но каква ще е ползата, ако ви кажа, че заподозрях Нортън?

Франк не беше подготвен за смайващото действие на думите на Палмър, макар че трябваше да предвиди това, което се съдържаше в тях. Да предвиди!... Обзе го безсилна злоба. Срещу кого? Срещу този плувнал в пот човек ли? Срещу самия себе си ли?... Някаква отвратителна задънена улица... Пеещи пръчки ли — добре. Дивашки изпонатрошени екрани ли — също добре, тъй да бъде! Но сега на всичкото отгоре и Нортън с физиономията на мъртвеца!... Велико космическо пространство! Не, просто лудница... „Стига толкова — Франк почувствува, че го тресе. — Трябва да се действа, трябва да се предприеме нещо.“ Той си повтаряше механично наум: „Да се действа... да се предприеме...“ Мислите му бяха объркани и той не осъзна веднага, че това е пламналата отчаяна тревога за сестра му. Той беше готов да захвърли всичко и незабавно да замине за Копсфорт. Забеляза, че Роугън го гледа, и се почувствува още по-отвратително. „В края на краищата — помисли си — моето желание и намерението на шефа напълно съвпадат...“

Улови настъпилата в хола угнетяваща тишина и се запита като за нещо ненужно: „Защо млъкнаха?“

— Вие не ме разбрахте, Палмър — каза накрая шефът. — Не искам от вас никакви обяснения. Нужни са ни само факти. Няма да са излишни, разбира се, и вашите съображения... или, по-добре казано, коментари на фактите. Кога заподозряхте Нортън?

Палмър отговори вяло:

— На следващия ден.

— В кой момент?

— Не зная... Всеки случай след разговора ми с Нортън в спортната зала.

— Даде ли ви разговорът повод за подозрения?

— Не... Не зная. Когато му разказвах за чужденеца, Нортън ме слушаше мрачно и с тъжно неудоволствие... Вечерта го срещнах в коридора и... Той стъпва някак си особено меко, като леопард по време на лов. И в мен... някак смътно...

— Първите подозрения ли?

— Да... Не. По-скоро... едно такова предусещане като че ли.

— И вие си помислихте...

— Не, нищо не си помислих. Бях много изморен и си легнах рано. А в съня си... Аз рядко сънувам, но онази нощ толкова много неща видях насън!...

— Насън ли се оформиха подозренията ви?

— Вероятно, защото сутринта вече бях почти уве... Не, не е точно така. С една дума, за пръв път си помислих, че са ми скроили отвратителна шега.

— Нортън ли?

— Той, изглежда, не беше искал... на мен, но така стана.

— А вие опитвахте ли се да разберете как е успял да измени външността си?

— Опитвах се. Не зная... При срещата всичко ми изглеждаше естествено. Освен самата среща, разбира се. И то толкова естествено, че... С една дума, не съм уверен, че подозренията ми са основателни. Но от друга страна...

— Изразът на лицето му също ли ви изглеждаше естествен?

— Да, напълно.

— Същият ли беше изразът като този на портрета на Михайлов?

— Не. Беше друг. Лицето му беше мрачно и угрижено... зло. Сякаш бързаше за някаква спешна и неприятна работа. Явно не ме... Почти без да ме погледне, ме отблъсна с лакът и профуча покрай мен.

— Забелязвали ли сте у Нортън такова... такъв...

— Да отблъсква ли?

— Да.

— Веднъж. Преди десанта на Титания. Нортън бързаше: бягаше, командуваше; в бързината налетя отгоре ми и ме блъсна. Това веднага ми напомни... Спрях се, изгледах го в гръб. Той също се спря

неочаквано, погледна ме и каза: „Извинявай, Ранд.“ Направи крачка, пак се спря и допълни през рамо: „И за онзи път... също извинявай.“

— А, така ли? Какво е искал да каже?

— Кой го знае...

Последва дълга пауза.

— Това ли е всичко? — попита Холбrait.

— Да, всичко.

— Искате ли да допълните нещо?

— Не.

— Тогава два последни въпроса. Не забелязахте ли разлика в ръста на Нортън и на... онзи...

— Разбрах. Не, не забелязах. Според мен те са еднакви на ръст.

— Емблемите на костюмите им съвпадаха ли?

— Да. На ръкавите им имаше кугуар.

— Благодаря ви, Палмър. Вие много ни помогнахте... Поне аз се надявам да е така. Довиждане. Моля да ме извините за безпокойството. — Холбrait му махна с ръка като при сбогуване. Палмър гледаше мълчаливо от екранната стена — май не му се вярваше, че всичко е свършило и че е свободен. Лицето му започна бавно да се разтваря в синевата.

Холбrait седеше, навел глава, сякаш изучаваше отражението си върху полирания плот на масата. Дори неподвижността не можеше да скрие колко е разтревожен и озадачен.

— Виж какво било — каза той, без да мръдне главата си, но беше ясно, че говори на Николски.

Николски не му отговори веднага. Изпрати с поглед изчезващото изображение на Палмър, сведе очи и започна да разглежда собствените си ръце.

— Интересно — произнесе най-после той с такава интонация, сякаш искаше да каже: „Лоша ни е работата, колега!“

— Забавно — изрече в тон на Николски Холбrait.

— Ако искате да знаете моето мнение, то... аз съм почти убеден — каза мъгляво Николски.

— Кентавър ли? — попита също така мъгляво Холбrait и без да дочака отговора, заяви: — Мненията ни съвпадат.

— Толкова по-зле.

— Да. Това е рядък случай, когато разногласията биха били добре дошли...

— Странна зависимост — измърмори мрачно Николски. — Колкото са повече фактите...

— ...толкова е по-малко смисълът — Холбрайт хапеше устните си — М-да, това е... това е като... — той търсеше с явно усилие точните думи, — като да удряш с глава стената.

— Но ние нямаме други факти.

— Какво ще кажете, ако уговорим Палмър...

— Да възпроизведе срещата ли?

— Да.

Николски се замисли.

— Аз всъщност не съм против, но... Първо, времето... Второ... — Той погледна изпод вежди Холбрайт. — Вие въпреки всичко се надявате да се отървете от... кентавъра, нали?

Последва пауза. Холбрайт не бързаше с отговора.

— Не — каза той. — Вече не се надявам. Засега нямам намерение да изхвърлям решително от предположенията си маската и грима, но по-добре ще е да се приготвим за нещо по-лошо.

— Да, по-добре ще е — съгласи се Николски. — В нашата практика това вече престана да бъде словесен куриоз. — Той се отпусна на облегалката на стола.

— Обичате ли спорта? — попита го неочаквано Холбрайт и забелязал бързия поглед на събеседника си, поясни: — Интересно ми е, харесват ли ви нашите ковбойски състезания?

— Родео ли? Да, те са занимателно зрелище...

— Чувал съм, че сте отличен ездач и майстор на ласото, вярно ли е? Полинг, а за вас съм чувал, че два пъти сте били шампион, така ли е?

Франк погледна шефа си:

— Бил съм. В училищните родео.

— Вярно ли е, че сте постоянен участник в ежегодното „Голямо родео“ в Копсфорт?

— Съвсем ми излезе от ума, че утре в Копсфорт има спортна дандания... Не, ковбойския спорт го заряхах веднага след като постъпих на работа в Управлението.

— Напразно.

— Че съм зарязал спорта или че съм постъпил в Управлението?
Холбрайт не отговори, само го погледна.

— Разбирам накъде клоните. — Франк се размърда в креслото си. — Готов съм още днес да замина за Копсфорт... Но предполагам, че съм ви нужен не като носител на награда от „Голямото родео“, а като интервюиращ, натъпкан от главата до петите със скрита микроапаратура.

— Не — каза Холбрайт. — Никаква записваща микроапаратура. И в този смисъл най-строго забранявам каквато и да е самодейност. Никакви специални гривни, копчета, медальони, радиосигнализатори, микротелемонитори. Разбирате ли? Ни-ка-кви! Най-обикновени дрехи на спортист-ковбой. Широкопол стетсън, джинси, ковбойска риза и колан с обикновена — обикновена, Полинг! — катарамата. Това е всичко. В Копсфорт ви е привлякло най-вече „Голямото родео“. Страхувам се да гледам толкова напред, но това родео може да се окаже едно от най-отговорните в живота ви.

— Е, не ми е за пръв път да препускам без седло и да мятам ласо. Но кой ви е казал, че няма да почувствам разликата между бика и зет си? — Франк осъзнаваше, че говори съвсем не това, което трябва, но не можеше да надвие себе си. Беше го обхванало необяснимото желание да каже на шефа си нещо неприятно. — От моя страна би било нечестно предварително да ви обещавам нещо.

— Аз не очаквам обещания. Нужна ми е вашата съзнателност и готовност. Иначе просто няма смисъл да замисляме операцията „Копсфорт“. Или „Голямото родео“.

— Или „Кентавър“. Или чисто и просто — направо: „Въже за шурей“?

— Веднага искам да внеса пределна яснота — каза уморено Холбрайт. — Вие, Полинг, имате право да се заемете с копсфортската мисия само на доброволни и на никакви други начала. Отказът ви ще ни огорчи, естествено, но ние ще го разберем правилно.

— Шефе, във всички случаи аз ще се заема с копсфортската мисия. И не толкова от страх да не ви огорча, колкото по лични мотиви. Освен това просто би било безсмислено да изпращате някой друг в Копсфорт да се срещне с Нортън.

— Това е вярно. Тогава каква е причината за вашия... хм... душевен смут?

— Причината е, че предвиждам как ще стане всичко. Да си призная, шефе, чувствавам се много неловко и... не мога да се заставя да повярвам в успеха на копсфортската идея. Това ме потиска. Да имаш работа с Нортън поначало не е много приятно. Още повече с такова негово... качество. В края на краищата аз не съм специалист по кентаврите.

— Така ли? — учуди се мрачно Холбрайт. — А кой от нас е специалист по кентаврите? Хаст ли? Кюсак? Аз? Вие ли, Николски? Вие, професоре? Или може би вие, Купър?... Виждате ли, Полинг, всички мълчат. Ние изпитваме остър дефицит от подобни специалисти. — Холбрайт се завъртя в креслото си. — Купър, откарайте ни горе и можете да се считате свободен до шестнайсет нула-нула. Но подготовте за вечерното заседание всички материали по „оберонския смерч“. Филми, документация, отчети на комисиите... всичко!

Купър кимна. Нахлулата отгоре дневна светлина се отрази в плота на масата, изображението на оператора изчезна и екранните стени се плъзнаха надолу. Франк примижа в очакване лъчите на жаркото слънце. Но слънце нямаше. Цялата небесна панорама, която се виждаше от прозореца на инструкторската зала, бе забулена от голям облак. Идваше буря с дъжд и гръмотевици. Идваше стремително откъм океана и влачеше ниско тъмнооловения си търбух, в който проблясваха мълнии. Такива ураганни бури нередко носеха със себе си сериозната за тези места неприятност — силния вятър торнадо. Франк потърси машинално с очи пъстрите върволици на ясно открояващите се върху буреносния фон противоураганни аеробалони, но метеозащита нямаше. Синоптиците сигурно мислеха, че всичко ще мине благополучно.

— Разказвал ли ви е Нортън нещо за „Лунна дъга“? — попита Холбрайт. — Полинг, вас питам.

— Не, шефе — отговори Франк, извъръщайки поглед от прозореца. — Не си спомням Нортън да е произнасял пред мен името на този рейдер.

— Често ли ходите в семейството на сестра си?

— Обикновено един път в месеца. Понякога по-често. Работата е там, че мен и сестра ми още от деца ни свързва голяма, сърдечна дружба. Навярно в зрялата ни възраст тази дружба щеше да играе по-малка роля, ако не беше женската мъка на Силвия: тя е бездетна. С

това обяснявам необикновената ѝ привързаност към мен. И до днес ми казва „бейби“.

— Изчерпателен отговор — похвали го Холбрайт.

— Постарах се предварително да ви изясня ситуацията. Иначе отговорът ми на вашия следващ въпрос може да ви се стори нелогичен.

— Проницателността е едно от най-ценните качества в нашата професия — изкоментира одобрително Холбрайт. — И така?

— И така, въпреки че Нортън е мъж на сестра ми и в крайна сметка — мой роднина, аз не го познавам добре. С други думи, шефе, моите твърде чести визити в Копсфорт са едно, а отношенията ми с Дейвид Нортън — съвсем друго. Ние с него се срещаме твърде рядко и още по-рядко разговаряме. Дори и след като той излезе в оставка и завинаги отседна в Копсфорт. Всякакви форми на общуване ни отегчават, ние се избягваме взаимно.

— Виж ти!... Какви неприятности сте си причинили един на друг?

— Никакви. Просто от самото начало той прояви към мен равнодушие, аз му отвърнах със същото и толкоз... — Франк забеляза, че шефът и Николски го гледат някак си много внимателно, без да откъсват очи от него, и добави: — Надявам се, вие разбирате, че с такъв багаж от „роднински отношения“ няма да ми бъде лесно в Копсфорт.

— М-да, не е много богат багажът... — съгласи се Холбрайт. — Но ние ще обсъдим това по-късно. Сега предлагам...

В прозореца блесна ослепителен огнен сноп и последва гръм, който сякаш разлюля зданието. Моментално след него по стъклото заудря проливен шумен дъжд. Плътноста на дъждовния водопад беше такава, че сгъстилият се в залата сумрак включи автоматичното осветление. Николски огледа примижал декоративните лампи, премести поглед към прозореца и поклати глава. Дъждовният ураган буйствуваше. Ослепителните разклонени пукнатини на мълниите пореха водния поток; почти непрекъснато гърмеше, ехтеше и на фона на еднообразния тътнеж на водата или на вятъра се носеше нещо гръмовно...

— Дъждец ли заваля? — осведоми се сънливо Роугън. Той извади от ухото си топчето на слуховия апарат, пхна го в горния джоб на сакото си и зае предишната поза.

Холбрайт стана, но в този момент изписука сигнала за вътрешна връзка.

— Бауер ли е? — попита Холбрайт, като се мръщеше от поредния силен гръм. — Давайте каквото имате!

— Постъпи първото съобщение — от Торонто — отговори шпикерът от тавана под акомпанимента на гръмотевичната канонада.

„На война като на война...“ — помисли си Франк, вслушвайки се в гласа на дежурния. Бауер докладваше:

— Операцията от типа „Есплънейд“ се оказала безрезултатна. Мъф Аган се държал в Торонто като обикновен турист. Не се е срещал с никого от роднините на Елдер, най-малкото поради това, че в този град няма твърде близки роднини на загиналия десантчик. Трима бивши приятели на Елдер познават Мъф Аган по физиономия. Двама от тях са се срещали и разговаряли с Аган след събитията на Оберон само веднъж. Отричат да са имали след това контакти с пилота. Нито един от служителите в хотел „Глобус“, които познават Мъф Аган по физиономия, няма понятие за „черните следи“.

— Това ли е всичко?

— Да, засега всичко.

— Добре... липсата на резултат е вече резултат. Впрочем ще почакаме и другите съобщения. Ако се появи нещо ново, Бауер, свържете се с мен след шестнайсет нула-нула.

Шпикерът млъкна. Холбрайт погледна часовника си.

— Време е — каза. — Чувствувам, че желанието ми да хапна нещо се превръща в натрапчива идея. Призовавам ви да се отнесете към тази идея без лекомислено предубеждение.

Роугън пръв откликна на призива на Холбрайт:

— Аз съм готов, ако ми подскажете къде се намира диетичната зала.

Франк си спомни за слуховия апарат в горния джоб на професора и го погледна неволно. После стана и с мъка раздвижи отеклите си крака към вратата. На излизане чу, че шефът каза нещо на Николски, но какво именно, не разбра: думите му потънаха в грохота на поредната гръмотевица. Отговора на Николски обаче чу ясно:

— Няма нужда, Холбрайт, не се безпокойте. С Мъф Аган ще се заемем ние. Още не се знае как ще потръгнат работите ви с Дейвид Нортън...

Франк излезе в безлюдния, ярко осветен коридор. Вратата се затвори след него с меко шумолене. В коридора беше непоносимо тихо.

ЧАСТ II

1. РЪЖДАТА НА СПОМЕНИТЕ

Най-лошото е, че през по-голямата част от годината небето над Копсфорт е абсолютно прозрачно...

Днес след залез слънце погледът му случайно улови жълтата искра на Меркурий и после цяла вечер в ушите му звучеше крясъкът на меркурианската чайка — скърцащ, протяжен, безкраен: „Кия!... Кия!... Кия!...“ И за да се отвлече от този крясък-призрак, от този крясък-спомен, той започна да мисли за разни незначителни неща, но това не му помагаше. Напразно се мъчеше например да си спомни как се казваше проклетият папагал на лунната база „Гагарин“, когото скучаещият в резервите Джанела бе научил да вика с пълна сила: „Лейтенант Нортън, мир-р-но! Здравей!“ Спомни си само, че много пъти се бе канил да превие врата на тази съвсем невинна птица, но така и не се бе наканил. И още, кой знае защо, си спомни как Михайлов бе задигнал от склада един дебел риж котарак и го бе скрил в каютата си с намерението да го разходи до Уран и как отначало всички се бяха зарадвали и го бяха кръстили Форсаж. Но по-късно, при засилването до крайцерска скорост, котката бе родила неочаквано пет мъртви котета под килимения филтър на регенератора. Тогава я взеха от Михайлов, започнаха да я наричат Мадам и много я съжаляваха. Мстислав Бакулин нарече Михайлов кождер и едва не се сби с него. А по-нататък... По-нататък следваше Оберон и не бяха нужни никакви спомени. Можеше само да размишлява, но десетте години мъчителни размишления го бяха убедили, че е по-добре да не мисли за всичко това. А междупланетната пътничка-котката подариха на някакъв зоопарк и зяпачите знаеха за нея повече, отколкото за загиналите на Оберон десантчици. Това бе един от парадоксите на съвременния живот, но за него също беше по-добре да не мисли.

Лошо нещо са спонтанните спомени. Достатъчно е да уловиш с поглед мимоходом някаква жълта точка над хоризонта и в ушите ти дълго звучи крясъкът на отдавна навярно умрялата чайка: „Кия!... Кия!...“ Дявол да го вземе този крясък! Когато го чу за пръв път, и през ум не беше му минавало, че така здраво ще се вреже в паметта му

и че постепенно с времето ще се превъплъти за него едва ли не в главна особеност на Меркурий. В звуков образ на планетата.

Преди той нямаше никакви затруднения с представите си за Меркурий. Знаеше, че е двойник на добре познатата му Луна, само че много по-голям и по-горещ, и че на него се намира най-големият в космическото пространство металургичен комбинат. Когато се приближаваха към планетата, той спеше. На борда на комфортната „Русия“ си отспа хубаво за четирите изминали денонощия и за още толкова напред и едва половин час преди да се прехвърли на орбиталния лихтер, погледна без ни най-малко любопитство скучно оголената повърхност, сбръчкана и втвърдена като изсъхнала кора на нар, обсипана с дупки на кратери и чашообразни вдлъбнатини около планинските върхове. При спускането лихтерът направи остър завой и на екраните му се претърколи колелото на грандиозна мозаична панорама: бели и златисти многоъгълници, ивици, звезди, сивочерни кръгове и овали, сини плоскости, огледално-живачни капки и куполи, а при следващия завой се появиха синкави блестящи игли на куликристали, чернобели „шахматни полета“, подобие на продълговато розово езеро със стъкловидни, нашарени с червени жилки брегове, вдлъбнати склонове, облагородени от амфитеатрите на мътнозелени стъпала-тераси... и цялата тази пъстра грамада се обгръщаше от планинска дъга, чудновато прорязана от гънки; на всеки връх нещо блестеше ослепително, а по-нататък, зад тези блестящи точки, към хоризонта се виждаха мрачни ридове, страшно обезобразени от белезите на полуразрушени насипи, цепнатини и дупки на кратери. Той обгърна с поглед ширналия се внезапно простор и изведнъж изпита усещането на мащабността на завладения от хората нов свят (беше го изпитал вече на два пъти: при приближаването си към Марс и при кацането на Ганимед) — усещането, че това, дявол да го вземе, е планета, а не някаква си там луна. Разбира се, той осъзнаваше, че един град, макар и много голям (с двестахилядно население, дало му трогателно-символичното име Аркад) още не е повод за тържества по случай усвояването на цялата планета, но усещането за „нов свят“ не го напускаше...

Лихтерът се гмурна в огромния, облян с виолетова светлина шлюз на пристанищния комплекс, спря се и стовари на перона пътниците си. Добре, че се досети да излезе последен и никой не

забеляза объркването му. Перонните етажи на космическото пристанище напомнях по-скоро фоайе на голям столичен театър, отколкото гарово помещение, и в униформата си на десантчик той се чувствуваше ужасно нелепо сред празнично пременената тълпа — един средновековен пират на фона на свръхмодерния интериор. Аркад още от първите крачки го порази с разкоша си, нечуван и невидан в условията на космическото пространство, и докато не се свърза по гаровия видеотектор с щаба на отряда „Мъркюри рейнджърс“, не му се вярваше, че тук изобщо имат нужда от хора с неговата професия. И после цял ден, докато разглеждаше града, не можеше да повярва. Почточно, не цял ден, а пет часа, които щабът му даде за настаняване и почивка. Той нямаше нужда от почивка и за четири часа успя (както си мислеше) да види много. Тук имаше неща, каквито не можеше да се срещнат в други точки на космическото пространство, а най-важното — много зеленина, светлина, простор, въздух и вода. По-късно разбра, че бе видял само незначителна част от най-големия град на космическото пространство. От най-автоматизирания, най-промишления, най-комфортния, най-най!...

Всъщност това вече не беше град, а колосален плацдарм на нахлуването на земната ноосфера в чуждия за нея свят на суровата планета, една Малка Земя, повече от девет десети на която бяха заровени в почвата на Меркурий, буквално до „темето“, и твърде добре въоръжена против всичко, което имаше склонност да я изравя оттам. Обстоятелството, че плазмата на слънчевата корона почти непрекъснато лижеше „темето“ на Аркад, вече говореше само за себе си...

Естествено, той знаеше за съществуването на Аркад (жилищно-промишления комплекс А-200-М, построен на Меркурий по образец на сибирските мегаполиси) и можеше донякъде да си представи размерите му, но за съществуването на такъв впечатляващ плацдарм имаше смешно смътна представа и сега, запознавайки се с него, съжеляваше, че преди никога не бе се интересувал специално от меркурианските проблеми. Вървеше наслуки, без каквато и да е система, и не вярваше на очите си — толкова просторно, удобно и разнообразно бе всичко наоколо му. Третото ниво на града го плени напълно. Цветни лехи, уютни градски градини. Странни разклонени съоръжения на три-четири етажа, приличащи по-скоро на големи

свещници, отколкото на къщи. Не по-малко странни декоративно-архитектурни форми на някакви ажурни постройките, чието предназначение не беше лесно да се отгатне. Безчет фонтани, басейни с чиста вода, отразяващи дълбокото синьо небе и малкото незнойно слънце от „марсиански“ тип. Сякаш се намираще на върха на някоя планина, с тази разлика само, че никъде не се виждаше хоризонт; и само по кълбестите облаци, обкръжаващи всичко това, можеше да се разбере: пространството тук бе ограничено, небесният простор бе илюзорен... По отворените „чинийки“ на къщите-свещници седяха, ходеха и разговаряха групички хора, заети, изглежда, с нещо сериозно, светеха разноцветните екрани на видеотекторите и той по някои признаци установи, че е попаднал в деловата част на града.

Жилищно-битовият сектор му хареса по-малко. Сред редки борови горички се издигаха плътните редици на смешни съоръжения-гъби върху цилиндрични поставки. Те, кой знае защо, му напомняха за хибрид между венериански дисколет и броня на гигантска костенурка. Отначало му се стори, че е попаднал на паркинг на местния транспорт... По-късно той и жена му също получиха такъв апартамент-спалня: въпреки настойчивите увещания на роднини и съседни Силвия заряза всичко и се появи тук в качеството си на работник от отдела за информация на монтажностроителния комбинат. За него, задебелия десантчик, който не знаеше нищо друго освен работата си, появата ѝ беше най-немислимият разкош в този шикозен Аркад. Жена му пристигна страшно весела, възбудена, а той така дълго я гледа вцепенен, мълчалив, че лицето ѝ се изкриви от огорчение и накрая заплака... Но тогава, заинтригуван от вида на меркурианските „вигвами“, той, разбира се, още не знаеше това. Не знаеше, че „вигвамите“ са доста удобни, че са предназначени само за нощуване, че животът на аркадийците протича изцяло в града: на работните места, спортните площадки и стадиони, в театрите и „залите за феерии“, в клубовете за експрес-информация, в „горите“ и на плажовете в обширната зона за отдих Нов Едем, в ресторантите и дискотеките. Не знаеше, че в почивките между различните задачи сам ще води известно време такъв живот, не знаеше колко щастливо-тревожни ще бъдат дните, докато очакват детето, как ще се сковава жена му под разтревожените погледи на лекарите и как после нищо няма да може да се направи, и как детето ще умре, преди да се роди, а

той, когато му съобщят за това, ще тръгне накъдето му видят очите, без да съзнава посоките, и само изкуственото разсъмване, отразило се във водата, крясъкът на прелетялата над главата му чайка, режещата болка в очите, мокрото лице и скърцането на пясъка между зъбите ще му подсказват в края на краищата къде е и какво става с него, и той за пръв път ще прокълне космическото пространство, ще го прокълне мълчаливо, но така, че да се чуе на всички планети и луни, където бе ходил... Да, в тези часове, разглеждайки чудноватия град, той още нищо не знаеше за това и мина спокойно покрай зелената площадка, където палави дечурлига вдигаха глъчка.

Скоро се усети, че разглежда града делово и дори с известна доза придирчив практицизъм като специалист. Не можеше да избяга от това, той беше специалист по далечното космическо пространство. По далечното наистина, но тук май нямаше принципна разлика. Аркадия нито за секунда не можеше да го заблуди с привидната си абсолютна безопасност и спокойствие. Той беше твърдо уверен, че животът в този град съвсем не е така прост и безгрижен. Защото това беше космическо пространство. Близко или далечно, то бе космическо, а на него той ни най-малко не се доверяваше. Никога, при никакви обстоятелства. Може би затова в отрядите и групите, които командуваше, рядко загиваха хора. Десантчиците не го обичаха — той знаеше това, — награждаваха го с не винаги безобидни прякори — той търпеше и им прощаваше, — но никога сред подчинените му не се намери някой, който да тръгне неохотно с него, Лунния Дейв, на каквато и да е сложна операция. Смятаха го нещо като жив талисман (случваше се — просто се притискаха до него при някои твърде отчаяни ситуации) и не знаеха, че целият му „късмет“ се базирал на недоверието. Той можеше да разбере и прости всичко друго, но не и безгрижието в отношенията с космическото пространство. И колкото повече дизайнерски трикове срещаше, чийто смисъл се свеждаше до стремежа да се подчертае вътрешното благополучие на обитаваната меркурианска среда, толкова по-зорко се вглеждаше в признаците на „техническото недоверие“ към космическото пространство. А признаци срещаше немалко, макар и да не ги търсеше преднамерено. На горните нива на града му направиха впечатление светещите стилизирани фигурки на костенурки, които движеха крачетата си твърде забавно. Досети се, че цветът на „веселите рептилии“ информира за състоянието на защитното поле

някъде високо над главите на аркадийците. Костенурките излъчваха успокоително зелено сияние, но плочите на мощната метална броня, засега разтворени встрани и замаскирани като декоративни корнизи, също говореха за нещо... Между другото установи, че вертикалните скали на уличните термометри едновременно служат и за посочване нивото на проникващата радиация; когато погледна горните цифри на един от тези изящно украсени уреди, му стана ясно, че Аркадия е готова за всичко. Поне жителите ѝ не отхвърляха вероятността от катастрофи... Искаше му се да продължава да гледа града с очите на заслепени от разкоша новопристигнал, но това вече беше невъзможно. Улични скали за газов контрол. Изкусно камуфлирани екрани и сигнализатори за вътрешно оповестяване. Матови кръгове с едва забележими надписи: „Изход към асансьорите за скоростно спускане в скривалището“, „Склад за аварийно оборудване“, „Вход в херметариума по сигнал 2-Т“. Още докато чакаше в резервите меркурианската виза, знаеше, че няма да скучае на тази планета, но между „зная“ и „чувствам“ имаше определена дистанция, която му предстоеше да преодолее. Странно, но в Аркадия тази дистанция за него се увеличи. Той видя много неща, разбра това-онова, но още нищо не бе почувствувал.

Един ярък надпис, подскачащ от място на място като обезумял заек, упорито го съблазняваше да посети обедната зала на ресторант „Бамбук“. Той влезе, но не видя никаква зала, а някаква хълмиста оранжева тръба с вълнообразно движещи се стени... Усети ускорение. Бързо изкачване като по гигантски хранопровод. Внезапно спиране и пред него се разтвори ослепителен слънчев кръг. Отначало видя повърхността на Меркурий и едва после разбра, че залените от слънцето планини са отвъд прозрачната чаша на ресторанта. Небето над планините беше черно.

Той потърси свободна маса в онази част на ресторанта, откъдето се виждаше панорамата на два грандиозни хълма с почти допиращи се чашообразни вдлъбнатини и почувствувал погледите на околните върху себе си, седна с гръб към залата. Обичаше да яде сам, но когато нямаше такава възможност, спокойно се хранеше в обществото на другите и не забелязваше никого.

Съдейки по ширината на кръговия обзор, обедната зала на ресторант „Бамбук“ се намираше на самия връх на някаква твърде

висока кула. В процепа между хълмовете оттук ясно се виждаха закриващите хоризонта гърбици на мрачна планинска верига, изпъкнали като гръбнак под кожата на слаби, изнурени крави. По склоновете на близките гърбици пълзяха надолу жълтеникаво-белезникави, мръснозелени и сиви, с кафяви гриви езици на нещо, което приличаше на много гъста и лепкава пяна на вариво, преливащо от котела. Не се досети веднага, че това е димна лавина... „Моля... — каза някой над ухото му, — ето поръчката ви.“ Той се отдръпна и погледна говорещия бюфет. Ръцете на бюфетния манипулатор сервираха бързо масата и произнесоха: „Приятен апетит!“ Той не успя да забележи кога отпреде му се появи прозрачна съдинка с някаква кехлибарена течност. „Странен ред...“ — помисли си, като потопяваше лъжичката в течността.

Храната беше вкусна, но много малко. Той сложи в нея препържени хапки, разбърка ги. В креслото срещу него седна девойка с недоволено, както му се стори, лице. Имаше руса коса, която се спускаше модно на две къси вълни над ушите, златист мрежест пуловер и намръщени вежди.

— Ще ви преча ли? — попита тя.

— Не.

— Приятен апетит — пожела му тя не много дружелюбно.

— Благодаря.

Докато той ядеше супата, тя си поръча „дежурен обед“, сърдито подрънквайки с приборите. „Опитен десантчик и експанзивна млада меркурианка“ — помисли си той и престана да ѝ обръща внимание.

— Вие не умеете да ядете — каза неочаквано тя. — Ядете като автомат, безстрастно, и не забелязвате разликата между супата от чига и граховия концентрат.

Той я погледна. Беше красива, но не толкова млада, както му се бе сторило в началото. И твърде забележимо излъчваше флуиди на мрачно настроение.

— А вие не умеете да се държите на масата.

— На мен ли казвате това? — попита тя с иронично любопитство.

— Точно на вас — потвърди той. — Досещам се: случайно съм седнал на вашето любимо място и сигурно съм изял поръчаната от вас

супа, но съгласете се, това не може да бъде повод за такова силно раздражение.

— Вярно — каза тя. — Не може да бъде повод... Просто днес нямам настроение. Извинете. С всеки се случва. — Синьосивите ѝ очи гледаха сериозно и като че ли някъде покрай него.

— И така, ние и двамата нямаме настроение — заключи той, като разглеждаше поредното ястие, подадено му от манипулатора. Върху дълъг стъклен съд лежаха три листа салата, две розови топчета, кубче бледорозова пача — всичко бе потискащо миниатюрно. — Хайде да си разменим второто — предложи той.

— Не, опитайте. То е от скариди и е много... хранително. — По устните ѝ премина сянката на усмивка, но очите ѝ си оставаха сериозни. — Днес имам рожден ден и ви черпя.

— Така ли... Честито. И на колко ставате?... Впрочем няма нужда да ми казвате.

— За последен път на двайсет.

— На двайсет и девет ли? Готов бях да помисля, че сте на деветнайсет.

— Благодаря.

— Няма за какво, не е комплимент.

— И вие ли днес също нямате настроение? — попита тя.

— Не, аз винаги съм в такова настроение. Виждате ли, не умея да водя светски разговори.

— В такъв случай ще ядем, без да говорим... Поръчайте си нещо месно.

Той си поръча бьоф-монтре.

Ядяха мълчешком. Избягваше да гледа сътрапезницата си, но видя как тя, стараяйки се да не бъде забелязана от него, направи отрицателен знак с глава и ръка на някого зад гърба му. Той разбра, че бе развалил обедата на цяла компания. А може би бе направил и някаква друга голяма глупост. Завърши десерта си и каза:

— Трябваше веднага да ми обясните, можех да се преместя на друга маса и нямаше да се стигне до този цирк.

В очите ѝ се появи и моментално изгасна някакъв необикновено остър израз, той го улови, но не го разбра.

Тя каза съвсем спокойно:

— Глупости, не ми обръщайте внимание. Трябваше да отговоря на въпроса на една моя приятелка. Това е всичко... Изглежда, вие за пръв път сте в този ресторант?

— За пръв път съм на тази планета.

— Днес ли пристигнахте? С „Русия“?

— Да. Между другото в обедната зала на „Русия“ има съвсем друг ред.

— А преди?

— Какво „преди“?

— Къде сте обядвали преди, мога ли да знам?

— Може. В обедните зали на далечното космическо пространство.

— Как сте... тук, на Меркурий?

— По собствено желание. Ако това имахте предвид — той подчерта думата „това“.

— Не, друго нещо имах предвид. Обикновено космодесантчиците се специализират избирателно, сред тях има „планетчици“, „лунници“, „пространственици“...

— Добре познавате нашите среди, но това е вярно само отчасти. Добрият десантник трябва да бъде всякакъв.

— Вие... добър десантчик ли сте?

— Всякакъв съм.

— Кажете... харесва ли ви вашата работа?

Той я погледна.

— Защо питате?

— За да зная как ще ви отговоря.

Той я погледна внимателно.

— Нима е толкова важно как ще ви отговоря.

— За мен — да.

— Какво да ви кажа... Работата е нормална.

— Нормална... — повтори тихо тя. — За пръв път, откакто се познаваме, вие не говорите истината.

— Ние още не сме се запознали.

— Людмила Бистрова.

— Дейвид Нортън.

— Ето че се запознахме. Защо казвате, че работата ви е нормална, когато тя е ненормална?

Той замълча, мъчейки се да разбере защо ѝ е всичко това. Не му харесваха въпросите ѝ. Не му харесваше темата на разговора. И набързо погълнатата храна също не му харесваше. Разговорът, подет от новата му позната, пораждаше у него смътно студено любопитство и също такава смътно студено неудоволствие.

— Какво ненормално... намирате в нея? Рискът ли? Или сложността?

— Не. Тях всеки, който работи в космическото пространство, ги познава твърде добре. Имах предвид това, което е вътре във вас.

— Извинявайте, но какво ви засяга това, което е вътре в нас?

Няколко секунди лицето ѝ беше мрачно замислено.

— Ще прием ли кафе? — предложи тя. — Не се отказвайте. Кафето е местно, меркурианско.

От бюфета върху масата се премести цяла флотилия прибори за сервиране на кафе — не по-малко от дузина най-различни по форма съдове, изящни тънкостенни чашки, чинийки, лъжички, чинийки за сладко... дори нещо подобно на свещник с трепкащи езичета на спиртния пламък — и всичко това от жълт лъскав метал.

— Искате ли мляко? Или сметана? Сладолед? Суфле?

— Не, само кафе. Сметаната и суфлето са за вас.

— Защо за мен?

— Защото забелязах как се насилвахте да ядете и как нищо не излезе. Сметаната също ли е местна?

— Разбира се. Всичко тук е местно. Ще видите „зелените ни фабрики“, фермите, плантацияте...

— Имате ли отношение към всичко това?

— Само като потребител. А като специалист имам отношение към субкритичната модификация на металите. На свръхздравите сплави — това, на което летите. Пийте, ще изстинете.

Той приближи лъскавата чашка към устните си.

— В друга обстановка щях да помисля, че чашката е от натурално злато.

— Тукашното злато с нищо не се отличава от земното.

— И какво, всички съдове ли са... златни? Защо?

— Красиво и практично е. Не се окислява и не потъмнява. Харесва ли ви меркурианското кафе?

— Не намирам в него нищо меркурианско. Вкусът му е обикновен, земен.

— Това е неговият плюс. Нашите плантации са по-съвършени от лунните.

— Богато живеете.

— Да... като че ли сте прав. Искате ли още една чашка?

— С удоволствие. — Той погледна цветните струи дим зад прозореца и попита: — Тоя дим от заводите ли ви е?

— Заводите ни не димят — каза тя, без да извъръща глава. — Димят страничните кратери на Малкия Абориген.

— Има ли и Голям?

— Имаше. Беше агресивен, намъчихме се с него и в края на краищата го изгасихме. Красив голям вулкан беше. Необуздан, страстен... Но много близко до града...

— И този не е далеч.

— Дори е близо.

— Защо не го запушите и него?

По очите ѝ разбра, че каза глупост.

— Не кощунствайте — отвърна тя тихо. — Вулканолозите се грижат за здравето на Малкия Абориген тъй, както не се грижат за собственото си здраве. Малкият Абориген ни е подарък от съдбата и у нас не е прието да се говори за него с неуважение.

— Ясно... Химията ли?

— Да. Вулканогенните суровини. Но преди всичко водата.

— Знаменитият гейзер на Мелентиев ли?

— Да, но не само той. Малкият Абориген, доколкото разбирам, не е единичен вулкан, а система от вулканични огнища. За щастие те са слабоактивни — в солфаторния си стадий, както казват вулканолозите. Горещи газове, вода... и всичко останало. Вода има неочаквано много. В лагера на меркуролозите и вулканолозите все още цари теоретическа бъркотия. Те обясняват различно „хидрофеномена на огнищата на Аборигена“, но това, естествено, не ни пречи да го използваме за битови, културни и промишлени нужди. А вие казвате да го „запушим“.

— Готов съм да си отрежа езика.

— Страхувам се, че жена ви никога няма да ми прости това.

— Имате основание да се страхувате.

— Земна ли е нейната професия?

— Тя е архитект.

— А мога ли да зная как се отнася жена ви към професията на космодесантчика?

— Естествено, без особен възторг, но... — Той гледаше как тя налива кафето.

— Слушам ви, продължавайте.

— ...но без предвзетост, която граничи с нетърпимост, а може би и с ненавист.

— Разбирам, че казвате това по мой адрес... но не разбирам откъде вие... за мен...

— Почувствувах го. Това винаги се чувствава.

— Ако имах власт — каза тя, — бих забранила на десантчиците да се женят.

— Може и по-просто: на жените да се омъжват за десантчици, и толкоз.

Забеляза как тя трепна. Това го учуди силно и неприятно, помисли си, че никога досега не беше му се случвало да направи толкова грешки в продължение на един час.

— Прекрасен град — каза той и изпи на един дъх горещото кафе. — Аркад ми направи силно впечатление... Достоен град, солиден. И четирите му кита са си на мястото... — Мина му мисълта: „Какво се разприказвах... Да не би да е от кафето?“

Тя кимна разсеяно и попита, сякаш дойде на себе си:

— Какви китове...?

— Ами тези... хляба, енергията, водата, металите. На които... хм... съвременната цивилизация...

— ...да, разбира се, китовете. Хляб с масло. Енергия... Колкото искаш. Метал. Вода. Море от вода... Впрочем видяхте ли нашето Море?

— Море ли? Не, не съм го видял.

— Приятелката ми току-що си отиде. Жалко, тя щеше да ви го покаже. Аз не мога. След четиридесет минути имам един сложен опит в лабораторията за субкритични модификации. Чувствувам, че нищо няма да излезе.

— Опит ли?

— Да. А Морето трябва непременно да видите. Няма да повярвате на очите си... Значи петият кит е потънал?

— За какво говорите? — попита той предпазливо.

— За удавника, разбира се, за същия този — петия, който взел, че потънал. Не можел да си намери място сред четирите... — Тя се стараеше да говори спокойно, обаче гласът ѝ се бе изменил от напрежението. — Добре, няма. Стотици пъти сме чували вече, че нравствеността е слугиня на потребността. Милиони пъти... Опърничава, своенравна, но слугиня. И най-печалното е, че това е наполовина вярно.

„Дявол да го вземе!“ — помисли си той, като я гледаше в упор.

— Не ме гледайте така — каза тя. — Днес наистина нямам настроение, но умът ми е на мястото си.

Тя се опита да се усмихне и това беше най-лошото от всичко, с което бе успяла да го смае. Сега той виждаше, че тя наистина е на двадесет и девет години и с нито една година по-малко.

— Чуйте, експанзивна меркурианке... — произнесе хладно той. — Видът ви сега, направо казано, не е хубав, но всъщност по какъв повод сте така разстроена? Питам ви не от празно любопитство — чувствавам странно и неприятно, че съм причината за вашето лошо настроение.

— Да — потвърди тя, — за съжаление. Много съм виновна пред вас и пред себе си, че позволих да го почувствувате. Днес ме обзе някаква луда, горчива жалост към самата мен, към вас, към хората от вашата професия и ето... всичко... изведнъж... неочаквано се изля. Разбирате ли?

— Не. Какво общо имате с нашата професия?

— Аз говоря за хората — очите ѝ блеснаха сухо. — Само за хората.

— Преди малко говорихте за ненормалността на нашата работа.

— Това беше увод към разговора за хората.

— Към разговор ли, казвате? Стори ми се, че вие едва се удържате да не изкрещите всичко това в лицето ми.

— Възможно е... Да, по-скоро беше именно така, както ви се е сторило. Изблик на женски егоизъм. Емоционална правота на едно голямо нещастие... Не зная защо исках да направя това и... не

разбирам съвсем защо не го направих. Дали в последния момент не реших да ви пощадя?... Или поне себе си да пощадя?...

„Жизнерадостен град — помисли си той. — Един такъв спокоен, весел.“

— Нямам нужда от щадене. Нито в първия момент, нито в последния.

Забележката му, изглежда, не стигна до нея.

— Спецификата на вашата работа сама по себе си е непонятна за мен — продължаваше тя. — Не съм специалист и не зная до каква степен е жизнеспособен нейният механизъм. Но не е необходимо да бъдеш специалист, за да видиш до каква степен той е убийствен... Едва ли не всеки път, придвижвайки се напред буквално само на няколко метра или спасявайки някого, вие оставяте след себе си мъртъвци. Десетки. Общо взето, стотици... А може би и хиляди, Нортън? С колко живот е заплатена всяка педя от докоснатите от вас луни и планети? Мълчите, нали? Пътят ви е обсипан с труповете на вашите другари. И с труповете на вашите курсантски илюзии. А краят нещо не се вижда... Не, не се наемам да съдя доколко е оправдан суперпроцентът на жертвите. Вероятно е оправдан, щом като Земята, която бди за принципите на хуманизма, се решава на това. Но Земята просто още не знае колко силно се изменя вашата психика, вашият вътрешен мир. Ако узнае, би се ужасила... О, отначало вие се чувствувате носители на мъжката смелост, храбреци. А някои от вас — и герои. Така е, когато получавате първите си визи за излизане в пространството. А после? Как се чувствувате после? Ето вие например, Нортън, чувствувате ли се герой?

Той не отговори нищо. Въпросът беше нелеп.

— Добре, ще отговоря аз вместо вас. Героиизъм... Вие сте го забравили, вие вече дори не знаете какво е това. Да, какъв парадокс: работата ви е истински героиизъм навсякъде и във всичко, но за вас, ежедневните ѝ извършители, това понятие се е изтъркало. Нещо повече, вие се отнасяте с подозрение към думата „героиизъм“, та дори и към думата „смелост“. Опитните десантчици могат да се познаят не само по униформата им с котешката емблема на ръкава. В очите им има недоверие, постоянно се оглеждат, сякаш очакват удар в гърба си... Вие, професионалистите от Зоните на смъртта, трябва да имате друга емблема на ръкавите си... Впрочем не е нужно. Тази „емблема“

и така си е постоянно в главите ви. В мислите, в чувствата, в кръвта ви!... Навикът да се надниква в собствения вътрешен мир — свойството на нормалните хора — вас ви угнетява. Вие не обичате да си спомняте миналото. Причината е проста: паметта за вашата работа потиска всичко останало. Какво може да имате в паметта си? Маса неимоверно рисковани операции? Да. И лицата на участниците в тях. Лицата на вашите приятели и другари. На тия, с които свиквате през години на съвместна работа, на които давате частица от себе си и... мнозина от които загиват направо пред очите ви. Загиват и при това не веднъж, а толкова пъти, колкото вие си спомните за тях, плюс онзи... първия, неповторимия. Всъщност вие нямате повече за какво друго да си спомняте и с това се отличавате от космонавтите с всяка друга специалност. Мъртвите лица на загиналите не ви дават покой. Но да не си ги спомняте е невъзможно и ръждата на спомените, пораждайки у вас лъжливото чувство за вина, разяжда душите ви. Не е ли така, Нортън?

Той я гледаше и мълчеше. Нещата бяха още по-зле, отколкото тя си ги представяше, но той искаше да разбере защо ѝ беше всичко това.

— Вие живеете... не — съществувате... да, съществувате абсолютно автоматично в атмосферата на забравения от самите вас героизъм, за който не искате и да знаете. Съществувате в здрача на вашата мрачна смелост, която сте се отучили вече да забелязвате. И още — в оглушителната тишина на пантеона на отдавна вече погребани мъртъвци, които хиляди пъти умират и не могат да умрат във вашето съзнание!... Но и това е малко, няма никаква гаранция, че самите вие... ако не днес, то утре...

Тя се стресна и почука с пръст по масата.

— Виждате ли? Аз съм суеверна. Вие, десантчиците, ме карате да бъда суеверна. Не се срамувам. Няма смисъл да се стеснявам от това пред хората, които сами носят нещастие на другите... Приближи се такъв юначага, улучи подходящата минута и изведнъж ти предложи да му станеш другарка „за цял живот“. Дълго след това лекуваш съсипаните си нерви. Защото е възможно и да не му откажеш. Никой повече не го е видял и няма да го види. „Целият живот“ за него е бил десет часа... Кой ще ми каже колко часа ще има този, който днес... Ох майчице, какъв подарък за рождения ми ден!... — Тя потърка с длани бледите си бузи.

Очите ѝ бяха пълни със страх, гняв и болка. Той разбра всичко, но в този момент не изпитваше към нея нито жалост, нито съчувствие, а просто се страхуваше тя да не се разридае.

— Не се тревожете — каза Людмила. — Няма да има сълзи. Периодът на сълзите в моя живот отдавна мина. Още по времето, когато ми се наложи да дишам с вас една и съща атмосфера и да разбера колко струва тя. В главата ми също има пантеон от хиляди пъти умиращи мъртъвци. Наистина моят пантеон не е толкова голям, но това е без значение, щом като той е побрал много повече отчаяние... И се страхувам, че днес са ми подарили още един... експонат.

Тя пак почука по масата.

— Вие... на него... му отказахте...

— Да. Решително. Категорично. Не мога... Не мога да гледам спокойно униформата на десантчик! Ала къде ще се денеш от тях в този град?... Отрядът им е голям, те са твърде много... Но защо непременно да съм аз?!

За втори път през днешния ден той се почувствува неудобно в униформата на десантчик.

— Причината е ясна — каза ѝ. — Вашата красива външност. Нали на малцина е известно какво имате там... вътре. Искам да кажа, в главата си. А в главата ви, извинете, е истинска каша. — Тя го стрелна с мрачно-втрещен поглед, но това не го засегна. — Освен това сте и премного суеверна. Всички ние сме до известна степен суеверни, но вие сте прекомерно. Е, какво може да му се случи днес на онзи момък, на когото вие така решително, категорично...

— Всичко! — прекъсна го тя. — Всичко, каквото е възможно!... Когато някой във вашата униформа излита през нощта за платото Огнени змии, с него може да се случи всичко!... — Тя почука по масата така злостно, сякаш масата беше глава на недоразвит, глупав човек. — Това е Меркурий, Нортън. Мер-ку-рий! — повтори тя на срички, разтривайки ударените си пръсти. — Много нещастни жени на този щастлив град ще мислят днес... вцепенени от страх, ще мислят днес за платото!...

„Днес“ и „през нощта“? — помисли той с известно недоумение. Слънцето над града едва преваляше зенита и до настъпването на

тъмнината имаше не по-малко от четиридесет земни денонощия. Най-после се сети: тя имаше предвид нощната страна на планетата.

Не каза нищо. Това вече не го засягаше. Какво ще мислят жените на града, не го беше грижа. Той се мъчеше да си спомни някоя светска форма на сбогуване. Пред него беше жена — общо взето, почти непознато същество, чието природно своеобразие той си представяше смътно — и май че единственото, което знаеше със сигурност за жените, бе това, че човек трябва да се сбогува с тях особено елегантно...

— Е, аз трябва да тръгвам — каза мрачно тя, като погледна часовника си. Наведе се малко напред, като да стане, но не успя. Синьо сияние заля тавана на залата, прозвучаха някакви сигнали — цяла серия резки сигнали...

Докато той съобразяваше какво могат да означават те, зави глухо някаква сирена: у-уу... у-уу — мускулите му се напрегнаха — в което и да е кътче на космическото пространство воят на сирената можеше да означава само едно — обща тревога. Обаче той виждаше, че никой от присъстващите не реагира: никой наникъде не тичаше, никой дори не стана от масата. На лицето на събеседничката си той не можа да прочете нищо освен студена мрачност, сякаш воят на сирената попречи на намерението ѝ да стане и толкова. Хвърли поглед към заления от слънчева светлина ландшафт и разбра, че кулата на ресторанта се спуска надолу със скоростта на асансьор...

— Уважаеми посетители! — се чу от вътрешността на бюфета. — Приемете нашите извинения за необходимостта от обратно-вертикални премествания. Очаква се мощна протонна атака до деветнайсет бала. Останалите параметри на хромосферното избухване ще ви съобщим допълнително. Благодарим ви за вниманието.

Стените на шахтата се осветиха от познатата виолетова светлина. Последва лек тласък. Зад стъклото на кръглия прозорец се виеше пара, през мътнобелезникавата пелена тук-там се виждаха жълти петна... Той почувствува, че събеседничката му отново се кани да стане, улови погледа ѝ и пребледнялото ѝ лице го порази. Погледът ѝ беше толкова особен, че всичко останало отстъпи и отиде на заден план. Няколко дълги секунди те се гледаха един друг в очите. Това беше нелепо. Сякаш играеха на „кой кого ще надгледа“. Но той не можеше да се

отърве от усещането, че зениците, устремени към него, виждат нещо съвсем друго...

— Трябва да си тръгвам — повтори тя. — Беше време, когато много исках ето така... да ви погледна в очите, Лунни Дейв. Но постепенно желанието ми съвсем се промени. И само случаят... днес... — тя не се доизказа и стана бавно. — Добре. Останете си със здраве.

— Откъде знаете... моя прякор? — попита той, като се мъчеше да преодолее объркването си. — Впрочем не. Аз исках... Да, аз бих искал да разбера за какъв... простете, защо...

— Искам да ви погледна в очите ли?

— Да. И защо точно мен? — Той взе машинално лъжичката за кафе и я прегъна между пръстите си.

— Защо ли? — повтори тя, връщайки се, както му се стори, някъде отдалеч. — Честно казано, не зная. Може би защото сте женен... Може би най-вече именно заради това. Кизимов, Винеze, Йонге, Лоре... бяха ергени и при тях всичко е ясно. Нямаха си никого и нищо. Освен нормалната работа.

— Откъде познавате Йонге, Кизимов... Дявол да го вземе! Чуйте, Людмила... ъ-ъ... как бяхте? Бистрова! Откъде вие...

— Бакулина. По мъж — Бакулина. И Бистрова, но в моминското минало. — Заобиколи масата и добави тихо: — Да, Нортън, някога имах мъж... Мстислав Бакулин. Заедно с вас там на... Оберон. — Мина бавно покрай него. — Впрочем защо с вас? Вие сте тук, а той... там. — Спря се, но някъде зад гърба му — той не я гледаше: — Разбирам ви, не сте могли нищо да направите. Но вие сте тук, а той е там. — След кратка пауза: — А аз... наполовина съм тук, наполовина — там...

Отиде си. Той не виждаше, но чувствуваше това, продължавайки да седи пред купчината златни дрънкулки. Изпитваше странна пустота... и никакви чувства. Нито угризения на съвестта, нито объркване, нито злоба, нито дори раздражение. Нищо. Съвсем нищо. Само пустота. Тази жена го изтърбуши целия и си отиде, отнасяйки със себе си всичко, което беше успяла да извади от него. Беше му малко студено, сякаш бе излязъл от хладилник в топло помещение и не беше успял още както трябва да се стопли. Повече нищо особено не чувствуваше. Главата му бе празна — никакви особени мисли, никакви

тревожни спомени. Оберон блещукаше в съзнанието му като малка звездичка. Незабележима, съвършено неотличима от другите звезди, пръснати нарядко като примамка за младите романтици в безлюдните пространства на Вселената. Като че ли никога там, на тази малка звездичка, нищо не беше се случило. И като че ли там на истинските звезди (когато достигнат до тях), също нищо особено няма да се случи...

Да... който знаеше за оберонската катастрофа по думите на други хора, трудно можеше да си представи колко просто бе всичко. Космическото пространство тракна с хищните си зъби и шестима десантчици изчезнаха завинаги, сякаш изобщо не бяха съществували. До нелепост просто. Ако беше по-сложно, те щяха да успеят да предприемат нещо. Сложни се оказаха само последствията. В това проличава целият характер на космическото пространство: абсолютна простота на събитията и крайна сложност на последствията. И трябва да се уточни на кого в по-голяма степен не е провървяло: на тези, които останаха на Оберон, или на този, който е тук... „по собствено желание“... Тя вярно говореше за героизма. Какъв ти героизъм, когато опашката ти е прищипана. От какво — не е известно... но така е прищипана, че искри от очите ти излизат... Сега се налага да си подвиваш опашката и да търсиш из цялото космическо пространство безопасно кътче. И да си отваряш очите на четири, за да не те настъпят отново по пострадалата опашка. Само минута да се заяпаш, и непременно ще те настъпят... Кой е ликвидирал екрана? Защо спите лошо? Защо ви е така навъсено лицето? Вярно ли е, че вие сте човек с невероятна интуиция? А какви са тия детски фокуси с предсрочната оставка? И изобщо защо така старателно избягвате обществото и гледате да бъдете в сянка? Опитай се да бъдеш! Ще седне някой до теб на масата и ще излезе, че ти с него едва ли не си роднина. Дяволски оживено е това кътче...

Парата изчезна. Сега отвън имаше брезова горичка. Короните на дърветата бяха жълти, есенни, а по-надалеч нещо блестеше като огромни купчини намачкан станиол. Той не разбра веднага, че това бяха посребрени скали. Общо взето, пейзажът с този блясък правеше странно впечатление, но дърветата изглеждаха естествени. Между белите стволове мина човек в светлокафяв костюм. Нортън стисна зъби — фигурата на минавача му заприлича на Михайлов. Веднъж му

се случи нещо подобно във Ванкувър: видя в парка един човек, който много приличаше на Михайлов, и дълго гледа подире му, сякаш искаше да се убеди, че той в никакъв случай не е Михайлов. Минувачът сигурно почувствува погледа му, спря се и го погледна в очите и това беше за него „поздрав“ от Оберон... Същия ден, като си измисли пред самия себе си някакъв предлог, той напусна Ванкувър. Не, минувачът в светлокафявия костюм не приличаше на Михайлов, но брежите бяха същите. Точно такива, каквито имаше много край полигоните на Байкалското училище за космодесантчици — в долината на река Сарма и в местните планини. Впрочем в тайгата изобщо имаше много брези. Леонид произнасяше меко, провлачено тази своя родна дума — тайга... Беше запомнил есента на трети курс с необятните простори и с нещо хубаво, силно, ярко, пъстро. Сигурно защото беше последната курсантска есен преди лунните специализации. През септември учебният парк на десантните машини бе обновен и третокурсниците трябваше да усъвършенствуват пилотажа си на машини от серията „Казаранг“ и „Буран“. Летяха, естествено, над планинската тайга, а тя, необятната, се преобразяваше удивително бързо, с всеки изминат ден все по-обилно се обагряше с жълти и пурпурни петна, които страшно много ги отклоняваха от привичните земни ориентири... през първите два курса той и Михайлов не можеха и да помислят за дружба помежду си. Точно обратното, трудно можеше да се намерят по-големи съперници от тях. Съперничеството им се следеше от цялото училище. И двамата си даваха вид, че не се забелязват един друг. А в действителност... Да, май нямаше по-голямо удоволствие (тайно, разбира се) за всеки от двамата да подържи конкурента си на опашката, след себе си. Поводите за съперничество бяха всевъзможни, в това число и пилотажът. Особено трудно вървеше усъвършенствването на маневрите на неголяма височина. Двайсет специални метателни механизми от различни места изпращаха в небето петметрови обръчи на интервали от четвърт минута и трябваше да имаш реакции на акробат, за да преминеш с машината си поне през половината от тях — „да ги промушиш“. Десет преминати обръча се смятаха за нелош резултат, дванайсет — за майсторско постижение. Веднъж по време на тренировка той „промуши“ четиринайсет и това беше сензация. Но тържеството му не продължи много дълго — още същия ден Михайлов

„промуши“ повече — петнайсет... И ето че дойде изпитът по маневриране. На стартовата площадка техните „Бурани“ се оказаха един до друг. Денят беше студен и слънчев, видимостта — по-добра не можеше и да се желае. Той беше приятно развълнуван и абсолютно уверен в себе си. Чувствуваше, че ще победи. Михайлов, както оглеждаше машината си, изведнъж се обърна към него и го попита: „Е, курсанте, как е настроението?“ — „Нормално — отговори той и въпреки вече изработеното си правило добави: — Днес ще те сразя, предупреждавам те, да знаеш.“ Михайлов го измери с продължителен поглед, после се усмихна и му протегна неочаквано ръка. Той се подвоуми за миг, но прие ръката на „съперника“, без да знае още, че това щеше да бъде завинаги... Същия ден и двамата „промушиха“ по шестнайсет обръча. Какво им струваше този рекорд, разбраха само училищните лекари, които трябваше да впръскват в носовете на рекордьорите някаква противна течност, за да спрат кръвотечението. Но никой не видя как героите на „бръснещите полети“ тайно си размениха „подаръци“: той подаде мълчаливо на Михайлов брезовото клонче, което бе извадил от въздухозаборника на машината на съперника си, и Михайлов също така мълчаливо му подаде парче от елово клонче — това бяха вещественни доказателства за условна смърт. Ако клончетата попаднеха в ръцете на инструкторите, на рекордьорите без всякакви обяснения щяха да им смъкнат изпитния бал: на Земята върховете на дърветата имаха недвусмислено отношение към върховете на скалите в космическото пространство. Но с това свърши и тяхното съперничество. Четвърти курс, Луната, специализираните подразделения, випуска, десетки трудни и не много трудни операции в системите на Юпитер и Сатурн — всичко това бяха изминали рамо до рамо. Чак до последната точка на Оберон... И ако не беше викът-заповед на Елдер: „Нортън, назад!!!“ — уви, послушно заработи дисциплинираният му рефлекс, — те щяха да останат рамо до рамо и отвъд границата на живота, всичко щеше да бъде по-просто и никога споменът нямаше да го изгаря така мъчително. Изтерзаната от мъка вдовица на Мстислав Бакулин е абсолютно права. Да, щастие е, че Михайлов не беше женен...

Бюфетният манипулатор продължаваше да бърби учтиво. Предаваха обещаните параметри на слънчевото изригване. Всичко беше наред — през магнитния купол над града не беше проникнала

нито капка от протонния порой. Засвири музика. В ръцете му имаше нещо. Разтвори юмруците си, видя двете лъскави парчета от златната лъжичка, запрати ги на масата и тръгна към изхода.

Някой му подсказа как да стигне до Морето. Една малка кола (кресло на мека кръгла платформа и защитно стъкло) го понесе бързо по лабиринта от светли тунели с лъскавочерни жлеbove и замръзна неочаквано пред арката на някакъв вход. Той влезе в ярко осветена просторна пещера с бели сталактити, които приличаха на големи висулки от потъмнял лед. През дупките в стените върху пещерното езеро падаше слънчева светлина, падаше от всички страни, сякаш вътре надничаха няколко слънца едновременно. Водата беше толкова прозрачна, че езерото приличаше на пропаст, покрита ненадеждно с тънко стъкло: виждаха се голите остри скали, които се спускаха стръмно надолу към глъбините. Това ли беше Морето?... Той се огледа и забеляза една пътека със стрелка: „Към плажовете на северния бряг“. Разбра, че това още не беше Морето.

Той не знаеше защо му бе притрябвало Морето точно сега, но тръгна бързо по пътеката през дълбоката пролука в скалите, обрасли със сини (от декоративното осветление отдолу) брадати сталактити. Вървеше машинално, сякаш бързаше да свърши някаква работа, за която по странни и непонятни причини бе забравил. Пътеката го отведе в един твърде широк каньон, изпълнен със слънце и блясък на вода, и това вече беше... да-а-а... истинското Море!... Думата „Море“ тук я произнасяха, както се произнасят думите с главна буква, а той предварително беше готов да види нещо не съвсем обикновено, но такова ненормално огромно, невероятно изобилие от вода просто не можеше да предположи... Стоя неподвижно минута-две. Обгръщаше с поглед всичко наоколо и се опитваше поне да си представи някак кога и как бяха успели тук да направят толкова неща. И самия Аркад, и това неправдоподобно Море. Той стоеше близо до левия бряг, който с вертикалните си и много високи скали подпираше като стена плоското небе с неестествено равномерен лазурен цвят, и прекрасно виждаше противоположния бряг с плажните ивици, обградени от криви, но живописни борове. Скалите там също бяха високи, но от плажовете и линията на борове те ги отделяше верига стъпала, потънали в зеленина. Гигантският воден басейн се простираше на около три километра и далече напред, където този каньон се пресичаше от друга, навярно

подобна клисура, се чувствуваше продължението на водната повърхност. Той не можеше да повярва на очите си и отначало помисли, че трикилометровото пространство е само една изкусно направена илюзия. Но когато чу над главата си крясъка на чайка и забеляза в далечината в началото на каньона, цяло бяло ято, той разбра, че всичко освен умаленото копие на слънцето и равномерно лазурното небе е реална действителност... На плитките места се виждаха рошави петна водорасли; миришеше на борова смола, на нагорещен пясък и на нещо сладникаво-йодово, което беше характерно за крайбрежията на южните морета. От входа в каньона излетя един глисер и като оставяше след себе си стъклено лъскава дъгообразна следа, кой знае защо, зави към скалите на левия бряг. Той премести погледа си от глисера към десния бряг и видя, че един от отдалечените плажове е пълен с полуголи хора. Те се суетяха, скачаха, махаха с ръце като деца. По всяка вероятност те наистина бяха деца. На останалите плажове имаше малко хора. Гладката водна повърхност изведнъж се набръчка и по нея заблестяха светли петна. Той усети въздушни вълни, сякаш това бяха пориви на лек вятър, обърна се и тръгна по обратния път. Чайките и глисерът го довършиха. Работното му настроение бе изчезнало, той изпитваше неприязън към Меркурий. Всичко тук му изглеждаше като насмешка над героичния аскетизъм на Далечния Космос... Има лъжи, които неприятно приличат на истини. Аркад беше истина, която приличаше неприятно на лъжа.

Той бродеше из града, без да забелязва нищо наоколо си, докато не се натъкна на кълбото на една видеотекторна кабинка. Поиска връзка с началник-щаба на отряда Ричард Бечелър. Помолиха го да почака пет минути. Минаха десет, преди да се появи на екрана боксьорската физиономия на Бечелър.

— Как си? — попита го Дик, присвил очи.

— Никак. Сит съм до гуша от вашия Аркад.

— Вашия!... Хитър си, стари скитнико. Добре, ще свикнеш. Първите дни и аз не бях на себе си. — Очите на Дик примижаваха добродушно и това беше лош признак.

— Ти ми кажи по-добре решен ли е въпросът за моето назначаване? Ако е решен, то в коя група на отряда конкретно.

— А ти самият в коя би искал?

— Дик, недей да извърташ. Винаги съм уважавал дипломата в теб, но...

— Назначен си в експертната група на щаба.

— С какво съм заслужил това наказание?

— В оперативните групи на отряда аз все едно няма да те пусна — каза твърдо Бечелър, — докато не свикнеш с местните условия.

— Кой е началникът на експертната група?

— Евгени Гаранин. Утре сутринта ще го намериш и ще му се представиш по устава.

— Ще направя това още днес.

— Може и днес. Да допуснем, че може, но толкова ли е нужно?

— Аз трябва да отида на платото Огнените змии.

— Така ли? А какво знаеш за това плато?

— Нищо, но не искам да бъда щабен плъх.

— Според теб аз щабен плъх ли съм?

— Ти си щабен ягуар.

— С платото сега се занимава групата „Мангуст“.

— Много добре... Поне да погледна какво прави.

— Да погледнеш... — повтори бавно Бечелър. — Операцията на групата „Мангуст“ има характер на експериментално разузнаване. Разузнаването не е наше. Пък и групата всъщност не е наша, там командуват техниците. Бях принуден да изпратя в чужда група десетина наши момчета и сега ми е много криво... Добре, Дейв, ще ти организирам разходка до платото. Ще бъдеш там в качеството на наблюдател от експертната група на щаба на отряда. Но при едно условие...

— Дик, ти май се каниш да ме уплашиш?...

— Виждаш ли, Дейвид... на мен самия не ми харесва тази нощна разправия с платото... Районът е тежък, опасен. Разбира се, нямам намерение да те плаша, но и ти не си пъхай носа където не трябва, докато не се ориентираш в положението.

— Ясно. При Гаранин ли трябва да уточня задачата?

— Остави задачата... Върви там, наблюдавай, а най-главното — свиквай с обстановката. Групата „Мангуст“ май не е много подготвена.

— Кой е планирал операцията?

— Не е там работата. Групата не разполага с нужното оборудване, а само с гол ентузиазъм... сам разбираш. Отлагаха

операцията до идването на „Русия“ надяваха се, че Земята ще изпрати поръчаната техника, но... — Бечелър разпери многозначително ръце. — Сега не искат повече да отлагат. Рудниците са застрашени и наистина трябва да се предприеме нещо. С подръчни средства... Страх ме е за хората. Ще им одера кожата на техниците, ако загине там някое наше момче... Честно казано, аз дори се радвам, че си толкова запален да отидеш на платото. Ще е от полза да почувствуват там окоето на представител на щаба — Дик погледна часовника си.

— Бързаш ли?

— Да. И ти не трябва да се бавиш много. Катерът за платото ще тръгне след малко повече от час от сектор МК-22, специален перон, девети тунел. Ще изпратя пропуска ти направо на портиера. Имаш ли някакви въпроси?

— Гаранин няма ли да се обиди, че ние с теб така... е, някак през главата на моето началство?

— А, съвестта ти ли заговори?! — Дик се усмихна. — Мисля, че не. Няма да има време за обиждане: подготвя шест момчета за коронарната област. По трима на рейдер. Хората ни не достигат, а ние разширяваме профила на нашата работа... Бяхме „планетчици“, бяхме „пространственици“, скоро ще бъдем и „слънчевици“. Ще стартират утре и аз ще си отдъхна малко... Какво си се втренчил в мен?

— Не знаех, че за Короната заминават два рейдера.

— Да, два — потвърди Бечелър. — „Иван Ефремов“ и „Артур Кларк“. По очите ти виждам, че искаш да отидеш на Короната...

— Не е вярно.

— Признай си, де... Тук половината отряд през цялото време все нещо иска. Едни искат в Далечния Космос, други мечтаят за Венера, трети ги зове Марс. И почти никого не можеш да удържиш. Дори тук, на Меркурий и около него, полака-лека плъзват в различни посоки. Някой отишъл на Короната, друг — във вилаета на Шубин за научни степени... Най-добрият специалист в отряда по флаинг-техника, Валери Алексеенко, отиде на „Зенит“. Калантаров успя да го съблазни с идеите за „междувездни полети“ и сега той там е нещо като маймуна за опити. Жал ми е за момчето.

— „Зенит“ е нещо много по-сериозно, отколкото на нас двамата ни се струва. Мирише ми на техническа революция, Дик.

— Възможно е. Но това, че личният състав на „Мъркюри рейнджърс“ за половин година се стопи с шейсет души, също ми понамира на нещо.

— Ти имаш около хиляда елитни момчета — най-големия отряд в космическото пространство. Дори до Венера си стигнал. Началникът на отряда „Утринна звезда“ ми намекна веднъж, че понякога успяваш по не съвсем законен път да заграбиш почти половината от випуските на десантните училища. Инокенти Калугин, вярвам, не говори на вятъра. Ти винаги си бил малко алчен и откровено стиснат.

— Така ли? — Бечелър, изглежда, се обиди. — А Калугин не ти ли намекна по какъв начин успя в края на краищата да измъкне от мен двамата оберонци — Кизимов и Йонге? Още на първото заседание на УОКС ще умра, но ще си ги върна... И кого ми изпраща УОКС в замяна, мислиш? Зелени, неопитни момчета, за които всичко тук е ново и неизвестно. Та те, без много да му мислят, се пъхат където трябва и където не трябва. Сам съди колко работа мога да свърша с тях, щом като постоянно трябва да им дърпам юздите, за да могат живи и здрави да си заминат в отпуска, мама и татко да зарадват.

— Ей затова те обичам, стари скъпернико.

— Притрябвала ми е твоята любов, когато практически няма с кого да работя. Цялата ми надежда е във ветераните. А откъде да ги взема? Загубих двама, получих само един — теб. Един! Е, ти наистина струваш колкото десет, но съгласи се, че за мен това е слаба утеха на общия фон.

— Много говориш. И очите ти са червени като на прасенце. Кога за последен път си спал нормално?

— Вярно — Бечелър прекара ръка по очите си. — Колкото по-малко спя, толкова повече говоря, това съм го забелязал. Впрочем ти не се обиждай, учена главо. Макар и да сме завършили едно и също училище, аз все пак бях с цял курс по-голям от теб.

— Да, извинявай. Още повече че ти сега си по-голям от мен с цял един курс на Академията.

— Стига си остроумничил. Като се върнеш от платото, ще се отбием някъде да си поговорим.

— В „Бамбука“. Ще си поръчаме кафе в златни съдинки и ти ще ме обръщаш целия наопаки — отвътре навън да ме разпитваш как е загинал Николай Асеев.

— Зная как е загинал... Но защо в „Бамбука“?

— Обядвах там. Впрочем ти познаваше ли Мстислав Бакулин?

— Лично — не. Гаранин го познаваше добре. Нали и двамата бяха алеути — от Юконското училище. И струва ми се, дори бяха еднокурсници... Е, обядвал си в „Бамбука“ и какво от това?

— Нищо. Поиска ми се да вечерям на платото.

— Хм... Ще трябва да използваме странните свойства на този ресторант за разместване на кадрите от десантните групи. Хайде... остани си със здраве, имам работа до гуша. До скоро виждане, експерте!

— До скоро!... Да не забравиш да ми напишеш пропуск, академико!

В посочения сектор на летището за десантни флаинг-машини той си показва удостоверението и намръщеният дежурен с подозрителен поглед завъртя мълчаливо пред него турникета. На бедрото му се клатушкаше разкопчан жълт кобур, от който се подаваше палер. Кобурът се виждаше отдалече и в комбинация с блестящия метал на турникета внушаваше чувството на абстрактно уважение. Турникетът или палерът поотделно не вдъхват уважение, но заедно говорят твърде внушително за нещо. Наистина, без да е ясно за какво. До тръгването на катера успя да се порови в склада и да си подбере удобен скафандър от полутвърд тип. Той винаги придаваше голямо значение на удобната екипировка, дори твърде голямо, но това не беше проява на някакво сибаритство. Правеше го, за да не мисли по време на работа за незначителни неща. Ако му се наложеше да работи. Кой знае защо, той беше уверен, че днес няма да му се наложи да работи, обаче знаеше от опит, че лагерът на която и да е оперативна група не е мястото, където подобна увереност има някаква стойност... В катера не видя десантчици. Освен него пътуваха още един брадат неразговорчив геофизик и един много подвижен и страшно бърз свързочник.

Благодарение на общителността на свързочника той без ни най-малки усилия от своя страна научи по време на полета цялата история на платото — с всичките ѝ мрачни детайли. Историята на героизма, наивността, суровата необходимост и твърде нелепата в крайна сметка смърт на мнозина. Нищо ново по принцип. Десетки подобни истории лежах в основата на ежедневната му работа... А платото само по себе си малко го вълнуваше. Беше поискал да се измъкне от Аркад и го

направи. Къде — нямаше значение. Той не мислеше за това. Просто летеше и свистенето на моторите на десантния катер му доставяше удоволствие. Ако ще и две плата да имаше. Нямаше никакво значение. Ако ще хиляди плата, високи масиви, предпланини. Космическото пространство бе разнообразно и многолико. И всеки негов лик по принцип заслужаваше само едно-единствено нещо: безгранично недоверие. Това беше главното. Останалото бяха нюанси. Възторзите, трепетът, благоговението, страхът след време се отлагаха като утайка. Хората с неговата професия твърде бързо отрезвяваха в обятията на космическото пространство...

Оттогава бяха изминали пет години. Излезе в оставка. Върна се на Земята със съсипан организъм и ненужни спомени. Сега виждаше Космоса май единствено в небето на Копсфорт, но първия си ден на Меркурий помнеше до най-малките подробности. Можеше да го възстанови с точност до минутата и да го преживее мислено отново, ако се наложеше. Но точно това не искаше. Бореше се с него отчаяно и безуспешно още от деня, когато се върна вкъщи. Краката му бяха докоснали Земята, а главата му беше още там... и ръждата на мъчителните спомени разяждаше нервите и мозъка му. А усещането за собствената му уродливост. Беше се изморил страшно от всичко това... Не искаше да си спомня нито онзи свой първи ден на Меркурий, нито каквито и да било други дни, свързани с Космоса. Мъчеше се постоянно да се съсредоточи върху нещо странично, но старанията му бяха безрезултатни, както би било, ако си забранеше да мисли и да диша. Парчетата космос бяха заседнали някъде вътре в него в прекия и преносен смисъл на този израз и огромната тълпа от привидно полуизгаснали, полуизтрити образи на отдалечени по време звуци, хора и събития оживяваше неочаквано, заливаше го през глава като вълните на прилива...

Той лежеше на гръб, стиснал очи (да не вижда нощното небе над Копсфорт), и изведнъж почувствува, че започна да потъва в някаква лепкава бяла мъгла. Направи внезапно, рязко движение, сякаш искаше да се хване за това, на което лежеше, но... изглежда, остана само с мисълта за движение. Мускулите му се схванаха от напрежението, бялата мъгла го обгърна плътно. Разбра, че е изпуснал момента и че сега му са сигурни няколкото странни минути...

2. СЪНИЩА НА КОНЕ И КОНТРАСТИ, КОНТРАСТИ...

Странни бяха тези минути. Сънуваше бяло небе... Като в млечно море в него бушуваха лъскаво-бели вълни със седефена пяна по гребените. Сънуваше и гарвановочерно слънце — в зенита.

Черното слънце висеше над някаква пропаст. В нея като каскада се спускаха тераси със стръмни, ледено-блестящи стъпала, сякаш от стъкло или от истински лед. Изгаряше от непреодолима, тревожна съблазън да побегне по тези стъпала... А зад гърба му, както винаги в такива минути, плуваше Организатора, разпалваше съблазънта и го подстрекаваше: „Какво се бавиш! Напред!“

Организатора се появяваше непременно в съпровод от светлинен ефект: някъде встрани пламваше вертикално удължен отблясък, мярваше се като слънчево зайче и изчезваше. Той почти винаги успяваше да хване отблясъка със страничното си зрение, но Организатора — никога. Въображението му рисуваше уверено висящата във въздуха стъстена огледална субстанция, напомняща живак. Безполезно бе да се обръща — все едно нямаше да я види. Но Организатора беше зад гърба му — от него се излъчваше ясно усещане за живачно-подвижна тежест... Да става каквото ще! Напред!

Започваше стремително спускане по стръмните стъпала. Безразсъден, неудържим бяг... Подобни сънища сънуват навярно младите планински коне — полупрепускане, полуполет. Вятърът духа в лицето. Дъхът спира, сърцето лудо бие. Но никакъв страх. Само кипяща злоба. И надежда, че изтезанието чрез движение скоро ще свърши...

Лудият бяг отдавна бе станал редовен сюжет на кратките му, но изнурителни сънища. По-точно, полусънища, в които осезаваше ясно и мислеше твърде отчетливо, а понякога дори мечтаеше за честен, истински сън. За нормален, естествен сън, който, уви, се случваше веднъж на три-четири деноноция, но затова пък беше дълбок и неосезаем като смъртта.

Нортън се събуди. Лежа минута, без да отваря очите си, чувствувайки с голия си гръб и с тила си твърдата плоскост. Жадно

вдишваше нощната прохлада. Гърдите му се повдигаха учестено. В главата му напираше някакъв многозвучен звън, сърцето му продължаваше да бие лудо. Бели вълни се носеха по бялото небе. В зенита висеше апокалиптична луна. Черният ѝ, със син блясък диск бе леко наяден. Нортън вдигна прозрачните си, сякаш стъклени, клепачи. Нищо не се бе изменило. Все същият бял пейзаж — да бъде проклет, дано! — същият черен диск — диск — трижди да бъде проклет! — но хиляди пъти да бъде проклето цялото космическо пространство!!!

Той скръцна със зъби и с рязко движение се обърна по корем. В очите му моментално (като в калейдоскоп) се появиха ярки шарки: разноцветни къдрави петна, ивици и кръгове. Плътната топка на заседналия в ушите му звънтящ шум изведнъж се спуска и плисна в какофоничен порой от музика и гласове. Издавайки глухи, нечленоразделни звуци, хванал главата си с ръце, Нортън се търкаляше от хълбок на хълбок; мозъкът му кънтеше, откликваше на работата на едва ли не всички телецентрове, радиостанции и радиопредаватели на континента!...

В края на краищата той легна отново по корем и замря. Знаеше от опит, че нищо няма да му помогне, ако не се застави сам да се успокои. Успокои се. Сега трябваше да направи усилие и да избере от тази неразбория от звуци и образи едно нещо — тогава по-лесно щеше да отхвърли всичко останало. Той избра някакъв тържествен хор, съпроводен от тътнеж на орган. Така бе изучил местният ефир, че можеше да определи безпогрешно откъде иде предаването. Изборът му беше неудачен — вълната на органно-хоровия концерт идваше откъм Солт Лейк Сити, тя бе мощна и винаги му бе трудно да се освободи от нея... Обаче днес успя неочаквано бързо да потисне свръхчувствителния мозъчен резонанс.

Нортън се надигна на ръце и се огледа. Нощта беше изумително светла. По-точно, беше късна вечер — до полунощ оставаше час и половина. Луната светеше ярко, напълно нормално, нормално квакаха и разногласите жаби, а някъде в градинските храсталаци бухаше нощна птица. Той лежеше на самия край на най-горната площадка на трамплина. Долу, в спокойната вода на басейна, светеше втора луна... Отстрани на човек можеше да му се стори, че някакъв чудак с шарен бански костюм прави лунни бани. Хавлията му сигурно беше паднала в басейна. За щастие нямаше други хора... Нортън седна и провеси

краката си от трамплина. Страшно му се искаше да скочи, но погледна обвитата с ипомея^[1] тераса на къщата и се въздържа от скока.

Мускулите му имаха нужда от силово натоварване. Тази мъчителна, ненаситна потребност не му даваше покой ни денем, ни нощем. Особено нощем. Той се плъзна от площадката, задържа падането си с ръка и увисна, люлеейки се като маймуна. Хващайки се за ажурената решетка на извитата стойка на трамплина, той се спусна пъргаво на земята. Скочи и се затича, макар че тук беше неудобно за бягане — краката му затъваха в пясъка. Бягането по пясъка не му доставяше удоволствие и Нортън се прехвърли на ниския бордюр покрай дългата страна на басейна. Правият като стрела бордюр го отведе при почти заления от водата полукръг на водещите в басейна стълби. Той направи акробатичен скок с преобръщане, застана на ръце и така, на ръце, слезе по мраморните стълби във водата, която се затвори безшумно над него.

Нортън се повъртя в кръг почти на самото дъно. Дъното леко светлееше. В сумрачно-сивата тежка маса вода се поклащаха бавно и сънно безкрайно тънки завеси димно сияние. Повърхността, заляна от лунното сребро, приятно лъщеше над главата му... Нортън прекоси три пъти басейна от единия край до другия под водата и нито веднъж не изплува на повърхността. Това, разбира се, не беше нормално. Особено ако се имаха предвид размерите на басейна: седемдесет на трийсет метра. В Копсфорт май не можеше да се намери по-голямо бетонизирано корито...

Нортън сам не разбираше как успява да стои така дълго под водата. Успяваше, и толкоз. Наистина на дълбокото чувствуваше потребност от дишане, но тази потребност бе по-скоро рефлекторна — без вреда за себе си той твърде лесно я потискаше. Странната способност да издържа дълго време без въздух беше една от малкото му „ненормалности“, които приемаше, без да има нищо против тях, и които бе дори склонен да използва. Често (както днес например), измъчен от „калейдоскопната игра“ на зрението, слуха и обонянието, изтерзан от полусънищата, той скачаше във водата, спускаше се на дъното и лежеше там, наслаждавайки се на подводния покой. Започваше да чувствава, че се задушаваше след около четиридесет минути. Ако се движеше — след петнайсет-двайсет. Спомняше си, че когато за пръв път забеляза тази своя „ненормалност“, си помисли с

мимолетен интерес и омраза в същото време: „Сега и да се удавиш като хората май дори няма да можеш!...“ Изпитваше непреодолимо влечение към водата, но нощните му плувания тревожеха Силвия. Преди той не се стесняваше да лудува шумно нощем в басейна: трябваше да се измори, да се насити на движение. Същото правеше и сега, но го правеше тихо и скришом, дълбоко под водата. Иначе Силвия се събуждаше, излизаше навън и слушаше обезпокоена плясъците, които идваха от тъмнината. Кой знае какво си мислеше... В края на краищата той улавяше „мириса“ на нейната тревога и бързаше да излезе от басейна, сякаш бе виновен пред нея. С какво? С това ли, че този жалък басейн бе една от малкото радости на мъчително-пъстрото му битие?... Не, работата, разбира се, не беше в това, той знаеше. Прекрасно знаеше. През маската на бившия обикновен момък Дейвид Нортън прозираше обликът на монстр... Но (великото космическо пространство му бе свидетел!) нима той бе виновен за това? Нима бе ви-но-вен?!

Гребеше слепешком, яростно под водата. Изморяваше се твърде бавно, макар че влагаше в яростта на движенията всичката енергия на мускулите си. Той ненавиждаше неизтощимата сила на собствените си мускули и скъпо би заплатил да си върне загубената способност да се изморява нормално!... За малко не се вряза в бетонната стена на басейна, направи завой и се канеше отново да мине по дължината му, но изведнъж почувствува, че всичко това му бе омръзнало. Издиша въздуха си, отпусна се по гръб на дъното, разпери ръце встрани и замря в обятията на водната безтегловност. Като във воден ковчег — жив погребан. В един много просторен ковчег — седемдесет на тридесет метра. Вместо капак отгоре му беше сънният блясък на лунното сребро... Не, той бе проявил малодушие само в едно нещо: не се решаваше да си отиде. Да си отиде, да изчезне, да избави Силвия от нещастното си присъствие. Това би бил най-правилният и най-честният изход, но той не беше по неговите човешки сили. А може би нечовешки?... Независимо от всичко, Нортън не можеше без нея...

По водата плисна рязко син пламък, болезнен, остър писък шибна ушите му. Нортън се сви инстинктивно, замижа, почака малко. Синьото припламване и писъкът се повториха. Той изплува на повърхността като опарен, засили се със силни загребвания и се просна от движение по гърди върху бетонната ивица на бордюра.

Можеше да счупи всички световни рекорди по плуване, пък и не само по плуване, независимо от възрастта си. Беше супермен, дявол да го вземе! А въпреки това един най-обикновен прилеп бе в състояние да го изгони от водата.

Седеше на ръба на басейна и следеше със страх и злоба как над водата се суетят и се носят на пръв поглед безпорядъчно ципестокрилите летци — май ги наричаха нощни рибари. Рибоядните животинчета ту се спускаха до самата вода, ту литваха разочаровано към лунното небе. Напразно шареха в басейна с чувствителните лъчи на ехолокаторите си. Храна нямаше и животинчетата едно след друго отлитаха. Стиснал зъби, той чакаше кога най-после ще се махнат. Няколко пъти го докосваха буквално шибашите лъчи на ултразвука. Той трепваше, настръхваше от пронизителната синева и острия писък — той, жалкият, могъщият, болезнено раздразнителен свръхчовек. Суперменът, често готов да заплаче — ах, да можеше само! — от отчаяние и жалост към самия себе си...

Да, равносметката беше, меко казано, плачевна. Светът се бе изменил, бе престанал да му бъде роден, близък. В смисъл, бе престанал да бъде привично удобен за него. Както обърнатите наопаки обувки, ако можеше по някакъв начин да се обърнат. Впрочем това бяха глупости. Какви претенции можеше да има към света на хората този, който сам се бе изменил толкова нечовешки?...

Седя минута неподвижно, изгърбен, и неподвижността го успокои. Спомни си, че днес се навършваше една година от завръщането му у дома. Какво пък... мнозина се върнаха по друг начин — в херметично запоени специални прозрачни ковчези. Или в специални непрозрачни — в зависимост от това какво бе направило с човека негово сиятелство космическото пространство. Или пък съвсем не се върнаха. Той, Дейвид Нортън, бе имал късмет. Ако можеше да се смята за късмет сегашният му живот с две лица, като че ли беше някой престъпник. Това твърде малко приличаше на завръщане у дома.

По гръбначния му стълб преминаха тръпки и Нортън почувствува тежест в слепоочията и тила. Остана, общо взето, спокоен — знаеше какво ще последва след това. Обгърна с поглед пищната зелена стена на противоположния бряг на басейна: короните на дърветата и храстите заизлъчваха светлина и заблестяха като стъкло. Зрелището беше странно, величествено-фантастично — приличаше на

антикварна изложба на полилеи с невероятни габарити. Зеленикавосинкавото светене на листата по някакъв странен начин не се отразяваше във водата. Водната повърхност отразяваше — дали наистина отразяваше? — нещо друго: на места по протежението на басейна, а някъде и напреко се плъзгаха начупени фосфорнобели ивици и създаваха илюзия... за паркетна текстура на целия воден правоъгълник.

В небето също ставаше нещо нередно и Нортън напразно се мъчеше да не гледа натам (много пъти бе виждал чудатостите на небесната метаморфоза, но не можа да се научи да се отнася равнодушно към тях). Атмосферният купол изсветляваше, изпълваше се с преливащо се опалово сияние. Беше твърде красиво, но абсолютно неприсъщо за небето на родната му планета... Картината бързо се менеше: в дълбините на въздушния океан се издуваха гигантски призрачно-многоцветни мехури, деформираха се в създадената от тях теснота, разширяваха се неудържимо с някакъв хищен хазарт, проникваха един в друг, сякаш всеки от тях искаше да притежава неоспоримото право да господствува стремително и в момента, когато пъстрото небе бе готово да рухне върху земята, Нортън неволно прибра главата си между раменете. Всеки път се презираше за това, но всеки път вършеше все същото, безсилен да се справи със зашеметяването, защото буйството на ослепително ярките краски се стоварваше отгоре му неочаквано, като порив на ураганен вятър. В този момент той се чувствуваше в центъра на беззвучния взрив и опасността да се задуши и ослепее в яркия вихър на обезумялата стихия му изглеждаше напълно реална. За да се отскубне от многоцветния ураган, трябваше да преодолее в себе си с усилие на волята усещането за вихрово движение — едно много своеобразно усилие, но вече добре шлифовано и усъвършенствувано от практиката. Той така и направи.

Небето изгасна. Върху тъмната земя все още имаше безтегловни розови куполи, а в очите му плаваха черни и зелени петна. Но това беше финалът и Нортън с облекчение въздъхна. След няколко секунди нощното спокойствие се върна в обкръжаващия го свят. Луната блестеше спокойно във водата, храстите и дърветата, загубили прозрачността си, дремеха кротко... Беше време, когато подобни контрасти го потришаха. Вече бе свикнал с тях.

Разбира се, той осъзнаваше, че организъмът му притежава странната способност да възприема някои детайли от обкръжаващия го свят по-плътнo и по-задълбочено, отколкото това бе достъпно на нормалните хора. Откъде му дойде на главата тази „способност“, не знаеше, но тя му бе отвратителна, както е отвратителен на съвършено здравия човек фантастичният свят на лудия. Той ѝ се противеше, както можеше, и дори се боеше малко от особено ефектните ѝ прояви, които не разбираше. Дребните неща наистина понасяше търпеливо, макар че и те понякога страшно го дразнеха — независимо дали се отнасяше до многоцветния ураган на радиовълните, болезнено-острото убождане на ултразвука или мъртвешко-синьото, като емоционален образ на тъгата, проблясване на кабелите на електросистемите. Не е възможно да се чувствуваш свободно и нормално у дома си, щом като, взел в ръка една ябълка, виждаш в нея (не с очите си, а дявол знае с какво!) златистия ход на червея. Щом като има моменти, когато главата на клепоухото ти куче изведнъж се обкръжава от пламъчета сияние, нелепо и страшно приличащо на корона, а магнитните бури (с които нямаш нищо общо!) пораждат в собствената ти глава такава бъркотия, сякаш си излял в себе си цяла манерка бренди. Или, да кажем, ако през април по съвсем непонятни причини започва да те преследва неестествено жълтата окраска на ландшафта, а през май мигрената преди буря и дъжд те докарва до лудост... Впрочем „мигрената“ хубаво му помогна през онези първи двайсет и четири часа на Меркурий, на платото Огнените змии... Вярно казваше тогава Дик — районът наистина беше тежък и опасен. Лошата слава на това гибелно място бе създадена най-вече от разузнавателната експедиция на първооткривателите на платото...

[1] Ипомея — тропически вид подземна ябълка. ↑

3. ПЛАТОТО ОГНЕНИТЕ ЗМИИ

За една меркурианска нощ платото уби четирима меркуролози и унищожил два кълбовидни катера. Загина всъщност цялата експедиция. По овъглените трупове определиха, че убиецът бе високоволтно електрическо изпразване. Пилотът на третия катер описа ярко момента на катастрофата: когато движещата се пред него машина се снишила до критичната за тези места височина, срещу нея от някаква яма изскочила огнено-синя попова лъжичка, приличаща на кобра, в момент на скок!... Пилотът дълго след това нищо не виждал, защото бил заслепен от пламъка на близкия взрив, и едва успял да се довлече до лагера на изпонадупчения си апарат. Останалата част от експедицията бе незабавно евакуирана, а разузнаването — временно прекратено, тъй като през безкрайната меркурианска нощ имаше много други неотложни задачи. Разбира се, през безкрайно дългия и адски горещ ден задачите не бяха по-малко, но въпреки това за платото определиха нова разузнавателна група. Разузнавачите претърсиха множество ями и не откриха нищо подозрително; дори сондажът с отбиране на почвени проби не изясни същността на зловещите събития. А през нощта се случи нова трагедия: опитвайки се да разбере защо бяха престанали да работят монтираните от разузнавателната група геофизични датчици, загина още един катер. Администрацията реши да прекрати разследването и обяви опасната територия просто за „зона на нощната недостъпност“, като забрани до по-добри времена всякаква самодейност в този район. Решението на администрацията, макар и да предизвика ропота на разузнавачите-ентусиасти, бе абсолютно правилно. Престъпление бе да се рискуват хора и техника без особена необходимост, а с оглед главните задачи на промишлено-металургичния център на Меркурий престъплението бе двойно по-голямо. Още повече че кралството на Огнените змии на никого, освен на първооткривателите, засега не пречеше.

Минаваха години, администрацията се сменяше — забраната си оставаше и постепенно свикнаха с нея, както бяха свикнали с десетки други забрани на тази планета, — не стигаха ръце да се обхване

необятното. И кой знае кога щяха да настъпят „по-добрите времена“, ако не бяха открили доминиони на проклетото кралство (още два опасни нощно време участъка) и ако близо до един от тях не се намираше богатият с иридий рудник „Неочакван“, който трябваше да работи денонощно. Временното примирие с Огнените змии, за радост на ентусиастите и за съжаление на трезвите практики, завърши. Като отложиха текущите дела, ентусиастите енергично организираха група за техническо въздействие „Мангуст“, подсилена с момчета от „Мъркюри рейнджърс“, и подготвиха нощен щурм-операция под названието „Конкиста“. Но много скоро „мангустадорите“ трябваше да се убедят, че змийската крепост не може да се превземе с щурм: ефектната гибел на добре съоръжения, както им се струваше, десантен въсдеход (за щастие без екипаж) послужи като сигнал за отбой. Отстъпиха и започнаха да мислят какво да правят по-нататък. Щурмът на електрическите площи от стотици квадратни километри изискваше опит и съответно оборудване. Нямаха нито едното, нито другото. Та никому и през ум не бе минало, че ще се наложи да влязат в сериозна схватка с електроизпразнител с такъв мощен енергокапацитет и освен това с неясен принцип на действие — геофизиците само вдигаха рамене. Тогава мъдреците от „Мангуст“ решиха да изпробват дистанционно управляван влекач-въсдеход, като го снабдят със „сигурно заземяване“, по-просто казано, с влачеци се след него вериги и метални въжета, толкова дълги колкото можеше да тегли мощната машина. Това именно бяха „подръчните средства“, за които говореше Дик. Д-да...

Катерът пристигна в щурмовия лагер два часа преди определения срок на операцията. В района на лагера цареше глуха меркурианска нощ. Пък и самият район, по думите на общителния свързочник-спътник, бе „затънтен край“. Можеше да му се вярва. По време на полета от дневния Аркад до „вечерната граница“ свързочникът току му показваше като на нов човек местните ориентири, но само веднъж видяха отгоре една доста голяма база и познатите му вече от Аркад „шахматни полета“ — хелиоенергийната мрежа на рудничния комплекс „Менделеев“. По-късно, когато машината се провря през красивата зона на „розовия лъч“ (прощален поздрав от хромосферата на залязващото Слънце), мина над прорязаната с ножообразни сенки зона на терминатора и се гмурна в

дълбоката като океан планетарна тъмнина, той пак благодарение на същия свързочник забеляза на десния траверс далечните светлини на опорната база на някакви разузнавателни експедиции. После летяха още три хиляди километра над нощното полукълбо и той не видя нищо повече освен два вулканични факела редки припламвания на фаровете по курса и неподвижни звезди в небето.

Лагерът му хареса. Навсякъде и във всичко тук се чувствуваше ред. Но когато беше даден сигнал за започване на операцията и той видя как е оборудван щурмовият теглач-всъдеход, у него се породихо съмнение... Хората се шегуваха саркастично, мъчейки се да скрият тревогата си, и само ръководителят на групата Джобър бе изпълнен със загадъчен оптимизъм.

Замисълът отначало като че ли оправда себе си; механичният мамонт, влачейки невероятния си шлейф, се изкачи тромаво на платото и с упоритостта на железен идиот започна да си пробива път през купчини камъни, кълба прах, снопове ослепително сини мълнии и фойерверки от искри. Прожекторите на ескадрилата от специално подбрани за случая разкошно илюминирани катери изпращаха отгоре димни стълбове светлина. След мамонта, като насъбра смелост, запълзя самоходна машина с някаква апаратура; екипажът ѝ се състоеше от шофьор и оператор. Шофьор на машината беше Аймо Зото, по прякор Канарчето — любимецът на отряда „Мъркюри рейнджърс“, най-веселият десантчик от всички десантчици-веселяци. Една кълбовидна мълния го уби... Нортън не искаше да си спомня колко сгърчен, колко страшен беше този Аймо, когато го донесоха в бункера и неизвестно защо го сложиха на масата в походната операционна. Такива внезапности винаги удрят болезнено по нервите. Особено силно, ако ти в непонятното за самия теб качество на представител на щаба едва ли не направо от трапа на докаралия те в този ад междупланетен кораб затъваш до гуша в горещия котел на непознатата ти обстановка и отначало, мъчейки се да се съсредоточиш върху изучаването на орбиталните снимки и карти на проклетото плато, чуваш през откренатата врата звъна на китарата, смеха и песните на Аймо, а сетне помагаш да измъкнат от скафандъра неподвижното му тяло и някакъв глупак със самодоволно-траурен баритон ти казва: „Ето така, Нортън, живеем ние тук, това не ти е Юпитер и ти сигурно няма да се задържиш много при нас...“ А по-

умните стискат зъби и нищо не казват, и това е още по-лошо... Да, той от самото начало намрази Меркурий. Обаче доколко Меркурий бе за предпочитане пред Юпитер, знаеше само той и нямаше намерение на никого да дава обяснение.

Нортън не можеше да си намери място, докато не заспахаше зашеметените от нещастията хора; не чувствуваше необходимост да спи, не знаеше къде да се дене и седеше мълчаливо в скафандровия отсек до дежурния, който като всички бе страшно потиснат от случилото се и почти ужасен поглеждаше със сините си като земното небе очи ту китарата на Аймо, ту безмълвния представител на щаба. Китарата на Аймо стоеше нагоре с грифа в нишата, където трябваше да виси скафандърът му. Дежурният беше млад и обясни на Нортън полушепнешком, че Аймо не се е разделял с китарата си до самото влизане в кесона и винаги я оставял тук, за да може да я вземе в ръцете си веднага щом ги извади от скафандъра. Нортън не каза нищо. Дежурният, явно засегнат от равнодушието му, също млъкна. Но това не беше равнодушие. Просто той не беше свикнал да обсъжда очевидните неща. И освен това искаше поне за миг да забрави веселия човек Аймо Канарчето, неговото кафяво лице, смеещата се уста, кафявите ръце с розови длани. Неотдавнашната веселост на Аймо изглеждаше неуместна като усмивка на устните на гладиатора, убит от хищника. Много му се искаше да вярва, че не Аймо бе предложил днес ръката и сърцето си на Людмила Бакулина... Да, в нашия почетен век всичко това напомня битките на гладиаторите, с тази разлика само, че когато пред теб пада другарят ти, изпитваш срам, че си му позволил той да падне вместо теб. Ето така стоят нещата...

Той стана, отиде при стелажите с десантна екипировка и си избра една средно голяма рейд-раница. Провери действието на пуската клапа — в подложената му длан паднаха няколко тънки пластмасови кръгчета — рейд-мишени. Кръгчетата запламтяха като пурпурночервени пламъчета. Той си представи светещата верига „кървави следи“, която ще се проточи след него (колко ли надалеч?) в опасната зона, помръкна, но прогонвайки тревогата, помисли, като премери на очи обема на раницата: за двайсетина километра ще ми стигнат. После неволно демонстрира на дежурния с каква бързина и ловкост може да се опакова в скафандъра, без да използва странична помощ — това беше за него навик, изработен от практиката в

условията на безтегловност. Трудно бе да се каже на какво разчиташе. Може би на болезнените спазми в слепоочията, които се появяваха (неведнъж се бе убеждавал в това), когато му се налагаше да стои близо до високоволтови източници на напрежение? Или на интуицията, на която в последно време започна да се доверява повече, отколкото на показанията на точната апаратура? Апаратурата засега не бе успяла да обезопаси хората на това дяволско плато... Слисан от приготовленията му, дежурният го попита: „А... разрешение от командира имате ли?“ Той закрепил старателно рейд-раницата на гърба си, съединил кабела от клапата с комутационната система на скафандъра и отговори: „Няма нужда от разрешение. Аз съм представител на експертната група на щаба на отряда и действията ми не подлежат на контрола на командира на групата «Мангуст». Имате ли други въпроси?“ Дежурният нямаше други въпроси, но лицето му беше много разстроено. Нортън се сбогува с него, като му махна с ръка, затвори по навик в движение стъклото на хермошлема и излезе в кесона.

Пътят, прокаран от влекача, би следвало по логиката на нещата да се счита за безопасен. Та нали сам лично бе наблюдавал как отрупаното с вериги чудовище вървеше направо през препятствията и гасеше електрозарядите, доказвайки едновременно с това, че капацитетът на засегнатите от машината почвени акумулатори не е безпределен. Но той знаеше много добре, че логиката на човешките представи далеч не винаги съвпада с логиката на Космоса. Нортън излезе на пътя, изключи фара и почака, докато зрението му се приспособи към новите условия.

От звездите струеше безтегловно-призрачна светлина. Бялото фенерче на Венера едва доловимо осветяваше голите гърбове на възвишенията, чувствуваха се и слабите отблясъци от огромното, разпростряло се над хоризонта бисерно-лебедово крило на зодиакалното сияние. На фона на „крилото“ ярко блестеше звездичката на ГСПВ (главния спътник за планетарна връзка). Не, полунощната тъмнина на платото не беше толкова непрогледна за човешките очи. Той се извърна назад. На върха на виждащата се оттук лагерна мачта спокойно мигаше светлината на фара, но за него тя беше вече без значение. Цялото му внимание бе съсредоточено върху онова, което го очакваше. Нищо хубаво не го очакваше — единственото, което знаеше

със сигурност, придвижвайки се напред, бе, че там бяха загинали няколко души. Той мислеше за това без страх и без сантименталности. Смъртта на другите съдържаше информация, която той имаше намерение да използва хладнокръвно и рационално. Не мислеше за собствената си гибел. Знаеше, че тя беше не по-малко вероятна, но по време на десант никога не мислеше за нея. Ако се случеше непоправимото, смъртта му щяха да използват рационално онези, които щяха да тръгнат след него.

Първият съсирек огнена плазма го пресрещна преди мястото, където бе загинал Аймо. Меркурианската кълбовидна мълния приличаше на светец портокал, чиято повърхност периодически излъчваше синкави искрици. Тя се носеше сравнително ниско над повърхността — не по-високо от хълбока му. Една минута той я разглежда внимателно и предпазливо — на разстояние. Стори му се, че тя има дълги, изчезващи тънки пипалца и сякаш в такт с появата на искриците ги събира и отпуска като плаваща във вода медуза.

Не знаеше много за навиците на кълбовидните мълнии — той не бе виждал земни, камо ли меркуриански.

Когато това чудо без всякаква на пръв поглед причина се размърда и заплава бавно, той започна да отстъпва назад. Внезапно в него избухна мрачно ожесточение. Без да съзнава какво прави, взе един камък... Тежестта му го отрезви. Остави камъка, заобиколи „портокала“ и продължи по-нататък. Беше много недоволен от себе си. Избликът на ожесточение бе нелеп, още повече — абсолютно непрофесионален. За такива неща му се бе случвало да отстранява от работа подчинените си. Сега разглеждаше светещите кълба по пътя си с хладно внимание и мислеше, че ако самоходната машина се бе движила със загасени фарове, Аймо сигурно щеше да остане жив... Едно от големите кълба се натъкна на парче скала. Взривът беше ефектен. Той не очакваше такъв взрив — бе заслепен и посипан със ситни камъчета. Да, плазменият съсирек не се шегуваше...

През пращането в слушалките на шлемофона се чу глас: „Връзка, Нортън, връзка!“ По началнически взискателните нотки той определи, че това бе Джобър. „Нортън, връщайте се веднага или ще ви изпратя катер!“ Трябваше да му отговори успокоително: „Всичко е наред, Джобър. Великолепно ви чувам.“ Негодуването на Джобър бе равносилно на взрива на кълбовидната мълния. От всичко онова, което

премина през слушалките, той успя само да разбере, че в полеви условия командирът на групата не е в състояние да осигури операционни маси на всички желаещи — много ценна информация. „Не вършете глупости, Джобър. Катерът само ще ми пречи. Успокойте се и поддържайте връзка с мен.“ — „Не мога да поддържам спокойно връзка с откъдния свят!“ — „Препоръчвам ви това като експерт.“ — „На мен са ми нужни живи експерти, Нортън!“ — „Вие можете да ми помогнете да остана жив.“ — „Но как?“ — „Като прекратите паниката и не ме отвличате с празни приказки.“ Последва минутна пауза. „Нортън, имайте предвид, че не поемам отговорността за вашата безопасност.“ — „Ще имам предвид, татенце...“ — отговори разсеяно той, като лавираше внимателно в пространството между три плаващи кълба. Те бяха сини и се движеха малко по-бързо от оранжевите.

„Джобър, предполагам, че всичко, каквото казвам, отива за фонозапис, нали?“ — „Да, дори това, което казвам аз.“ — „Прекрасно...“ — „Открихте ли нещо там, Нортън?“ — „Да, открих, че вашата идея с влекача не струва нищо.“ — „Къде се намирате?“ — „Недалеч от машината, но засега малко зад нея. Вървя покрай «опашката» ѝ и се спъвам във веригите.“ — „Моля ви, не отивайте напред!“ — „Именно това се каня да направя. Чуйте, Джобър, тук срещнах страшно много кълбовидни мълнии — не по-малко от десетина. По цвят и размер могат да се разделят на два вида: оранжеви, с размери на портокал, и сини, колкото голям грейпфрут. Виждат се добре и се придвижват достатъчно бавно, за да не може внимателният човек да не ги забележи. Но ето кое е странното... Повечето от кълбата плават ниско над повърхността, главно на нивото на бедрото ми. Порядко — на нивото на главата ми. И още — кой знае защо, им харесва да плават точно там, където е минал влекачът. Не съм забелязал нито едно извън страничните граници на прекарания път и не виждам нито едно по-далеч от предницата на машината. За какво ви говори това, Джобър?“ — „Да, за какво говори това, Нортън? Вие там по-добре можете да разберете.“ — „За това, Джобър, че ви се забранява да тъпчете тези места с влекача. Струва ли си да заменяме един убиец с друг, скачащ и плаващ?“ — „Съгласен съм. Но какво ни се разрешава тогава? Да поддържаме връзка и изтръпвайки от страх за живота ви, да се надяваме, че може би ще ви се удаде да видите повече, отколкото сте успели вече да видите?“ — „Нищо друго засега не мога да ви

предложа. Чакайте повикването ми. А ако не ви повикам... Във всеки случай, рейд-мишените ще ви покажат известна част от пътя, по който ще мине безопасно самоходката с необходимата ви апаратура. До следващата връзка!“ — „Нортън, честна дума, вие сте ненормален!“ Той не отговори. Нямаше нищо по-лошо от това да се работи в такива условия. Командирът на оперативната група не разбираше нищо от спецификата на десантното разузнаване, командирът приказваше празни приказки, командирът трябваше да бъде уговарян.

На равния гол хълм той заобиколи неподвижната машина, обрасла като глава на медузата Горгона с хаотично стърчащи на всички посоки снопчета прави, огънати и спирално завити гръмоотводи, погледна в далечината и неволно се спря. Видът на платото го поразя. Кралството на Огнените змии светеше нежно и разноцветно — на отделни места. Той би се затруднил да предаде с думи това, което виждаха очите му — всякакви аналогии щяха да бъдат безрезултатни. Тук, изглежда, би могла да му помогне само живописиста на неуверените асоциации... „Прелитайки над мрачната стъклена планета, Звездният лебед случайно докосна с крилото си тази местност и във вълнисто-стъклените недра на тъжното царство на сиво-гълъбово-черните сенки се посипаха в сомнамбуличен безпорядък пера-призраци и перца-фантоми...“ Да, нещо от този род... Той стоя минута, разсъждавайки струва ли си да плаши началството със загадъчното съобщение. Реши, че не си струва, и бавно се спусна от хълма. Не беше уверен, че призраците на платото бяха достъпни за човек с нормално зрение...

Придвижваше се напред предпазливо и нащрек, като звяр по време на лов. Волевите сигнализатори нито веднъж не се бяха обадили и това малко го безпокоеше. Още повече че дъното на падината, където се спусна, беше наклонено и водеше някъде все по-надолу и по-надолу. Много бе вероятно тя да се окаже една от онези ями, които така плашеха хората тук. Измени малко посоката — тръгна по-наляво, към продълговатите хълмове. По-наляво и по-нагоре. Внезапната болка в главата го накара да седне. Той извика, изви се конвулсивно, хвана с ръце шлема си (огромен мехур, както му се стори) и се изтърколи в падината.

Болката го отпусна. В ушите му беснееше гласът на Джобър — молеше, заповядваше, уговаряше. „За какъв дявол съм ви притрябвал, Джобър?!“ През настъпилата неочаквано пауза успя да скочи на крака

и да се огледа. Пурпурно-пламтяща верига от ярки звезди се спускаше по склона и прекъсваше недалеч от подножието на хълма. А под краката му вече бе успяла да се образува кърваво-червена „локвичка“ от равномерно „капещи“ от раницата рейд-мишени. „Жив ли сте?!“ — прозвуча в слушалките с малко закъснение нещо като възглас или въпрос. Стори му се, че говореше някой друг, не Джобър. „Кой е?“ — „Първият помощник на командира на групата Данилов.“ — „Привет, Данилов! А къде се дяна Джобър?“ — „Никъде не се е дянал. Бърка из чекмеджетата на аптеката и търси нещо успокоително.“ — „Велико космическо пространство! Е, спънах се, извиках, замълчах. Няма да взема да ругая, та целият ефир да ме чуе чрез спътника за съобщения! Добре, не ме разсейвайте. Зает съм.“ Той погледна спътника за съобщения, изключи клапата на рейд-раницата и тръгна към склона. Трябваше да прибере твърде забележимия пунктир — за безопасност на онези, които щяха да довтасат тук след него...

Смътното убеждение, че в подножието на продълговатия хълм, там, където свършваше червеният пунктир, се бе спотаило опасното Нещо, непонятно сковаваше мисълта му и колкото повече се приближаваше, събирайки рейд-мишените, толкова по-силно го обземаше страх. Този страх беше унизително примитивен — някъде на нивото на инстинктивния у твърде разпространения тип хора, на които им е трудно да си наложат да приближат до самия край на пропастта... Последните метри той пълзеше, обливайки се в пот, на четири крака и буквално изчопляше от почвата неудобно тънките кръгчета. Главата му се бе подула от отворотелната болка и той чувствуваше, че коленете и ръцете му започнаха да треперят; в очите му плаваха пурпурните петна на последните две рейд-мишени. Той тръгна към тях... Оглуши го собственият му вик, отскочи рязко, падна на гръб, преобърна се през раницата, видя ослепително синя дъга и се затъркаля нанякъде, а редом с него се търкаляха камъните...

Дойде на себе си от гласа на Джобър. В главата му още шумеше, но не чувствуваше болка. Лежеше на дъното на падината, по-долу от мястото, където преди се бе образувала червената „локвичка“. Наоколо му беше спокойно. „Дявол да го вземе!...“ — измърмори той и седна. Гласът на командира премина във фалцет: „Нортън, връщайте се незабавно!!! Още ли ще издевателствувате над нас, безобразник такъв!“ Той разтвори здраво стиснатия си юмрук в метализираната

ръкавица, убеди се, че не бе изпуснал, за щастие събраните кръгчета, и каза тихо: „Върви по дяволите, Джобър! Къде е по-малко впечатлителният ти първи помощник?“ — „Слушам ви, Нортън. Трябва да извините командира. Коя беше причината за чудовищния ви вик?“ — „Вдъхновението. Това беше моят боен вик.“ Той изхвърли кръгчетата и изтупа праха от ръкавиците си. „Чуйте, Данилов... Кой ви каза, че тук са опасни само ямите, а не, да кажем, хълмовете? Като този, на който е спрял влекачът?“ — „Така твърдяха очевидците на катастрофите. Дватамата убити меркуролози също бяха намерени в една яма. Впрочем да... те може да са се изтърколили, разбира се, там...“ — „Именно. Точно сега и аз се намирам в една такава яма — на около трийсет и пет метра направо по курса, по който вървеше всъдеходът — и се чувствавам прекрасно в нея. Затова пък по-наляво — погледнете картата — има три продълговати хълма и... изглежда, са заредени догоре с енергия. Във всеки случай, за първия от тях е сигурно. Недалеч от подножието му се търкалят две «заблудени» рейд-мишени, но и до тях не ви съветвам да се приближавате. Буквално на няколко сантиметра от това място аз наблюдавах дългообразно електроизпразване. Изглежда, в такива места е достатъчно само малко да докоснеш почвата, за да се наруши електростатичното равновесие. Подчертавам: напълно безопасен е само пътят, отбелязан от рейд-пунктира с нормална или повишена плътност, «заблудените» мишени не влизат в сметка.“ — „Разбрах, Нортън, благодаря ви. Но... извинете... За вашата интуиция се разправят легенди. Как успявате?“ — „Това са детайли, Данилов, на които вие съвсем спокойно може да не обръщате внимание. Засега това е всичко. Продължавам маршрута.“ — „Почакайте, Нортън! Получихме «вердикт» от щаба на отряда. Отнася се за вас...“ — „Джобър е страшно оперативен. Добре, дайте ми текста.“ — „В него има само една фраза: «На Д. Нортън, експерт от щаба на отряда „Мъркюри рейнджърс“, да се даде възможност да действа както той намери за добре. Началник на експертната група А. Е. Гаранов» И... нищо повече.“ — „Достатъчно е. Благодаря, Данилов. До нова връзка!“

По време на разговора си с първия помощник, заобикаляйки хълмовете и придържайки се към низините, той успя да се прехвърли от една падина в друга и да остави след себе си нови десетки метра рейд-пунктир. Сега разчиташе на болевите сигнализатори в главата си

и вървеше много по-бързо напред — беше почти сигурен, че именно той самият е „комплексният блок разузнавателна апаратура със специално предназначение“, който така бе нужен на групата, един „автономно действащ образец, снабден с манипулатори“. Но скоро му се наложи да се сблъска с едно неприятно откритие: започна да не вижда нормално. Отначало му се стори, че всичко наоколо се забули от фосфорносинкава мъгла, нещо като лека светеща завеса, твърде прозрачна, но със свои закони на оптическо пречупване: детайлите на релефа, особено по-близките, се изменяха при най-малкото обръщане на главата му така чудновато, че често му бе трудно да разбере какви бяха в действителност — вдлъбнати, плоски или изпъкнали. Той се вгледа внимателно и разбра, че илюзията за мъгливата мараня се създаваше от плавното полюшване на някаква мрежа, или по-точно, на система от стичащи се във всички посоки, тънки като паяжина влакна на някаква тайнствено безтегловна и едва уловима за зрителното усещане луминесцираща субстанция... Дълго разглежда новия облик на ландшафта. Възлите на паяжинообразната „мрежа“ бяха хълмовете — в подножията им тя ставаше особено гъста, а в низините почти не се виждаше. Подозрението му, че именно хълмовете са заредени с енергия прерасна в увереност. Това, от една страна, сякаш опростяваше задачата на маршрута му, но, от друга, изопачаването на близките детайли на релефа много я усложняваше. Имаше места, където той с мъка различаваше дори това, което беше под краката му...

За дванайсет часа успя да измине не повече от осем километра. На няколко пъти се измъчваше от болки в „електрическите задънени улици“, когато се озоваваше в твърде тесни промеждутъци между хълмовете, връщаше се обратно и търсеше наново безопасни „коридори“, оставяйки след себе си рейд-пунктир само там, където не чувствуваше болка. На осмия километър преживя поучително неприятен момент: като прескачаше някаква съвсем малка пукнатина, без да види, попадна на купчина камъни, които се затъркаляха като лавина, предизвиквайки слабо сътресение на почвата. Сътресението на свой ред породило на близкия хълм такова мощно електроизпразване, че цяла минута очите му не виждаха нищо освен хаос от разноцветни петна. Петната не бяха още съвсем изчезнали, а той се видя в обкръжението на кълбовидни мълнии и трябваше да прояви спортна бързина и ловкост, за да бъде резултатът от играта с опасните кълба на

„кой кого ще надбяга“ в негова полза. После намери просторна чашообразна яма и дълго си почива в нея. Тук нямаше и помен от електричество, нищо не пречеше на очите му, но главата го болеше. Беше го заболяла сега просто от глад и умора и нямаше смисъл да върви по-нататък с такава глава. Ямата беше идеално кръгла и много голяма (вероятно от метеоритен произход), той я изследва добросъвестно и извика катер...

Специалистите от групата „Мангуст“ останаха доволни от неговата работа. Рейд-пунктирът им позволи да изкарат безопасно на този участък маса всевъзможна апаратура и в края на краищата да получат точна информация за електрическите свойства на цялото плато. Коварните хълмове, кой знае защо, ги нарекоха на неговото име: куполовидните кръстиха „нортъни“, продълговатите „нортвени“ и всеки хълм от платото получи номер, сякаш беше вече планетен инвентар. Той избягваше срещите с „мангустадорите“, защото винаги се съпровождаха от тягостни сантименти, а специалистите от различните профили се мъчеха по най-различен начин да му обяснят „електрическия механизъм“ на платото. Възхищаваха се какви прекрасни кондензатори са нортвените и каква уникална кристална структура имат, обясняваха му как натрупват енергия през меркурианската нощ, как се освобождават сутрин от нея и колко сложно участвуват в това всички видове слънчеви излъчвания, плазмата на неговата Корона и дори слабата атмосфера на Меркурий, наситена с атомите на изпарилите се метали. Някои от специалистите споделяха проекти за унифициране на безплатната енергия за промишлени цели и считаха, че създадените от самата природа „планетарни електростанции“ са много по-съвършени от построените от хората хелиоенергийни комплекси. Нортън не се съмняваше, че всичко това бе важно като научнотехническа перспектива, но в същото време искрено смяташе, че то вече не го засяга. Достатъчно други грижи си имаше. Ужасно се ядоса обаче, когато научи, че платото убило още трима души. След една година администрацията обяви територията му и два други участъка от подобен тип за „зони на утринна, нощна и вечерна недостъпност“, разпореди се: рудникът „Неочакван“ да бъде консервиран, бързо евакуира хората и забрани всякакво разузнаване освен дистанционно-техническото. Резкия завой в отношенията с платото той все пак възприе доста равнодушно. Но

когато разбра кои са причините за спешно взетите мерки, здравата се изплаши. Статистическите данни на космическия център свидетелствуваха, че на повечето разузнавачи, работили на платото, се раждаха мъртви деца. Първото подозрение падна върху някакви слабо изучени комбинации от електрочестоти, но това бяха вече детайли. Той никога не бе изпитвал такъв отчаян страх. Това чувство и до днес бе в него, забито като леден клин...

4. ЖИВОТ В ЛЪЖА

Над басейна, махайки безшумно с крила, премина някаква нощна птица. Нортън я проследи с поглед и едновременно огледа небето — дали някъде в него нямаше прилепи. Мярна се още една птица, но ципестокрили не се виждаха. Остана седнал. Изсъхна и вече не му се плуваше — беше му по-добре да седи. Мърдаше леко краката си във водата и вдигнал нагоре глава, гледаше продължително луната, макар да разбираше, че това е рисковано: нямаше да забележи кога щеше да потъне в изнурителния полусън... Разбираше и въпреки това я гледаше.

Почти всичко хубаво в живота му беше свързано с Луната. С лунните космодруми, бази и, разбира се, с другарите, които там... Пъстър табор, изходна точка, трамплин за смели набези във всички посоки на космическото пространство — такава му изглеждаше някога тя. Сега дори не тъгуваше. Знаеше и беше твърдо уверен, че всички мостове са изгорени. И то завинаги. Сам ги изгори — без колебание (проклето да е всичко!) и за нищо не съжаляваше. Понякога наистина нещо го болеше. Особено през лунните нощи. Колко много лунни и звездни нощи имаше... Да, той твърде бе свикнал с борбата с Космоса, мъчно му беше за нея. Сега ненавиждаше Космоса. Страхуваше ли се? Може би... Не беше много справедливо да говори така, но затова пък се избавяше от отвратителните детайли на оправданията. Той се бе борил упорито, бе успял да направи нещичко, но в края на краищата загуби. Това бе всичко... В пламъка на борбата не бе забелязал кога романтиката на съперничеството с Космоса бе изместена от експанзия с друго свойство. След разузнавача-пионер тръгнаха монтажникът-строител, миньорът, производителят — цял табун от делови завоеватели. Земята въвлече решително и бързо достъпните ѝ кътчета на Космоса в орбитата на своята икономика. Човечеството, казваха, иначе не можело да просъществува. Всичко това е вярно и справедливо, но... Но защо резултатът от космическата експанзия предварително се представя като блестяща победа? Човекът има намерение да вземе всичко и нищо да не даде — за друго той не се

подготвя. Земята плюс космическото пространство — хората си представят това като обикновена аритметична сума: имало е малко, станало е несравнимо повече, а ще има, да знаете, безкрайно много. Малцина се досещат, че не е така, че тук надделява висшата алгебра на последствията, които е трудно дори да се предположат. Той самият го проумя едва след като изпита тази алгебра на собствения си гръб...

Не, настоявайки за връщане на Земята, той не изпитваше угризения на съвестта. Космосът ясно и жестоко му бе дал да разбере, че трябва да си отива там, откъдето е дошъл. Така и направи. А на тези, които останаха, желае всичко най-хубаво.

Гледаше Луната, спомняше си за тях и им желаше всичко най-хубаво, големи успехи, ярки победи. Те бяха прекрасни момчета, волеви, смели, издръжливи и напълно заслужаваха победите. Но лично той бе ликвидирал вече с това, не вярваше повече в блестящите победи над Космоса. Да отработи в космическото пространство определено време, за него беше обществен дълг и той го бе изпълнил, но дали вярваше, или не вярваше — в крайна сметка си беше негова лична работа. Разбира се, ще се намерят хора, които ще го презират за това, че той, Дейвид Нортън, специалист от екстра категория, предпочита да седи на ръба на уютното бетонно корито, да клати краката си във водата и да зяпа Луната от дъното на уютната земна атмосфера. Какво пък... Да се отнася с уважение или, напротив, да не подава ръка при среща — това също си е лична работа на някого си... на някого от тези, които продължават да се чувствуват стопани на Космоса и още не са успели да загубят безвъзвратно...

Изведнъж Нортън трепна — усети зад гърба си нечие присъствие. Тук нямаше плажна ивица, съвсем близо до басейна растяха храсти каликант. Зад храстите имаше млади брястове и Нортън, без да се обръща, бе сигурен, че този, чието присъствие усети, е под брястовете. Да, миризмата като че ли наистина идваше оттам. По-точно, това не беше миризма, но той не можеше да даде друго определение на предмета на своите усещания. Нортън не се интересуваше дали тази му способност да усеща на разстояние достатъчно големи одушевени обекти има някакво отношение към обикновения механизъм на възприемане на миризмите. Не беше ли все едно — как и посредством какво усещаше? Просто той отдавна се беше убедил, че, без да иска, чувствува своеобразната миризма на

всяко живо същество (живомиризмата, както той я наричаше), както стрелката на магнитния компас чувствава находището от желязна руда. А след като се увери, бе принуден да се примири, макар че живомиризмите не му доставяха удоволствие. Поносимо „миришеха“ малко хора. Приятно „миришеха“ само Силвия, децата и, колкото да бе странно, кучетата. Силвия „миришеше“ уютно и някак невъобразимо удобно... Не, живомиризмата там, зад храстите, не беше нейната...

Нортън почти легна по гърди на бордюра — над главата му профуча тялото на огромна котка и падна с шум в басейна.

Той седна и потърси с очи животното. Кугуарът проплува една бясна полудъга и излезе от басейна. Чуваше се как водата се стича от него. Нортън изтри с длан изпръсканото си лице и каза:

— Добро момче си ти, Джег, но си глупав. — Животното се изтърси. Мократа му козина блестеше на лунната светлина. — Ела тук.

Кугуарът не го удостои с поглед.

— На кого казвам? Мърдай насам!

Животното се приближи бавно. Нортън докосна кръглите му меки уши, почеса мократа козина по муцуната му, като че ли беше домашна котка. Кугуарът прие милувката с достойнство. Муцуната му беше красива, с беличко на върха. Очите му горяха като жълти въглени.

— Добре, не се обиждай. Сам си си виновен.

Помисли си: „Не може да се примири, че аз съм по-бърз от него. И все се опитва... Опитвай се, остроушко, опитвай се. Ние сега с теб никога няма да се изненадаме един друг и ти нищо не можеш да измениш. А и аз също...“

— Такива ми ти работи, остроушко... Но ти забранявам да вдигаш шум нощно време. Нощем трябва да се играе тихо. Разбра ли?

Животното отвори уста широко и издаде звук, подобен на продължителен стон и капризна прозявка едновременно. Зъбите му лъснаха.

— Не се преструвай, знам, че прекрасно разбираш всичко. Ти си почти толкова умен, колкото нашия общ приятел Голиат. Нали?

Кугуарът изпръхтя презрително, протегна се, после показа и скри ноктите си.

— Е-е... — каза осъдително Нортън. — Само недей да важничиш. Като си по-силен, не значи, че си по-умен. Дори по-скоро

обратното. И в този смисъл ние с теб не сме съперници на Голиат. Той не се разхожда нощно време в гъсталаците както ти или аз, не вдига шум, не лае нагоре към Луната, макар това много да харесва на кучетата. Спи си и сънува приятни сънища. Той е умен и разбира, че в тази къща лунатици има колкото щещ, а Силвия ни е една и никому не е позволено да я тревожи нощем. Ясно ли е?

Като чу името на господарката си, Джег обърна муцуната си към къщата и седна на задните си лапи.

— Умен си ми — похвали го Нортън. — Ей сега ще си поиграем с теб двамата.

Свали нашияника му и скочи на крака. Животното се въртеше нетърпеливо на място.

— Не, ще отидем да играем на тепиха. Хайде, напред!

Джег скочи в храстите.

За „тепих“ им служеше равна като маса поляна, обградена от всички страни с брястове. Някога тук имаше прекрасен корт, но после по молба на Силвия Нортън направи площадка за тенис в градината при овощните дървета — на Силвия ѝ харесваха цъфналите китайски ябълки. Направи всичко, както тя пожела, макар че китайските ябълки у него лично будеха повече недоумение, отколкото възторг. Дървета-хамелеони: сутрин са бели, вечер — огненочервени, и не можеш да разбереш какви са в действителност... Нортън зася стария корт с трева и сега той беше почти идеален тепих.

Ролята на рефер днес бе предоставена на Луната.

Джег подскачаше нетърпеливо, търкаляше се по тревата като пощуряло котенце. На лунната светлина белезникавият му корем изглеждаше синкав... Нортън му даде сигнал — удари се по бедрото. Джег замря. Погледна съперника с жълтите въглени на очите си, изви гърба си, наведе глава и тръгна странишком, застрашително. Скочи...

Нортън виждаше скока на кугуара като на филм със забавени движения: животното се изправяше плавно на задните си крака, те се изопваха, а след това с непостижима за такова масивно тяло лекота се откъсваха от земята — настъпваше моментът на грациозно-плавния, като в безтегловно състояние полет... И всеки път така.

Нищо не му струваше да избегне удара. Играта не беше на равни начала... Единственият изход бе с усилието на волята да задържи, да

намали тази свръхнормална бързина на реакцията на нервите и мускулите си.

Хъ!... Нортън пое върху гърдите си деветдесеткилограмовата котка и падна. Борбата закипя. Съперниците бяха от една категория — с еднакви килограми и схватката имаше променлив успех. Стремителната каскада от скокове, падания, преобръщания и хитрини ги увличаше радостно, до самозабрава и задъхване — докато небесният рефер не се скри зад върховете на дърветата.

После почти безшумно се гониха из цялата градина. Криволичеха между дърветата, прескачаха шезлонгите, надувните скамейки и цветните лехи. Скъсаха хамака. В градината им беше тясно. Прескочиха живия плет и се понесоха към съседната на вилата дъбова горичка. Там беше просторно, можеха да тичат на воля, колкото си искат. Но скоро им попречиха: по бетонното платно на съседната автострада мина някакъв електромобил.

Светлината от фаровете лизна отдолу стъблата на дърветата и угасна — електромобилът изчезна зад завоя. Нортън си спомни, че утре в Копсфорт започваше Голямото родео. Постоя малко на място, послушвайки се. Извика Джег и тръгнаха обратно. Край на веселието! В онази част на горичката, където минаваше каналът, гостите за състезанията бяха направили временен спортен лагер и беше по-добре да се махат оттук. Нямаше защо да го виждат полугол, при това придружен от кугуар... Неотдавна Джег бе направил една беля: накарал инспектора на местното водоснабдяване да се качи от страх на едно дърво. Инспекторът, солиден, самоуважаващ се човек, страшно се разгневил, особено след като му подметнали, че кугуарите отлично се катерят по дърветата, и за отмъщение държа вилата на „воден глад“. Сякаш знаеше, че съпругата на собственика й ще поиска от мъжа си твърдо обещание да избягва особено острите конфликти с местните власти. За щастие (свое, разбира се) блюстителят на водния режим измени отношението си към Джег и сега, когато посещаваше вилата, искаше непременно да му покажат „лъва“. Наричаше го „млад закачлив глупак“, опитваше се да го дръпне за нашийника, но при това говореше така високо и весело, потеше се, движеше се припряно и се смееше така гръмогласно, че дори мъдрият, уравновесен Голиат започваше да показва застрашително зъбите си.

Нортън потупа ласкаво кугуара по врата. Напред!... Човекът и животното се засилиха един до друг и прескочиха в синхрон живия плет.

Луната се бе скрила, но в градината бе по-светло, отколкото в горичката. Джег се търкаляше в тревата, удряше с опашка. Явно се надяваше, че човекът ще продължи играта. Тази ненаситна жажда за движение...

— Не — каза му Нортън. — Петлите, братле, вече пропяха. И престани да си въртиш метлата, край на удоволствията! Хайде към клетката!

Беше му жал да оскърбява дивата грация на животното с нашийника и решетката на клетката, но вече беше време. Когато заключваше клетката, Нортън почувствува недоволството на Джег. Помисли си: „Няма ли нещо твърде много общо между нас двамата?... Трябва да потърся в кухнята и да му донеса малко от любимия му бульон от кокоши дреболии.“ Върна се при басейна, гмурна се безшумно под водата и заплува по самото дъно.

Обикновено след такова щедро изразходване на мускулна енергия настъпваше нещо като вътрешно разтоварване, чието благотворно действие се чувствуваше и на следващия ден. Днес мускулите му доста се натовариха, но не последва никакво, ни най-малко отпускане и успокоение. Потискаше го горчива, зла и в същото време някаква мътна, вяла тежест. Може би така се усещаше безизходността?... Той напипа във водата потъналата хавлия, хвана я, облече я на голото си тяло и тръгна към къщи. Като приближи, загърна полите ѝ и започна машинално да завързва колана. Накрая се усети, че върши тези нелепи действия, и се спря.

Луната се бе скрила и звездите изпъкваха по-ярко на потъмнялото небе. Той не ги гледаше. Очите му следяха безучастно меките вълни на синята светлина върху пода на летния хол, открит към градината. Не мислеше за нищо. Мозъкът му беше празен, като пещера на морския бряг по време на отлив. Това не го учуди. В последно време често беше така разсеян. Вероятно бе започнал вече да свиква с безполезността на своето съществуване. По волята на угнетяващи самия него обстоятелства той бе лишен от някаква елементарно проста, но жизнено необходима връзка със света на хората и сега не

знаеше с какво да я компенсира. Да, с какво да я компенсира? Може би с басейна? Или с нощните разходки с Джег?

Нортън влезе в къщата предпазливо, безшумно, както животно в дупката си. Пресече без звук летния хол и слезе на долния, „подземен“ етаж по покритата с мъхната пътека вътрешна стълба. Тук се намираха всички домакинско-битови и спортни помещения на вилата. Вратата се отвори автоматично, светна електричеството, от което той не се нуждаеше особено. Космосът го бе наградил със способността да вижда на тъмно. Това не означаваше, че изобщо не усещаше тъмнината. Усещаше я като тъмносива, но същевременно стъклено-прозрачна маса. Колкото по-плътна беше тъмнината, толкова по-се стесняваше полето на зрението му — той виждаше като в някакъв „тесен лъч“. Тоест различаваше всичко достатъчно ясно само по посоката, където падаше погледът му. Е, виждаше лошо по протежението на магнитните линии на планетата — от юг на север и от север на юг, но беше готов да се примири с това.

Без да се безпокои повече за тишината (знаеше, че оттук горе не достига никакъв звук), премина бързо облицования с изкуствен лазурит коридор и се озова в „двора на банята“. Впрочем Силвия наричаше това просторно кръгло помещение с фонтан „римска зала“. Не беше зала, а самата стерилност — блясък и белота. Мраморни скамейки (в античен стил), ниши с бели вази, на стените горелефи (също в античен стил), блестящи чаши и високи тесни огледала. „Да — помисли си Нортън, събличайки мократа хавлия, — обитателят на тази дупка някога е имал вкус към обикновените радости на живота.“ Хавлията, запратена рязко настрана събори от масичката една чаша и тя се търколи със звън.

Вратата на съблекалнята пред сауната внезапно се отвори. Той погледна бързо към нея и въздъхна с облекчение — нямаше никого. Просто бе дошъл твърде близо до вратата... Кой знае защо, се страхуваше да срещне Силвия тук, по това време. Сега, когато всичко се бе изяснило и нелепият страх преминал, той чувствуваше гняв. Също така нелеп, безпричинен. Да, да, безпричинен, дявол да го вземе! Нямаше никакви, никакви причини. Освен една — че той се върна на Земята урод и откак се бе набутал в тази комфортна домашна дупка, ежечасно, ежеминутно чувствуваше уродството си и знаеше, че нищо не може да направи!... Добре, стига. В края на краищата това

приличаше на истерия. Време беше да се стегне. Точно сега... Той вдигна хавлията от пода, хвърли я на скамейката и тръгна към душа.

Млечнобялото кълбо на душа-бокс, обсипано отвътре с брадавиците на пулверизаторите, бе осветено така равномерно, че беше трудно да се забележи сферичната форма на стените му — сякаш пулверизаторите плаваха свободно във фосфоресциращата мъгла. Леко повдигнатата над пода площадка с изкуствена трева напомняше изрязан кръгъл пласт тревна покривка. Нортън скочи на нея направо от прага, охна от ударите на остриите като стрели ледени струи — мернаха се отхвъркналите запушалки на пулверизаторите. Напорът на водата беше ужасен и той едва запази равновесие. Вчера бе прекалил с регулатора на водоналягането... Площадката се въртеше бавно, Нортън ръмжеше, пазейки лицето си с ръце от побеснялата вода, и все не можеше да разбере харесва ли му това ново развлечение или не. Струите сякаш мачкаха ребрата му и го режиха със студа си. Всичко това можеше да завърши със синини.

В гардеробното помещение той се огледа в огледалото. Гърдите и гърбът му горяха, но синини нямаше — значи всичко беше наред.

Лицето си обаче не хареса. Всъщност то и преди никога не му беше харесвало — скулесто, твърдо, но поне не изглеждаше толкова сурово. Стиснати в една линия устни, упорит поглед на сивите, поставени по-дълбоко, отколкото трябва, очи... Трябваше да бъде поне малко по-весел. Той се насили да се усмихне. Излезе така отвратително, че се извърна и не погледна повече в огледалото...

Несполучливият опит с усмивката го засегна болезнено. Там, в космическото пространство, той можеше да си позволи да не се усмихва, ако нямаше желание. Настроението му отново се развали. Чувствуваше, че пак потъва в състояние на жлъчно самосъзерцание, гарнирано силно с нещо подобно на ненавист. Някаква отчайващо безплодна, неразумна ненавист, сякаш ненавиждаше въздуха, който дишаше... Впрочем възможно бе това състояние да бе сродно с инстинктивното недоволство на звяра, чието гърло е стиснато с нашийник. Изглежда, не случайно днес там, при клетката, той забеляза приликата си с Джег. „И двамата обичаме супа от кокоши дреболии — мислеше той. — И двамата сме с нашийници. Денем и нощем ходим, вързани с ремъка на обстоятелствата. И двамата се преструваме. Джег се преструва на голям хищник, аз — на порядъчен човек от запаса...

Но Джек е способен да излъже само чудака-инспектор, а аз старателно лъжа всички. И най-напред — себе си. Животът ми е затънал в лъжа. Всеки мой ден е пропит с лъжа!...“

В главата му нещо шумеше неприятно и той най-после обърна внимание на това. Обиколи стаята в предчувствие на нещо недобро, мъчейки се да разбере какво става с него. Да не би да се бе разболял? Глупости! Той никога от нищо не боледуваше.

Ъглите на тавана светеха меко. На пода имаше имитация на килим от тигрови кожи. В огледалната стена се отразяваше цялата стая — тя беше почти празна, а огледалното удвояване я правеше квадратна. Нямаше никакви мебели освен един кръгъл диван тип „слънчогледова пита“. Едната стена бе заета от гоблен с изображението на кавалкада (пищна свита на някакъв крал). Гобленът бе истински, средновековен — семейна реликва на Полингови. На отделни места реликвата беше много протрита, но все още впечатляваше познавачите на старинните занаяти. Реликвата на Нортънови — потъмнели от времето рицарски доспехи — стърчеше като мрачен идол на фона на изящния гоблен. Ключестият шлем бе украсен с черни пера. Според семейното предание тези доспехи някога принадлежали на един от прадедите от рода Рейли — Нортън. Кухият „праядо“, хванал с железни ръкавици дръжката на чудовищния меч с нацърбено острие, дълги години охраняваше добросъвестно вградения в стената гардероб. Дръжката стигаше до брадата на рицаря. Нортън се приближи до „праядото“, поправи кривналия се меч — ставите на доспехите звъннаха унило. О, сър, бойното дрънчене на оръжието е забранено завинаги. Во веки веков! Амин!

Изведнъж Нортън забеляза, че там, където бе докоснал меча, острието заблестя по-силно. Погледна дланите си и се намръщи: през кожата му буквално струеше ясно забележима блестяща светлина... Веднага след това почувствува, че го побиха тръпки от студ. После му стана топло — от тила му към краката премина гореща вълна и той се изправи с недоумение. Постоя, заслушан вътре в себе си. Такова нещо още не беше му се случвало... След „температурната“ през него премина съвсем друга вълна: от изтръпналите му крака сякаш започна да се издига нагоре кипяща кръв, която обливаше болезнено вътрешностите му. Многогласен звън разкъсваше главата му и той се почувствува много зле. Изведнъж, кой знае защо, реши, че щом

парещата болка достигне мозъка му, ще стане нещо ужасно. „Нима... това е краят?“ — помисли тъжно Нортън.

За миг болката докосна мозъка му и веднага угасна. Звънът изчезна. Всичко в него някак странно изтръпна — струваше му се, че сърцето му всеки миг ще спре. Страхуваше се да мръдне. Видя отражението си в огледалото и замря — целият блестеше. Сякаш беше къс метал...

Блестеше и „прадядото“, но блясъкът на потомъка беше по-ярък. По цялото му тяло, от главата до петите, преливаха слоеве струящ се блясък и светеха огледални петна. На тази странна светлина Нортън можа да види добре загара си, дори пъстрия орнамент на банските си гащета. Той приближи бавно, с мъка вдървените си ръце до лицето и видя, че блясъкът се стича от повърхността им бавно, сякаш бе лепкав живак, и се проточва като шлейф. Обзе го лудо желание незабавно да се отърси от блестящата гадост. Разбираше смътно, че ще успее да превъзмогне странната скованост на мускулите си само с помощта на някакви не по-малко странни и още непознати му усилия. По-скоро интуитивно, отколкото съзнателно, той вдигна плавно (по неволя) ръце над главата си, протегна се с голямо усилие и се почувствува сякаш изтласкан от някакъв мек катапулт към тавана.

Докосна тавана с длани, пружинира и се преобърна с главата надолу. Видя под себе си върха на шлема с черните пера и едва тогава, осъзнал какво става, се потресе. Той летеше, както преди му се бе случвало да лети в състояние на безтегловност... Потресението, изглежда, смачка, развали този противоречащ на земната природа импулс на подемна сила за свръхестествения полет — Нортън едва успя да се преобърне във въздуха като котка и рухна на четири крака. Единият му крак закачи доспехите, нещо изгромоля зад гърба му и след секунда новоизлюпеният летец получи удар от дръжката на меч по тила си. Той се поздрави с посвещаването си в рицар. Мина му мисълта: „Ама че бурен финаш!“ Надигна се на ръце и отскочи назад; до него бавно се люлееше някакво изкривено платно със слаб блясък като език на сребрист пламък — сигурно това бяха остатъците от блестящия слой, който при полета се бе свлякъл от тялото му. Нортън отстъпи на четири крака и се изправи. Без да си дава сметка какво прави, хвана меч, вдигна го над главата си с две ръце и удари по диагонал блестящото платно... Острието потъна странно в прозрачната

му сърцевина. Озверен, той започна да го дърпа обратно, но мечът му се подчиняваше неохотно, сякаш бе затънал в смола. Последния път Нортън не можа да запази равновесие и се намери на пода заедно с меча. Ръцете му трепереха. Тресеше се от ярост и унижение. Блясъкът угасваше бавно...

В продължение на една минута Нортън следеше угасването с кръвясали очи, после захвърли меча встрани — оръжието падна глухо върху килима.

5. ПЪТЕКАТА НА ЛУДИТЕ

Беше четири и нещо сутринта, когато почувствува някакво неудобство. Повъртя се в креслото, като се мъчеше да се отърве от неприятното усещане. Не можа. Странно... Ако знаеше, че ще има поне някакъв смисъл, би се помолил веднага на всички звезди, взети заедно, и би им казал, че за днес му стига!

Нортън седеше пред работната си маса в кабинета на втория етаж и гледаше една голяма тетрадка с черна корица. Тази тетрадка той никога и никому не показваше, криеше я в секретния сейф и за нея знаеше освен него май само Голиат. Днес на страниците ѝ се появиха поредните описания...

Преди година тетрадката се наричаше просто „дневник“, макар че не беше дневник в общоприетия смисъл на тази дума. По-скоро беше каталог на всевъзможните прояви на уродството, което той си бе довлякъл от гълбините на Космоса, и в крайна сметка напълно заслужаваше наименованието „Черна книга“... Тайно от жена си той записваше в нея всички свои „ненормалности“ и дори се опитваше да ги класифицира по някакъв начин. Надяваше се, че на Земята нещата ще потръгнат по-иначе и „ненормалностите“ ще бъдат по-малко. Хранеше надежда, че в земните условия всичко постепенно ще заглъхне. Напразно се бе надявал. Нещата тръгнаха лошо — съвсем не така, както беше очаквал.

Затвори тетрадката и стисна зъби до болка в скулите. Блясъкът в гардеробното помещение днес го довърши. Обзе го досада и обърканост, нямаше никакво желание да мисли. Пък и за какво всъщност трябваше да мисли? Блясък по дланите си бе виждал и по-рано. За пръв път — след десанта на Умбриел, когато едва не му измръзнаха ръцете поради неизправността на отоплителните елементи в ръкавиците на скафандъра. Спомняше си, че още тогава правилно свърза появата на блясъка с действието на студа и започна да се отнася с опасение към ниските температури. Впрочем там му се наложи към много други неща да се отнася така. В Космоса се бе случвало и по-

страшно... Стоп! Каквото било — било. Край на всичко. И никога повече няма да се повтори. Но тук...

Може би трябва да плюе на всичко и да отиде при мъдреците с научните степени? Да им каже: помогнете на инвалида герой от Космоса да се отърве от... сам не знам от какво. Веднага ще го чуят, ще се зарадват, ще долетят от всички континенти. На някой остров ще издигнат в чест на уродството му цял научноизследователски комплекс НЕЗНАМОТКАКВО, ще го оградят с ограда от шприцове, с оръдия-микроскопи, с блокове-анализатори, ще му сложат шлем с жици и от нещастен инвалид ще се превърне в лабораторна колба „възхитителни феноменални свойства“. И няма да му остане нищо друго, освен да вярва във всемогъществото на някой плешив институтски корифей с величествени жестове и неясно произношение. А после, след десетина години, когато лаборантката му сподели наивно с него радостната вест, че корифеят в края на краищата е успял да използва екстракт от хормоналните му жлези за „регулиране половите признаци на плодовата мушичка дрозософила“, ще разбере всичко и ще се опита да избяга оттам. Разбира се, ще го хванат и ще започнат дружно, в един глас да го осъждат. М-да...

Той отвори масата, отмести фалшивата преградка и запрати тетрадката в сейфа. Докосна с големия пръст на лявата си ръка прозрачната пластинка на заключващия механизъм, пластинката светна и ключалката щракна. Ключалката беше много надеждна — можеше да я отключи само съчетанието на кожните линии на пръста на собственика ѝ.

Усещането за странното неудобство се засили. Не, май тетрадката нямаше нищо общо с това... Нортън се облегна в креслото и започна с неудоволствие да търси друга причина.

Седеше в меко, удобно, обикновено кресло до обикновена маса. Беше с удобни шорти, пъстра тениска от много приятна, хлъзгава материя и сребристи, също много удобни кецове. Въздухът беше прохладен и свеж, нормално наситен с мирис на цветя. Кабинетът беше просторен — шестостен, във вид на беседка; зелените със синя светлина стени и таван бяха украсени от шарките на черна решетка, живописно обвита със стайна зеленина. Над главата му светеше уютно синята леща на лампата. Отдясно нямаше решетка — там започваше скритият в тъмнината океански плаж, а в далечината се виждаха

осветени от прожектори няколко високи палми. Лъчите на прожекторите осветяваха и пълпещите в дюните животни: от крайбрежните води пълзеше цяла армия морски костенурки, оставяйки след себе си сребристи бразди, които приличаха на следите от всъдеходите — костенурковият десант завладяваше плацдарм за снасяне на яйцата си. Нортън стана. Усещането за неудобство преминаваше в тревога... Той рязко превъртя регулатора на звука — в стаята нахлу грохотът на океанските вълни. Те се разбиваха в невидимите в тъмнината гребени на преградния риф и с шуртене се свличаха в пясъка. Нортън изключи звука. Повъртя главата си на една, на друга страна, сякаш душеше нещо. Отвори вратата на кабинета. На прага стоеше Голиат — наполовина чистокръвно куче с външност на пойнтер, с увиснали уши и шарени (на черно-бели петна) хълбоци. Кучето гледаше господаря си с предан поглед. Нортън мина покрай него и скачайки по стъпалата на вътрешната стълба, излетя на третия етаж (ако можеше да се нарече така горната тераса под открито небе).

На терасата цареше предутринна мъгла. Сладко миришеха цветовете на непознати на Нортън редки растения, водата на декоративния басейн отразяваше като огледало просветлялото небе. Всичко останало бе потънало в синкав полумрак и човек с нормални очи би различил само неясни петна, силуети, контури. Нортън можеше да чете тук вестник. Оглеждайки се тревожно, той ходеше между стойките на сенника. Прескочи тесния басейн и като разблъска по пътя си плетените столове-люлки, замря до източния ръб на терасата.

Някъде в далечината, през плътните редици пирамидални тополи, които растяха край съседната вила, едва-едва се виждаше пламтящата лента на разсъмването. Нортън гледаше на изток. Някакви звуци му пречеа да се съсредоточи. Източник на звуците беше Голиат — кучето лочеше от басейна. В огледалото на водата трептеше отражението на мраморната чаша. Нортън погледна още веднъж внимателно оградата от тополи и тръгна към центъра на терасата, където над шахтата на асансьора се издигаше стъклен калъф. Като минаваше покрай чашата, хвърли поглед към стърчащия от нея пищен храст приказно красива синя роза. Тя беше цветарската гордост на жена му.

Видеотекторът висеше на стената на асансьорната кабина. Нортън вдигна прозрачната полусфера. След секундно колебание

набра индекса на съседната вила. Екранът светна.

— Един момент!... — чу се глас, по който трудно можеше да разбере кой говори — жена или мъж.

Екранът продължаваше да бъде празен.

— Да, слушам ви!

Нортън позна чий е гласът и се намръщи.

— Може ли Бен или Елен. Ако, разбира се, не спят.

— Бен за съжаление замина. Елен за съжаление...

— Ало! — изкрещя женски глас. На екрана се показва красивото, но разплакано лице на приятелката на Силвия Елен. — Ти ли си, Дейвид? Защо не те виждам?

— Тук е доста тъмно.

— Тъкмо исках да се свържа с теб! Бягам като луда и не зная какво да правя. Ник! — Останалите думи потънаха в риданията ѝ.

— Какво е станало с Ник? — попита рязко Нортън.

— Събудих се — започна, давейки се със сълзите Елен, — отидох в летния хол, където Ник обича да спи, и видях, че... че него го няма там!... Претърсих цялата къща, цялата градина, виках го, крещях. Няма никаква следа от момчето! Току-що Хед ме „зарадва“: Ник е изчезнал заедно с електромобила.

— С чий електромобил?

— Хед пристигна вчера и оставил колата си в градинската алея... нали познаваш брата на мъжа ми! Домързяло го да я закара в гаража! И Ник... Изглежда, шумът от колоосите ме е събудил. Моят електромобил не е зареден, Бен го няма и ние тук сме без колела. Канех се да те извикам и дежурния по охрана също, но ти ме изпревари. Кой знае къде ли е сега момчето ми?...

— Къде може да отиде? Престани най-после да ревеш!

— Знаем ли? Просто го е взел и изчезнал!...

— Осемгодишните момчета не взимат току-тъй електромобили — момчетата на годините на Ник винаги си имат планове. Канеше ли се изобщо да заминава някъде? С какво си пълнеше напоследък главата?

— С акваланга.

— Какво?

— Хед му беше обещал акваланг и му го донесе. Особен модел... специално за деца. И една снимачна камера... такава една тумбеста, за

под водата. — Хлипайки, Елен произнасяше думите машинално, сякаш в транс. — Вчера половин ден прекараха в басейна — снимаха се един друг. Чух Хед да казва на момчето, че скоро ще го вземе със себе си на някакви Северни езера. Разправяше му, че във всяко от тях можело да се види чудовище от рода на морския змей. Ник, естествено...

Внезапно тя изчезна от екрана. Нортън знаеше защо. Когато се появи отново, лицето ѝ беше страшно.

— Не... не го намерих!!! — тя се задъхваше. — Акваланга!...

— Ясно. Камерата също ли?

Кимна. Не можеше да говори — сълзите я задушаваша.

— Слушай, Елен!...

— Но... но нали той не е заминал на север, Дейвид?

— Имаме си достатъчно водоеми наоколо. Чуй: нека Хед да изтича до вилата на Хенри и да вземе неговата кола — той има сигурна, бърза кола — и без да губи време, да започва да претърсва в западна посока чак до Бизоновите езера. А ти се свържи с главния дежурен на нощните постове и му обясни накратко положението. Нека да вдигнат във въздуха разузнавателна „палачинка“ или каквото имат подръка и да минат над южната автострада до Соленото езеро. Аз се заемам със северозапада. Нали Хед не е сменял колата си?

— Същата е... сребристорозова, ще я познаеш. Дейвид!

— Да?

— Ще догониш Ник, нали?

— Успокой се. Имаме още време. Преди да съмне, момчето няма да се пъкне във водата.

— Той толкова те обича!...

— Край! — прекъсна я Нортън. — Действуй както ти казах.

Той прескочи обвития с бръшлян парапет на терасата, зае във въздуха нужната поза и се приземи меко в цветната леха.

В гаража изключи бързо дистанционните кабели, които свързваха електромобила с таблата за автоконтрол и зареждане. Скочи зад кормилото, без да отваря вратичката. С удар на дланта си изключи блока за „безопасно каране“ и изпъшка от яд: яркооранжевите очи на сигналната уредба светнаха и замигаха предателски — четири отпред и четири отзад. Такава илюминация бе способна да събуди и най-сънливия блюстител на реда по пътищата. Нортън скочи от седалката, хвана някакъв попаднал му подръка железен лост и с трясък го стовари

върху първото око. По същия начин счупи безжалостно и останалите. Голиат се въртеше в краката му. Нортън запрати настрани лоста, скочи отново зад кормилото и без да запалва фаровете, потегли рязко от място. Той бе излъгал майката на Ник — нямаше никакво време в запас. Ако момчето бе запитало за Старата кариера, нямаше нито една излишна секунда.

Белият електромобил изсъска с колелата си и се понесе като призрак по тъмната алея. Обаче при изхода услужливият автомат — дявол да го вземе! — заля с ярка светлина цялото пространство пред вратата.

Режейки ъглите на пустинните кръстовища, Нортън препускаше с непозволена скорост по най-краткия път. Градчето спеше. Небето бе просветнало, но земята дремеше още в синкава мъгла. Беше около четири и половина. За пръв път след много дни Нортън погледна часовника си: циферблатът показваше четири и двацет и две... Леко учуден, че продължава да чувствава живомириса на куче, той погледна назад. Голиат лежеше на задната седалка.

Малкия участък на околоръстното шосе го взе, като натискаше педала за скоростта до последен предел. Мярна се знакът за завиване към северозападната магистрала. Скърцайки отчаяно с осите си, колата излезе от завоя с такъв силен наклон, че известно време се движеше само на двете си леви колела. Нортън я изведе на бялата осова линия, или, както казваха тук, на „фитила“. Сега му оставаше да превключи захранването на мотора от акумулаторите към високочестотния ток от кабела, прокаран по протежението на магистралата под „фитила“. Така и направи — скоростта нарасна чувствително.

Електромобилът, разсичайки с тътен въздуха, се носеше по права линия. Автострадата беше абсолютно безлюдна. Нортън включи блока на шофьора-автомат и пусна кормилото. Край, нямаше какво повече да прави... Огледа се назад: лудият вятър бе прогонил Голиат на пода. Нортън му извика, издърпа го за нашийника на предната седалка до себе си. Кучето близна с благодарност ръката му.

— Къде си се понесъл със старите си кокали? — Той погали кучето. — Усетил си, изглежда, бедата... Вярно е, друже. Ник немирникът пак ни погоди страшен номер.

Голиат погледна господаря си, надигна се и протегна муцуна към предното стъкло.

— Всичко разбираш. Да, калпазанинът май е запрашил към Старата кариера...

„Лошо — помисли си Нортън. — Лошо, ако е запрашил натам.“

Отдясно се простираше равнина. Тук-там в нея бяха пръснати плоски като маси хълмчета. Отляво по пътя се мяркаха идеално равните редици на една плантация азимиана. Покрай колата преплуваха тумбестите сгради на някакъв малък плодов завод, който приличаше по нещо на сервиз за кафе. После зеленият масив остана встрани от автострадата, мярна се и изчезна в полята лъскавата лента на някакъв канал. По-нататък започваха ниви, засети за кърма; землището на един животновъден комплекс можеше да се познае по стърчащия над гъстата зеленина купол на водонапорната кула. Изгревът бе успял да го боядиса в розов цвят. Разсъмваше се бързо. Отпред розовееше верига голи хълмове.

Нортън гледаше внимателно през предното стъкло. Не бе забелязал досега нито един електромобил по платното и това го безпокоеше. Момчето или беше успяло да прехвърли веригата хълмове, или препускаше в друга посока. Последното би било за предпочитане, обаче Нортън не се съмняваше, че немирникът бе избрал именно Старата кариера. Първо, защото беше сравнително близо (а Ник беше твърде нетърпелив), и второ — беше несравнимо по-страшно (а Ник бе ужасно самонадеян, като станеше дума за смелост). Светлата красота на Бизоновите езера или, да кажем, пустинното величие на Соленото езеро едва ли биха съблазнили смелия аквалангист. Къде другаде освен в гълбините на мрачния водоем в Старата кариера можеше да има такова подводно чудовище.

Автострадата започна да се изкачва твърде забележимо нагоре. Окъпаната в утринна руменина верига от хълмове се приближаваше. Нортън се мъчеше да си представи разстоянието до младия търсач на приключения. Трите минути, които бе загубил да разговаря с Елен, той навакса за сметка на високата скорост още преди да излезе на магистралата.

В препускането на автострадата не печелеше нищо. Знаеше, че електромобилът на Хед беше от същия тип, както и неговият собствен — последен модел „Торнадо“, — а Ник препускаше с колата, естествено, също по „фитила“. Ловкият малчуган се бе научил да кара смело електромобила, впрочем не без Нортъновото съучастие...

Хлапето бе пред него минимум на около десет-дванайсет минути, иначе той би го забелязал на този участък от пътя.

Дванайсет минути... Дявол да го вземе, много са! Ще се наложи да ги навакса на стария коларски път в дълбоката клисура — лош за щастие път, но все пак дванайсет минути са твърде много. Трябва да хване този юнак, преди да е излязъл от клисурата в каньона. Не е така просто... Дори да изстиска от колата всичко, на което тя е способна. И дори ако Ник не изключи блока за „безопасно каране“. А ако изключи — непременно ще се забие някъде.

Електромобилът взимаше стремително полегатия наклон. Хълмовете се приближаваха до платното на автострадата. Изкачването свърши, хълмовете останаха назад и електромобилът полетя по просторното каменисто плато. Покрито с утринни сенки, то можеше да се стори на неизкушеното око широка равнина и шофьорите, които се движеха в тази посока за пръв път, неволно се хващаха за кормилото, когато автострадата неочаквано извеждаше колата на виадукта, увиснал над хищната уста на каньона.

Нортън гледаше напред, измъчван от бездействието. Не можеше да предприеме нищо. Във всеки случай поне до онова място, където му предстоеше да напусне разкошната магистрала: там, след виадукта, имаше много удобен асфалтиран наклон към клисурата, а по-нататък беше лошият коларски път... Градските власти нарочно не се захващаха с ремонта му, за да няма много желаещи да ходят с електромобили в каньона. Но едва ли в Копсфорт имаше човек, който поне веднъж да не бе посетил Старата кариера. Жителите на Копсфорт бяха страшно любознателни хора. И безкрайно смели... Пикникът под скали, които всеки момент могат да паднат върху главата ти, очевидно съдържа в себе си идеята за пробен камък на качеството „мъжка мая“. При това безсмисленият риск се приема като метод за съзнателно възпитаване на смелост — едно от най-загадъчните май свойства на човешката психика на Земята днес. Именно на Земята, защото на космодесантчика който винаги знае „за какво или за кого рискува“, готовността за безсмислен риск му изглежда абсурдна.

Нещо повече, рискът (както впрочем и всичко останало тук, на уютната Земя) е подвластен на влиянието на модата. Риска, който сам по себе си е прост, като оголено острие на сабя, кой знае защо, се мъчат да го окачат на бутафорски презрамки в духа на „добрите стари

времена“. Например стана модно да се организират мрачни пикници в галериите на отдавна изоставени мини; където всичко се държи едва ли не на косъм; или изпробването на собствените нерви и мускули с разходки из гнилите етажи на изживелите времето си, но все още несъборени небостъргачи; или проникването в покритите с мъх лабиринти на изоставените, а често и полузалени с вода военни съоръжения, натъпкани понякога с всевъзможни опасни неща. Често любителите на ръждясали сувенири украсяваха гостните си с такива „колекции“, че се налагаше да се вика цял десант сапъори или поделение специалисти-дезактиватори. В най-добрия случай се отърваваха само с уплаха. В най-лошия — политаха във въздуха цели семейства, които понякога повличаха след себе си и невинните си съседи. Или се тровеха смъртоносно с някакви боклуци и караха жителите на съседните квартали да треперят в кошмарно очакване.

Да се чудиш само колко всевъзможни гадости са били изфабрикувани в „добрите стари времена“ с една-единствена цел: да бъдат унищожени по достатъчно рационален начин колкото се може повече хора. Висшият разпоредителен орган на обединените нации и до днес е принуден да поддържа специализирани отряди десантчици „Веридейнджроуз!“ — „Много опасно!“. Смелчаците от ВДОО, в сребристи униформи с емблемата на „Веселия Роджър“ на ръкавите, от години се занимават усърдно с търсенето и ликвидирането на тайните складове в бившите огнища на секретното изобретателство и производството на оръжие от най-различен тип, но краят на всичко това още не се вижда. Преди около пет години в едно телевизионно предаване на последните новини беше показан телерепортаж от спътника „Порт-1“ за крайния етап от ликвидирането на намерените запаси от някакво адско вещество под кодовото название „желираното ястие на леля Мери“, създадено в съществуващата някога свръхсекретна лаборатория за военноморски изследвания „Ейч-Съпрайз“. От спътника „Порт-1“ в безвъзвратен полет по посока на Слънцето се насочи престарелият танкер „Амалия“ — с големи предохранителни мерки, под конвоя на кораби-патрули на ВДОО. Трюмовете и танковете на „Амалия“ бяха натъпкани с контейнери, подобни на автоклави. Двеста автоклави-контейнери с инициалите ЖЛМ на лъскавите им жълти стени биха били достатъчни да се превърне в пача водата на такива водни басейни като Мексиканския

залив или Черно море. Пълният товар на „Амалия“ би стигнал за Атлантическия океан... А съвсем наскоро с още по-големи предохранителни мерки в безропотните дълбини на Слънцето бе изхвърлена някаква друга смъртоносна гадост под названието „тютюна на чичо Джон“. Изхвърлена бе заедно с цялата ескадрила транспортни кораби, които участваха в тази, както казват, крайно сложна операция.

Да, с какви ли не само гадости си имаха работа момчетата от ВДОО! „Млякото на хуните“, „пипереният дим“, „подхвърленото неутроново дете“, „крилатите стрели“, „окото на сатаната“, „мечът на Израел“, „преторианските камбанки“, „мяо хенхао“, „стъпалото на великия кормчия“... Остатъците от бившите арсенали на човеконенавистничеството много често биват обезвреждани с цената на човешки жертви. Но прочистването на планетата продължава; има основания да се мисли, че още не всички тайни гнойни огнища са открити и обработени по необходимия начин. За съжаление често се случва, че първи ги откриват хора, съвсем неподготвени за подобни находки. Любителите да си пъхат носа в мухлясалите скривалища не са намалели дори след няколкото предупредително-разяснителни кампании, но поне престанаха да пипат с ръце всевъзможните неща със съмнителен произход и за особено подозрителните находки бързаха да уведомят органите на ВДОО. Изработиха си някаква форма на правилно поведение: просто се катереха, тършуваха, наслаждавайки се на риска, зяпаха, устройваха пикници, но не пипаха нищо. С една дума, „посещаваха“. На общия фон на масовото увлечение от риска посещенията в Старата кариера изглеждаха сравнително безобидни, обаче по принцип това беше същото: жителите на Копсфорт не изоставаха от модата. А някои суетни бащи, като Бен, които страдаха от хипертрофия на родителска любов, считаха едва ли не за свой дълг да покажат поне веднъж на малолетния си наследник съвсем отблизо тази опасна дупка. И наследниците, още по-суетни и любознателни от бащите си, запомняха отлично пътя. Наистина да се пъхат сами в каньона досега се бяха осмелявали момчета, не по-малки от дванайсет години. Ник рискуваше да постави абсолютен рекорд на долната възрастова граница за самотни посетители в кариерата. Таткото — известен специалист по производство на киселомлечни изделия, който много обичаше да плещи всевъзможни глупости за „щамовете на

мъжката мая“ и непременно се позоваваше на историята, би се побъркал от страх, ако разбереше къде бе отвела тази „мая“ днес осемгодишния му син...

Каньонът както винаги изникна неочаквано. Електромобилът полетя по виадукта: замяркаха се, сливайки се в ивици, розовите пламъчета на отражателите по парапетите — в предутринната светлина виадуктът изглеждаше като виолетова линия с светещи краища, увиснала над виолетово-синята пропаст.

Като премина каньона, Нортън изчака малко и пое управлението. Времето на бездействието бе свършило: приближаваше завоят за клисурата. Ето го асфалтирания наклон и табелата с надпис: „Не слизайте надолу, ако не искате да се окажете в аварийна ситуация!“

Нортън сложи крака си на спирачния педал, но не го натисна, взе внезапно друго решение. Електромобилът, без да намали скоростта си, се понесе направо и отмина наклона. Нортън погледна към клисурата: пътят криволичеше по склона и се спускаше надолу в Старата кариера. Видимият участък от него беше безлюден, но едва забележимо напудреният с прах въздух обясни на Нортън всичко...

Показа се следващият завой. Той влезе в него почти на пълен ход, едва не удари с наклонилата се кола стойката на рекламното табло и веднага натисна педала за скоростта до краен предел. Шосето капризно се виеше между скалите, но беше първокласно. Докато момченцето криволичеше долу по ямите, той можеше на хубавото шосе да спечели време. Наистина проблемът беше как ще излезе оттук в каньона. Недалеч от наблюдателната площадка (към която всъщност водеше шосето) имаше един много опасен път за клисурата. По-точно, там нямаше никакъв път, а просто каскада от планински стръмнини — „пътека на лудите“, както съвсем справедливо ги наричаха. Въпреки строгата забрана по „пътеката“ понякога се спускаха най-безразсъдните смелчаци-мотоциклетисти.

Последен завой и лентата на шосето изскочи на полегато надолнище покрай скалистия гребен. Наблюдателната площадка се виждаше като на длан — полукръгла, с перила. Там беше къщичката на механика и опорната мачта на въжената линия. На въжетата висяха разноцветни котлета-кабинки за любителите на разходки над каньона. Самият каньон се виждаше много по-надолу, на километър и половина оттук, и все още тънеше във виолетово-синя мъгла...

Надолнището към „пътеката“ бе преградено с огромна макара от кабел. Нортън отмести препятствието с предния буфер — макарата изтрещя, преобърна се и с тътен се затъркаля надолу. Електромобилът, поскърцвайки, клатейки се от една страна на друга, се заспуска по склона в засипаната с чакъл падина. Докоснатият чакъл се задвижи и електрокарът започна да се плъзга към пропастта в поток от дребни камъни.

На опасна близост от пропастта Нортън измъкна колата от сипея и зави по долепения към скалната цепнатина тесен корниз. Той бе толкова тесен, че лявата страна на електромобила дращеше със скърцане издатините на скалите. Нортън не се безпокоеше от това, защото знаеше, че оттук може да мине. Тревожеше го прехвърлянето през пропастта. Отпред, там, където отвесните стени на цепнатината се доближаваха една до друга, се виждаше пешеходно мостче, направено от монтажниците на въжената линия за тяхно удобство, но то съвсем не беше пригодено за пътуване на четири колела. Две плътно допрени бетонни греди — това бе всичко. Доста тесничко за електромобил...

Корнизът стана наклонен и това бе твърде добре за случая — мостчето сега се виждаше прекрасно. Трябваше да мине по него както бе засилен, в движение. Малцина от смелчаците-мотоциклетисти се решаваха на това — обикновено слизаха от мотоциклетите си и така ги прекарваха. Нямаше нищо за чудене: иначе най-простото бе да се сгромолясаш оттук в пропастта... Пред мостчето имаше малка площадка, равна за щастие като маса, но и почти толкова голяма по размери. Цялата му надежда беше в точното прицелване, острия завой и добрата скорост. Корнизът се разшири, можеше да започне засилването. Да, оттук бе най-подходящо... Нортън изрепетира мислено предстоящата маневра, бутна кучето от седалката на пода, увеличи скоростта.

— Напрасно се забърка в тази история, Голиат.

Слял се с кормилото, той водеше колата към предварително избраната точка в центъра на площадката. Стараеше се да не мисли за нищо — действуваше на принципа на инстинкта, автоматизма, интуицията. Площадката приближаваше стремително... Рязък завой надясно — силно наклоняване, остро изскърцване на амортизьорите, излизане на две колелета. Нортън успя да почувствува как бетонната греда потрепера. Благодаря, минахме... Електромобилът се плъсна по

корем на отсрещния бряг на цепнатината и здравата подскочи. Нортън овладя колата и я поведе надолу по склона.

Склонът беше гладък и стръмен. Изглежда, бе най-гладкият участък по пътя в клисурата (ако не се броеше плешивото теме на лежащия по-надолу базалтов купол), но това беше само едно островче, обкръжено от всички страни с пропасти и камари от скали. Спускането оттук май беше възможно само по въздуха — нямаше никакви други, па макар и още по-мизерни мостчета. Скоростта растеше.

— Готови, Голиат!... — извика Нортън. Гласът му потъна в шума на насрещния вятър.

Електромобилът излетя от издатината на скалата като от трамплин и за няколко дълги мига Нортън попадна в обятията на безтегловността.

Приземяването стана на склона на една каменна гърбица. Ударът беше плъзгащ се, но тежък: Голиат заскимтя, Нортън едва не изкърти предното стъкло с лицето си. „Миналата година тук се преби един мотоциклетист — помисли си той, като действуваше яростно със спирачката и кормилото. — Но никой още не се е опитвал да се пребие с електромобил.“ Колата така се поднесе, че известно време се плъзгаше с отвратително скърцане на една страна по склона, сякаш той бе покрит с лед и посипан отгоре със сгурия.

И пак скорост и шум на насрещния вятър. Надолнището водеше в недълбока седловина. Електромобилът пръсна чакъл изпод колелата си и излезе на полегатата, гола, цялата в малки пукнатини повърхност на базалтовия купол. Нортън хвърли бърз поглед нагоре, към огрените от първите лъчи на слънцето настръхнали скални зъбци. Въжетата с кабинките-котлета пресичаха напреки пространството над главата му и изчезваха в синята мъгла. Само преди няколко минути беше там, където се издигаше опорната мачта, и това му се стори на него самия невероятно...

Нортън препускаше безжалостно с колата напред. Много го големи камъни го ядосваха — скоростта падаше. Но друг път за клисурата просто нямаше. Можеше да влезе в нея само през изоставения калаен рудник...

Като взе главоломното надолнище, той най-после стигна до рудника. Спусна се по сплъстения от времето куп негодна за обработване руда в едно дере — вероятно беше от рудничен произход.

Дерето започваше от полуразрушения вход в една минна галерия, разширяваше се към куповете руда, а по-надолу, към склона, се стесняваше до размерите на транспортна траншея и се спускаше стръмно в една цепнатина — Нортън знаеше, че тя излиза направо в клисурата. Дъното на дерето бе покрито с чакъл и купчинки хрущящи отпадъци с ръждив цвят. Ако се съдеше по някои признаци, тук някога бе имало релси — вагонетките с рудата очевидно са се спускали от минната галерия към пътя в дълбочината на клисурата. Нортън вкара уверено колата в каменния жлеб на траншеята — именно оттук неотдавна бяха откарали в местния музей някакъв стогодишен рудничен механизъм.

Електромобилът подскачаше като упорит кон и се гмуркаше надолу по гърбавия склон. Нортън оглеждаше със страх почти отвесните стени на дълбоката цепнатина, покрити с мрежа пукнатини. Здравината на стените не му вдъхваше никакво доверие. Неочаквано той спря рязко и изскочи от колата. След него скочи и Голиат. Входът в клисурата вече се синееше наблизко — беше влажно, долитаха ромолящите звуци на ручей. А през средата на пътя към подножието на склона — последния склон на стария път! — се бе изпречил куп непригодна руда. По дяволите!

Отляво до скалата лежеше скален отломък като преобърната с дъното нагоре дълга лодка, отдясно — масивна кръгла скала и няколко по-малки. Купът, общо взето, не беше голям. Нортън го огледа набързо и реши да вземе препятствието в движение. Беше сигурен, че скалният отломък лесно ще мине под колелата отляво, но масивната скала... Без да губи време, той подхвана с ръце един солиден камък, напъна се и го приближи плътно до масивната скала. Направи набързо от камъни нещо като наклонена плоскост за изкачване, избърса потта от челото си и вече се канеше да се затича нагоре по склона към колата, когато Голиат изведнъж залая. Нортън погледна кучето, премести поглед към клисурата и — за миг замръзна. Беше закъснял!... Пътят долу отразяваше танцуваща светлина — нямаше съмнение, че бяха фарове на приближаващ се електромобил!...

6. СТАРАТА КАРИЕРА

Розовият електромобил се мярна през дълбоката цепнатина в скалата. Нортън изтича нагоре по склона и скочи зад волана. Хвана Голиат за нашийника, запрати го на пода, издърпа рязко спирачката, засили колата и я насочи към купчината руда. Миг на конвулсивно излитане, наклоняване във въздуха, силен удар и грохот в момента на приземяването — той едва почувствува всичко това. Електромобилът навлезе в прозрачната синева на клисурата. Следваше остър завой наляво преди пропастта — спирачка, отчаяно скърцане на колелата. Колата така се удари в ъгъла на бетонираната платформа, че страничната ѝ стена се проби с трясък. Всичко това мина машинално покрай съзнанието му — само да издържат колелата и моторът.

Пътят беше отвратителен, но все пак беше път. Пестеливо, хладнокръвно той водеше с него двубой за скоростта. Струваше му се, че не вижда нищо друго освен стремителното проблясване на светлинните миражи от фаровете на отминалия напред електромобил, макар че виждаше и чувствуваше много неща: всяка яма, летящите под колелата стръмнини и завои, грамадните скали, дълбокия и страшно близък вече разрез на клисурата — входа в каньона. Разстоянието между електромобилите намаляваше по-бавно, отколкото той очакваше, и това започваше да му изглежда подозрително. Нортън разбираше, че момчето не бе успяло да изключи блока „за безопасно каране“ (без помощта на автомата осемгодишният смелчак отдавна да бе полетял на дъното на клисурата), но, от друга страна, блокът не би му позволил да развие такава скорост при такива пътни условия — биха задействували спирачките. Пък и самото момче би ги натиснало, не беше глупаво: нали виждаше, че пътят се спуска надолу и че електромобилът е „навъртял“ вече опасна скорост. Изглежда, просто нямаше какво да се натиска... Нортън си представи трескаво вкопчилото се в кормилото изплашено до смърт дете...

Скалите внезапно се отдръпнаха и каньонът се показа. Пътят зави право надолу и Нортън впи поглед в розовия електромобил, който летеше стремително към подножието на склона. Ник караше прав.

Видя как се тресат от бързото движение раменете му, тъмнокосата глава и слабичките лакти; въздушните завихрения дърпаха краищата на синята му ризка. Стиснал зъби, Нортън препускаше надолу в пълно отчаяние. Той беше безсилен да предприеме каквото и да било: розовият електромобил с преднина стотина метра вече излизаше на Устната — плосък нос, издаден в пространството на каньона като обърната навън устна на някой великан, потопил каменната си брада в езерото. Подозрението за спирачките излезе истина. Колата се носеше по Устната, криволичейки по правия път: момчето знаеше, че трябва да спре (това място служеше за паркинг на колите и по-нататък се ходеше пеша), но караше напред — не можеше да реши какво да прави със засилената кола. Наистина — какво? Поне да беше се сетило да изключи мотора!... Нортън караше с пределна скорост, печелеше метри, буквално физически изпитваше страха и безпомощността на детето. Отдясно имаше равна площадка и пропаст към водата. Отляво — също площадка, но обкръжена от скали и като допълнение — ями, камари от големи камъни и дори захвърлена от някого къщичка-ремарке със счупен прозорец. А отпред, там, където свършваше Устната, огромно фосфоресциращо табло предупреждаваше: „Няма път. Много опасно!“ и червено-белите тръби на една бариера препречваха пътя към Старата кариера. Дявол да го вземе, по-рано тук нямаше никаква бариера!...

— Скачай във водата, момченце, във водата!!! — закрещя Нортън, като осъзна най-последно, че това е единственият, макар и съвсем малък шанс. — Надясно кормилото!

Момчето се оглеждаше панически настрани и се носеше към бариерата, сякаш имаше намерение да я вземе на таран. Нортън натисна звуковия сигнал, но чу отвратително хриптене. Удари го с юмрук — напразно, сигналът не работеше. Но каква полза от него — бариерата беше вече на няколко метра! Остро чувство за вина го прерязва като с бръснач; Нортън се сви, вцепенен зад кормилото, и беше готов да замижи — не можеше да гледа всичко това!...

Неочаквано розовият електромобил залитна наляво — Нортън разтвори широко очи: Ник беше увиснал опасно на кормилото. С някакъв немислим вираж електромобилът заобиколи раираните тръби (от силата на инерцията Ник се строполи на пода), наклони се почти на една страна, плъзна се по стената на пешеходния проход и като

завърши зигзага с остър завой, с грохот излетя на пътя. Гмурна се по наклона и изчезна. „Ето това е логика!“... — успя да помисли; като се опомни, Нортън, намали скоростта и в последния момент повтори маневрата на автомата. Последва луд, рязък тласък и прашене на разкъсваната броня.

Като излезе на наклона, Нортън оцени мълниеносно обстановката. Заобикаляйки скалата, пътят вървеше по края на съвършено отвесната пропаст и в тази част беше широк — два тежки камиона можеха да се разминат свободно. Но таблото не лъжеше — преди половин година едно срутване буквално бе отрязало издатината на пътя. Беше останал наистина един тесен корниз, който все пак даваше възможност на туристите да минават над пропастта зад завоя. Да минават! Момченцето се носеше натам с колата... Ето го, пак изпълзяваше бавно до кормилото — изглежда, е било само леко зашеметено. Ех, луда глава! С бързината на автомат Нортън сортираше в главата си детайлите на ситуацията. Превъзхождаше два пъти по скорост Ник, но това бе малко. Бронята на колата трепереше — дребна работа. Нещо удряше по дъното на височината на шасито — опасно бе, обаче колата се подчиняваше на кормилото — и той й бе много благодарен. Вървеше по петите на момчето — щеше да успее да го догони, но да го изпревари...

Нортън се отмести силно назад от кормилото, изби с крак предното стъкло и се прицели в задните фарове на розовия електромобил. Пет метра, четири, три и половина... Сега! Покатери се на капака, наклони се по посока на въздушния поток и скочи напред. Когато падаше в каросерията зад гърба на Ник, видя насреща отрязания път. Ник също го видя, пусна кормилото и се замая; Нортън го хвана за ризата с едната си ръка, а с другата врътна кормилото надясно. Задната кола с дрънчене опря в предната, последва тласък — Нортън едва се удържа на краката си и в същия момент почувствува разтворилата се под колелата пропаст. Чу се сподавеният вик на детето...

Бавно (както му се стори на Нортън), увеличавайки постепенно наклона си, колата започна да пада в пропастта. Той определи хладнокръвно посоката и изхвърли със сила Ник от каросерията — колкото се можеше по-далеч от брега, а след миг скочи и сам. Със заучено движение на краката (както в условията на безтегловност)

Нортън се преобърна надолу с главата, улови погледа на Ник и му извика:

— Свий се!...

Телцето на момчето, което летеше във въздуха като „рак“, се сви неуверено и Нортън видя отражението му в лъскавочерната вода.

Чу се грохотът от тежкия плясък на рухналите електромобили. Надигналата се (като при подводен взрив) вълна посрещна Нортън с шибаш удар, потопа го и го завъртя. Кръжейки в кипящия котел на побелялата като млечна пяна вода, той се мъчеше да си представи как е финиширал Ник. Изплува на повърхността и се огледа. Отново се гмурна. Спусна се още по-надолу през бързо изчезващия слой мехурчета и най-последно забеляза синьото петно...

Изплува на повърхността и вдигна момчето над главата си. Разтърси го — ръцете и краката на Ник се поклатиха безпомощно. Нортън стисна със зъби края на синята ризка, прехвърли лекото телце на гърба си и се устреми по гребена на надигналата се вълна към вътрешния бряг на залива — струваше му се, че никога не бе бързал така.

Отпред се виждаше огромната кухня на полузалияната с вода кариера. Неравните стени на тази чудовищна яма се спускаха амфитеатрално с тераси-стъпала към залива. Нортън напипа с ръка заления с вода бряг, стъпи на него, преобърна Ник надолу с главата и го разтърси енергично за краката. Момченцето замърда. „Всичко е наред — мислеше Нортън, като го наместваше на един голям скален отломък. — Лек шок. Не е малка работа, падане от около двайсет метра...“ Ник се надигна, огледа се изумено и седна. Очите му бяха сини, с дълги като на момиче ресници. Много приличаше на майка си.

— Здравей, аквалангисте! — каза Нортън, като изтриваше лицето си с длан.

— Здравей, Дейв... — произнесе глухо Ник и се закашля мъчително.

— Удари ли се?

— Не.

— Полежи малко — посъветва го Нортън. — С главата надолу.

Обърна се и погледна пропастта. Представи си траекторията на падането на електромобилите. Колата на Ник бе паднала във водата сполучливо — встрани от опасното място, където се бе срутил пътният

корниз. Неговата бе рухнала в самото подножие на срутването: над водата се белееше закачилото се за един скален зъб парче от задната част на каросерията. Там беше гробът на стария Голиат... Нортън почувствува в гърлото си тежка буца. Толкова да се обърка, че съвсем да забрави кучето! Какво му струваше да го изхвърли от колата във водата някъде по пътя?! М-да, една година безделие и ето ти резултатът: загубил бе способността си да съобразява бързо и правилно в критични ситуации...

Ник се закашля и поясни:

— Глътнал съм малко студена вода.

„Глътнал малко!“ — помисли Нортън и свали през глава мократа си тениска.

— Къде е Голиат? — попита неочаквано Ник. Нортън изтърва тениската си. — Чух го да лае на пътя. Или ми се е сторило...

— Не, не ти се е сторило. Голиат беше с мен в колата. Виждаш ли онова бяло парче от електромобила?

Момченцето заплака. Нортън изстискваше тениската от водата и го гледаше.

— Стига си плакал. Бъди мъж.

— М-мен ми... е... ж-ааа-л... — скимтеше прегракнало Ник и размазваше сълзите по лицето си.

— На мен също — Нортън облече тениската. — Стига... успокой се. Голиат загина нормално — спасявайки другаря си в беда. Такава постъпка е достойна за уважение, а не за сълзи. Разбра ли?

— Ра... разбрах...

— Прекрасно. Съблечи се, ще ти помогна да си изстискаш дрехите. Ти май си замръзнал.

— Н-не... — Ник започна да се съблича. Видът му беше мрачен, веждите намръщени.

Нортън го вдигна под мишница и го понесе по плиткото към брега. Събу кецовете си, изтърси водата от тях и се обу. Беше вече съвсем светло. Слънцето огряваше горните скали на кариерата.

— Какъв ще станеш, Ник, когато пораснеш?

Ник го погледна изпод вежди.

— Нали вече съм ти казвал, Дейв! Ще стана космодесантчик.

— Да, спомням си. Но малко ли други интересни професии има на Земята?

— Десантчиците на ВДОО ли? — Ник въздъхна и каза сериозно:
— Не, нищо няма да излезе. Докато порасна, ще открият всички тайни скривалища.

— Не се отчайвай. На момчетата винаги им се струва, че нищо такова... героично няма да остане за тях.

— А после?

— Какво после?

— Винаги ли е... оставало?

— Оставало е. Винаги. И още как!... Ето, всичко е почти сухо, обличай се и да тръгваме.

— За къде? — попита Ник.

— Какво значи — за къде? За нагоре, разбира се. И слушай какво, момко... Съвсем не е задължително майка ти да знае, че сме летели с теб в пропастта.

Нортън вдигна нагоре глава: кабинките на въжената линия се движеха. Известно време той следеше с поглед безшумно плъзгащите се в лазурното небе разноцветни котлета.

— Бас държа — промърмори той, — че нашият стар приятел Берт ни идва на гости.

— Онзи, дето от устата му излиза огън ли? — любопитствува възбудено Ник.

— Хм... Колкото до огъня, не съм сигурен. Но че от него понякога излизат пиперливи изрази, ми е известно... Не се страхувай, той иначе е справедлив човек.

— Аз от никого не се страхувам — заяви намръщено Ник.

— Правилно — одобри Нортън. — Защо трябва да се страхуваш?

— Ей, скитници! — проехтя отгоре глас, усилен от радиомегафон.

Въжената линия спря. Една червена на бели петна кабинка като преобърнатата гъба мухоморка се спусна надолу, размотавайки въжетата, и увисна на около пет метра от земята. Някакъв човек с бяла панамена шапка и тъмни очила се опря с ръце в ръба на своята „мухоморка“ и извика прегракнало, този път без усилвателя:

— За какъв дявол сте се домъкнали тук!? Толкова рано!

— Свали очилата си, Берт — отвърна му Нортън. — Пречат ти да познаеш старите си приятели.

— Дейв, ти ли си? Седем хиляди дяволи!... — Берт свали слънчевите си очила. — Кълна се в арената на Голямото родео, че най-малко теб очаквах да видя в тая дупка. А кой е този микроб до теб?

— Едно смело момче. Искаше да провери какви домашни птици се въдят тук.

— Ах, да пукна дано! — изуми се Берт. — Домашни птици ли? Че какви птици може да има в тая помийна яма? Тук дори змиите отдавна са издъхнали от мъка. Виждам обаче, че вече сте успели да увеличите боклука в моето стопанство...

— Извинявай — каза му Нортън, — така се случи. — Той съжали, че не хвърли парчето от електромобила във водата. Сега тази история като нищо щеше да се разчуе.

— Хайде, туристи — изхриптя Берт, — качвайте се тук, ще ви спусна друга кабина. Не съм и помислил, че в деня на Голямото родео на някой ще му дойде наум да се пъха в каньона!

— И аз се учудвам, че не си днес в Копсфорт.

— Нямам късмет! На въжената линия сме трима механици, но тъкмо на мен се падна да дежуря. Откакто тук се затри онзи ненормален мотоциклетист, градските власти въведоха дежурство и в празничен ден. Тези умници си мислят, че мога да гоня с куция си крак мотокретените!

Берт явно нямаше настроение и Нортън реши да премълчи.

Изкачиха се с Ник предпазливо по доломитовите камъни на една полуразрушена тераса, минаха под „въжето“ и влязоха в спуснатата за тях кабинка. Кабината се издигна нагоре и тръгна с поскърцване по въжето. Ник въртеше възторжено главата си. Нортън разглеждаше отвисоко пътя, по който се бе спуснал тук да спаси момченцето и да убие Голиат.

— Дейв, ти ще участвува ли в родеото? — попита го Ник.

— Не.

— Защо? Та ти би победил всички, без много да му мислиш.

— Точно затуй не бива да участвувам. Ако знаем предварително, че мога да победея всички, без много да му мисля, то моята победа ще бъде нечестна, нали?

— Вярно... Но много ми се иска да станеш шампион на Голямото родео.

— Защо? За да можеш да се хвалиш пред момчетата, че си в много близки отношения с шампиона на Голямото родео ли? Ще минеш и без това.

— Ще мина — Ник въздъхна тежко. — А ти ще ми подариш ли още една пееща пръчка?

— Че къде е оная, която ти дадох... миналата седмица?

— Хед ми я взе.

— Защо си му я дал?

— Той ми обеща да ми подари акваланг.

— Ясно... И повече не я видя, нали?

— Да, той каза, че я взима за... не... неопределено време. Колко ли значи това?

— Това значи почти завинаги.

— Лошо... — каза Ник. — Не се обиждай, Дейв. Аз наистина съм виновен. Та нали ми казваше да не се хваля на възрастните с тази пръчка... А аз се похвалих. Сам не мога да разбера защо винаги така правя...

— Самохвалството е най-големият ти недостатък. На кого още освен на Хед си се хвалил? На баща си и на майка си?

— Да... но мама не пожела да я погледне и ми каза да не й додявам с моите глупости. Татко хвърли едно око и каза, че тия неща отдавна са му известни, че е виждал дори телевизори в нашийници на кучета. А когато Хед я видя, ми обеща, че ще ми подари акваланг, ако му разкажа как си могъл да я направиш. Но аз не знам какво направи ти с нея. Когато ти донесох пръчицата, ти просто я повъртя в ръцете си, потърка я с дланите си и тя започна да пее и предава... Нали не ми се сърдиш, Дейв? Много исках да имам акваланг. Сега нямам нито пръчка, нито акваланг...

— Ясно... Добре, не се тревожи. Ще имаш акваланг. Но с едно условие... Впрочем две: да плуваш само с възрастните и да не крадеш електромобили. Обещавах ли?

— Честна космодесантска дума!

— И повече няма да се хвалиш, нали?

— Ще се постарая...

— Постарай се. Ето че пристигнахме, излизай.

Слънцето заливаше наблюдателната площадка. Беше топло. Нортън погледна, присвил очи, към шосето и видя изскочилата на

наклона лимоненожълта кола на Хенри... Така значи, Хед си беше поразмърдал мозъка и се бе досетил, че Ник няма да отиде на Бизоновите езера. Момчето имаше досетлив чичо...

— Какво стоиш? — каза той на Ник. — Тичай да посрещнеш чичо си.

Ник тръгна, като се оглеждаше назад неуверено.

— Тичай, тичай! Нека чичо ти види, че ти няма нищо, и поне малко да намали скоростта.

Ник се затича.

Приближи се Берт, накуцвайки и дрънчейки с ключовете си. Ризата му бе небрежно разкопчана на загорелите костеливи гърди. Лицето му беше едро, набръчкано и необръснато. Четината му се сребрееше. Той кимна към шосето и попита:

— Май че се носи Хенри, а?

— Не. Колата е неговата, но не е той.

— Толкова нерви тази сутрин... Чие е хлапето?

— Синът на Бен. А в колата е чичото на хлапето — братът на Бен, на име Хед.

— Не е тукашен значи? Затова не познавам такъв... — Берт отново кимна към шосето: — Срещнаха се роднините и разговарят.

— Нека си поговорят. Има за какво... Момченцето затри чичовия си електромобил.

— Чевръсто хлапе!

— Добро е момчето, но е прекалено смело.

— Бой иска — заяви Берт. — Не момчето, а майка му. Пък и на бащата ще му дойде добре. Познавам го това семейство...

Нортън не му възрази. Берт го погледна и каза:

— А ти днес здравата ме изплаши. Гледам през прозореца и се чудя кого носят мътните насам на тоя бял електромобил? Излязох навън — електромобилът беше вече изчезнал!... Чух обаче страшен трясък по пътеката на лудите. И макарата не се виждаше на мястото си, само прах се виеше. Всичко в мен се преобърна. Ех, помислих си, някой се бухна в голямата цепнатина... Закуцуках натам, спуснах се чак в цепнатината, но електромобила го нямаше никъде!... Направо откачих. Ти по въздуха ли прескочи пролуката?

— Защо по въздуха? Ами моста?

— Та там на четири колела не...

— На четири, разбира се, не може, но на две може.

— Да полудееш!... А после?

— После... Да, наложи ми се и по въздуха. Като нямаш друг избор, и във въздуха ще скочиш.

— Майстор си... Да разкажа на някого — няма да ми повярва.

— Ти по-добре не разказвай на никого.

— Дори и не съм си помислил. Собствената ми репутация ми е по-скъпа. — Берт закуцука към дома си. — Кафето е готово. Ела да закусим.

— Благодаря, ще дойда.

Нортън свали единия си кец и изтърси от него парченце доломит, което му пречеше при ходене. Забеляза, че Хед остави момченцето в колата и заситни към наблюдателната площадка. Фигурата му беше нелепа. В костюм на ковбой с емблемата на някакъв спортен клуб на ръкава той изглеждаше смешно — като лимон, нахлупил отгоре си ковбойска шапка. Той беше по-млад от брат си, но около два пъти по-широк по обем: над здраво стегнатия му колан стърчеше съвсем не спортен корем. Лицето му беше кръгло, малко подпухнало, очичките воднисто-светли, подвижни. На Нортън му направи впечатление, че както вървеше, Хед заобиколи сянката му, сякаш се страхуваше да не я настъпи.

— Дори не знам с какви думи да изразя благодарността си към вас!... — заговори смутено Хед. Беше плах, ръцете му постоянно се движеха — не знаеше къде да ги дene. — Още повече че до известна степен се чувствавам виновен за тези събития...

Нортън се обу и поразмърда крака си да види дали няма още нещо кораво в кеца. Намръщи се недоволно — от този човек се носеше неприятен живомирис. Защо Бен и неговото братле винаги така противно „миришеха“?...

— Ранен ли сте? — попита го със съчувствие Хед. — Мога ли да направя нещо за вас?

— Да. Да ме оставите на мира.

Нортън потърка изцапаното си коляно и се запъти към отворената врата на къщичката, откъдето се носеше мирис на кафе. Хед тръгна като хипнотизиран след него. А момчето, забравило за всичките си неприятности, стоеше зад кормилото на неподвижния електромобил и крещеше някаква маршова песен.

Хед ситнеше зад Нортън и бърбореше припряно:

— Бих искал... Нортън, чуйте!... Колата ви е паднала в каньона и се е разбила, аз... Да ви почакам ли?

— Не ви съветвам — каза тихо Нортън. — Няма да можете да ме дочакате...

7. ЗАБРАНЕНОТО ТЪРСЕНЕ

Франк опря мопеда до едно дърво, бутна на тила си широкополия стетсон и обгърна с поглед увитата в зеленина къща. Беше тихо и слънчево. В градината както всяка сутрин неуморно чуруликаха птици. Къщата беше тиха. Заобикаляйки я, Франк, тръгна по края на тревните площи, хванал с ръце колана си (като някой шериф от стар филм). Беше странно, че приветливият Голиат не го посрещна както друг път.

Никога не беше се чувствувал добре в тази вила, а днес — най-малко. Днес на всичкото отгоре се чувствуваше така, сякаш му предстоеше да мине някакъв коварен полигон, чиято необикновеност се подсилваше от това, че нямаше под мишницата си бластер и трябваше да следи за израза на лицето си. Нито Вебер, нито някой друг го бе учил да следи за израза на лицето си, а трябваше. Един полигон под наименованието „Оперативна мимика“ би бил много подходящ...

Малко преди да стигне до бетонирания вход в гаража, той видя две пресни вдлъбнатини в зеления килим на цветната леха и се спря. Огледа обраслата с бръшлян декоративно-пореста стена на къщата и придържайки шапката си с ръка, вдигна глава към козирката на горната тераса.

Спусна се в гаража по пандуса. Колата на Дейвид я нямаше. Златистият електромобил беше на мястото си. Под краката му хрускаше стъкло. Франк си представи къде бе стоял електромобилът и разбра произхода на двете продълговати купчини счупени стъкла по пода. Мозъкът му осмисляше видяното: смачканата цветна леха, счупените лампички на сигналната уредба за „безопасно каране“, захвърлените безразборно кабели... Франк дръпна една от страничните врати на гаража и почти тичешком се изкачи по вътрешната стълба на втория етаж на вилата. Мина през всички помещения, надникна през отворената врата на кабинета; изскочи на терасата, слезе на първия етаж и обходи летните холове. Навсякъде имаше пълен ред. Цветята във вазите бяха свежи, а огромният букет от

бели и розови гладиоли — още с капки роса... Франк се поуспокои и тръгна към кухнята. Открехна вратата ѝ и видя сестра си.

Силвия си мърмореше нещо под носа и свещенодействуваше пред кухненския агрегат. На масата в пьстър порцеланов поднос се издигаше хълмче от вафлени тръбички с крем. Агрегатът премигваше с кръгчетата и чертичките на светлинните си сигнали, шумеше и тракаше с нещо, приличащо на лъскавите челюсти на тестер.

— О, бейби! Какъв си хубав! Този костюм много ти отива. — Силвия се усмихна. — Истински ковбой!

Той я гледаше мълчаливо: рижа, ръцете ѝ в лунички. Беше отслабнала забележимо и поостаряла. Направи усилие над себе си и се усмихна:

— Привет, мам! Как си?

— Както винаги, бейби, както винаги. Всичко при нас е както преди, без изменения. — Тя се приближи и го погали ласкаво по бузата. Много ѝ харесваше, когато той я наричаше „мам“. — Какъв си красив и представителен! Но мрачен... Не си ли? Значи така ми се е сторило. Сигурно просто имаш много грижи. Трудно ли е в твоето Управление?

Франк беше успял да натъпче устата си с една вафлена фунийка и сега на всичките ѝ въпроси отговаряше само с мучене и неопределени жестове.

Усмихнатата щастливо, тя го упрекна:

— Ти си като дете, бейби! Трябва да свалиш шапката си и да си измиеш ръцете. Всеки възпитан човек на твое място отдавна да го е сторил. — Тя натисна някакви копчета и апаратът загърмя и зави тънко. — Много се радвам, че дойде. Знаех, че в деня на Голямото родео непременно ще те видя, и реших да приготвя за закуска любимите ти „фафлички“... В последно време рядко готвя — обикновено се възползуваме от доставянето на топла храна вкъщи, сервизната ни служба в това отношение няма на себе си равна. Но днес реших да си спомня за добрите стари времена и да се посъстезавам с дипломираните кулинари... Имаш ли намерение да участвуващ в надбягванията?

— Да. В качеството на зрител.

С шапка на главата, той продължаваше да измъква една по една „фафличките“, слушаше бърборенето ѝ и кимаше или вдигаше рамене

съобразно с обстоятелствата. Едновременно с това разглеждаше внимателно сестра си, издебвайки момента, когато тя не гледаше към него.

— При теб наистина ли всичко е наред, мам? — попита той, като се стараеше да придаде на гласа си оттенък на безгрижие.

— Разбира се! — Тя продължаваше да манипулира с копчетата на агрегата. — Защо питаш?

— Отдавна не съм те виждал. Интересувам се, естествено... И ако някога ти потрябва моята помощ, ще я получиш незабавно.

Силвия направи движение с глава, сякаш искаше да го погледне, но това движение остана незавършено.

— Ти винаги си бил добър и внимателен към мен, бейби, и аз съм ти благодарна. Но... откъде го измисли, че ми е нужна твоята помощ?

— Нали ти казах: ако... Животът е сложно нещо, мам. Работата в Управлението ме убеди окончателно, че съвременното битие е пълно с изненади. При това не всички от тях са приятни или поне достатъчно безобидни. — Той лизна крема.

— Знаеш ли... — сега тя вече го погледна, — това нещо не ми харесва.

— И на мен също. Но, изглежда, то не зависи от нашите емоции.

— Аз за друго... Работата ти те прави излишно мнителен.

— Нищо подобно. Моята работа ме прави рационален. Дейв вкъщи ли е?

— Не, но ще бъде тук след час и ще закусим заедно. Буквално минута преди ти да се появиш, говорих с него по видеотектора. Дейв ми каза, че колата му се е развалила някъде в района на наблюдателната площадка при каньона.

— Така ли? За какво е ходил там? Да не би да не е виждал каньона?

— Съседското момченце, кой знае защо, запитало за там и Дейв трябвало да го догони.

— Настигнал ли го е?

— А как иначе? Е, не ми са известни подробностите. Нали знаеш, че Дейв ги премълчава...

— Зная — Франк си взе още една „фафличка“. — Добре, няма да ти преча. Кога ще свършиш работата си?

— Мисля, че половин час ще ми бъде достатъчен. Иди виж дали е хубава водата в басейна. Само не се претопляй много на слънцето.

— Ще се постарая...

Франк влезе в кабинета на Нортън. Остави вратата отворена, както си беше. Седна в креслото, облегна се на масата и се послуша. Къщата сякаш беше мъртва. В пространството отдясно мазно лъщеше голямо блато със зелена вода. Франк спря погледа си замислено върху него. В далечината се виждаха хилави хрусталаци. На преден план (едва ли не до самата маса) крачеха по плиткото някакви едри дългоноги птици; едната от тях, разперила крило, се чешеше усърдно. „Втори канал на девета стереопрограма — помисли си той. — Безкрайни видеоландшафти с домашни животни за закоравели меланхолици...“

Франк отвори чекмеджето, порови се в него и бързо намери фалшивата преградка. Така, интуицията му не го излъга.

Отмести преградката и видя сейфа. Докосна с пръст пластинката на затварящото устройство — пластинката светна, но ключалката не се поддаде. Ясно беше, че е от типа „Дактилоцензор“ — много модна ключалка, бързодействаща и удобна. Едно само не е ясно: защо собствениците на малки скривалища считат, че тези ключалки са абсолютно надеждни. Впрочем дневниците могат да се крият от любопитните очи на домашните и зад такива ключалки. Да видим какво е доверил на „Дактилоцензора“ Нортън... Франк извади от джоба си гумени ръкавици, сложи ги акуратно на ръцете си, доближи ги до устните си, подиша на пръстите си. Тези ръкавици с „пръстчетата“ на Нортън му ги бяха направили за три минути и половина в лабораторията по дактилоскопия в почивката между двете вчерашни заседания на следствената група. Тайно от шефа. Достатъчно бе да мушне жетона под носа на момчетата и те го снабдиха не само с ръкавиците, но и със снимачна камера „Видео монитор“ — най-нов образец. Камерата беше скрита вътре в джобното му фенерче... Ако шефът разбереше, щеше да позелене от гняв. Шефът мисли, че такъв субект като Нортън може сам да се „разкрие“, като го притискаш методично до стената с душеспасителни разговори...

Сейфът се намираше в лявата страна на писалището, Франк пъкна вътре лявата си ръка и отвори ключалката още с първото

докосване. Извади от скривалището тетрадката с черната корица. Там нямаше нищо друго. Разтвори тетрадката и позна характерния разлят почерк на Дейв. Избра наслуки няколко пасажа, прочете ги и тихичко подсвири. Двете вчерашни изморителни заседания на следствената комисия не струваха нищо пред една страница от тази тетрадка. Извади от задния джоб на джинсите си плоската кутия на „Видео монитора“, натисна напречния разрез на корпуса и отвори окото на обектива, изтегли от камерата три тънки телескопични крачета и постави трикракия „паяк“ с обективите му надолу в центъра на масата над тетрадката. Ослуша се. В къщата беше все така тихо. Франк натисна копчето на „фенера“ и ослепително бялата светлина на запалената леща заля първата страница. Контактът на снимачния апарат бе свързан с това копче...

Без да сваля ръкавиците, той прелисти под обектива изписаните страници, изключи камерата, придаде ѝ бързо порядъчния „фенерен“ вид и я мушна в джоба си. После прехвърли с поглед няколко страници зашеметяващ текст. Не всичко разбираше, но дори само това, което успя да осъзнае, бе предостатъчно. Последната страница му подействува като удар в тила. С отмалели ръце сложи тетрадката на мястото ѝ. Бедната Силвия!... Обаче тя се държи великолепно... Дали не знае?... Глупости! Как е възможно да живее с чудовище и да не знае нищо за него! Знае, всичко знае! А дори и да не знае, за много неща се досеща. И търпи. Обича го и просто си затваря очите за всичко. Ох, дявол да го вземе! Но какво все пак да прави? Да се опита да я накара да замине оттук? Поне за известно време?... Но за колко време всъщност?... Това е краят... Тук сега ще започне такава неразбория!...

Франк заключи сейфа, свали ръкавиците и погледна часовника си. Беше седем и половина. След около трийсет минути Нортън щеше да бъде тук. Трябва да се отърве от „Видеомонитора“. Този дявол с човешки образ е способен да почувствува дори и най-миниатюрния акумулатор. Не е изключено да е способен и да отгатва мислите. Не, едва ли. Това би било твърде много... Но предпазливостта не е излишна. Кой го знае на какво още е способен!...

Франк излезе през гаража, за да не срещне Силвия, качи се на мопеда си и веднага щом мина през вратата на градината, зави по посока на градската станция за техническо обслужване на електромобили. За половин час щеше да успее да отиде до там и да се

върне. Шосето беше влажно след сутрешното поливане; току-що окъпаните люлякови храсти, които образуваха жива ограда от двете страни на пътя, блестяха. Франк насочи машинално мопеда към „малкия фитил“ край банкета на пътя и превключи захранването на мотора от акумулаторите към „безплатната“ енергия на кабела. До голямото табло с туристическата реклама за прелестите на Бизоновите езера го настигна открит, странно изрисуван електромобил, пълен с момчетии и момичета. Младежите се смееха невъзпитано и сочеха с пръст ковбоя на двете колела. През цялото време, докато колата не се скри от погледа му, Франк ги виждаше как падат един върху друг от смях. Той спря мопеда, разкрачи крака и захлупи лицето си в скръстените на кормилото ръце. Камерата на „Видеомонитора“ издуваше чувствително задния му джоб. Беше тежка като камък. По пътя за насам не я чувствуваше, но сега тя изведнъж стана тежка и неудобна. И мислите му станаха тежки и неудобни. Той не беше предполагал точно това. Когато прелистваше пред обективите на „Видеомонитора“ записките на Нортън, нито за секунда не бе се колебал, а сега го гнетеше мъчително-двойствено усещане. Не беше нужно да притежава особено развита проникателност, за да си представи напълно ценността на получената... не — похитената информация. Но в същото време съвършено ясно разбираше, че не беше я похитил за добро. Тази джобна мина бе способна да разбие на пух и прах семейния живот на двамата Нортънови, бе способна да преобърне надолу с главата, да счупи, обезобрази много от онова, което беше скъпо и нормално за хората. Да превърне например Копсфорт в зона на СК, а сестра му — във враг. Коя по ред зона щеше да бъде? Шеста ли? М-да... На Памир — седма. Осма в Адриатика, девета в Калифорния. Мда... И едно денонощие не бе минало, откакто бе измъчвал невинния Вебер с екстраполацията на мрачните си предположения...

Неочаквано за самия себе си той извади от джоба си лъскавия паралелепипед на „Видеомонитора“ и го запрати в храстите. Дори не погледна накъде полетя този страшно неприятен предмет, само чу как прошумоляха листата. Не му стана по-леко. Не знаеше какво му е. Беше хладнокръвно спокоен, но чувствуваше, че някъде близо до границата на спокойствието се надига вълна от луд гняв. Сляп, безадресен. Зави с мопеда по безлюдния път и тръгна в обратна

посока. Вършеше всичко почти машинално. Главата и джобът му сега бяха празни, не искаше да мисли за нищо. Щом като няма сили да изпълни свещения си дълг, размишленията по този повод нямат никакъв смисъл. В края на краищата в служебното му поръчение не беше предвидена работа с „Видеомонитора“. Напротив, тя строго се забраняваше. Бяха го задължили да открие причастността на Нортън към „черните следи“ и да се опита да склони този дявол, ако не на принудителна изповед, поне на доброволно покаяние. И нищо повече. Нищо повече.

Франк остави мопеда в тревата и се запъти към летния хол по покритата с разноцветни туфови плочки пътека. Преди да стигне до прага, се отпусна в едно надуваемо кресло. Имаше чувството, че самият той е напоен със студен въздух. Усещаше странната безтегловност на тялото, мислите и духа си... В короните на дърветата чуруликаха птици. Той седеше, нахлупил шапката на очите си. Не искаше нито да вижда, нито да чува...

Нещо в летния хол изскърца. Задрънчаха съдове.

Чу гласа на Силвия:

— Не е ли твърде студена водата?

Той вдигна шапката си, огледа се и отвърна:

— Не, мам. Водата е превъзходна.^[1]

[1] В книжното издание глава 8 липсва изцяло, а глави 7 и 9 са обединени със заглавие „Отчуждението“. Бел.Mandor. ↑

8. А ПРЕЗ ТОВА ВРЕМЕ...

— Шестнайсти етаж — каза Алвен, дишайки в тила на Николски.

Вуд кимна подканящо към изхода.

„Значи, пак в раутхола“ — помисли си Николски, излизайки от асансьора.

— Дали Гелбрайт е вече там? — полюбопитства той.

— Шефът е там още от вчера вечерта — отговори Алвен. — Вуд няма да ми позволи да излъжа.

Вуд усмири приятеля си с поглед. Очите и на двамата бяха зачервени от безсънието, но лицата им бяха гладко обръснати. У Николски възникна усещането, че от всички участници в следствието само представителят на Източния филиал е успял да подремне днес.

Вуд и Алвен отведоха представителя до коридор без изход, застлан с черен килим.

— Шефът ви очаква в бабълхола — каза Алвен.

— По-нататък ще продължите сам — добави Вуд, меланхолично наблюдавайки как черният килим, стигайки до края на коридора, се превръща в пандус^[1].

— И, моля ви, не казвайте на шефа, че сте ни видял в Управлението — помоли Алвен.

— Шефът ще побеснее, ако разбере, че с Алвен още сме на работа, а не на плажа — поясни Вуд.

— Точно така — прие играта Николски. — Гелбрайт не може да понася сътрудници, които имат по-малко тен от него. Вие наистина изглеждате доста бледи, момчета.

Момчетата се спогледаха, Алвен многозначително вдигна вежда. Николски усещаше всичко това зад гърба си.

Светосигналните указатели го водеха в непрогледната тъмнина първо надолу и надясно, после наляво и нагоре. Над главата му неуверено замъждука слабо лилаво-сиво сияние. Предполагайки, че интериорът на местния бабълхол няма да се отличава много от

сферично-екранните зали на Източния филиал, той насочи погледа си в сумрака и видя две ниски кресла. В едно от креслата седеше някой.

— Очаквам ви, колега — произнесе гласът на Гелбрайт. — Здравейте. Седнете.

— Добро утро, Гелбрайт. Имате ли новини?...

— И да, и не. Операция „Глобус“ е стартирана, Полинг е в Копсфорт, но е рано да се очакват новини оттам. Прекарах нощта в обработка на фактите, които комисията на Юхансен пренебрегна, и, много ясно, преглеждах събраните от нея копия на видеоматериалите — за кацането на групата на Елдер на Оберон. Та после да не търся детайли. Дойде ми на ум странната мисъл да сравня копието на главния видеозапис с оригинала. Обадих се в седмото хранилище на Колектора за разузнавателни материали на Луната... И знаете ли какво ми отговориха?...

— Че пряката видеотранслация ще отнеме твърде много време?

— Твърде малко, Николски.

— Не разбрах...

— И аз отначало... също не разбрах.

— А сега?...

— Сега седя на тъмно и измислям хипотези. Накратко... Поръчах пряка видеотранслация на оригинала и ви чаках, за да можем заедно да анализираме онова, което ще ни покаже Луната.

— Гледал съм главния видеозапис на десанта на Оберон. Наистина, доста набързо, така че не е зле да го освежа в паметта си.

— Видели сте копие. Сега ще ни покажат оригинала. Предполагам, че зрението ви е успяло да се адаптира към полумрака. Луна, готови сме! Колектор, седмо, започвайте. Дайте им малко зор, Купър!

Отгоре надолу заплуваха, проблясвайки, синьо-сиви сияйни вълни — сякаш някой изливаше прозрачна течност върху прозрачна повърхност. Николски видя в зенита червено петънце и машинално преброи излетелите оттам едни след други червени пръстени — индексите на хранилището. Пръстените бяха седем. Отдалеч, сякаш от центъра на Вселената, проблесна синя светкавица и след това всичко придоби очертания: и просветлялото лице на Гелбрайт, и двете пилотски седалки отпред, и полулежащите в тях фигури в скафандри. През напълно прозрачния купол на кабината се виждаше как сред

звездните купове се издига и преобръща огромна, удивително плоска, осветена от слънцето равнина с дълбока дупка в средата. Трудно беше да се проследят бягащите по пулта светлинни сигнали на полетната информация, а шумът на моторите предизвикваше неприятен натиск в ушите. Плоска и кръгла, като палачинка, равнината се изправи, зае подобаващото ѝ място отдолу, свистенето спря и някой каза:

— Вторият спирачен импулс е отработен нормално.

Гелбрайт кимна към онзи, зад чийто гръб седеше Николски:

— Това беше пилотът. Купър, чий е този глас?

— Да — потвърди невидимият Купър, — това го каза пилотът. Мъф Аган. А вашето кресло, шефе, е зад гърба на Мстислав Бакулин. Лесно се различават: Мъф е в скафандър на ивици модел „Шизеку“, Мстислав — в сребристо син, модел „Витяз“.

— А десантният катер?...

— Дракар^[2], както ги наричат космодесантчиците, серия „Казаранг“. В наше време дракарите от серия „Казаранг“ са морално остарели и са снети от експлоатация, но в онези времена групата на Елдер е използвала този дракар за предварително разузнаване на Оберон. Командир на групата е бил Бакулин.

— Да, спомням си, че са започнали с предварително разузнаване — вметна Николски. — Останалите са се присъединили по-късно с дракара „Циклон“... Или „Буран“?...

— „Циклон“ — разреши съмненията му Купър.

Гласът на Мъф Аган:

— Определих траекторията за сближаване, коригирах тангажа^[3], пускам още един спирачен.

Протяжно свистене. Сега равнината имаше вид на гигантски, продупчен в средата, светъл диск, обсипан с парченца цветно стъкло. Докато се снижаваха, по законите на геометричната проекция централният Кратер все повече и повече заприличваше на свиваща се черна елипса, като в момента на кацането изчезна някъде отляво.

Съприкосновението с планетоида беше твърдо: амортизаторите завиха пронизително (Николски и Гелбрайт неволно стиснаха с ръце подлакътниците). Ноктите на фиксаторите рязко забавиха движението, вдигайки фонтан от ледени парченца. Машината зави настрани и застина.

Мъф Аган вдигна стъклото на херметичния шлем:

— Пристигнахме, командире! Оберон, Ледената плешивина.

— Така ли? А на мен ми се стори — Луна, Морето на спокойствието. — Мстислав също вдигна стъклото и, както правят космодесантчиците веднага след кацане, откачи ремъците и фиксаторите.

Лъчистото грахче на миниатюрното Слънце висеше в черното небе ниско над хоризонта, а сенките тук бяха дълги, остри, много плътни, като сенки в неравна местност през нощта под светлината на прожектори. Остриетата на сенките сочеха към Катера, който не се виждаше оттук, макар че от леденото хълмче, на която беше спрял „Казаранг“, Ледената плешивина се виждаше прекрасно.

— Страхотен пилот си, Мъф — призна Бакулин.

— Е, и... сега накъде? Какво ще заповядаш?

— А сега трябва да огледаме район А по диаметъра му.

— Бих искал да знам къде тук е диаметъра...

— Потегляй около трийсет градуса надясно към сенките.

Плавно поклащайки се, „Казаранг“ закрачи под ъгъл към палисадата от сенки. Чуваше се как поскърцват амортизаторите на ходовия механизъм и как ноктите на фиксаторите се връзват с хрущене в леда.

Отблизо Ледената плешивина представляваше хаотично натрупване на парчета мръсен лед, слабо осветено от страничната светлина. С изключение на смолистата чернота на сенките и ярката белота на малкото участъци, напудрени с метанов и водно-амонячен сняг, всички цветове на този замръзнал ландшафт бяха доста бледи; преобладаваха мръснозелените, сивите и синьосивите детайли от релефа. Наистина, някои канари от силно повредената кора на ледената черупка привличаха вниманието с йодистата си жълтенина. Допълнителното заледряване върху кората беше по-светло: мръснобяло, бледожълто и синьо-бяло. На „Казаранг“ му беше по-леко да крачи по него.

За да се избави от илюзията за непрекъснато поклащане, Николски затвори очи за момент. После ги отвори и видя, че видът на заледряването се е променил: стори му се, че дракарът е спрял в зимна изложба на ледени и снежни развлекателни съоръжения. Стълбове полуразтопени свещи, тайнствени прегърбени фигури под бяло покривало, гротове, раковини с шипове, акведукти на тънки опори...

Някак не му се вярваше, че тези архитектурно-художествени шедеври са само резултат от вледеняването на изхвърлените от недрата на Оберон фонтани дълбочинна течност. На фона на черното небе ледените ваяния изглеждаха като нещо заплашително, магьосническо...

— Кълна се в Уран, „Леопард“ никога не е кацал тук — измърмори Мъф.

Мстислав премълча. Поскърцвайки монотонно, „Казаранг“ преодоляваше леката стръмнина край плоскодънната долина, чийто край опираше в пухкавите от скреж „струни“ на исполинската „арфа“. Зад „арфата“ започваше удобно за катера равно заледяване, криволичещо като пътечка сред приличащите на висулки, карикатурно тънки опори на огромната „естакада“. Беше неудобно да се заобикаля и Мъф насочи машината през „струните“. Отляво нещо изскърца, отдясно изхрущя — и пътят към „естакадата“ беше отворен.

— Страхотен пилот си, Мъф — повтори Бакулин. — Но не си десантчик. Спри дракара.

— Какво има? — Мъф спря машината.

— Сега ще видим.

Сътресенията от тежкото срутване разклатиха катера. Гласъците изместиха огледалото за задно виждане и Николски срещна погледа на неприятно внимателните светли очи на командира.

— Гледай си напред — каза Бакулин.

Николски настръхна, Гелбрайт трепна, макар че фразата на Мстислав, разбира се, беше адресирана само към Аган.

Пред тях, бавно разпадайки се на парчета, падаше величествената „естакада“. Продължителното сътресение от многотонното срутване изглежда разтърси цялата околност; по дъното на долината се заизвива пукнатина.

— Е, и какво толкова? — каза Мъф. — Можех двама пъти да излети. Че дори да се наспя преди старта.

Над мястото на впечатляващо сриващата се „естакада“ се ширеше облак снежна прах и ледени кристали, искрящ в цветовете на дъгата. Без „естакадата“ под черното небе стана неуютно, празно...

— Изминахме километър — съобщи Мъф. — Ще продължаваме ли?

— Разбира се. Защо попита това?

— Единственото развлечение тук е падащата от небето архитектура...

— Ако десантът за теб е забавление — лошо ни се пише. Да тръгваме!

— И нататък ще е същото. Сам виждаш, че „Леопард“ не е кацал тук. Или не виждаш?

— Странно същество е пилотът! — учуди се Бакулин. — Дисциплинирано, предпазливо, търпеливо.

— Аз не съм десантчик.

— По принцип — да. Но са те взели в предварителното разузнаване заради феноменалните ти реакции.

— Мислиш, че тук ще има нужда от моята реакция? — разсмя се Мъф.

— Почукай по купола — каза Бакулин.

— Не. Не съм суеверен. И не съм длъжен. Не съм десантчик.

— Почукай — повтори Мстислав.

Аган почука.

„Казаранг“ бързо се движеше под наклон по гладките, сякаш замръзнали локви от многослойно заледряване. В края на спускането внезапно проблясна на слънцето светлия метал на творение на човешките ръце — паякообразен кибер-разузнавач.

— Призраци бродят по Оберон — отбеляза Мъф.

— Стой! Изтегли атмосферата! — нареди Бакулин. Сваляйки стъклото на шлема, промърмори: — Ами ако е чужд!...

Гелбрайт докосна Николски по ръката:

— Надява се да срещне автомат от „Леопард“.

Мъф Аган отвори херметичния люк — в кабината се образува ледена мъгла и веднага падна във вид на снежна пудра. Мстислав скочи напред и ловко се приоберони пред носа на паяка-автомат.

Сребристосиния „Витяз“ с яркосини отражатели и пурпурни огънчета по удължения на темето херметичен шлем, по раменете, лактите и коленете, изглеждаше сред необичайно ефектно сред екзотичните камари фигурен лен. И дори страшно. Като бойна машина на извънземни. Той ритна кибера и се върна в кабината.

— Автомат от „Лунна дъга“ — отбеляза Николски.

— Можеш да оставиш люка отворен — подхвърли Бакулин към Аган.

— Без атмосфера е неуютно! — запротестира пилотът.

— Атмосфера?! — В гласа на командира зазвучаха весели нотки.

— Аа, не! Това няма да го позволя! —

— Орбитата приветства екипажа на „Казаранг“! — намеси се някой. — Какво става при вас?

— Гласът на Елдер — късо изкоментира Купър.

— Бунт на борда — отвърна Бакулин. Доложи накратко за резултатите от излизането на повърхността. Добави: — Сега на пилота му е неуютно без общия контур за херметизация, настоява за атмосфера.

— Мъф — повика го Елдер, — защо искаш да вдишваш амоняк?!

— Какви ги говориш? — удиви се пилотът. — Какъв амоняк?

— Който е донесен от Мстислав в кабината на дракара с обувките си. Там е пълно със замръзнал амоняк. Ако се разтопи в кабината, ще пукнеш от вонята.

— Достатъчно, Юс, той вече разбра... — прекъсна го Мстислав.

— Какво да правим сега?

— А какво би искал ти?

— Да получа разрешение за разузнаване на Кратера.

— Не. И Асеев е против. Без съмнение, Кратерът е интересен във всички отношения, но нали „Леопард“ не е кацал там. Или смяташ Елингхаузер за идиот?

— Според мен е гений. Да изчезне толкова гениално...

— Когато заложим фугас, от сеизмограмата на Ледената плешивина ще узнаем за Кратера повече, отколкото бихте научили с рисковано слизане в преизподнята. Накратко, разрешавам да отидете до Кратера за видеозапис. Но не разрешавам да влизате. И ни чакайте в южната зона на район А. Ще поговорим още веднъж преди старта на „Циклон“. Поздрави!

— Поздрави. Мъф, курс към дупката.

— С мотори ли?

— Не, със стъпкохода. Може да срещнем нещо интересно.

По пътя към центъра на Ледената Плешивина разузнавачите бяха съпроводжани от безкрайно разнообразие на монументални ледени украшения, но едва ли Мстислав е имал предвид тях, като каза „интересно“.

Колкото по-близо се приближаваше дракара към дупката на Кратера, толкова по-малко бяха хаотичните струпвания от големи канари, и толкова повече — заледяванията и участъците, покрити с дребни парченца. „Казаранг“ започна да се придвижва по-леко. Сега през цялото време изглеждаше, че машината се движи под ъгъл. Но истинският наклон, когато той наистина започна, не пропусна да заяви присъствието си с рязко понижаване осветеността на леда, със съгъстяване на сенките и най-накрая — пълното им сливане с разлялото се до самия хоризонт море от мрак. Пилотът спря „Казаранг“ и Николски въздъхна с облекчение.

Осветен от слънцето, точно като от прожектор, срещуположния склон на Кратера изглеждаше оттук като позлатена ивица от далечен пясъчен плаж, повдигнат над гладко нощно море, в чиито мъртви води не се отразяваше нищо. Ама абсолютно нищо не се отразяваше от тази неподвижна, катраненочерна повърхност... Далеч надясно и далеч наляво линията на брега беше обозначена извънредно контрастно от верига озарени от прожектора-слънце върхове на ледени куполи, сякаш отрязани отдолу от черната вода. Ефектно изглеждаха фантастичните фигури на заледените фонтани в континента, а още по-ефектно — онези край брега; но напълно зашеметяващо изглеждаха тези белоснежни и полупрозрачни „стълбове“, „колони“, „арфи“, „естакади“ в непроницаемо тъмните простори на мъртвото море. Като полузатоплени фрагменти на някакви руини. Или като полуразкрити от отлива фрагменти от скелети на неведоми колосални същества. И трябваше да положиш усилие, за да се отърсиш от хипнотичната власт на грандиозния мираж и вместо нощното мъртво море да видиш, или по-скоро да почувстваш, затъмнената до пълна невидимост празнина на планетарния разрив...

Очевидно изненадани от живописната магия на Оберон, разузнавачите дълго се вглеждаха в декорираната със светли колоси тъмнина. Най-накрая Бакулин попита тихо:

— Мъф, може ли да се приближим още?

— Може. С фарове. А трябва ли? Там е стръмно, може да има свлачища.

— Да вървят по дяволите Елдер и неговите забрани!

— Мстислав, как мислиш... защо е възникнала тук тази вселенска пропаст?

— Кратерът е дреболия. Разшири мащаба. Попитай защо е възникнала тук Ледената плешивина.

— Взрив на паднал астероид.

— При взрив с такава мощност Оберон щеше да се разпадне на парчета... Но каквото и да е станало, Мъф, под носа ни са откъснали цял сегмент от луната. Това е сериозно събитие. Дори и в мащабите на Слънчевата система. А ти гледаш с уважение някаква яма.

— Тогава защо те тегли към този Кратер?

— Защото тук няма друго. Виж, Мъф, нашият рейдер...

Отдясно, сред звездите, към хоризонта бавно се спускаше светла чертичка. Изображението на сфероекрана се оцвети в бледозелено и постепенно се стопи. Звукът също изчезна. И пак — сякаш някой изливаше прозрачна течност по прозрачна повърхност — отгоре надолу потекоха синьо-сиви вълни от пулсиращо сияние.

— Това ли е всичко? — попита Гелбрайт.

— Да, шефе — отговори Купър. — Луната завърши предаването.

— Имам впечатлението — каза Николски, — че ни показаха доста по-малко от половината от главния видеозапис на десанта.

— Моля ви, Купър, съобщете ни резултата от хронометъра.

— В сравнение с копието оригиналът се е съкратил, уви, с един порядък.

— Нищо не разбирам!... — изуми се Николски. — Къде може да изчезне останалата част от оригинала?

— Лаборантите от седмо хранилище също са в недоумение — тихо каза Гелбрайт. — Те твърдят, че записът постепенно изчезва от информационния кристал. Как става това — никой не разбира.

— При това, в хранилището е засегнат само оберонския оригинал — добави Купър.

— Засега! — рязко подчерта Гелбрайт.

— Искате да направите паралел между изчезналата част от Оберон и изчезващата информация?... — Николски се замисли. — Адекватен процес?...

— Може би трябва незабавно да изнесем оберонските материали от хранилището? — предложи Купър. — До изясняване физическите причини на тайнствения процес. Да не засегне и другите материали...

— Къде да го изнесем?

— Някъде по-далеч. Например в Далечния космос.

— Мдаа... — проточи Николски. — Но не това е главното. В края на краищата, ние разполагаме с много копия. Далеч повече ме вълнува друго...

— И мен също... — мрачно каза Гелбрайт. — Къде ще изнесем пребивавалите на Оберон хора?...

[1] От фр. (*penne douce* — наклонен скат) — наклонена площадка, съединяваща две хоризонтални повърхности с различна височина. Бел.Mandor. ↑

[2] Дракар (от норвежки *Drakkar*) — в древните скандинавски езици е означавало буквално кораб-дракон. Бел.Mandor. ↑

[3] Тангаж — ъглово движение на летателен апарат спрямо напречната ос на инерцията. Бел.Mandor. ↑

9. ОТЧУЖДЕНИЕТО

На брега на канала Нортън обърна електромобила на Берт, включи шофьора-автомат, натисна копчето за „обратен ход“ и скочи от колата. Всичко наоколо му беше отвратително жълто: небето, храстите, дърветата, тревата и водата. Като допълнение небето имаше лъскав оттенък и този неравномерен призрачен блясък го уподобяваше на надвиснал отгоре океан от ананасово желе... Нортън мина през крайпътните храсти... Олюляваше се. В процепите между дърветата блестеше отровно-жълта вода. Той легна в тревата и се втренчи в небето. Не беше изпитвал още такова нещо през лятото. През април тази дяволска жълтевина го измъчваше всеки три-четири дена, но после тя изведнъж изчезна и той си помисли, че е завинаги. С подобен успех можеше да се надява, че след април ще дойде февруари.

Нещо бодливо опираше в тила му. Нортън пхна ръка под главата си, извади едно изсъхнало клонче и го хвърли настрана. Невинното движение предизвика размърдане на небесната лъскавина и Нортън гледаше повече да не мърда. Жълтото небе изморяваше очите му, но той не си позволи да затвори клепачи — знаеше, че ще стане лошо. Впрочем и така не му беше хубаво...

В някакъв неуловим момент лъскавият блясък потъмня и се разпадна. Заваля блестящ сняг. Сякаш вятърът бе довял отнякъде огромен облак рибени люспи, бе го разбъркал горе и после този боклук бе започнал да пада на земята, блестейки на слънцето. Плътен кафяво-йоден фон измести жълтото небе, не се виждаше нищо освен този „фон“ и този „сняг“. Нортън се почувствува абсолютно безпомощен, като слепец. Притвори изморените си клепачи — сега вече беше без значение: „снеговалежът“ продължаваше.

Нещо непробиваемо плътно запуши ушите му и той, вледенявайки се от страшно подозрение, си помисли, че внезапната глухота много прилича на... Не! Само това не! Готов е да изтърпи всичко, каквото и да е, само да не го постигне на Земята това, от което беше избягал...

Тишината звънтеше, полюляваше се странно и той постепенно се успокои. Онази тишина, от която се страхуваше, никога не звънтеше. Тя беше абсолютно мъртва — не можеше да си представи нищо помъртво от нея. Да, всичко беше наред — днешната тишина звънтеше. Много тънко, едва доловимо... И някъде в самата ѝ сърцевина сякаш често-често се пукаха лепкави мехури и припряно шумолеше пяна. Една такава бърбурива пяна, като шепот на някакъв безумец...

Блестящите снежинки-люспички се пукаха меко и лепкаво над главата му, задръстваха пространството със сиви парцали припряно шумолене. Образуваха се мътни сенки с различна плътност и кафяво-йодови петна... И като че ли от всичко това изкристализира едно кафяво бронзово лице — в преобърнат вид, наполовина скрито от сенките, наполовина осветено от някакъв трепкащ пламък... Не лице, а по-скоро намек за лице — голямо, чудновато-живописно съчетание на сенки и бронзови отблясъци. Не можеше да се каже, че това смътно различимо лице бе твърде близко до него, но, кой знае защо, му се искаше поне малко да се отдръпне назад. Както тогава, миналия път... Той се опита да свърже в едно всичките си чувства в момента — измъчваше го злото желание да разбере истината и най-после да потисне у себе си рецидива на недоверието към веществената зримост... не, не беше най-точната дума... може би усещане? — да, веществено усещане на образа. Още повече че в необикновеното лице имаше нещо обикновено, дори познато... Той се опита да съсредоточи вниманието си само върху това, което му се стори познато. Едуард Йонге? Теди?... Припряното шумолене-шепот на безумното ехо достатъчно ясно повтори колебливата му мисъл: „Едуард Йонге? Теди?...“ Бронзовото лице като че ли трепна. Не, той не беше сигурен, но шумоленето-отговор, което лудо люшналото се ехо понесе мигновено, плисна в мозъка му резонансна вълна: „Жан? Лоре? Не, ти не си Жан... Кой си, не мога да доловя, не мога да разбера!...“ Ехото беше наситено с безпокойство. Сенките и отблясъците се раздвижиха едва забележимо — чудновато осветените парчета бронз сякаш оживяха и едва тогава той се сети чие бе това лице. Чертите му бяха необичайни, някаква смесица от европейски и азиатски. И тъкмо тази необичайност го правеше привлекателно. Нещо повече — дори красиво. Сред момчетата от „Лунна дъга“ Тимур Кизимов се открояваше с ярката си красота...

„Извинявай, Тимур, взех те отначало за друг...“ — помисли неуверено той, просто така, за всеки случай. И трепна, облян от нова вълна ответен резонанс.

„Нортън, ти ли си?... Какъв сюрприз? Не съм очаквал... Но както казват начинаещите поети, радвам се на срещата ни с теб в ефира.“

„Аз също. Ти си нагоре с краката, разбира се. Някаква безсмислица...“

„Защо да е безсмислица? Нали с теб сме антиподи? Лоре например винаги ми е встрани... легнал на една страна...“

„Аз не говоря за това. Всичко изобщо е безсмислица... Болезнени гърчове на мозъчните гънки.“

„Браво! Много умно ми обясни всичко... Сигурно за пръв път ти се случва? Не можеш да повярваш на срещата ни в ефира ли?“

„Не зная, Тим, но това не ми е за пръв път. Два пъти беше Йонге. Жълтевината... няколко пъти. Теди — два пъти.“

„Добре ли ги видя? Ясно ли?“

„Може ли да се нарече всичко това с думата «виждам»?... Ако е така, не. Както теб...“

„Чудак! Откъде да знам как ме виждаш!... Теб например аз те виждам лошо. Познах те по-скоро интуитивно, отколкото визуално... А как беше с Едуард?“

„Горе-долу... Струва ми се, че Теди беше страшно ядосан. Ругаеше. Поне аз така почувствувах.“

„Ругаеше ли? Йонге? Невероятно... А ти?“

„Аз мълчах. Тоест... е... сам разбираш.“

„Диалогът значи не стана... Знаеш ли, мили мой... ти и Йонге сте двама чудаци! Та това е превъзходна далечна връзка.“

„На мен и на Йонге не ни е нужна никаква връзка.“

„Така ли? Извинявай тогава... Бях забравил, че вие много не се погаждахте. Още тогава навремето не можех да разбера защо. Наистина чуваше се, че с внезапната си женитба си оставил Йонге с пръст в устата...“

„Ние бяхме в добри отношения, Тим. Само че никаква взаимна връзка не ни е нужна. В сферата на моето въображение той просто няма какво да прави. Също както и аз... в неговата...“

„Добре, Дейв, всичко ми е ясно. Ти и мен сигурно ме считаш за продукт на собственото си въображение...“

„Не бих искал, Тим, това действително да е истинска «далечна връзка»...“

„Между другото Лоре също не вярваше и наскоро идва при мен в Памир да изяснява лично отношенията ни.“

„Повярва ли?“

„Мисля, че да. Да беше го видял само как ме погледна, когато аз сякаш между другото изтърсих някои фрагменти от нашите «разговори в ефира!»... Впрочем има и други начини за проверка. Да кажем, по пощата. О, измислих! Ще ти изпратя картичка-квитанция, която ще удостовери факта на свръхдалечната ни церебролюбителска връзка. И знаеш ли какво ще нарисувам на нея? На едната страна ще бъде ръкостискането на континентите, на другата — системата на Уран. Но в образа на Оберончето ще видиш един плешив череп с дупка в плешивината и с две кръстосани кости...“

„Затваряй си устата!“

„На мен или на своето въображение казваш това?“

„Млъкни, чуваш ли?“

„Между другото, Дейв, как ще е по-точно в нашия случай: говоря или чувствам?“

„По-точно ще е: мисля, разсъждавам.“

„Умна глава си! Хайде, мислителю, да се посъветваме един друг как ще живеем по-нататък...“

„Не можа ли да измислиш нещо по-весело?“

„Ах ти, опашко! По-весело!... Няма ли да те развесели новината, че Управлението за космическа безопасност се интересува много от старите обероновци?“

„Така ли? И аз мислех за същото... Цяла сутрин все за туй мисля.“

„Ясно...“

„Кое е ясно?“

„Ами първо това, че нашите мозъчни гънки са настроени твърде добре в унисон. Затова се получава и връзката... Но въпросът е в друго. Същността на въпроса, виждаш ли, е в това, че ние на Земята сме само четирима, но всеки от нас предпочита да мисли, скрил главата си в пясъка...“

„Чакай! Чакай!... Струва ми се, ти си абсолютно убеден, че и четиримата... еднакво...“

„Не, Дейв, ти не си просто мислител, ти си забележителен майстор в тази работа!... Впрочем, изглежда, всеки от нас си е въобразявал, че именно той е най-феноменалният урод на планетата. И всеки поотделно е страдал от това. Мислители...“

„Предлагаш да страдаме колективно ли?“

„Предлагам да решим нещо. Нали така не може да продължава повече. Поне по простата причина, че нашето уродство вече не е тайна за космическата безопасност.“

„Какво всъщност знаят те?“

„На тях най-малкото им е известно това, което доскоро не ми беше известно на мен самия.“

„Можеш ли да се изразиш по-ясно?“

„Виждаш ли, всеки от нас знае всичко за себе си и нищо за останалите. Функционерите от космическата безопасност знаят, макар и не всичко, но по малко за всеки от нас. За теб наистина още не става дума. Но може ли да се разчита на това, че там работят глупаци?“

„Не, не може...“

„И аз така мисля. Ако не днес, утре и теб ще те пипнат. Не, няма да можеш да си се излежаваш спокойно в твоята кравешка крепост. Вместо да обмислим заедно положението си, ние разиграваме един пред друг комедии. При мен, нали ти казах, идва Лоре... За какво, мислиш, говорихме? За времето. За еволюцията на климата в Средна Азия и Средиземноморието. И ако не броим отговора ми на неговия въпрос защо още не съм се оженил, той не получи никаква нова информация за мен. Разбрах какво го води в Памир, но той самият не ми каза нито дума за това. Затова пък научих много подробно как се е изменял климатът на Адриатика в периода между палеогена и антропогена... А че този адриатически климат е способен да демонстрира на хората великолепни образци «черни следи», научавам в Управлението за космическа безопасност. Впрочем, Дейв, как е при теб с «черните следи»?“

„Може би ти първо ще ми обясниш какво е това нещо?“

„А, точно това имах предвид, когато споменах, че много обичаме да си разиграваме комедии един на друг. Но ти не се смущавай, продължавай. Положението ти те задължава.“

„Знаеш ли, скъпи мой, каква е разликата между нас? Между двойките «аз и Лоре» и «ти и Йонге»?“

„Ти за пръв път заговори с мен с поучителен тон...“

„Разликата е там, че Йонге и ти още не сте женени, а аз и Лоре, като че ли напук, все още сме семейни.“

„Доколкото разбирам, искаш да кажеш, че на вас ви е по-трудно да търсите изход?...“

„Много добре разбираш. За неженен ти си просто невероятно съобразителен и проникателен... Е, желая ти успех в търсенето на изход.“

„Благодаря, но от момента, когато се оказахме притиснати пред входа в СК, аз загубих вяра в успеха. Ние стоим пред самата врата и я гледаме с такива очи, сякаш нямаме нищо общо с нея. «Случайно да знаете за кого е подготвена тази нова зона на специална карантина?» Слушай, Дейвид, ти или се преструваш, или наистина не разбираш, че новата зона е приготвена за теб?“

„Казват, че оратор можеш да станеш, но поет трябва да се родиш. Ти си щастлив човек, Тим. Хем си се родил поет, хем и оратор си станал...“

„Скоро ще стана шизофреник. И немалка заслуга за това ще имате ти и Лоре. Ех, ако знаех всичко това предварително!... Дълго още бих флиртувал с мадам Неземя.“

„Както прави това вашият упорит и всеотдаен Золтан Симич ли?“

„Золтан ли?... Золтан вече нищо не прави...“

„Шегуваш ли се?...“

„Вчера ми събщи един приятел... от УОКС. И ситуацията, общо взето, като че ли не била сложна... Една триместна кутийка кацнала принудително в Горещите скали... отишли да я спасят и се натъкнали на пръстеновиден гроб. В ония места това е нещо обикновено.“

„Ясно... Колко са били?“

„Двама. Золтан и колегата му.“

„М-да... Успели ли са да намерят тялото на Золтан?“

„Там не ги намират, Дейв. Когато пропада цял сърповиден участък, широк около петстотин метра, там нищо не... Освен лава, естествено, пара и свръхгорещи газове. Киселинни, серни, живачни,

рутениеви... всякакви. Гърмят взривове. Видимост — нула... С една дума — истински ад. И с никакви локатори...“

„Знам, Тим. Дори знам, че и ти си опитал от тази каша. Но нали някак си се измъкнал от нея?...“

„На мен ми провървя — бях заедно с Йонге. И двамата се измъкнахме благополучно... Страшно нелепо произшествие! Току-що бяхме извели афродитолозите от опасната зона и нещо се спуска в системата за въздушно осигуряване на един от тях. Изглежда, атмосферата бе проникнала в скафандъра му и момчето бе получило такова натравяне, че започна да прави разни чудеса. Грабна без никаква причина каменорезачката и проби багажния отсек на дисколета... Наложих ни се доста да тичаме след него и той ни завлече в «пръстена». А там вече всичко се движеше... Едва го хванахме! Добре, че Едуард се сети да го цапне по главата. И то така, че нещастникът дойде на себе си едва в базата. След това медиците казаха, че именно загубата на съзнанието го е спасила. А как успяхме да се измъкнем оттам изобщо живи — това никой медик не може да каже. Золтан не успял... Още не мога да се отърва от отвратителното чувство. В смисъл, че не трябваше да бързам с оставката си. В края на краищата, ако работех заедно със Золтан, всичко щеше да бъде по-другояче...“

„Така ти се струва. Удряш с копито земята, а забравяш, че вече не си кон. Мъчно ти е... Нали всъщност самият Космос задраска служебната ти виза за космическото пространство? Какво се мяташ там, на Памир, както някога се мяташе между «Мъркюри рейнджърс» и «Утринна звезда»? Дали не е затуй, че като получи нокаут от космическото пространство, още не си намерил в себе си мъжество да си признаеш това?“

„Виж какво, Дейвид, моето мъжество лично теб с нищо не те засяга.“

„Правилно. Затова и не те питам защо тъй бързо си избягал от Далечния космос. И не любопитствувам изобщо дали си счупил много екрани, та дори и само в базата «Синята пантера».“

„Какво искаш от мен?“

„Не се вълнувай, мили, на твоята възраст е вредно. На нашата възраст би било по-добре, разбира се, да говорим за времето. Обаче, доколкото разбрах, първо, тази тема не поражда у теб нужния

ентузиазъм. И второ... Ти така темпераментно ме призоваваше към откровеност, че вече не можеш да разчиташ на апатията на събеседника си. Колкото по-голям камък хвърляш в блатото, толкова по-малко шансове имаш да се предпазиш от пръските.“

„Какъв е изводът? Не хвърляй камък в блатото, ако в него се намира Нортън ли?“

„Някой само преди минута ме информира, че Нортън не е сам в блатото. Знаеш ли... на мен започва да ми харесва тази странна «далечна връзка». Сякаш са ни сложили да седнем на столове един срещу друг и са ни завързали здраво с жълти каиши. Искаме или не искаме — трябва да разговаряме.“

„А... започна да ти харесва. За каишите вярно казваш. Докато те ни удържат все още, можем да си плюем един друг в лицето без риск, че събеседникът ни ще стане и ще си отиде, като тръшне след себе си вратата, нали?“

„Ти май търсиш да се скараме?“

„Не. Просто искам най-последно да ми изложиш своята гледна точка. Глупаво е да се караме, след като седим в едно и също блато.“

„Това май е най-умното нещо, което чух днес от теб.“

„Така ли? А аз какво чух от теб? Сладостно-мъчителен призив да запазим нашето чудновато статукво? Хайде, с една дума, момчета, да се приберем в черупките си и край на всичко... Да не говорим, че това изобщо не е никакво решение на нашия проблем, но черупката... покажи ми я поне нея! Ти самият имаш ли черупка? Или като си наследил прилепчивата англосаксонска традиционност, инстинктивно смяташ за черупка собствената си къща?!“

„Виждам, че в теб гори неуморната страст на Изтока. Черупката — това е преди всичко нашето самообладание. Време е да започнеш да различаваш свойствата на десантника... бившия наистина... от свойствата на костенурката.“

„А ти — зоната на СК, бъдещата, разбира се, от безгрижното съществуване на дълбокоуважаемия ветеран.“

„Струва ли си... така направо, Тимур?... За какво всъщност ще им е да ни изолират?“

„Ще намерят за какво. Ако ние сами се откажем да обсъждаме това.“

„Виж ти какво било! Е, хайде, порови се в нашето блато, потърси аргументи за причините за изолация. Започвай!“

„Безопасността на обществото е висш закон.“

„Този твой аргумент се основава на довод, който сам се нуждае от доказателство. Ти опасен ли си за обществото?“

„Аз ли?... Що за глупост! Ни най-малко!“

„И аз не съм опасен. Опасен съм за състоянието на нервната система на съпругата си, но не за обществото като цяло. А това е друго нещо. Жена ми е самостоятелен човек и всеки момент може свободно да ме напусне... Не мисля, че при Лоре и Йонге в този смисъл нещата стоят по-иначе.“

„Но така мислим само ние, четиримата, жалки единици в цялото земно общество...“

„За щастие — не само ние. Издали са ни безсрочни пропуски за планетата Земя и копия от актовете за задължителния медицински преглед на бившите работници в Космоса. Всичко това, Тим, е много сериозен юридически документ. И обществото, за да ни скрие в зоната на СК, ще трябва много или малко да преразгледа кардинално съответните закони на Световната конституция. Това не е така просто...“

„Но е възможно.“

„А на какво основание? Нали не сме заразни като «гумените парализици» или откачени като «синините»? За десет години никого не сме заразили и никому не сме причинили ни най-малка вреда. Напротив, били сме полезни за обществото. Десет години според мен е напълно достатъчен срок за гаранция. Най-малкото за това да ни оставят на мира.“

„Според мен, Дейв, ти изпускаш едно принципно важно обстоятелство. Световната конституция като регулатор на обществените правни отношения съществува изключително само за хората. За нехората там не е казано нито дума. Какво ще правим?“

„На този ти въпрос няма да отговоря, преди да бъде доказано, че аз наистина съм нечовек.“

„Е... ами ако?... Няма да се наложи много да се търсят доказателства. Нашите биоенергетични параметри понякога чудовищно се различават от параметрите на обикновените хора. Нима

това не е достатъчно за юридическата атестация на понятието «нечовек»? И какво струва в такъв случай цялата ти казуистика?»

„Ами своята?... «Чудовищно» е силна наистина дума, но тя още не е критерий. Грамотната атестация на понятието е сложна, тънка и трудоемка работа.“

„В такъв случай ще използват по-солидни критерии.“

„Но засега такива няма. И въпреки твоето убеждение, Тим, ще се наложи да ги търсят твърде далеч отук и най-важното — дълго.“

„Мисля, че ще дочакаме... Ние стареем много бавно, Дейв. Външно изглеждаме почти така, както преди десет години. Никой не вярва, че съм на четирийсет и шест... На хората това вече започва да им прави впечатление.“

„А на мен знаеш ли какво ми е? Жена ми е с три години по-млада от мен, а изглежда по-стара. Някои вече си позволяват неуместни шеги по този повод.“

„Столетници... Проклето да е всичко! Ако не бяха момчетата, които са ми две стотици... Изморих се, Дейв. Някак странно се изморих. Бих искал да зная колко години са ми отредени от щедрата ръка на космическото пространство.“

„Може би много, Тим, а може би и малко... Така че не се притеснявай. За разлика от нормалните хора ние не знаем нищо нито за бъдещия си живот, нито за бъдещия си край. Ето това май е сериозен критерий за атестацията на понятието «нечовек»... Нищо чудно да се случи утре да хвърлим топа заради някаква глупост. Да кажем, по време на магнитна буря. Или от твърде студена вода...“

„Или от страшното любопитство на нашите земни братя. М-да... Хубаво ще е да улуча точно деня, когато ще ми забранят юридически да се наричам човек.“

„Ако е така, ти ще живееш дълго, защото, когато ни разкрият най-после, ще настъпи периодът на страшно много юридически казуси. Юристите ще има да се ориентират сто години... И знаеш ли с какво може да завърши всичко това, Тим? С парадоксално на пръв поглед и много интересно за нас определение!...“

„Ще признаят, че сме безопасни за обществото, и няма да ни лишат от Правата на човека, нали?“

„Нещо повече! Ще признаят, че обществото е опасно за нас!...“

„И като отхвърлим предубежденията, това наистина е така.“

„Ах, дявол да го вземе! Не е ли все едно как ще ни бъде предложено да излезем от редиците на човечеството — с крачка назад или с крачка напред?! Какво сме ние без обществото? Извън него? Нули... Екскременти на Далечния космос...“

„Хубаво де... Впрочем няма нищо хубаво. Какви са твоите намерения?“

„Още не зная. Цялата беда е в това, че още нищо не зная... Едно е безспорно: повече така не може да се живее. Вече чувствавам нужда да се опитам да установя с обществото взаимочестен контакт. Не си представям добре кога и с какво можем да започнем, но ще си помисля... и ще се опитам.“

„Опитай се. Теб те измъчва определен род носталгия... Мислиш ли, че и мен не ме измъчва? Но разликата между нас е, че ти храниш надежда някак си да се отървеш от нея, а аз — не. Аз виждам, че нищо не може да се направи вече... Според някакви си закони обществото периодично се разтопява като метал и при топенето се образува естествено шлак. Искаш или не искаш това, Тимур, ние сме отработеният шлак на нашето общество. Думата «тимур» на езика на предците ти, струва ми се, означава «желязо», нали? Сега името ти звучи като насмешка...“

„Остави името ми на мира. Моята надежда е все пак нещо. А на теб какво ти остава?“

„Аз ще се възпротивявам на ненужните според мен контакти. Независимо от това, какви обществени институти ще се опитат да ми ги наложат. Не искам... Не вярвам във взаимочестния контакт. Той просто не може да бъде взаимочестен. Не е трудно да си представиш до каква степен е различно тук съотношението на интересите... За съжаление.“

„Бих искал да се надявам, че абсолютното тъждество на нравствените качества на нашата четворка и на обществото като цяло не изключва възможността от компромис.“

„Компромис ли? Тоест ще разкажеш за такива дребни неща като церебролюбителската връзка, електромигрената и «черните следи», като премълчиш за всичко останало? И при това ще се опиташ с всички сили да убедиш земните си братя, че откровеността ти за неприятностите на Далечния космос по принцип е безполезна за обществото, но може да бъде много вредна за теб самия? Мислиш ли,

че това твоё заявление ще ти даде правото да останеш в редиците на човечеството? Да имаш да вземаш, както би казал един мой приятел. И в края на краищата, гледайки интересите си, обществото непременно ще те върне в Далечния космос и ще те накара да се мяташ в страшното тресавище на онова състояние, да се измъкнеш от което навремето си ти струваше... сам знаеш какво. И когато се превърнеш там в обект на безконечни, неимоверно болезнени, безсмислени и никому ненужни експерименти...“

„... Ще разбереш най-после, че условията за взаимночестни контакти просто не са предвидени от самата природа на нашето отвратително положение. Това е редкият случай, когато смирението е равносилно на съпротивлението.“

„Мислиш ли, че не съм си бил главата дни и ноци над това? Обаче не виждам никаква алтернатива.“

„Как е записана вилата ти в адресната книга на Копсфорт? Вила «Ъдвенчър»^[1] ли?“

„Да. И какво?“

„Нищо... Наречи я вила «Ейлиънейшън»^[2].“

* * *

Нортън закъсня с час и половина за закуската.

Той кимна за поздрав на Франк, извини се на Силвия за закъснението и ѝ каза, че днес изглежда великолепно, отиде в банята, изкъпа се набързо и се преоблече. Седна на масата.

Говореха малко и почти цялата закуска мина в мълчание. Нортън похвали храната, като каза, че Силвия този път е надминала самата себе си. Ядеше както винаги отмерено, като автомат и по израза на лицето му не можеше да се разбере какво изпитва при това в действителност. От него се носеше приятният мирис на одеколон. Дали не е „Антарктида“ — помисли си Франк. Трябваше да каже нещо и той го попита за програмата на голямото родео. Нортън не знаеше нищо за нея. Изглежда, за да поддържа разговора, Силвия попита брат си с какво е пътувал.

— С електромобил — отвърна Франк.

— Тогава откъде имаш тоя мопед?

— Оставих електромобила си на станцията за техническо обслужване. Имаше опашка за зареждане и не ми се чакаше. Гаражът за електромобилите, които се дават под наем, беше празен — обясниха ми това с големия приток на туристи и ми предложиха да взема поне две колела... Подай ми, моля ти се, пипера... Благодаря... Разбира се, смешно е да препускаш на мопед в такъв костюм, но нямах друг избор.

— Можеш да вземеш моята кола. Е, тя е женски модел... — Силвия погледна мъжа си. — Дейв, какво стана с твоя електромобил?

Нортън избърса устните си със салфетка и отговори:

— Омръзна ми, май ще си купя друг. Нахрани ли Джег?

— Разбира се. Защо не се вижда нашият Голиат?

— Оставих го там... при Берт.

— Остави го да мирише счупения електромобил ли?

— Берт ми се оплака, че скучае по време на дежурството. Не си намира място от яд. Такъв страстен запаянко като него да гледа родеото само на екрана... Може да му се влезе в положението.

— Да — каза с равен глас Силвия. — Може да му се влезе в положението.

Франк и Нортън се погледнаха едновременно в очите. Франк премести поглед към сестра си. Тя ръсеше, ръсеше, ръсеше пипер в чинията си. Вълна от заслепяващ гняв го удари в главата и няколко секунди той нищо не виждаше. Първото му желание бе да захвърли ножа и вилицата на масата, да стане и да си тръгне. „Да, Полинг — каза шефът му, — в такова състояние е по-добре да станете и да си тръгнете.“ — „Не си позволявайте крайности — посъветва го Николски. — По-добре е наистина... хм... да станете и спокойно да излезете.“ Франк отмести бавно чинията си, взе машинално една „фафличка“ и хрусна половината. Започна да дъвче. Нортън въртеше в ръцете си салфетката и го гледаше.

Франк привърши криво-ляво със закуската, сложи си шапката и тръгна към парка. Трябваше да се овладее, да сложи в ред емоциите си. Нортън бе подушил нещо... Е, разбира се, та този монстр по някакъв си там „живомирис“ сигурно усеща човешката му неприязън.

Франк постоя до клетката, разглеждайки през решетката кугуара. Джег спеше под навеса с протегнати лапи. Беше се уморил, бедният. Живата играчка на този дявол...

Нортън мина покрай него в бански гащета.

— Почакай, Дейвид.

Нортън се спря и каза през рамо:

— Е?...

— Трябва да поговорим.

— За какво?

— За каквото излезе. Но бих искал: за смисъла на живота.

— Модна тема... Хайде, започвай.

— Само не тук. Не е необходимо Силвия да ни вижда.

— Добре. Тогава след един час. Ще поплувам малко, а след час ще се срещнем в кабинета ми. Ако искаш, да поплуваме заедно.

— Благодаря — каза Франк, — но след солидната закуска няма да е полезно за мен.

Нортън тръгна.

От нямане какво да прави Франк се качи на горната тераса на къщата. Погледна разсеяно върха на кулата за телевизионна ретранслация, която едва се виждаше зад короните на дърветата. Отзаде му се чу шумът на асансьора, а след това — гласът на Силвия:

— Бейби, направи ли ти впечатление как е разцъфтяла нашата красавица?

Франк се приближи и погледна синята роза. Попита:

— Нали отдавна не си пътувала никъде, мам? Би ли искала да посетиш... да кажем, Австралия?

— Защо именно Австралия ти дойде наум?

— Неотдавна оттам се върна един мой приятел. Австралия му направила силно впечатление. Той просто е във възторг...

Силвия разглеждаше замислено розовия храст.

— Не разбирам само — каза тя, — ако ти и Дейвид искате, кой знае защо, да ме отпратите някъде, колкото се може по-далеч, защо не сте се сетили за Антарктида?

— Какво общо има с това Дейвид? — учуди се Франк. — Тоест... искам да кажа...

— Няма нужда, бейби, разбирам какво искаш да кажеш. Буквално преди минута, като тръгваше за басейна, Дейвид ми предложи увлекателен круиз около Европа. Континентът е друг, но идеята, изглежда, е същата... Бейби, всичко това никак не ми харесва. Чувствавам, че криете нещо от мен.

— Мам!... — каза загрижено Франк. — Тогава ти просто трябва да приемеш предложението на Дейвид. Сигурно Дейвид знае какво говори...

— Сигурно и ти знаеш. Само аз не зная...

— Зная твърде малко, за да мога да говоря ясно с теб на тази тема. Но, мам, не бива да пренебрегваш предложението на Дейвид. И моят съвет също е да заминеш отук. Никога не съм ти давал лоши съвети.

— Благодаря ти, мило момче, но твоят съвет ми прилича на предложение да купя нещо със завързани очи. Същото мога да кажа и за съвета на Дейвид... — Силвия въздъхна. — Току-що ми се обади приятелката ми Елен и ме помоли да отида за нещо у тях. Няма да се бавя... Надявам се, че през това време няма да се скарате с Дейвид, нали?

— Що за въпрос? Какво всъщност имаме да делим с Дейвид?

— Нищо освен грижата за моята интересна почивка... Моля ви, бъдете благоразумни.

Силвия излезе. След минута Франк видя как златистият ѝ електромобил блесна на слънцето и се скри в алеята; той погледна още веднъж към кулата на телевизионния ретранслатор и слезе от терасата. Не знаеше къде да се дене.

В определения час влезе в кабинета на Нортън и завари там стереотелевизионен ландшафт, напомнящ Гренландия или Антарктида. Ледени блокове вдигаха огромни вълни и падаха безшумно във водата. Стопанинът седеше на масата. Той извади ръцете си изпод наметнатата на голите му рамене хавлия, посочи на посетителя креслото, което се намираше на около два метра от масата, и каза сухо:

— Моля. И направо по въпроса, нямам никакво настроение за дълъг разговор. Не, не се доближавай! Днес ти... нетърпимо... — Нортън се намръщи, — като никога...

Франк зае удобна поза в креслото, помисли си дали си струва да спазва етикета — да свали пред стопанина шапката си, реши, че не си струва, и каза:

— Обонянието ти е наред.

— Да — съгласи се Нортън — животът е отвратителен, но може да се живее. — После полюбопитствува: — А при вас там как сте... с обонянието?

— При нас всичко е наопаки: може да се живее, но е отвратително. Обонянието ни, естествено, е от друга класа, но с много по-широк диапазон в областта на човекознанието...

— Звучи многозначително... Какво би могъл още да добавиш?

— А трябва ли да добавям нещо, щом като вече съм тук... с полуофициална визита?

Събеседниците дълго се гледаха един друг в очите. Нортън изглеждаше напълно спокоен. Спокойствието му озадачи Франк.

— Полу... — каза Нортън. — Как да разбирам това?

— Разбирай така, че към теб и твоята жена се отнасят със загриженост.

За миг очите на Нортън се присвиха с неприязън. Франк мислено се похвали и добави:

— Впрочем... ти правилно си решил, Дейвид, да изпратиш Силвия за известно време някъде по-надалеч. Май не ѝ се харесва много възможността да пътешествува около Европа, но ти си длъжен да настояваш.

— Какво съм длъжен да направя още?

— Още трябва да разбереш, че кръгът се е затворил. Ти и твоите приятели — знаеш за кого става дума — сте напълно разшифровани от нас и трябва да се съобразявате с това.

— Наистина ли сме разшифровани?

— Успели сте по някакъв начин да избегнете бариерата на специалната карантина и сте решили, че можете да продължавате играта и по-нататък. Не, Дейвид.

— Позицията ни в тази игра е такава, че на мястото на администрацията на вашето Управление бих се съгласил на равен резултат.

— Няма да има равен резултат.

— Кой знае...

— Няма, Дейвид. Просто защото е невъзможен по всички параметри на съвременния живот. През миналия век може би щеше да успееш с подобен фокус. Но днес обществено-политическата тактика е друга.

— Пак многозначителна фраза.

— Наивно е да разчитате, че обществото ще отmine равнодушно такъв екстравагантен факт като вашата четворка.

— Четворка ли? — попита Нортън.
— Да. Золтан Симич загина, а Мъф Аган засега е под въпрос за нас...
— Кога загина Симич?
— Преди около шестдесет часа.
— Можаха ли да намерят тялото му?
— Не.
— Лошо — промърмори Нортън.
— Защо? — попита го Франк с любопитство.
— Ако мъртвото му тяло се намираше във ваше разположение, може би щяхте да оставите живите на мира.
— Не мисля...
— В тази ситуация мен най-малко ме интересува какво мислиш ти — отбеляза разсеяно Нортън. — По-добре се придържай в официалните рамки на своята мисия. Между другото в какво конкретно се състои тя?
— Трябва да ти предложи да влезеш незабавно в контакт с нас, и то на доброволни начала.
— Това ли е всичко?
— Администрацията счита, че засега е достатъчно.
— Засега... Мислиш ли, че подобна мисия има някакъв шанс за успех?
— Ти вече ми даде да разбере колко малко те интересува това, което мисля. Моята задача е да те информирам за нашето откритие и да ти направя съответното предложение. Аз изминах своята част от пътя.
— Да предположим, че съм се съгласил на доброволен контакт. Какво ще следва след него?
— Очевидно тук е възможен само оптималният вариант: с теб ще се заеме науката.
— Но аз не съм някакъв механизъм, който може чисто и просто да разглобиш на малки части, да се изследва молекула по молекула и после да се сглоби отново.
— Едва ли това ще изглежда така драматично. Съществуват методи за друго... — Франк не се доизказа докрай. Помисли си: „Тук логиката е на негова страна...“

— Виждам, че си в затруднение — каза Нортън. — Дали не е поради това, че администрацията на вашето Управление е изучила внимателно актовете на медицинската експертиза и не е намерила в тях нищо особено? М-да... В крайна сметка, нито ти, нито твоята администрация имате право да предричате благополучните изходи от моето положение, още повече да ми давате успокоителни аванси.

— Дейвид, ти така отвеждаш разговора ни в задънена улица, но именно на теб ти предстои да се измъкнеш от нея.

— Разбира се, та нали точно над мен е надвиснала заплахата да бъда раздробен на молекули... Имам намерение да ви направя контрапредложение... — Нортън погледна някъде встрани от събеседника си. — Предлагам ви джентълменски договор. Вие няма да ми досаждате, докато съм жив, а аз ще ви завещая тленните си останки. Тогава се ровете в тях както искате и с каквото искате... Завещavam ви ги заедно с дневника си за наблюдения, в който се задължавам да отразя всички особености на своето... хм... странно битие.

Замълчаха. Нортън попита спокойно:

— Много ли си разочарован?

— Въпросът не се свежда до мен — отговори Франк. — Помислих си за разочарованието, което ще изпиташ ти.

— Когато предложението ми бъде отхвърлено ли? Не се безпокой за мен.

— Ами аз не се безпокоя за теб.

— За Силвия ли?

— Освен Силвия има и планета Земя...

— За планетата аз не съм опасен.

— Готов съм да ти повярвам. Но ти, кой знае защо, не искаш да докажеш това.

— Правото да доказвате каквото и да било го предоставям на вас. В края на краищата туй ви е служебно задължение.

— Трябва да допълня: и човешки дълг. Именно в този смисъл исках да говоря с теб. Като личност с личност.

— Такава дискусия ще ни отведе в задънена улица. Ситуацията, в която се оказахме ние с теб и разпоредителните органи на твоего Управление, излиза извън рамките на днешния морал. Това ни

огорчава, но не бива да ни учудва. Човешкият разум засега още не може да предвиди подобни ситуации.

— Вярно — съгласи се Франк, — обаче човешкият разум не може да бездействува в каквато и да било ситуация.

Нортън го погледна мрачно и процеди през зъби:

— Във всеки случай не мога да разчитам на вашето бездействие...

— Ето защо контрапредложението ти няма практическа стойност. И ако всеки от вашата четворка избере същата позиция... Какво ще стане тогава, Дейвид?

— Не мога да отговарям за всеки от четворката. Направих контрапредложението от свое име.

— Опитваш се да се противопоставиш на цялото човечество ли? Надяваш се да издържиш в тази борба?

— Аз предлагам мир, а ти говориш за борба... Между другото, самото човечество не е готово за тази, с ваше разрешение, борба.

— Така ли?... А на какво се базира твоят, позволи ми да кажа, оптимизъм?

— За борбата е нужен повод. Обществото не може да се бори с мен без какъвто и да било повод. Аз съм пълноправен член на обществото, уважавам законите му и считам основателно, че тези закони трябва да защитават мен, пълноправния член. Изразявам ли се достатъчно ясно?

„Пълноправният... — помисли си Франк. — Ето кое е най-важното!“

— Юридическото ти пълноправие не се поставя от никого под съмнение — отговори му Франк. — Но биологическото ти...

— За юридическо право зная, но за биологическо чувам за пръв път — прекъсна го Нортън. — Родил съм се на Земята и от земни баща и майка. Така че ми се махайте от главата с вашите съмнения...

— Ами ако изведнъж се изясни, че природната ти същност не е адекватна на биологическата същност на човека? Да предположим, че е така, тогава?

— Тогава не ми остава нищо друго, освен да предявя на обществото своите претенции — с пълно право! — подхвана Нортън. — Та нали то ме изпрати извън пределите на родната планета? Нали заради неговото благополучие трябваше да се трудя в Космоса,

рисувайки главата си. И вашето Управление на всичкото отгоре не можа да ми осигури космическа безопасност. Та кой ще бъде в края на краищата виновният, ако се открие моята биологическа неадекватност?

— Никой, естествено. Обаче всички ние ще сме виновни, ако не успеем да предпазим хората от заплашващите ги изменения на природната човешка същност.

— Предпазвайте ги. Нима съм против. Но лично мен няма да ви позволя да ме считате за нечовек. Независимо от това дали ви харесва или не моята позиция. За човечеството и за планетата като цяло аз съм абсолютно безопасен. Ако не бях убеден в това, никога нямаше да се върна на Земята. Същото може да се каже за всеки от нашата четворка. И в този смисъл съм готов да гарантирам с главата си за всеки един от нас... Впрочем стига. Аз честно те предупреждавах: дискусиата ни ще отведе в задънена улица. Не, не, стига! Освен това ти ме интервюираш, на което нямаш всъщност никакво право.

— Тоест как така? — Франк се обърка малко.

— Ами ето така. Първо трябва да ми дадеш доказателства за моята биологическа неадекватност, а после да започваш какъвто и да било разговор.

— Ние имаме доказателства.

— Пръчката, която сте успели да отнемете от момчето ли?

— Та дори и тя. Била е в ръцете ти известно време и е получила съвършено необясними свойства.

— Опасни ли са те за човечеството?

— Нямаме право да изключваме подобна вероятност...

Нортън премести демонстративно погледа си върху телевизионния стереоландшафт. Почти до самата маса се суетяха предните редици на цяла колония пингвини. „Първият рунд завърши с победата на Нортън“ — помисли си Франк.

— Виждам — каза той, — че не си равнодушен към зрелищата на екрана, но не виждам как си могъл да съчетаеш това със страшния изблик на екраноненавистта си в Космоса...

— За какво става въпрос? — попита Нортън, без да обръща главата си.

— Искаш да кажеш, че нямаш представа за какво говоря ли?... Добре, а за „черните следи“ също ли нямаш представа?

— „Черни следи“ ли? — Нортън погледна изпод вежди Франк. — Какво е пък това чудо?

— Такова чудо, което... Е, да, ти можеш да се изплъзнеш от всякакви улики, в това число и от пеещата пръчка. Но има поне едно доказателство за биологическата ти неадекватност, от което, сам знаеш, не можеш да избягаш. Имам предвид „черната следа“.

Нортън обърна лице към събеседника си и го попита сурово:

— Къде си виждал „черни следи“?

— Аз не съм ги виждал.

— Тогава за какво става дума?

— Все за същото.

— Темата на разговора ни е изчерпана — Нортън стана.

Франк продължаваше да седи и кимна към покрития със сняг бряг и пингвинската компания.

— Случвало ли ти се е да сменяш екрана?

— Не — изсъска Нортън. — Не ми се е налагало.

— А ако пипнеш с ръка този бряг, ще ти се наложи ли?

В очите на Нортън, някъде в самите ириса замря студено пламъче.

— Ще ти направя това удоволствие — каза той тихо, — ще пипна този бряг с ръце, но после...

Нортън стана от масата и потъна до гърди в тълпата пингвини. Приблужи се плътно до телевизионната стена. Хавлията се плъзна от едното му рамо, остана да виси на другото и през призрачно-трепкация слой на синкаво-розовото сияние, възникнало от нарушения стереоефект, Франк можа да разгледа лявата половина на мускулестото му загоряло тяло и шарените бански гащета. Чу се как Нортън потупа демонстративно по стената с длан. „Колко често излишната самоувереност подвежда хората...“ — помисли си Франк.

Оставяйки след себе си стопяващ се шлейф от розово-сини ореоли, Нортън изплува от зоната на стереоефекта. Наметна на раменете си свляклата се хавлия и попита рязко:

— Е?

Франк гледаше мълчаливо заснежения бряг и белите куполи на антарктическите планини.

— Питам те какво ще кажеш?

— Нищо — отвърна вяло Франк. — Изглежда, има грешка...

— Щом вие идвате при мен с грешки, аз нямам много високо мнение за работата на вашата организация...

— Аз също, разбира се, по друг повод...

— Желая ти приятно прекарване на времето тук — Нортън се върна на масата. — Казват, че Голямото родео тази година ще бъде рядко помпозно, гледай да не пропуснеш нещо интересно.

— Ще се постарая... Ако обичаш, поискай станцията за техническо обслужване. Дали са заредили вече електромобила ми?

— Попитай сам — Нортън превключи клавишите.

От тавана се спусна безшумно извита щанга и се обърна с конусовидния си край към Франк. Кутията на видеотектора се плъзна по нея. Франк набра индекса и на екранчето се появи мургава жена с оранжева коса и силно намазани с оранжево червило устни. Бялото на очите ѝ блесна и тя каза неочаквано с плътен баритон:

— Пункт за справки. Слушам ви.

— Добър ден — поздрави я Франк. — Бях ви оставил за зареждане електромобила си.

— Моля, кажете серията и номера на колата. — Франк ги назова. — Давам ви диспечера на сектора за зареждане. — На екрана се появи потната физиономия на Лангер.

— Електромобилът ви модел „Юпитер“ ли е? — осведоми се „диспечерът“.

— Да.

— Великолепна кола имате! — изкрещя възхитено Лангер. — Предлагам ви да я замените с „Кентавър“. Съгласете се!

— Не — каза Франк и си помисли: „Я го виж какъв артист бил!“

— Жалко!... Е, елате да си го вземете, вашият „Юпитер“ е готов.

— Моля да изпратите колата на адрес: Дъбова горичка, първа линия, вила „Ъдвенчър“... Впрочем този маршрут го има в блока на паметта на електромобила. Натиснете петия клавиш и всичко ще бъде наред.

— Петия ли? Ще бъде направено. Излезте да посрещнете колата си.

— Благодаря ви.

Облегнат в креслото, Франк следеше как щангата се прибира в люка на тавана и си представяше живо действията на Лангер в тази минута. Ето, изпраща „Юпитера“ във вилата, после се свързва по

видеотектора с операторския пост на местния телетранслатор и на екрана се появява физиономията на Кюсак със следите от несполучливата визита при Йонге. Лангер казва кратко на колегата си: „Докладвай!“ Кюсак му кима едва забележимо, дава команда на диспечера на телетранслатора и сега всеки миг...

Нещо стана с телевизионната стена. Франк скочи. Нортън също скочи, хавлията се свлече от раменете му. Стереоизображението сякаш се сви, изгуби дълбочината си, екранът се превърна в стъклена плоскост и на побелелия от сняг антарктически бряг точно на онова място, където Нортън беше потупал с длан, изпъкнаха контрастно въгленочерните отпечатъци на лявата му ръка...

— Интересно — каза Франк, като срещна погледа на Нортън. — Знаеш ли, че за пръв път виждам „черни следи“ в натура?

Нортън скочи мълчаливо от масата. Отблъсна Франк, хвана креслото и със сила го запрати в екрана. Посипаха се стъклени късове.

— На „Лунна дъга“ си чупил по-деликатно екраните — отбеляза Франк.

— Вън! — прошепна яростно Нортън. — Докато не съм ти счупил главата... — Той направи с ръце нещо като отблъскващ жест: — И никога!... Кракът ти...

Франк се вцепени: под мишницата на Нортън нещо блесна неясно. В ноздрите му сякаш също имаше металически блясък. И в устата му — зъбите му като че ли бяха огледални!... Лицето му бе изкривено от гняв и блясък... Потресен, Франк едва сега осъзна напълно кого бе размърдал и какво бе докоснал в него...

Той слезе с омекнали крака в летния хол. Нахвърли с непослушни пръсти бележка за Силвия — с някакво душераздиращо съдържание. Смачка я и я мушна в джоба си. Криво-ляво се овладя и набързо написа друга. Молеше сестра си незабавно да напусне Копсфорт, канеше я у дома си. Пъхна бележката под вазата с гладиолите. Излезе от къщата, качи се на мопеда и без да мисли за пътя, тръгна към изхода. При вратата се натъкна на някакъв дълъг, с маслинен цвят електромобил и не можа веднага да съобрази, че това е неговият „Юпитер“. Натовари мопеда отзад на каросерията, отпусна се в седалката на шофьора и потегли.

Навлезе в зеления коридор на шосето. Вятърът се стичаше по предното стъкло, гумите съскаха монотонно.

Мярна се таблото с рекламата за прелестите на Бизонските езера. Франк спря рязко и даде заден ход. Без да отваря вратата, скочи от колата и отиде в храстите. Под храстите беше полутъмно и кално. Целият се изцапа, докато намери кутията на „Видеомонитора“.

Лангер и Кюсак го чакаха, както се бяха уговорили, при видеотекторния павилион на станцията за техническо обслужване. Чакаха го поотделно, на разстояние един от друг. Кюсак любезничеше с две дами под бялата тента на кафенето. Лангер стоеше на слънце на тротоара и в ръцете му блестяха някакви бутилки. Като забеляза приближаващия се „Юпитер“, той остави бутилките до краката си и сложи ръцете си на кръста. С пъстрата си риза, извадена над светлите шорти, приличаше на боксьор тежка категория, навлякъл дрехите на 8–10 — годишно момче. От него се лееше пот на ручейчета.

— Адска горещина! — каза той на Франк. — Е, как вървят работите?

Франк му хвърли мълчаливо „Видеомонитора“, затвори очи и се отпусна без сили на седалката.

— Има ли улов в „коша“? — поинтересува се тихо Лангер.

— Скрий това нещо в джоба си — измърмори Франк, без да отваря очите си — и не ми го давай дори ако сам поискам да го взема обратно.

— Ясно. Значи не си напразно...

Франк чу как Лангер измъкна мопеда от каросерията и каза на Кюсак: „Откарай коня на нашия шампион в обора.“ После чу бълбукане на вода. С усилие на волята си се отърси от вцепенението. Отвори вратата и излезе от електромобила. В краката му я нямаше привичната твърдост.

Лангер, вдигнал назад глава, изпразваше една бутилка в гърлото си. Погледна другаря си и се задави.

— Брей да му се не види!... — каза той. — Хаст го изтъркаляли по стълбите, а теб май са те прекарвали направо през сметопровода.

— Какво има в бутилката? — попита го Франк.

— Студена минерална вода.

— Полей ми на ръцете.

Лангер взе втората бутилка и му поля. Остатъка изля в пазвата си, ръмжейки от удоволствие. Франк изтърси с вяло движение водата от ръцете си и изведнъж замря, втрепенен в тях, сякаш ги виждаше за

пръв път. Мина зад електромобила, машинално заобиколи отворената врата, седна на пода в кабината — между пулта и седалката на шофьора, — натисна едно копче и отвори походното барче-хладилник. Извади салфетка и започна да чисти изцапаните си на коленете джинси. Чу, че Кюсак се върна и каза нещо тихо и неясно на Лангер, но отговора на Лангер разбра:

— Остави го на мира, не му е до това. Впрочем и на нас също... Ти, красавецо, и така си твърде забележим сред мирните жители на Копсфорт.

— Стига си остроумничил — отвърна Кюсак. — Този път работата е свършена, бих казал, рядко елегантно... Добре, да тръгваме. Кой ще кара?

— Аз. Шампионът ще седне до мен, а ти отзад... Качихте ли се? Тръгваме!

В покрайнините на Копсфорт Лангер взе рязко надясно със смел завой. Мярна се надпис: „Летище 15 км“.

„Юпитер“ поглъщаше шосейното платно със скоростта на авиетка.

„Работата била елегантна — мислеше Франк, стиснал зъби. — Рядко елегантна.“

— Какво си се умърлушил? — намигна му Лангер. — Виж колегата си... — Кимна към Кюсак. — Земното кълбо се търкаля към нова ера, а за този субект животът продължава със старите темпове.

Лангер докосна няколко клавиша в нужната последователност, извади изпод пулта скоба с брадавици на ларингофони и я окачи на врата си. Пред предното стъкло израсна блестящата пръчка на антената и олюлявайки се, засвири в потока на насрещния въздух.

— Улей, Улей, тук Пчела^[3]! Как приемаш?

— Като невропатолог — отговори недоволено гласът на Хайнц от вътрешността на пулта. — Докладвай по-бързо!

— Ти, драко, бъди по-нежен с нас. Връщаме се, така че готви каретата си за старт.

— Готово. По-добре кажи какво да предам вкъщи. Носорога и Източния жерав вече изгарят от нетърпение.

— Предай им, че сме минали блатото, не сме си измокрили опашките и никой не се е разболял. Шампионът е в седлото. Караме у дома цял кош жаби. Това е всичко. Край.

— Разбрах те, пчеличке, разбрах! Поздравявам те! Край!

Лангер изключи връзката, Франк погледна накриво изчезващата антена и каза:

— Колкото за коша, май напразно му... Впрочем добре. Нека шефът да го асимилира предварително.

— Какво трябва да асимилира?

— Пуснах камерата в действие без негово знание.

— Без негово знание ли?... — Лангер му отправи съчувствен поглед. — Носорога пред мен разреши на момчетата от техническата служба да ти направят специални ръкавици и да ти дадат „Видеомонитора“.

— Шегуваш ли се?

— Напротив. Затова ти го и казах да разбереш най-после, че в нашата система няма шеги.

Франк не каза нищо.

— Нортън не е само твоя лична грижа. Нортън е грижа на цялото общество на Земята. Имай предвид. Не трябва да стоварваш всичко на мощните си рамене. В това число и товара на нравствените отношения. Ех, младост, младост!...

— Нищо — отвърна Франк. — Казват, че бързо минавало...

...Пред тях, грациозно извил назад блестящите си рога, се носеше Звездният елен — леко, като призрачно видение. Вятърът донесе:

— О, космически океани! Как блести Вселената!... Кога да те чакам на звездния път, приятелю?...

Франк гледаше мрачно през предното стъкло.

[1] Ъдвенчър (англ.) — приключение. ↑

[2] Ейлиънейшън (англ.) — отчуждение. ↑

[3] Поредната идиотщина на преводача — „улей“ на руски означава „кошер“, а и позивните по традиция се избират като смислово свързани обекти. Бел.Mandor. ↑

Издание:

Сергей Павлов. Лунна дъга

Роман — дилогия

Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1985

Библиотека „Галактика“, №68

Редакционна колегия: Любен Дилов, Светозар Златаров, Елка Константинова,

Агоп Мелконян, Димитър Пеев, Огнян Сапарев, Светослав Славчев

Рецензент: Людмила Стоянова

Преводе от руски: Анастасия Цонева

Редактор: Ася Къдрева

Оформление: Богдан Мавродинов, Жеко Алексиев

Рисунка на корицата: Текла Алексиева

Художествен редактор: Иван Кенаров

Технически редактор: Пламен Антонов

Коректор: Ани Иванова

Руска — съветска, I издание

Дадена за набор на 27.IV.1985 г. Подписана за печат на 22.VII.1985 г.

Излязла от печат месец август 1985 г. Формат 70×100/32 Изд. №1872

Печ. коли 25,50. Изд. коли 16,51. УИК 15,78. Цена 2 лв.

Страници: 408. ЕКП 95363 23531 5617–143–85

08 Книгоиздателство „Георги Бакалов“ — Варна

Държавна печатница „Балкан“ — София

С — 31

© Анастасия Цонева, преводач, 1985

© Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев, библиотечно оформление, 1979

© Текла Алексиева, рисунка на корицата, 1985

c/o Jusautor, Sofia

Павлов, С. И. „Лунная радуга“

© Издателство „Молодая гвардия“, 1978

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.